

A MEZŐGAZDASÁGI KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE

2022

A MEZŐGAZDASÁGI KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE 2022

Agrárközgazdasági Intézet
Budapest, 2023

- Szerkesztette:** Péter Krisztina
Lámfalusi Ibolya
- Szerzők:** Áldorfai György
Hámori Judit
Keszthelyi Szilárd
Kováč Anna Rebeka
Péter Krisztina
Szili Viktor
- Opponensek:** Stark Edina
Suga Gábor János
- Felelős kiadó:** Dr. Goda Pál
- Kiadó:** AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-3247 (Online)
DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2302>
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!**
4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	6
Háttér	6
Módszer	6
Eredmények	7
Summary	10
Introduction	10
Methodology	10
Results	11
Szabályozás és módszertan	14
Szabályozás	14
Módszertan	15
Adatbázis	15
Számítási eljárások	16
Időjárási jelenségek és mezőgazdasági termelésre gyakorolt hatásuk	17
Az I. pillér eredményei	22
Az I. pillér összesített eredménye	22
Az I. pillér részletes eredményei	24
Részvétel	24
Járásonkénti bontás	25
Ágazatonkénti bontás	26
Méret szerinti bontás	29
Károsodás	30
Járásonkénti bontás	31
Veszélynemenkénti bontás	32
Ágazatonkénti bontás	35
Méret szerinti bontásban	38
Kárhányadok	39
Járásonkénti bontás	39
Ágazati bontás	40
Méret szerinti bontás	42
A II. pillér eredményei	43
A II. pillér összesített eredménye	43
A II. pillér részletes eredményei	44
Részvétel	44
Járásonkénti bontás	44
Biztosítási típusonkénti bontás	47
Díjbevételek változása	50
Ágazatonkénti bontás	52
Méret szerinti bontás	57
Károsodás	59
Járásonkénti bontás	59
Veszélynemenkénti bontás	61
Biztosítási típusonkénti bontás	64
Méret szerinti bontás	71

Kárhányadok	72
Biztosítási típusonként	72
Járásonkénti bontás	72
Ágazatonkénti bontás	74
Méret szerinti bontás	78
Biztosítási díjak változása	78
A III. pillér eredményei	86
A IV. pillér eredményei	88
Részvétel	88
Kompenzáció	92
Mellékletek	95
Hivatkozások jegyzéke	118

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

A kiadvány a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I–IV. pillérének működését és eredményeit mutatja be a 2022-es évre vonatkozóan. Az elemzés célja, hogy segítséget nyújtson a rendszer irányítójának, az Agrárminisztériumnak a jogszabályi háttér esetleges változtatásához, valamint tájékoztató pontot jelentsen a termelők, a biztosítótársaságok és biztosítói egyesületek részére.

Az értékelés első részében áttekintjük a jogszabályi háttér 2022. évi változásait, valamint a tárgyévet jellemző időjárási jelenségeket. Majd az I. és a II. pillér eredményeit értékeljük járásokként, veszélynemenként, méretkategóriánként és ágazati bontásban, továbbá megvizsgáljuk a biztosítási díjak változását az „A”, „B”, „C”, illetve kiegészítő biztosítások esetében külön-külön is. Ezt követően ismertetjük a III. pillér működésének elmúlt évi tapasztalatait. Végül bemutatjuk a kockázatkezelési rendszer IV. pillérét, a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszert.

Módszer

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2022. évi működésének értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból áll:

- kárenyhítési hozzájárulások;
- kárenyhítő juttatások;
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét jelentő első két nyilvántartást a Magyar Államkincstár gyűjti és bocsátja rendelkezésre, mint a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerv. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze.

Az értékelésnél alkalmazott méretkategória szerinti bontás eltér a kkv-törvényben megadottaktól. A méretkategóriákat az egységes kérelemben (EK) szereplő területadatok alapján alakítottuk ki a következők szerint: mikrovállalkozáson az 5 hektár alatti területtel rendelkező termelőket értjük, kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, míg nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

A III. pillér bemutatásánál döntően a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara beszámolójára támaszkodtunk, míg a IV. pillérenél a Magyar Államkincstár által rendelkezésünkre bocsátott adatokat vettük alapul.

Eredmények

A mezőgazdasági termelők a 2022. évben eddig nem tapasztalt mértékű aszályval szembesültek, amely a kockázatkezelési rendszert jelentős kihívások elé állította. A különösen száraz időjárás következtében ebben az évben a kárbejelentések száma ötvenezer fölé emelkedett és rekordösszegű, 63 315 millió forint kárenyhítő juttatás iránti jogos igény keletkezett. A Kárenyhítési Alapban rendelkezésre álló forrás a kárigényt nem tudta fedezni, ezért azok kompenzálására a Kormány 41 124 millió forint többlettámogatást ítélt meg. Ez utóbbival együtt – 20 százalékos visszaosztási ráta alkalmazásával – összesen 50 229 millió forint került kifizetésre a termelőknek az I. pillérből. A kifizetett kárenyhítő juttatás 98,2 százaléka az aszálykárhoz kapcsolódott.

Az I. pillérben a termelők száma (72 851 üzem) 0,3 százalékkal maradt el 2022-ben az egy évvel korábbi 73 068 üzemtől. A tagok számának mérséklődését a kötelező részvétel 1 százalékos szűkülése (a 2021-es 59 710-ről 59 187-re), valamint a korábban önkéntesen csatlakozó tagok számának 6 százalékos csökkenése (8422-ről 7884-re) és a tárgyévben önkéntesen csatlakozó tagok 17,1 százalékos (4936-ról 5780-ra) növekedése eredményezte.

A kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a szántóföldi kultúráknál összességében nőtt, az ültetvénynél és a szántóföldi zöldségkultúráknál azonban csökkent 2022-ben az előző évhez képest. A kárenyhítési rendszer vetésterülethez viszonyított lefedettsége az elmúlt évben az egyes ágazatokban közelített egymáshoz. Az ültetvény penetrációja 93,8 százalékra csökkent, a zöldségkultúráé 93,7 százalékra nőtt, a szántóföldi kultúráé pedig változatlan maradt, így 92,9 százalék.

A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma 5780-ról 22 320-ra emelkedett, a jogosan igényelt összeg pedig 405,4 százalékkal volt magasabb, mint 2021-ben. A kárenyhítő juttatás 98,2 százalékát aszálykára fordították, a fennmaradó 1,8 százalék hét kárnem között oszlott meg (mezőgazdasági árvízkárra nem volt kárkifizetés az évben). A kárenyhítő juttatás 1,3 százalékát tavaszi fagykárra, 0,3 százalékát jégesőkárra, 0,1 százalékát viharkára fordították. A további kárnemek ez utóbbinál kisebb arányban részesedtek a kárenyhítő juttatásból.

A növénykultúrákenti bontás alapján a kárenyhítő juttatás 90,4 százalékát az aszályal leginkább érintett szántóföldi növények kapták. Az ültetvénykultúrák 6,0 százalékkal, a szántóföldi zöldségek pedig 3,6 százalékkal részesedtek a kárenyhítésből 2022-ben. A kifizetések minden vállalatkategóriában jelentősen meghaladták a befizetett kárenyhítési hozzájárulás értékét. A középvállalkozások esetében volt a legmagasabb a kárhányad, a befizetett kárenyhítési hozzájárulásuk 8,7-szeresét kapták meg kárenyhítő juttatásként, a nagyvállalkozások és a kisvállalkozások a 7,8 és 7,7-szeresét, míg a mikrovállalkozások a befizetett hozzájárulásuk 5,4-szeresében részesültek.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak is tovább emelkedtek a tárgyévben a 2021. évhez képest. A díjtámogatott biztosítást kötött gazdaságok száma 7,2 százalékkal nőtt 2022-ben, a díjtámogatott és hozzá kapcsolódó kiegészítő biztosítások díjbevételei 65,4 százalékkal gyarapodtak, megközelítve a 30 milliárd forintot.

A díjtámogatott biztosítások díjbevételei mindhárom kategóriában növekedtek. Az „A” típusú díjtámogatott biztosítás értéke 73,2 százalékkal, a „B” típusúé 27,1 százalékkal, a „C” típusúé pedig 64,7 százalékkal múlta felül a 2021. évi díjösszeget. A legnagyobb biztosítási díjállománnyal, 16,4 milliárd forinttal az „A” típusú biztosítás rendelkezett. Ezt követte a „C” típusú 9,8 milliárd és a „B” típusú 2,7 milliárd forinttal. A kiegészítő biztosítások díjbevételei 88,7 százalékkal meghaladták az előző évi befizetéseket.

A biztosítások által lefedett terület aránya a szántóföldi növényeknél és a zöldségféléknél bővült, az ültetvényeknél viszont mérséklődött. A szántóföldi növények penetrációja 44,4-ről 45,8 százalékra nőtt, ezen belül a nagyobb területen termesztett búza, kukorica, napraforgó, káposztarepce és árpa esetében a penetráció 1,2-3,0 százalékponttal emelkedve 46,4–71,0 százalék között alakult 2022-ben. Az ültetvénykultúrák esetében tovább mérséklődött a penetráció az előző évihez viszonyítva 1,3 százalékponttal, 11,8 százalékról 10,5 százalékra. A zöldségkultúrák díjtámogatott biztosítások által lefedett területének aránya 2,4 százalékponttal 53,4 százalékra emelkedett, ami az ágazatok közül a legmagasabb.

A kárkifizetések az extrém időjárási körülmények következtében óriási mértékben emelkedtek, meghaladták a biztosítói díjbevételeket. A biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) az előző évhez képest 451,9 százalékkal 49,9 milliárd forintra nőtt, a kárhányad 117,4 százalékponttal, 50,3 százalékról 167,7 százalékra emelkedett. A kárhányad az „A” csomagbiztosítás esetében csaknem nyolcszorosára nőtt, 32,4-ről 257,6 százalékra, míg a „B” biztosításnál 12,9 százalékponttal, a „C” biztosításnál 1,4 százalékponttal csökkent. A kiegészítő biztosítások kárhányada 268,5 százalékponttal csökkenve 463,9 százalékot ért el.

A 2021. év után 2022-ben ismét – csakúgy, mint a 2021-et megelőző hét évben – a támogatási igény meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, így a megemelt keretösszeg ellenére is vizszoasztásra volt szükség. A biztosított termelők az „A” biztosítások díjának 57 százalékát, a „B” és „C” biztosítások díjának 40 százalékát kaphatták vissza támogatásként.

Összességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet tovább növekedett 2022-ben, amelyből a legnagyobb részesedéssel az „A” típusú biztosítás rendelkezett.

Az országos jégkár-mérséklő rendszer (JÉGER) védekezési időszaka 2022-ben is április 15-től szeptember 30-ig tartott. Az időszak első két hónapjában, áprilisban és májusban a bekapcsolási napok száma a régiók többségében meghaladta az előző évit. A nyári aszály miatt július-augusztusban sokkal ritkábban, és alapvetően csak helyi jelleggel fordult elő jégveszély, így a generátorok bekapcsolására is kevésszer volt szükség, míg ezzel ellentétben, szeptemberben a megszokottnál több napon alakultak ki jégveszélyes zivatarok.

Magyarországon 2021-ben került bevezetésre a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer, a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer IV. pillére. A biztosítás és a támogatás elemeit ötvöző átfogó kockázatkezelési eszköz a többi eszközzel ellentétben nemcsak az időjárás okozta károk, hanem termelési, gazdasági és piaci kockázatok ellen is pénzügyi védelmet nyújt a gazdaságok jövedelmezőségének szinten tartása érdekében. A rendszer egyik legnagyobb előnye, hogy a növénytermesztők mellett az állattenyésztők előtt is nyitva áll. A krízisbiztosítási rendszerben való részvétel önkéntes és a termelői öngondoskodáson alapul.

Az új belépőkkel együtt 2022-ben összesen 195 termelő volt tagja az MKBR-nek, amelyek közül 81-81 üzem az „A”, illetve „B” jövedelemszámítási módszertant választotta, míg a „C” módszer szerint 33 üzem állapítja meg jövedelmét. A csatlakozott ügyfelek többsége Bács-Kiskun (24,6 százalék), Szabolcs-Szatmár-Bereg (15,4 százalék) és Hajdú-Bihar (13,3 százalék) vármegyében tevékenykedett, a csatlakozási kérelmet benyújtók 48,7 százaléka állattartó, 39,0 százaléka növénytermesztő, 11,3 százaléka vegyes gazdaság és 1,0 százaléka – a jelenlegi adatszolgáltatás alapján – nem sorolható be termelési irány szerint.

Kompenzációs kérelem benyújtására a 2021. évi jövedelem alapján 136 mezőgazdasági termelő volt jogosult. Közülük a benyújtott kérelmek, illetve a 30 százaléknál nagyobb jövedelemcsökkenési feltételnek való megfelelés alapján 51 termelő vált jogosulttá kompenzációs kifizetésre. A kompenzáció céljára összesen 519 millió forint állt rendelkezésre, amely a Kölcsönös Kockázatkezelési Alapba befizetett 156 millió forint tagdíjból és 363 millió forint EU-s forrásból tevődött össze.

A keletkezett jövedelemkiesés alapján a termelők összesen 5,5 milliárd forint megállapított kompenzációra lettek volna jogosultak, azonban az alapban rendelkezésre álló forrásból a megállapított maximális összeg 9,4 százalékát lehetett kifizetni. A jövedelemkimutatás módszere szerinti bontásban a „B” módszert választó termelők a hozzájárulásuk 23,7-szeresének, az „A” módszert alkalmazók a hozzájárulásuk 7,4-szeresének és a „C” módszert alkalmazók a hozzájárulásuk 6,2-szeresének megfelelő összegben részesültek.

A kompenzációban részesült mezőgazdasági termelők jelentős része állattartó, azon belül is sertés- vagy baromfitartó. A növénytermesztésen belül a gyümölcs- és a szántóföldi növénytermesztők jelentik a legnagyobb hányadot. A legtöbb forrást az „A” módszert alkalmazó, azaz a legnagyobb méretkategóriába tartozó termelők kapták. A „B” és „C” módszert alkalmazók esetében a legtöbb forrást a nagy üzemek tudhatták magukénak. Ennek hátterében az áll, hogy a nagyobb üzemméret nagyobb jövedelemingadozással jár együtt a nagyobb volumenű termelés és árbevétel miatt.

SUMMARY

Introduction

The publication reviews the achievements and the operation of the Hungarian Agricultural Risk Management System (HARMS) in 2022. The aim of the analysis is to assist the system manager, the Ministry of Agriculture, to make changes in the legal framework of HARMS, as well as to provide a point of reference for farmers, insurance companies and associations.

In the first part, the regulatory background for 2022 and the weather phenomena in the current year are reviewed. The results of Pillars 1 and 2 were evaluated by districts, type of hazards, farm size categories and sectors. In addition, analysis of changes in the subsidised insurance categories ('A', 'B', 'C' insurances) and the additional insurance fee were conducted. The experiences of the operation of Pillar 3 were summarized. Finally, the Agricultural Crisis Insurance System (Pillar 4) evaluation was conducted, that is the latest income stabilization tool of the Hungarian Agricultural Risk Management System.

Methodology

In the evaluation of the Hungarian Agricultural Risk Management System in 2022 majorly the database of the system and the Institute of Agricultural Economics' (IAE) own database on insurance companies' data were used. The complex database consists of three blocks, namely: (a) the compensation contributions; (b) the compensation benefits; and (c) insurance premiums and compensation payments, and their related data.

The compensation contribution and benefit data are collected and provided by the Hungarian State Treasury as the responsible authority for the data sets under Pillar 1 of the Risk Management System. The third database is compiled by IAE based on data sent by business insurers.

The categorization based on farm size differs from the ones specified in the Small and Medium-sized Enterprises (SME) Act. The farm size categories are based on the area data in the Single Application as follows: farms with less than 5 hectares are micro-sized enterprises, farms with 5–20 hectares are small-sized enterprises, farms with 20–200 hectares are medium-sized enterprises, and farms with over 200 hectares are large enterprises.

The evaluation of Pillar 3 mainly relies on the report of The Hungarian Chamber of Agriculture (HCA), while in case of Pillar 4 the assessment was based on the data provided by the Hungarian State Treasury.

Results

In the year 2022, agricultural producers faced an unprecedented level of drought, posing significant challenges to the risk management system. Due to the extremely dry weather conditions, the number of damage claims exceeded fifty thousand, resulting a record amount of HUF 63,315 million in eligible claims for compensation. The available funds in the Agricultural Damage Compensation Fund were not sufficient to cover the entire amount of claims. As a result, an additional subsidy was granted of HUF 41,124 million by the Government to compensate for them. Including this additional subsidy and applying a 20 per cent reimbursement rate, a total of HUF 50,229 million was paid to the farmers under the Pillar I. and 98.2 per cent of the paid compensation was related to drought damage.

In 2022 the number of participating farmers in Pillar 1 decreased by 0.3 per cent from 73,068 to 72,851. The decrease in the number of members is due to a 1 per cent decrease in compulsory participation (from 59,710 in 2021 to 59,187), a 6 per cent decrease in the number of members who previously joined voluntarily (from 8,422 to 7,884) and a 17.1 per cent increase in the number of members who joined voluntarily in the current year (from 4,936 to 5,780).

The area covered by the compensation scheme increased for arable crops but decreased for plantation and arable vegetable crops in 2022 compared to the previous year. The coverage of the compensation scheme in relation to the area sown (the penetration) has converged to each other in the sectors over the last year. The penetration of plantation decreased to 93.8 per cent, the arable vegetable's penetration increased to 93.7 per cent, and arable crop's penetration remained unchanged at 92.9 per cent.

The number of applications eligible for compensation benefit increased from 5,780 to 22,320, and the claimed compensation benefit was 405.4 per cent higher than in 2021. The share of the drought damage in the total benefit was 98.2 per cent, the remaining 1.8 per cent was divided between seven types of damage (no agricultural flood damage was paid for the year). For spring frost damage 1.3 per cent of the compensation benefit was paid, 0.3 per cent for hail damage and 0.1 per cent for storm damage. Other types of damage accounted for a smaller proportion of the benefit than the above mentioned.

Analysing the compensation benefit per crop type, 90.4 per cent of the benefit was allocated to the arable crops most affected by drought. Plantation received 6.0 per cent and arable vegetables received 3.6 per cent of the compensation benefit in 2022. The value of compensation benefits significantly exceeded the value of the damage mitigation contributions in all business size categories. Medium-sized enterprises had the highest loss ratio, receiving 8.7 times their paid mitigation contribution as compensation, large and small enterprises received 7.8 and 7.7 times their paid contribution respectively, while micro-enterprises received 5.4 times their paid contribution.

In Pillar 2, the number of farmers paying subsidised insurance fee and the total fee increased in the current year compared to 2021. The number of farmers with subsidised insurance increased by 7.2 per cent in 2022, while income from premium-subsidised and related supplementary insurance fee rose by 65.4 per cent, reaching nearly HUF 30 billion.

Income from subsidized premium insurance increased in all three categories. The value of 'A' type subsidised premium insurance exceeded the 2021 premiums by 73.2 per cent, 'B' type by 27.1 per cent and 'C' type by 64.7 per cent. Subsidised premium was the highest for 'A' type (HUF 16.4 billion), this was followed by 'C' type with HUF 9.8 billion and 'B' with HUF 2.7 billion. Income from supplementary insurance was 88.7 per cent higher than in the previous year.

The proportion of area covered by insurance increased for arable crops and vegetables but decreased for plantations. Penetration of arable crops increased from 44.4 to 45.8 per cent, with penetration of major crops such as wheat, maize, sunflower, swede rape and barley increased by 1.2 to 3.0 percentage points, ranging from 46.4 to 71.0 per cent in 2022. Penetration for plantation decreased further by 1.3 percentage points from the previous year, from 11.8 per cent to 10.5 per cent. The share of vegetable crops covered by subsidised premium insurance increased by 2.4 percentage points to 53.4 per cent, the highest of all sectors.

Due to extreme weather conditions, the insurance payments have increased significantly, surpassing the insurance income. The total amount of insurance payments (subsidized and supplementary) rose by 451.9 per cent compared to the previous year, reaching HUF 49.9 billion. The loss ratio also increased by 117.4 percentage points from 50.3 per cent to 167.7 per cent. The loss ratio for 'A' type insurance increased almost eightfold from 32.4 to 257.6 per cent, while it decreased by 12.9 percentage points for 'B' type and 1.4 percentage points for 'C' type. The loss ratio for supplementary insurance decreased by 268.5 percentage points to 463.9 per cent.

In 2022, as in the seven years preceding 2021, the claim for support exceeded the available funds, so reallocation was necessary despite the increased budget. Insured producers could receive 57 per cent of the premiums for insurance 'A' and 40 per cent of the premiums for insurance 'B' and 'C' as subsidy.

Overall, it can be concluded that the demand for premium subsidised insurance continued to increase in 2022, with 'A' type insurance having the largest share.

In 2022, the defence period of the Hungarian Agricultural Risk Management System (HARMS) lasted from 15 April to 30 September. In the first two months of the period, in April and May, the number of activation days exceeded the previous years in most regions. Due to the summer drought in July and August, hail was much less frequent and was localised, so, there was less need for the activation of the generators. In contrast in September, there were more days than usual with storms with the risk of hail.

The agricultural crisis insurance scheme was introduced in Hungary in 2021, which is the 4th pillar of HARMS. Unlike other tools, this comprehensive risk management tool combining insurance and support elements provides financial protection not only against weather damage but also against production, economic and market risks to maintain the profitability of farms. One of the biggest advantages of the system is its availability not only for arable crop farmers but also for livestock farmers. Participation in the Crisis Insurance System is voluntary and based on farmers self-sufficiency.

Including the new entrants, in 2022 a total of 195 producers were the members of the MKBR, of which 81-81 farms chose the "A" or "B" income calculation methodology, while 33 farms calculate their income according to the "C" method. Most of the joined clients are from Bács-Kiskun (24.6 per cent), Szabolcs-Szatmár-Bereg (15.4 per cent) and Hajdú-Bihar (13.3 per cent) county, 48.7 per cent of the applicants were livestock farmers, 39.0 per cent were crop producers, 11.3 per cent were mixed farms and 1.0 per cent could not be classified by production type according to the current data.

136 farmers were eligible to apply for compensation based on their income in 2021. Based on the applications submitted and compliance with the income reduction criterion of more than 30 per cent 51 farmers became eligible for compensatory payments. A total of HUF 519 million was available for compensation, made up of HUF 156 million in contributions to the Mutual Fund and HUF 363 million from EU funds.

Based on the incurred income loss, farmers would have been eligible for a total of HUF 5.5 billion in compensation, but the maximum amount available in the fund was 9.4 per cent of the established maximum amount. In terms of income calculation methods, producers who chose 'B' type method received compensation at 23.7 times their contribution, while those who applied the 'A' and 'C' methods received compensation equivalent to 6 and 7 times their contribution.

A significant proportion of the farmers receiving compensation were livestock farmers, including swine or poultry farmers. Within crop production, fruit and arable crop producers represent the largest share. Most of the resources were allocated to farmers using method 'A', who are the largest size category of farmers. For those using method 'B' or 'C', the largest share of resources went to large farms. The reason for this is that a larger farm size is associated with a higher income volatility due to higher volumes of production and revenue.

SZABÁLYOZÁS ÉS MÓDSZERTAN

Magyarországon a megtermelt élelmiszernek stratégiai jelentősége van a lakosság élelmiszerellátásában és a külpiaci értékesítésben is. Az ágazat alapanyag-termelése ugyanakkor fokozottan ki van téve természeti és piaci kockázatoknak. A természeti, legfőképpen a szélsőséges időjárási kockázatok által okozott károk térítésére 2012-től sikeresen működik hazánkban a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer (MKR), amelynek indulása óta négy pillére alakult ki. Az I–III. pillér a növénytermesztési ágazat szereplőinek nyújt segítséget az időjárás okozta károk mérséklésében, míg a 2021. januártól elindult IV. pillér, a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer (MKBR) az állattenyésztés számára is elérhető, és az időjárás okozta károk mellett a termelési, gazdasági és piaci kockázatok ellen is védelmet nyújt. A fejezet első részében az egyes pillérek szabályozási környezetében bekövetkezett változásokra térünk ki, a második részben a módszertani megjegyzéseket szerepeltetjük.

Szabályozás

A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény (továbbiakban: Mkk. tv.), továbbá a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételevel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (a továbbiakban: vhr.) teremti meg a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezelését szolgáló rendszer jogszabályi alapját. A szabályozási környezet tartalmi elemeiben 2022-ben az alábbi változtatások kerültek bevezetésre.

- A 43/2021. (XI. 29.) AM rendelet 3. fejezete módosította a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételevel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet egyes pontjait.
- A kárbejelentési felületen a búzát, a kukoricát, az őszi árpát, a napraforgót, illetve az őszi káposztarepcét érintő aszály bejelentése esetén tőszámot vagy csíraszámot (db/ha)

szükséges megadni. Ültetvény esetén a telepítés (év, hónap) és a termőre fordulás időpontja (év) adatok megadása szükséges.

- Szőlő- és gyümölcsültetvény esetében, ha az agrárkár-megállapító szerv ellenőrzése során megállapítja, hogy a mezőgazdasági termelő saját hozamadataiból számított referencia-időszak hozamadata meghaladja az agrárpolitikáért felelős miniszter által kiadott közlemény szerinti átlaghozam kétszeresét, akkor a hozamérték-csökkenés számításához a saját referencia-időszak hozamadatát kell figyelembe venni, ha a mezőgazdasági termelő a tárgyévet megelőző ötéves időszak teljes időtartama alatt rendelkezett a tárgyévben művelt ültetvényterület legalább felével. Amennyiben a mezőgazdasági termelő a tárgyévet megelőző ötéves időszak teljes időtartama alatt nem rendelkezett a tárgyévben művelt ültetvényterület legalább felével, akkor az agrárpolitikáért felelős miniszter által kiadott közlemény szerinti átlaghozam adatát kell figyelembe venni.
- A Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás című, VP3-17.1.1-16 kódszámú pályázati felhívás 1.2. pontjában meghatározott, a támogatásra rendelkezésre álló tervezett szakaszonkénti keretösszeg 13 milliárd forintról 14,3 milliárd forintra emelkedett.
- Továbbá a díjtámogatott biztosítások feltételeivel kapcsolatban pontosításra került a felhívás 2. számú melléklete (a biztosítható növénykultúrák meghatározása) a 30/2022. (IV. 7.) számú Kincstár Közlemény 1. mellékletében megjelent hasznosítási kódtárnak megfelelően. Módosult a felhívás 4.3. pontja is, mely szerint a támogatási időszak meghosszabbodott, a támogatást igénylők 2025. december 31-ig jogosultak támogatási kérelem benyújtására.
- A 2022. évi rendkívüli aszályhelyzet miatt a Kormány a 291/2022. (VIII. 8.) kormányrendeletben gyorsított kárfelmérést és -kifizetést írt elő a mezőgazdasági biztosítók számára, amit az MNB kiemelten ellenőrzött. A kárt szenvedett kukorica és napraforgó termesztésével foglalkozó gazdálkodók a kárrendezési folyamat lezárulta előtt kárelőleget igényelhetnek, amelynek mértéke a növénybiztosítási szerződés szerint fizethető kártérítés legalább 50 százaléka volt. A kárbejelentést 2022. október 31-ig tehették meg, amennyiben az elszenvedett kár üzemenként és növénykultúránként elérte a 80 százalékos kárátlagot. A kárelőleget a biztosítóknak a kárbejelentéstől számított 14 napon belül ki kellett fizetniük.

Módszertan

Adatbázis

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. és II. pillérének 2022. évi értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból áll, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások (782 126 rekord);
- kárenyhítő juttatások (130 038 rekord, az összevont területszintű tételes és a kérelemszintű adatszolgáltatás alapján készült);
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések (565 191 rekord)

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét jelentő első két nyilvántartást a Magyar Államkincstár vezeti és bocsátja rendelkezésre – melyekért ezúton is köszönetünket fejezzük ki – mint a kárenyhítési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerv. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI készíti el. A Magyar Államkincstártól érkező, valamint a biztosítóktól kapott adatokból az elemzés egységes adatbázisát az AKI állítja össze, és ennek alapján képezi a szükséges mutatókat, melyek az alábbiak:

I. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat);
- kárenyhítési hozzájárulás (üzemi és növény szintű adat);
- kárenyhítő juttatás (üzemi és növény szintű adat);
- kárhányad (tartalma: *kárenyhítő juttatás/kárenyhítési hozzájárulás*).

II. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- biztosított hozam (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás díja (üzemi és növény szintű adat, egyes biztosítók esetében a teljes biztosítási díj alapján számított érték);
- díjtámogatás (üzemi és növény szintű adat, becsült érték – a biztosítás típusától függően a díjtámogatott biztosítás díjának 57, 40, 40 százalékaival számított összeg);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás esetén fizetett kártérítés (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- kárhányad (tartalma: *kártérítési összeg/biztosítási díj*).

A III. pillér bemutatásánál döntően a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara beszámolójára támaszkodtunk.

A IV. pillér elemzésénél ugyancsak a csatlakozási és kifizetési kérelmek benyújtásakor megadott adatokból összeállított adatbázisra támaszkodtunk, amelyet a Magyar Államkincstár bocsátott rendelkezésre.

Számítási eljárások

Az I. és II. pillér esetében a fent jelzett mutatók aggregálása az alábbi módokon történt:

- A kárenyhítő juttatás megállapítása során a kárenyhítésben érintett termelők tételes adataihoz hozzárendeltük a károsodott termelők tényleges juttatását.
- A biztosítási díj a legtöbb biztosító esetében veszélynemenként bontva szerepelt. A rendelkezésre álló adatok alapján képeztünk növényenkénti és veszélynemenkénti biztosítási összegarányokat, amelyek segítségével az összegezve szereplő biztosítási díjakat veszélynemekre bontottuk.
- A díjtámogatás mértékét a biztosítók által szolgáltatott üzemenkénti és növényenkénti adatok alapján számítottuk. A díjtámogatás kalkulálásánál az alapbiztosítás díjának 57 százalékos támogatottságával számoltunk az „A” biztosítás esetében, illetve 40-40 százalékos támogatottsággal számoltunk a „B” és „C” típusú biztosítások esetében.

A méretkategória szerinti bontás eltér a kv-törvényben megadottaktól, az egységes kérelemben szereplő területadatok alapján történik. Mikrovállalkozáson az 5 hektárnál kevesebb területtel rendelkező termelőket értjük. Kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöljük.

IDŐJÁRÁSI JELENSÉGEK ÉS MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉSRE GYAKOROLT HATÁSUK

A Meteorológiai Világszervezet (WMO) megerősítette, hogy 2022 az ötödik legmelegebb év 1950 óta az ERA5 globális reanalízis adatbázisa alapján. Európában 1850 óta 2022 nyara volt a legmelegebb nyár, és 2022 ősze a harmadik legmelegebb ősz. Hosszan tartó intenzív hőhullámok sújtották Európa jelentős részét, rendkívül kevés csapadék hullott, súlyos aszályhelyzet alakult ki. Szokatlanul nagy területeken pusztítottak erőtűzek több európai országban (Egyesült Királyságban, Franciaországban, Spanyolországban, Németországban, Szlovéniában és Magyarországon) (OMSZ, 2023a).

Magyarországon az évi középhőmérséklet 2022-ben átlagosan 11,83 °C volt, 1,1 °C-kal múlta felül az 1991–2020-as éghajlati normált, így az elmúlt 122 évben 2022 volt a 3. legmelegebb év a 2019-es és a 2018-as évek után. Az évi középhőmérséklet országos átlaga emelkedő tendenciát mutat az 1901-től kezdődő hosszú idősor lineáris trendbecslése alapján. Az évi középhőmérséklet országos átlagának változása az elmúlt 122 év alatt (1901–2022) átlagosan +1,45 °C volt, míg az országon belül +1,09 °C és +1,81 °C közötti változás fordult elő. A 2022. év az MKR működésének 11 éve alatt is szélsőségesnek számít, 2012 után ekkor hullott a legkevesebb csapadék, ami magas átlagos évi középhőmérséklettel párosult, fokozva a szárazság negatív hatásait (1. ábra).

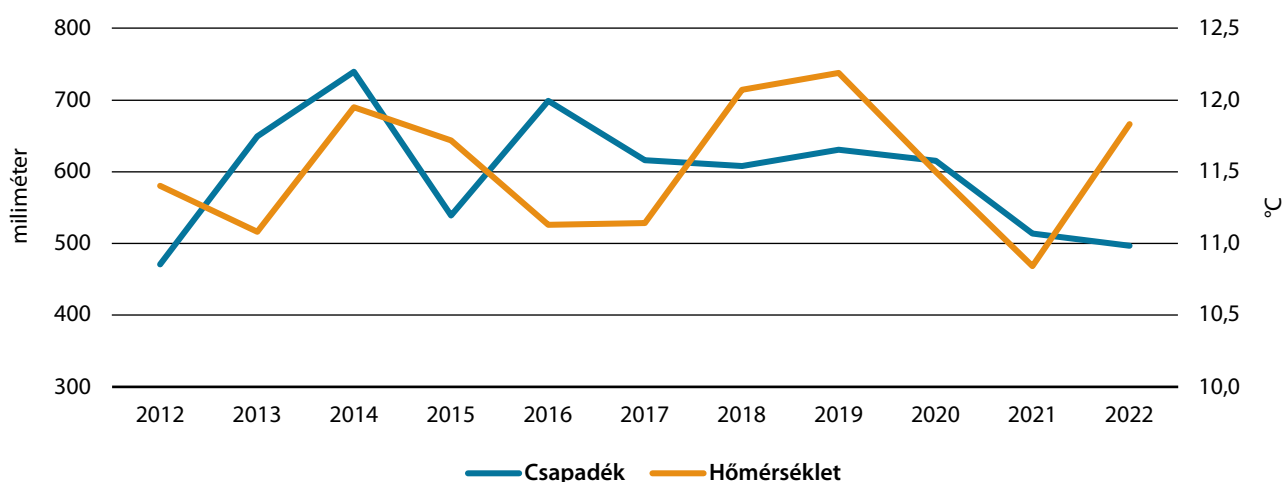
.....
2022 volt a 3. legmelegebb
év 1901 óta.
.....

Az év kilenc hónapja legalább 1 °C-kal melegebb volt az 1991–2020-as sokévi átlagnál (2. ábra). A február különösen enyhén telt, a középhőmérséklet 3,1 °C-kal haladta meg a sokévi átlagot, de júniusban, augusztusban és decemberben is 2 °C vagy azt meghaladó különbség adódott. Mindössze három hónap, március, április és szeptember volt az átlagnál hűvösebb. Az 1901-től induló hosszú éghajlati adatsor alapján a 2022. évi nyár volt a legmelegebb. A nyár folyamán hőségnapból ($T_{max} \geq 30 \text{ °C}$) országos átlagban a normál 29 napnál jóval többet, 48 napot mértek, a forró napokból ($T_{max} \geq 35 \text{ °C}$) országos átlagban a normálnál (3 nap) 8 nappal volt több. Az Alföld jelentős részén 30-35 hőhullámos nap fordult elő, Csongrád-Csanád vármegyében pedig még ennél is több (35-40 nap) volt.

.....
A 2022. évi nyár volt
a legmelegebb 1901 óta,
átlagnál jóval több
hőségnappal és forró
nappal.
.....

1. ábra

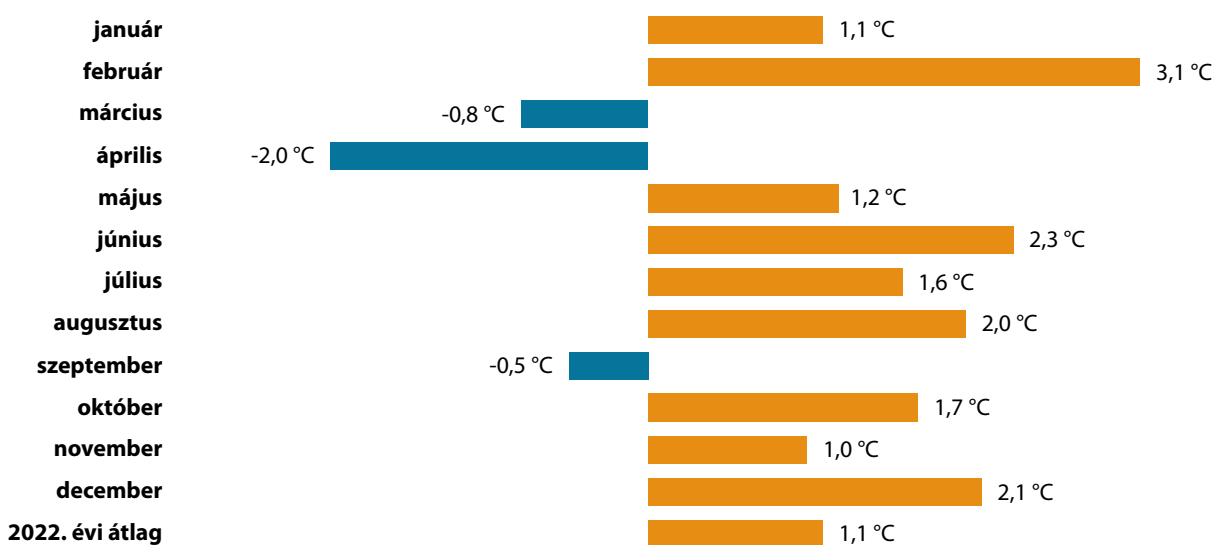
AZ ORSZÁGOS ÉVES CSAPADÉKÖSSZEG ÉS AZ ÁTLAGOS ÉVI KÖZÉPHŐMÉRSÉKLET ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON, 2012–2022

Forrás: OMSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

2. ábra

AZ ORSZÁGOS HAVI KÖZÉPHŐMÉRSÉKLET ELTÉRÉSE A SOKÉVI (1991–2020-AS) ÁTLAGTÓL 2022-BEN

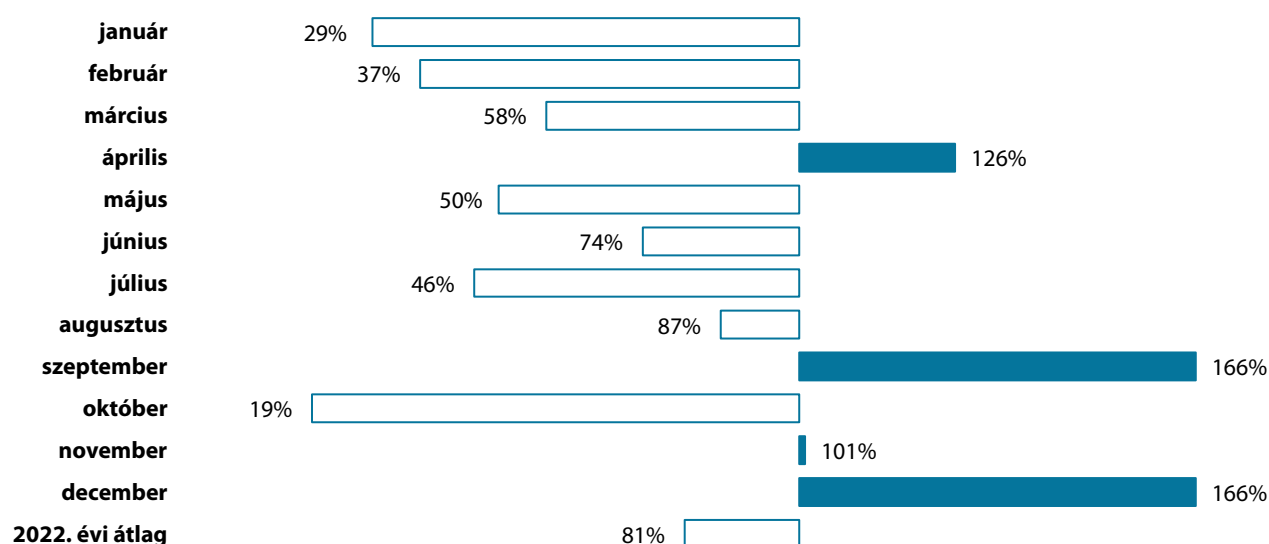
Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

Országos átlagban 497 mm csapadék hullott az év során, ez az 1991–2020-as sokévi átlag 81 százaléka, így a 17. legszárazabb év volt a 2022-es év 1901 óta. A csapadék térbeli és időbeli eloszlása is szélsőséges képet mutat. Nyolc hónapban az átlagosnál kevesebb csapadék hullott, területileg pedig a Dunántúlon jellemzően több (400-600 mm), a Duna vonalától keletre kevesebb (350-450 mm). A Dunántúl délnyugati részén 650 mm-t meghaladó területek is voltak, míg az Alföld középső része volt a legszárazabb, ahol az átlagos csapadékmennyiség 60-70 százaléka esett. Rendkívül száraz három hónappal indult az év, januárban és februárban az átlagos mennyiség harmada, márciusban alig több mint a fele hullott. A mélyebb talajrétegek az ország nagy részén nem töltődtek fel kellő nedvességgel a tél

Történelmi aszály alakult ki, különösen a Dunától keletre.

folyamán, a februári enyhe, napos, szeles időjárás következtében pedig a felszín közeli talajrétegek is kiszáradtak. Bár áprilisban a havi normálérték negyedével több csapadék esett, májustól augusztusig ismét szárazabb volt az idő a megszokottnál. Májusban a szokásos csapadékmennyiség fele, júniusban a háromnegyede, júliusban kevesebb mint a fele hullott. A nyári csapadékösszeg a nyugati országrészben 170-270 mm között alakult, itt helyenként több esett a sokéves átlagnál, míg az Alföld jelentős részén mindössze 50-100 mm hullott, ami fele, harmada az ilyenkor szokásosnak. Az aszályos tavasz és nyár után szeptemberben jelentős mennyiségű csapadék esett, azonban októberben ismét nagy szárazság alakult ki, majd novemberben átlagos csapadékmennyiség érkezett. Az év utolsó hónapjában ország-szerte jelentős csapadék hullott eső és hó formájában (3. ábra).

3. ábra AZ ORSZÁGOS HAVI CSAPADÉKÖSSZEGEK ELTÉRÉSE A SOKÉVI (1991–2020-AS) ÁTLAGTÓL 2022-BEN

Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A havi csapadékösszeg és középhőmérséklet átlagtól való eltérését együttesen vizsgálva látható, hogy az év döntő részében a szokásosnál melegebb időjárás párosult a nagyfokú csapadékhiánnyal, a két hatás egymást erősítve hosszan tartó, súlyos aszályhoz vezetett. Az év csapadékban szegény hónapokkal indult, amihez napos meleg idő társult, így a tél folyamán a talajok feltöltődése elmaradt, a vegetációs időszak elejére már kialakult kisebb-nagyobb mértékű mezőgazdasági aszály. Majd a májustól augusztusig tartó négy hónapban az átlagnál melegebb idő mellett számottevő csapadék továbbra sem érkezett, a hőség fokozta a szárazság kedvezőtlen hatásait.

Az év döntő részében a szokásosnál melegebb időjárás párosult a nagyfokú csapadékhiánnyal.

A januári és februári időjárást gyakori frontátvonulások jellemezték, emiatt nagy hőmérsékleti eltérések jelentkeztek az országban. A szelesebb dunántúli területeken tavasziasan enyhe napok, míg a keleti országrészben kemény hideg időszakok is előfordultak, de olyan mértékű fagy, ami az őszi vetést károsította volna, nem volt (OMSZ, 2023b). A szokásosnál enyhébb idő következtében beindult a korai növények nedvkeringése, virágzott a mogoró, a csonthéjas gyümölcsök is a rügyfakadás fázisában jártak, helyenként már virágoztak is, ami a fagykár veszélyét fokozta. Rendkívül kevés csapadék hullott, az ország nagy részén a talajok a tél folyamán nem töltődtek fel kellő nedvességgel.

Hűvös, száraz időjárással köszöntött be a tavasz, a növények februárban beindult növekedése lelassult. Gyakoriak voltak az éjszakai fagyok, melyek elsősorban a már virágzásnak indult csonthéjas ültetvényekre jelentettek nagy veszélyt. A súlyos csapadékhiány országszerte fokozódott, ráadásul március utolsó dekádjában beköszöntött a napos, meleg idő is, mindezek következtében a talajok növények számára hasznosítható víztartalma kritikusan lecsökkent. A tavaszi gabonák vetését sokfelé száraz, poros felszínen kezdték meg. Változást csak a hónap utolsó napja hozott, amikor néhol több eső esett, mint a megelőző három hónapban összesen. Áprilisban további jelentős mennyiségű csapadék hullott az ország nagy részén, amire az őszi vetéseknek nagy szükségük volt. Ugyanakkor az Alföld déli része és a Kisalföld a hónap végéig száraz maradt. A hőmérséklet alacsonyabb volt a sokéves átlagnál, emiatt a kapásnövények vetését csak késve lehetett elkezdni. A hűvös idő következtében a növények fejlődése lelassult. A hajnali fagyok, melyek a hónap utolsó dekádjáig rendszeresen előfordultak, jelentős károkat okoztak a korai virágzású gyümölcsösökben és az akácokban. Május elején a felmelegedés megindult, a növények fejlődése felgyorsult. A csapadék nagy területi különbségekkel, záporok és zivatarok formájában érkezett, amihez sokszor jégeső és viharos szél is társult, főként a déli, délnyugati országrészben okozva komoly károkat. Jelentős területek maradtak továbbra is csapadék nélkül, ahol a kialakult aszály főleg a tavaszi vetésű kultúrákat sújtotta. A hónap végén nagyobb területre kiterjedő eső esett, melynek következtében a Dunántúlon és az Alföld déli, délnyugati tájain enyhült az aszály, ugyanakkor az ország északkeleti részén fokozódott a szárazság.

Június elején a Dunántúli tájakat és az Alföld nyugati, délnyugati részét jelentősebb csapadék öntözte, azonban a hónap második és harmadik harmada a szokásosnál szárazabban alakult. A Tiszántúlon és az északi országrészben a talajok nedvességtartalma a növények számára hasznosítható víztartalom arányában a kritikus 40 százalékos érték alá csökkent. Kedvező talajnedvességi viszonyok szinte csak a Balatontól nyugatra, délnyugatra fekvő területeket jellemezték, míg a Dunától keletre nagyfokú, a Tiszántúlon többfelé súlyos aszály jelei mutatkoztak. A csapadékhiányhoz magas, időnként 35 °C fölötti hőmérsékletek párosultak. A forró, száraz időben az őszi vetések érése jelentősen felgyorsult, ezért az aratást a szokásosnál hamarabb kezdték. Míg a keleti országrészben az őszi vetésű növények állományokban a virágzás és szemfejlődés időszakában (ami a két legnagyobb vízigényű fenológiai fázis) bekövetkezett aszály hatása a termés minőségében és mennyiségében is megmutatkozott, addig a Dunántúlon éppen ekkor kaptak esőt az állományok, így ott kedvezőbb volt a helyzet. A napraforgó és a kukorica táblái is a délnyugati országrészben fejlődtek szebben, ahol a talaj kellő nedvességtartalma és a meleg, napos idő kedvező feltételeket teremtett, míg keleten alacsonyabb állományok voltak jellemzőek furulyázó levelekkel. Júliusban továbbra is nagy területi különbségek mutatkoztak a csapadékeloszlásban. Míg a Dunántúl nyugati részén záporok enyhítették a szárazságot, addig a Tiszántúlon alig esett, az aszály hatását a fokozódó hőség is erősítette. A középső országrészben és a Dunántúl keleti felén is egyre nagyobb területre terjedt ki az aszály. Az öntözés nélküli területeken sok növénykultúra visszafordíthatatlan károkat szenvedett. A kukorica számára a címerhányás kritikus időszakában szükséges nedvesség csak az ország nyugati részén állt rendelkezésre. Az aszályhelyzet a hónap előrehaladtával csak tovább súlyosbodott. A napraforgó és a kukorica ideális fejlődéséhez júliusban szükséges 100 mm körüli csapadéknak idén a legcsapadékosabb nyugati országrészben is alig fele, az ország nagy részén pedig csupán 5-20 százaléka hullott. Keleten sokfelé egyáltalán nem képződtek csövek a kukoricán, fejlődésben elmaradt, alacsony, felsült növénytáblák voltak jellemzőek, ezért már július közepén elkezdtek lesilózni a táblák jelentős részét. A hónap végén érkező hidegfrontok csak kismértékű enyhülést hoztak, csapadékot pedig csak északon és nyugaton, kis területen. Augusztusra már az ország területének háromnegyed részén volt tapasztalható súlyos vagy nagyfokú aszály. A kukorica- és napraforgó-állományok jelentősen elmaradtak a fejlődésben, kiszáradtak, a kaszálók, legelők sok helyen teljesen kiégtek. Nyár végén többfelé alakult ki zápor, zivatar, helyenként felhőszakadás, nagy

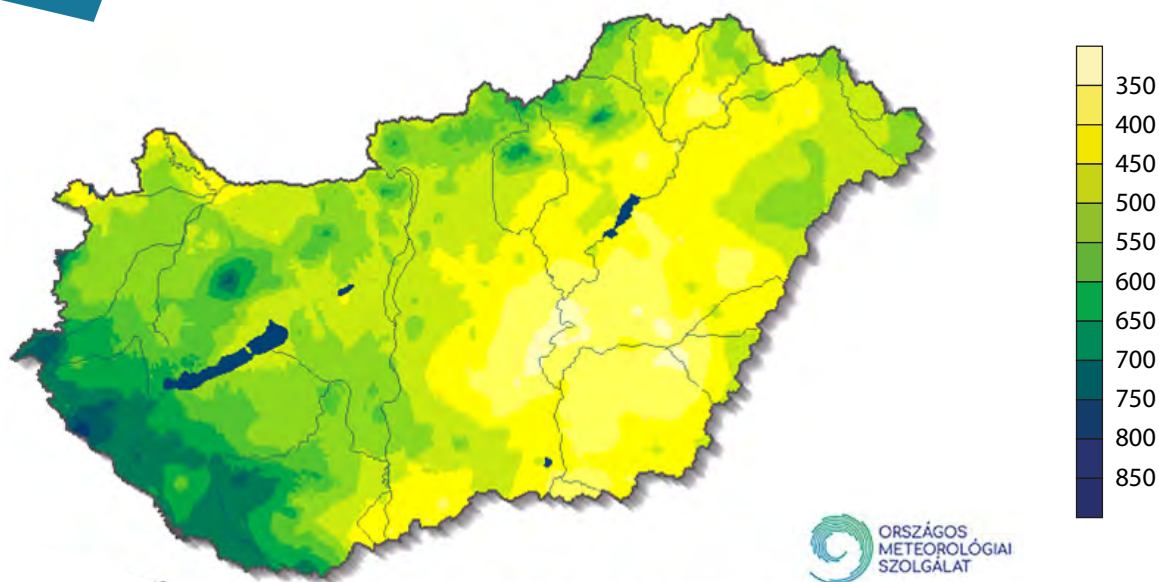
.....
Az öntözés nélküli területeken sok növénykultúra, különösen a kukorica és a napraforgó visszafordíthatatlan károkat szenvedett.

területen hullott számottevő mennyiségű csapadék, ami lehetővé tette a magágy-előkészítést a repce vetéséhez, azonban a kukorica és a napraforgó számára ez már nem volt elég.

Egész szeptemberben folytatódott az augusztus végén kezdődött csapadékos időjárás. Az ország középső részén 60-80, másutt 80-150 mm csapadék hullott a hónap során, a talaj mélyebb rétegeit is átnedvesítve. Ez az eső a kukoricának, napraforgónak már nem segített, viszont a cukorrépának és az őszi érésű gyümölcsöknek szüksége volt rá. Az elvetett őszi káposztarepce szépen fejlődött, a kellően nedves talaj megkönnyítette az őszi kalászosok magágy-előkészítését. A hónap első felének meleg, párás időjárása viszont kedvezett a gyomoknak és a kórokozóknak. A nyári növények betakarítási munkáit a csapadékos időjárás késleltette. Szeptember második felében a hőmérséklet visszaesett, majd megjelentek az első fagyok. A csapadékos szeptembert októberben ismét szárazság követte. Az ország nagy részén tapasztalt napos, száraz, enyhe idő kedvezett a betakarításnak és a kalászosok vetésének. Novemberben jellemzően enyhe, fagymentes, átlagosan csapadékos idő volt, az őszi vetésű növények szépen megerősödtek, kedvező állapotban várták a telet.

Decemberben az átlagnál jelentősen több csapadék hullott, főként a hónap első felében, tartós hóréteg azonban nem alakult ki. A talaj felső fél méteres rétege telítetté vált, még a mélyebb talajrétegek is átnedvesedtek, sőt az Alföldön helyenként belvizes területek alakultak ki. Karácsony táján jelentős felmelegedés érkezett, sok helyen 10 °C feletti maximum-hőmérsékletet mértek. Enyhe idő jellemezte a hónapot, a középhőmérséklet 1-3 °C-kal volt magasabb az átlagnál.

4. ábra A 2022. ÉVI CSAPADÉKÖSSZEG

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A 2022. évi csapadékösszeg területi eloszlásában nagy különbségek mutatkoztak. Míg a Dunántúlon több (400-600 mm), a Duna vonalától keletre kevesebb (350-450 mm) csapadék hullott. A legtöbb csapadék a délnyugati országrészben hullott, míg a legszárazabb terület az Alföld volt, ahol 350-450 milliméter közötti éves csapadékmennyiséget mértek. A legmagasabb évi csapadékösszeget (799,8 mm) a Zala vármegyei Csörnyeföld állomáson, a legalacsonyabbat (308,7 mm) Szolnokon összegezték (4. ábra).

AZ I. PILLÉR EREDMÉNYEI

A mezőgazdasági kockázatkezelési törvényt megalkotása óta többször módosították a Kárenyhítési Alap forrásösszegének minél hatékonyabb felhasználása, valamint az önkéntesen csatlakozó termelők számának növelése érdekében. A 2022-es évben azonban az extrém aszály az eddigieknél jóval nagyobb károkat okozott, amely a kárenyhítési rendszert kihívások elé állította.

Az I. pillér összesített eredménye

A kockázatkezelési rendszer I. pillérében a tagok száma 2022-ben csekély mértékben, 0,3 százalékkal csökkent a 2021. évhez képest, azaz 73 068 főről 72 851 főre változott. A befizetett kárenyhítési hozzájárulás pedig ugyanilyen mértékben nőtt, 6159 millió forintról 6177 millió forintra (1. táblázat).

Az I. pillérben a tagok száma 0,3 százalékkal csökkent, a befizetett kárenyhítési hozzájárulás összege ugyanennyivel nőtt az előző évhez viszonyítva.

1. táblázat: AZ I. PILLÉR FŐBB MUTATÓI 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Megnevezés	2021	2022	2022/2021, százalék
I. pillérben tag termelők száma, fő	73 068	72 851	99,7
Befizetett kárenyhítési hozzájárulás, millió HUF	6 159	6 177	100,3
A Kárenyhítési Alap tárgyévi forrása, millió HUF	11 318	12 679	112,0
A Kormány egyedi döntése alapján megállapított többlettámogatás, millió HUF	–	41 124	–
Bejelentett káresemények ^{a)} száma, db	18 346	51 571	281,1
Bejelentett károsodott terület, ha	460 821	1 485 798	322,4
Jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma, db	5 780	22 320	386,2
Jogosan igényelt összeg, millió HUF	12 527	63 315	505,4
Kifizetett kárenyhítő juttatás, millió HUF	10 894	50 229	461,1
Biztosítás hiányában nem kifizethető összeg, millió HUF	2 566	14 407	561,5
A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület, ha	130 240	571 091	438,5

^{a)} Bejelentett káresemény: termelőnként azonos időpontban, azonos veszélynemre bejelentett káresemények.

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A bejelentett káresemények száma a 2021. évi 18 346-hoz képest 181,1 százalékkal 51 571-re nőtt. Ebből a jogosnak ítélt kérelmek száma 22 320 volt, ami 286,2 százalékkal több, mint a 2021. évben megítélt 5 780 kérelem. A bejelentett káresemények 93,0 százaléka aszálykár volt. A kárenyhítési kérelmek nagymértékben megemelkedett száma a Mezőgazdasági Kárenyhítési Rendszer intézményrendszerét is jelentősen megterhelte a 2022-es évben.

A Kárenyhítési Alap tárgyevi forrása 12 679 millió forint volt 2022-ben, ami 12 százalékkal magasabb az előző évhez viszonyítva, de így is messze nem elegendő a jogosan igényelt kárenyhítő juttatás kifizetéséhez, amelynek összege az előző évhez képest több mint 5-ször magasabb, 63 315 millió forint volt a tárgyévben. A károk ellentételezésére a Kormány egyedi döntés alapján 41 124 millió forint többlettámogatást ítélt meg, de az így rendelkezésre álló összeg sem volt teljes mértékben elegendő az igényelt kárenyhítő juttatás fedezésére, így 20 százalékos visszaosztás után 50 229 millió forint kárenyhítő juttatás kifizetésére került sor.

A 2022-es évi extrém aszály következtében az aszályhoz kötődő káresemények száma 4,5-szer több volt, mint az előző évben.

Az eddigi évekhez képest kiemelkedő mértékű többletkifizetési igényt a 2022-es évben az extrém aszály okozta. Az aszályhoz kötődő bejelentett káresemények száma 47 975 volt, ami csaknem 4,5-szer több, mint az előző évben. Az aszályllyal érintett terület 1 434 254 hektár volt, ami majdnem 4-szer több, és az aszályra kifizetett kárenyhítő juttatás összege – ami 49 321,2 millió forint – több mint 5,5-szer volt magasabb, mint a 2021-es évben. Az összes kárbejelentés 93 százaléka (51 571-ből 47 975), a károsodott terület 96,5 százaléka (1 485 795 hektárból 1 434 254 hektár) és a kifizetett kárenyhítő juttatás 98,2 százaléka (50 229-ből 49 321,2 millió forint) az aszályhoz kapcsolódott 2022-ben. Az összes többi kárnem esetében kevesebb káresemény történt 2022-ben, mint 2021-ben (mezőgazdasági árvíz kár pedig egyáltalán nem volt) (2. táblázat).

2. táblázat: A FŐBB VESZÉLYNEK ÉLTAL OKOZOTT KÁROK ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ KÁRENYHÍTÉS ALAKULÁSA AZ I. PILLÉR BEN

Káresemény	Bejelentett káresemények száma, darab		Bejelentett károsodott terület, ha		Az adott káreseményre kifizetett kárenyhítő juttatás összege, millió HUF	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Aszálykár	10 762	47 975	359 053	1 434 254	8 870,2	49 321,2
Belvízkár	735	47	21 214	1 085	164,9	3,4
Felhőszakadéskár	165	69	2 392	1 398	41,8	9,0
Jégesőkár	2 362	1 112	39 219	28 400	322,4	141,8
Mezőgazdasági árvíz kár	23	0	275	0	0,0	0,0
Tavaszi fagykár	3 624	2 126	29 587	14 433	1 335,6	677,2
Téli fagykár	63	54	790	802	15,4	14,1
Őszi fagykár	100	27	1 496	460	63,8	1,3
Viharkár	512	161	6 796	4 967	79,6	60,9
Összesen	18 346	51 571	460 821	1 485 798	10 893,7	50 228,8

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A hűvös időjárás és a hajnali fagyok, amelyek végigkísérték az áprilist, károkat okoztak a korai virágzású gyümölcsösökben. Tavaszi fagykára 2126 kárbejelentés történt, ami 14 433 hektár károsodott területet és 677,2 millió forint kifizetést jelentett. A májustól meredeken emelkedő, majd az átlag feletti hőmérsékletű nyári hónapokban nagy területi különbségekkel előforduló heves zivatarokat gyakran jégeső is kísérte. A jégesőkára 1112 bejelentés érkezett, ami 28 400 hektárt érintett és 141,8 millió forint kárenyhítő juttatás kifizetését jelentette.

A kárenyhítési hozzájárulás összege 2022-ben csaknem azonos volt az előző évvel, mindössze 0,3 százalékkal nőtt. A vállalatasi méretkategóriák szerint a legnagyobb mértékű, 10,6 százalékos növekedés a mikrovállalkozások esetében volt. A kis- és középvállalkozások befizetései 2,9 és 1,4 százalékkal haladták meg az előző évit, a nagyvállalkozásoké pedig 1,5 százalékkal mérséklődött.

Ezzel szemben a kárenyhítő juttatás az extrém aszály következtében megítélt többlettámogatás eredményeként 4,6-szerese volt az előző évnek és több mint 8-szor magasabb volt, mint a befizetett kárenyhítési hozzájárulás értéke. A kárenyhítő juttatás legnagyobb arányban a nagyvállalkozásokhoz (45,6 százalék) és a középvállalkozásokhoz (44,5 százalék) került, míg a kisvállalkozások 8,7 százalékban, a mikrovállalkozások pedig 1,2 százalékban részesedtek a kifizetésekből. Összességében a kifizetések minden vállalatasi méretkategóriában érdemben meghaladták a befizetett kárenyhítési hozzájárulás értékét. A középvállalkozások esetében volt a legmagasabb a kárhányad, a befizetett kárenyhítési hozzájárulásuk 8,7-szeresét kapták meg kárenyhítő juttatásként, a nagyvállalkozások és a kisvállalkozások pedig 7,8 és 7,7-szeresét, míg a mikrovállalkozások a befizetett hozzájárulásuk 5,4-szeresében részesültek (3. táblázat).

A kárenyhítő juttatás a megítélt kormányzati többlettámogatás eredményeként 4,6-szerese volt az előző évnek.

3. táblázat: A KÁRENYHÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS ÉS A KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ALAKULÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT

Méretkategória	Kárenyhítési hozzájárulás 2021, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás 2022, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás változása 2022/2021, százalék	Kárenyhítő juttatás 2021, millió HUF	Kárenyhítő juttatás 2022, millió HUF	Kárenyhítő juttatás változása 2022/2021, százalék
Mikrovállalkozás	97,8	108,2	110,6	236,4	580,9	245,7
Kisvállalkozás	549,5	565,3	102,9	949,5	4 362,9	459,5
Középvállalkozás	2 530,6	2 565,9	101,4	3 743,5	22 366,4	597,5
Nagyvállalkozás	2 981,3	2 937,4	98,5	5 964,3	22 918,5	384,3
Összesen	6 159,2	6 176,8	100,3	10 893,7	50 228,8	461,1

A kárenyhítő juttatás legnagyobb arányban a közép- és nagyvállalkozásokhoz került, de a kifizetések minden méretkategóriában érdemben meghaladták a befizetett hozzájárulás mértékét.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az I. pillér részletes eredményei

Részvétel

Az I. pillérben a termelők száma 0,3 százalékkal csökkent 2022-ben, 73 068 főről 72 851-re. A tagok számának mérséklődését a kötelező tagság 1 százalékos csökkenése (a 2021-es 59 710-ről 59 187-re), valamint a korábban önkéntesen csatlakozó tagok számának 6 százalékos csökkenése (8422-ről 7884-re) és a tárgyévben önkéntesen csatlakozó tagok 17,1 százalékos (4936-ról 5780-ra) növekedése eredményezte.

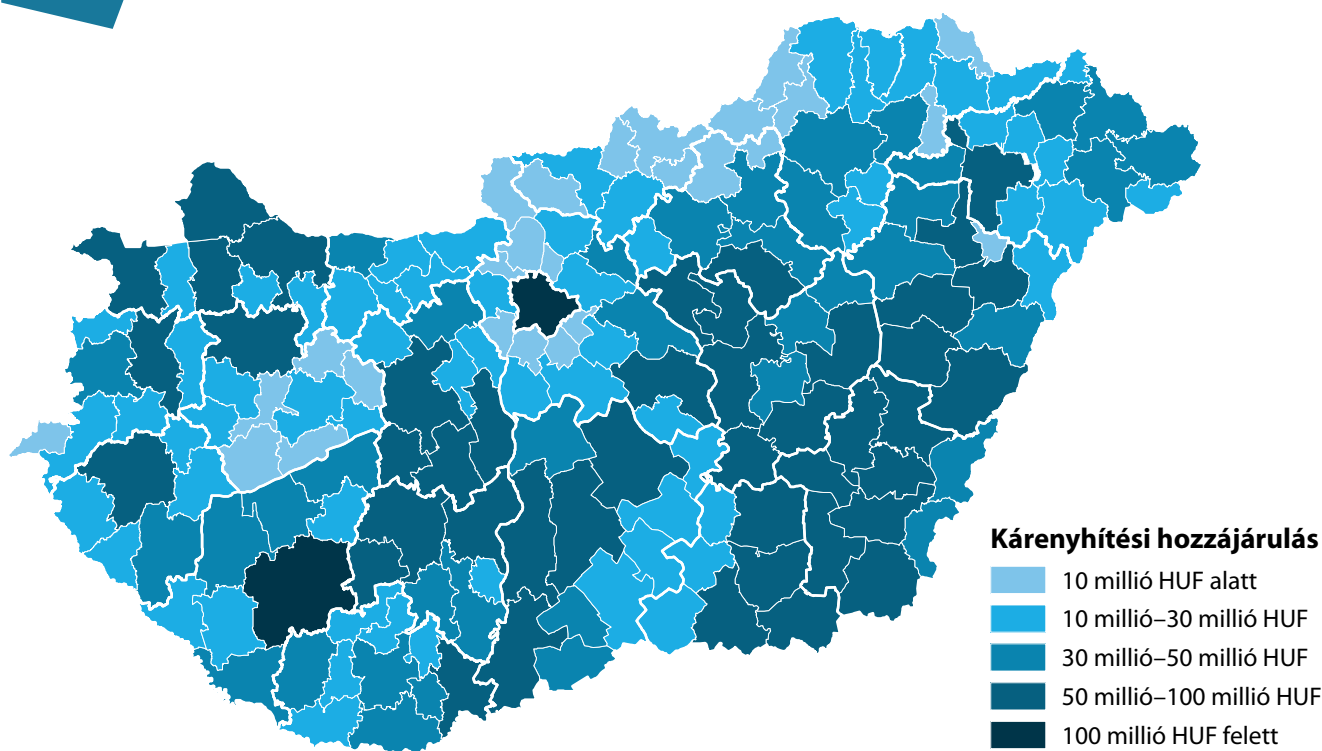
A következőkben a termelői befizetések alakulását ismertetjük járások, ágazatok és méretkategóriák szerint.

Járásonkénti bontás

A termelők kárenyhítési hozzájárulásának összege 2022-ben 2 járásban (Budapest és a Kaposvári járás) meghaladta a 100 millió forintot. Ezen túl a járások negyedében (összesen 44 járásban) volt 50–100 millió forint között, 38 járásban (21,7 százalék) 30–50 millió forint között, 65 járásban (az összes járás 37,1 százaléka) 10–30 millió forint között és 26 járásban (14,9 százalék) 10 millió forint alatt a kárenyhítési hozzájárulás összege. A hozzájárulások zömét az Alföldön, a Dunántúl keleti és északnyugati területein gazdálkodók fizették be, míg a legalacsonyabb összegű kárenyhítési hozzájárulások Észak-Magyarországon, Pest vármegyében (Budapest kivételével) és a Dunántúlon, Veszprém vármegye területén figyelhetők meg (5. ábra).

A hozzájárulások zömét az Alföldön, a Dunántúl keleti és északnyugati területein gazdálkodók fizették be.

5. ábra A KÁRENYHÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS ÖSSZEGE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

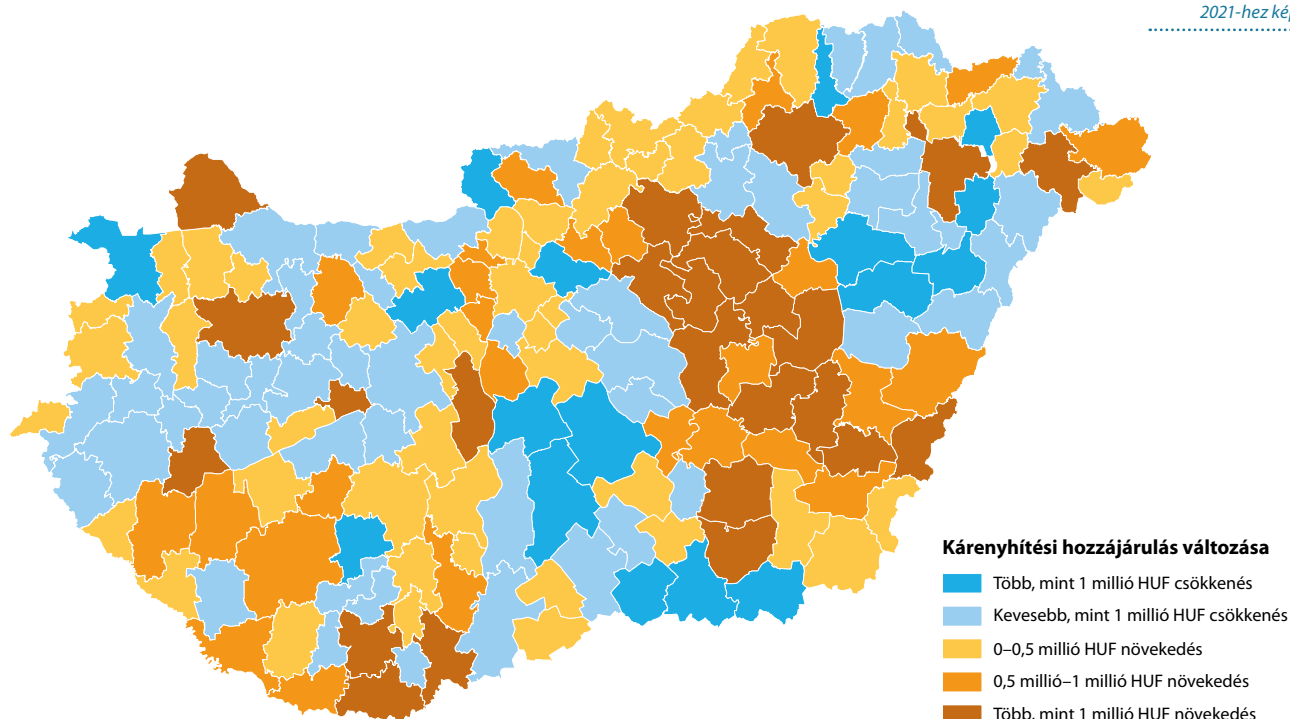
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kárenyhítési hozzájárulás összege 105 járásban növekedett 2021-hez képest és 70 járásban csökkent. A növekedés mértéke 25 járásban haladta meg az 1 millió forintot, 27 járásban 0,5–1 millió forint közötti volt, 53 járásban pedig maximum 0,5 millió forintot ért el. A hozzájárulás összegének növekedése leginkább az Alföld középső területein (Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csongrád-Csanád vármegye járásai), északkeleti, dél-dunántúli, valamint néhány észak-dunántúli járásban következett be. Azokban a járásokban, ahol csökkent a kárenyhítési hozzájárulás összege a 2021-es évihez képest, 17 járásban több mint 1 millió forinttal, 53-ban pedig kevesebb mint 1 millió forinttal mérséklődött. A hozzájárulás csökkenése leginkább a Duna-Tisza-közén, Hajdú-Bihar vármegyében, az északkelet-magyarországi járásokban, valamint a Dunántúl északnyugati területein és néhány dél-dunántúli, valamint dél-alföldi régióban volt jellemző (6. ábra).

6. ábra

A KÁRENYHÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS ÖSSZEGÉNEK JÁRÁSONKÉNTI VÁLTOZÁSA 2021-RŐL 2022-RE

A kárenyhítési
hozzájárulás összege
105 járásban növekedett,
70 járásban csökkent
2021-hez képest.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

A Mezőgazdasági Kárenyhítési Rendszerben a gazdálkodók kötelező részvétele gazdálkodási méret és növénykultúra szerint szabályozott (1. melléklet).

A szántóföldi növénytermesztők 3810 ezer hektáron gazdálkodtak 2022-ben, ami nagyságrendileg megegyezik az előző évi területtel (annál 51,4 ezer hektárral nagyobb). A kárenyhítési rendszer által lefedett terület kismértékben (1,3 százalékkal) emelkedett 2021-hez képest, így 2022-ben 3540 ezer hektárt tett ki, ami a teljes vetésterület 92,9 százaléka.

Az I. pillér lefedettsége alapján megállapítható, hogy a nagy területen termesztett szántóföldi kultúrák, így a kukorica, az árpa, a napraforgó, a búza és a káposztarepce az előző évhez hasonlóan 91,3–97,5 százalékban részt vettek a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerben (4. táblázat).

A nagy területen termesztett
szántóföldi kultúrák
91,3–97,5 százalékban részt
vettek a mezőgazdasági
kárenyhítési rendszerben.

A vetésterületek csaknem felét (49,6 százalék) kitevő búza és kukorica lefedettsége hasonlóan alakult az előző évihez: búza esetében a penetráció 94,3 százalék volt, kukorica esetében pedig elérte a 91,3 százalékot. A cukorrépa penetrációja meghaladta a 99 százalékot, míg a durumbúzáé a 98 százalékot, a káposztarepce és a szója lefedettsége pedig a 97 százalékos részarányt képviselt. Az összes vetésterületen belül csak 7,2 százalékos részarányt képviselt. Az összes vetésterület 1,8 százalékát kitevő tritikálé lefedettségi aránya volt a legkisebb (83,2 százalék) 2022-ben. Az egyéb szántóföldi növények penetrációja 90,3 százalékos volt (2. melléklet).

4. táblázat: A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁK RÉSZVÉTELE AZ I. PILLÉR BEN

Szántóföldi kultúra	Vetésterület 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2021-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, százalék ^{a)}	A lefedettség aránya a vetésterülethez képest, százalék
Búza	950 473	812 707	895 837	110,2	94,3
Kukorica	941 103	939 070	858 971	91,5	91,3
Napraforgó	689 371	615 865	650 798	105,7	94,4
Káposztarepce	205 690	251 201	200 639	79,9	97,5
Árpa	333 575	249 589	309 056	123,8	92,6
Tritikálé	67 879	55 736	56 499	101,4	83,2
Szója	67 841	61 070	66 098	108,2	97,4
Durumbúza	36 895	29 056	36 300	124,9	98,4
Rosz	32 806	27 930	28 188	100,9	85,9
Zab	20 603	22 100	17 594	79,6	85,4
Cukorrépa	9 714	12 237	9 644	78,8	99,3
Dohány	2 857	2 980	2 762	92,7	96,7
Egyéb szántóföldi növény	451 310	413 505	407 561	98,6	90,3
Szántóföldi növény összesen	3 810 117	3 493 046	3 539 946	101,3	92,9

^{a)} Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek. Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúráknál is kiemelkedően magas az I. pillér által lefedett területek aránya, mivel a rendszer alacsony kárenyhítési hozzájárulás mellett nyújt viszonylag nagyfokú védelmet a tavaszi fagyra különösen érzékeny ültetvények számára, miközben a biztosítók szerepvállalása ezen a területen csekélyebb.

Az ültetvénykultúrák területe kevesebb mint 1 százalékkal nőtt a 2021. évihez viszonyítva, 131 225 hektár volt 2022-ben. A kárenyhítési rendszer által lefedett terület nagysága enyhén, 1,4 százalékkal mérséklődött 2021-hez viszonyítva, a penetráció pedig 2,1 százalékponttal csökkent, így 93,8 százalék volt a tárgyévben. A főbb (2000 hektár ültetvényterület feletti) ültetvénykultúrák lefedettségében 1,0–9,3 százalékpont közötti negatív irányú elmozdulás történt az előző évhez képest, a dió kivételével, ahol 11,3 százalékos növekedés történt. A kultúrák közül lefedettségben a legnagyobb mértékű, 28,6 százalékos csökkenés az egyéb szőlőültetvénynél volt megfigyelhető a tárgyévben, de a ribiszke lefedettsége is 20,6 százalékkal kisebb volt az előző évihez viszonyítva. Ezzel szemben az egyéb gyümölcsféle és a szamóca lefedettsége 24,9 és 20,4 százalékkal nőtt. A 2021. évhez képest változás, hogy megjelent a kultúrák között az „egyéb ültetvény” kategória, amely a levendulát foglalja magában – ennek vetésterülete 261 hektár, melynek 63,8 százaléka volt kárenyhítési rendszer által lefedett terület (5. táblázat).

.....
Az ültetvénykultúrák penetrációja 2,1 százalékponttal csökkent az előző évhez képest.
.....

5. táblázat: A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁK RÉSZVÉTELE AZ I. PILLÉRBEN

Ültetvény-kultúra	Ültetvény területe 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2021-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, százalék ^{a)}	A lefedettség aránya az ültetvény-területhez képest, százalék
Borszőlő	51 181	50 686	50 204	99,0	98,1
Alma	21 647	22 686	21 270	93,8	98,3
Meggy	13 016	13 703	12 751	93,1	98,0
Dió	9 300	7 099	7 904	111,3	85,0
Szilva	6 034	6 102	5 820	95,4	96,5
Kajszibarack	5 310	5 492	5 172	94,2	97,4
Őszibarack	2 763	2 944	2 669	90,7	96,6
Cseresznye	2 684	2 758	2 657	96,3	99,0
Körte	1 931	2 035	1 887	92,7	97,7
Egyéb szőlő ültetvény	1 413	1 782	1 273	71,4	90,1
Ribiszke	899	1 107	879	79,4	97,8
Szamóca	650	485	584	120,4	89,9
Egyéb gyümölcsféle	14 399	8 042	10 041	124,9	69,7
Egyéb ültetvény	261	–	167	–	63,8
Ültetvény összesen	131 225	124 920	123 111	98,6	93,8

^{a)} Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Az ültetvénykultúrák penetrációját enyhe, 2,1 százalékpontos csökkenés jellemezte 2022-ben. Ezen belül a legnagyobb, 19,5 százalékpontos csökkenés az egyéb gyümölcsfélék esetében volt megfigyelhető. Jólal kisebb mértékben, de csökkent a penetrációja a meggynek (0,2 százalékponttal), az egyéb szőlőültetvénynek (2,6 százalékponttal) és a ribiszkének (1,0 százalékponttal) is. A többi ültetvénykultúrának kismértékben, de nőtt a penetrációja a 2021-es évhez viszonyítva, ezen belül a legnagyobb mértékben a cseresznyének (3 százalékponttal) és a kis területen termesztett szamócának 2,3 százalékponttal.

A zöldségkultúrák vetésterületének csökkenése tovább folytatódott 2022-ben 8116 hektárral, a kárenyhítési rendszer által lefedett terület pedig 6930 hektárral volt kevesebb, mint az előző évben, így a penetráció 0,7 százalékponttal növekedett (6. táblázat).

A zöldségkultúrák penetrációja enyhén növekedett.

A legnagyobb területen termesztett csemegekukorica és borsó vetésterülete mérséklődött 2022-ben: a csemegekukoricáé 6,4, a borsóé 8,8 százalékkal. Ezzel együtt a kárenyhítési rendszer által lefedett terület is csökkent mindkét zöldségkultúra esetében: az előbbie 5,2, az utóbbié 8,6 százalékkal. A penetráció így mindkét esetben enyhén nőtt: a csemegekukoricáé 97,8 százalékra, a borsóé pedig 98,7 százalékra.

A többi zöldségkultúránál a penetráció változása –3,3 és +2,8 százalékpont között alakult az előző évhez viszonyítva. Mérséklődött a tök, paradicsom, fűszerpaprika, spárga, paprika, sárgarépa részvétele, míg a többi növényé emelkedett.

6. táblázat: A FŐBB ZÖLDSÉGGULTÚRÁK RÉSZVÉTELE AZI. PILLÉRBEN

Zöldségkultúra	Vetésterület 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2021-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2022-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, százalék ^{a)}	A lefedettség aránya a vetésterülethez képest, százalék
Csemegekukorica	27 353	28 218	26 738	94,8	97,8
Borsó	20 049	21 640	19 788	91,4	98,7
Burgonya	6 435	5 684	5 155	90,7	80,1
Dinnye	2 837	3 185	2 457	77,2	86,6
Bab	1 041	1 448	1 008	69,6	96,8
Tök	2 196	2 224	1 807	81,3	82,3
Paradicsom	1 413	1 577	1 359	86,2	96,2
Fűszerpaprika	1 148	1 307	952	72,8	82,9
Spárga	1 282	1 141	1 086	95,2	84,7
Káposztafélék	1 584	1 422	1 285	90,4	81,1
Vöröshagyma	1 413	1 332	1 305	97,9	92,3
Paprika	1 095	1 056	848	80,3	77,5
Sárgarépa	1 303	1 574	1 144	72,7	87,8
Egyéb szántóföldi zöldség	22 151	20 637	20 582	99,7	92,9
Szántóföldi zöldség összesen	91 299	92 444	85 514	92,5	93,7

^{a)} Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

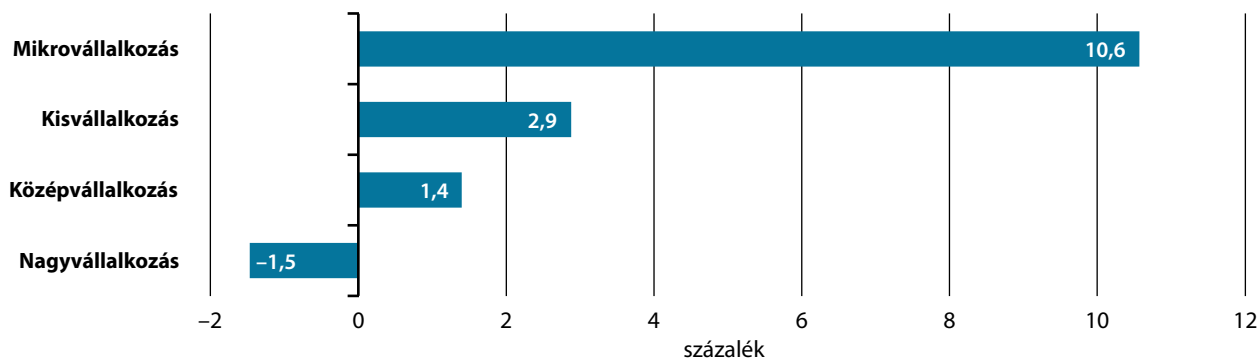
Összegezve megállapítható, hogy a kárenyhítési rendszer vetésterülethez viszonyított lefedettsége az elmúlt évben az egyes ágazatokban közelített egymáshoz. Az ültetvény penetrációja 93,8 százalékra csökkent, a zöldségkultúráé 93,7 százalékra nőtt, a szántóföldi kultúráé pedig nem változott, 92,9 százalék maradt.

Méret szerinti bontás

A kárenyhítési hozzájárulás összege a 2021-es évhez viszonyítva a nagyvállalkozások esetében 1,5 százalékkal mérséklődött. Az összes többi méretkategóriában növekedés figyelhető meg: a középvállalkozások esetében 1,4, a kisvállalkozások esetében 2,9, valamint a mikrovállalkozások esetében 10,6 százalékkal nőtt a befizetett kárenyhítési hozzájárulás összege 2022-ben (7. ábra).

A kárenyhítési hozzájárulás összege a nagyvállalkozások esetében mérséklődött, az összes többi méretkategóriában növekedés figyelhető meg, azonban továbbra is a nagyvállalkozások és a középvállalkozások adják a kárenyhítési hozzájárulás zömét.

7. ábra A KÁRENHYÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS ÖSSZEGÉNEK VÁLTOZÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT 2021-RŐL 2022-RE

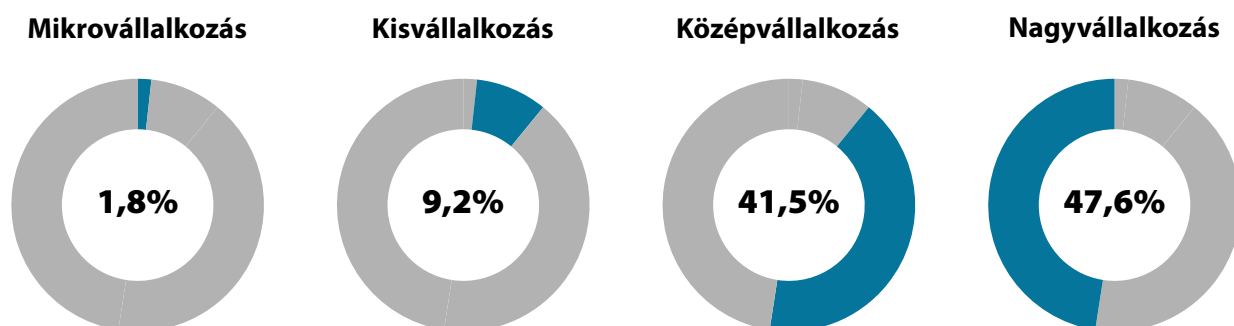

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ennek ellenére a kárenyhítési hozzájárulás befizetéseinek méretkategóriánkénti megoszlásában nem történt átrendeződés a 2021-es évhez képest. Továbbra is a nagyvállalkozások és a középvállalkozások adják a kárenyhítési hozzájárulás zömét, 47,6 és 41,5 százalékát. A nagyvállalkozások 2937 millió forintot, a középvállalkozások 2566 millió forintot fizettek be kárenyhítési hozzájárulásként a tárgyévben. A kis- és a mikrovállalkozások befizetései 9,2, valamint 1,8 százalékot tettek ki az összes befizetett kárenyhítési hozzájáruláson belül (8. ábra). A kisvállalkozások 565 millió forinttal, a mikrovállalkozások pedig 108 millió forinttal járultak hozzá a kárenyhítési rendszerhez.

8. ábra

KÁRENYHÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Károsodás

A 2022-es év extrémnek tekinthető az eddigi évekhez képest az óriási aszály miatt, aminek következtében jelentősen nőtt a károsodott terület, a kárbejelentések száma és a kifizetett kárenyhítő juttatás is.

A 2022. évben 2,8-szer több káreseményt jelentettek be, mint 2021-ben, a károsodott terület 4,3-szer, a jogosnak ítélt kérelmek száma pedig 3,9-szer nagyobb volt az előző évinél. Ennek következtében a jogosan megítélt kárenyhítő juttatás értékét (63 315 millió forint) nem tudta fedezni a Kárenyhítési Alap tárgyevi forrása (12 679 millió forint), így a Kormány egyedi döntés alapján 41 124 millió forintos többlettámogatást ítélt meg az elszenvedett károk csökkentésére (1. táblázat). A megemelt pénzügyi keret ellenére is 20 százalékos visszaosztásra volt szükség, így 50 229 millió forint kárenyhítő juttatás került kifizetésre.

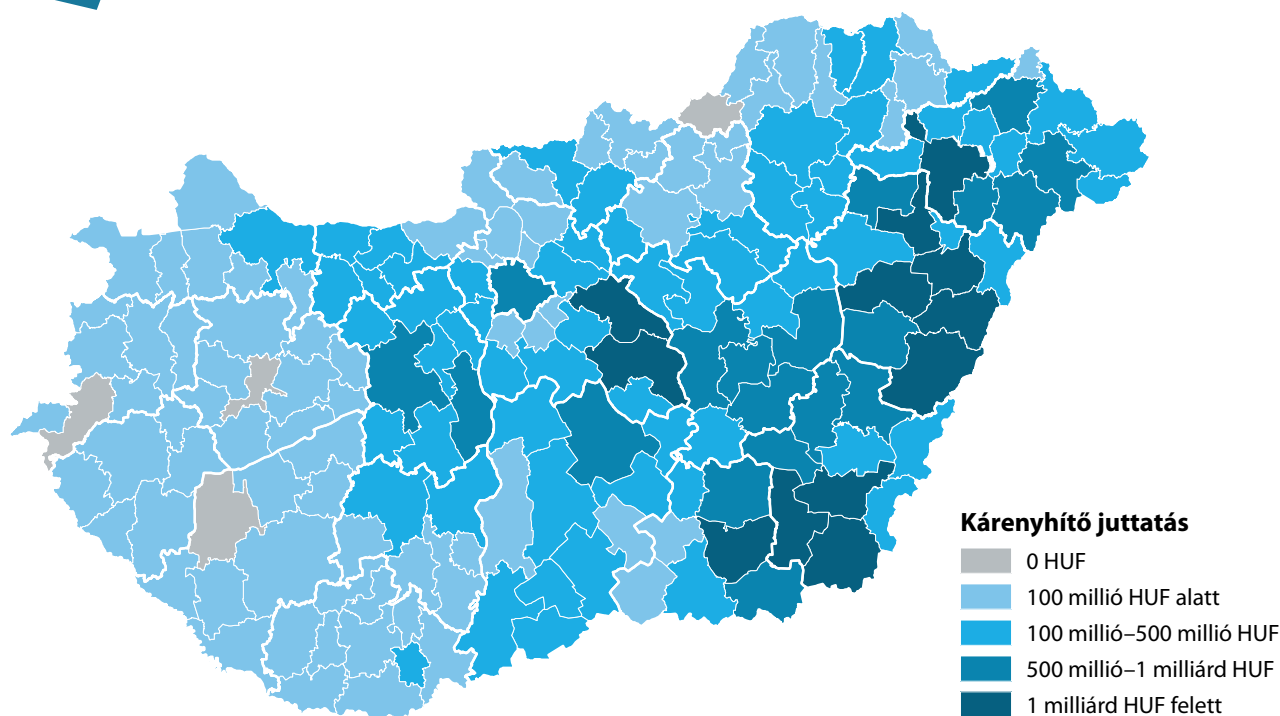
Ebben az évben az összes kárbejelentés 93 százalékát (51 571-ből 47 975), a károsodott terület 96,5 százalékát (1 485 795 hektárból 1 434 254 hektár) és a kifizetett kárenyhítő juttatás 98,2 százalékát (50 229-ből 49 321,2 millió forint) az aszály okozta (2. táblázat). Az összes többi kárnem esetében kevesebb káresemény történt 2022-ben, mint 2021-ben, és a kárenyhítő juttatás elenyésző hányadát fordították ezen káresemények kompenzálására a tárgyévben.

Járásonkénti bontás

Magyarország 175 járásából¹ 171-ben történt kárenyhítő juttatás kifizetése a tárgyévben, ami 2 járással kevesebb, mint 2021-ben volt, azonban az előző évekhez képest jóval magasabb összegek kerültek folyósításra. A legmagasabb kifizetési kategória járási szinten meghaladta az 1 milliárd forintot 2022-ben (9. ábra).

A járások 98 százalékában történt kifizetés 2022-ben.

9. ábra A KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az összes járás 45,7 százalékában 100 millió forint alatt volt a kárenyhítő juttatás értéke (ebből 2,3 százalék volt, amelyben nem történt kifizetés). A járások több mint felében (54,3 százalék) pedig 100 millió forint felett volt a kifizetések összege. Ezen belül az összes járás 36,6 százalékában 100–500 millió forint között, 10,9 százalékban 500 millió–1 milliárd forint között és 6,9 százalékban 1 milliárd forint feletti összeg került kifizetésre kárenyhítő juttatásként. A legmagasabb összegű kifizetések jellemzően a Tiszántúlon voltak, valamint néhány Duna–Tisza-közi járásban, a Székesfehérvári és Dunaújvárosi járásokban, valamint Budapesten. A legkevesebb kifizetés pedig jellemzően a Dunántúl nyugati részén, valamint az Északi-középhegységben fordult elő.

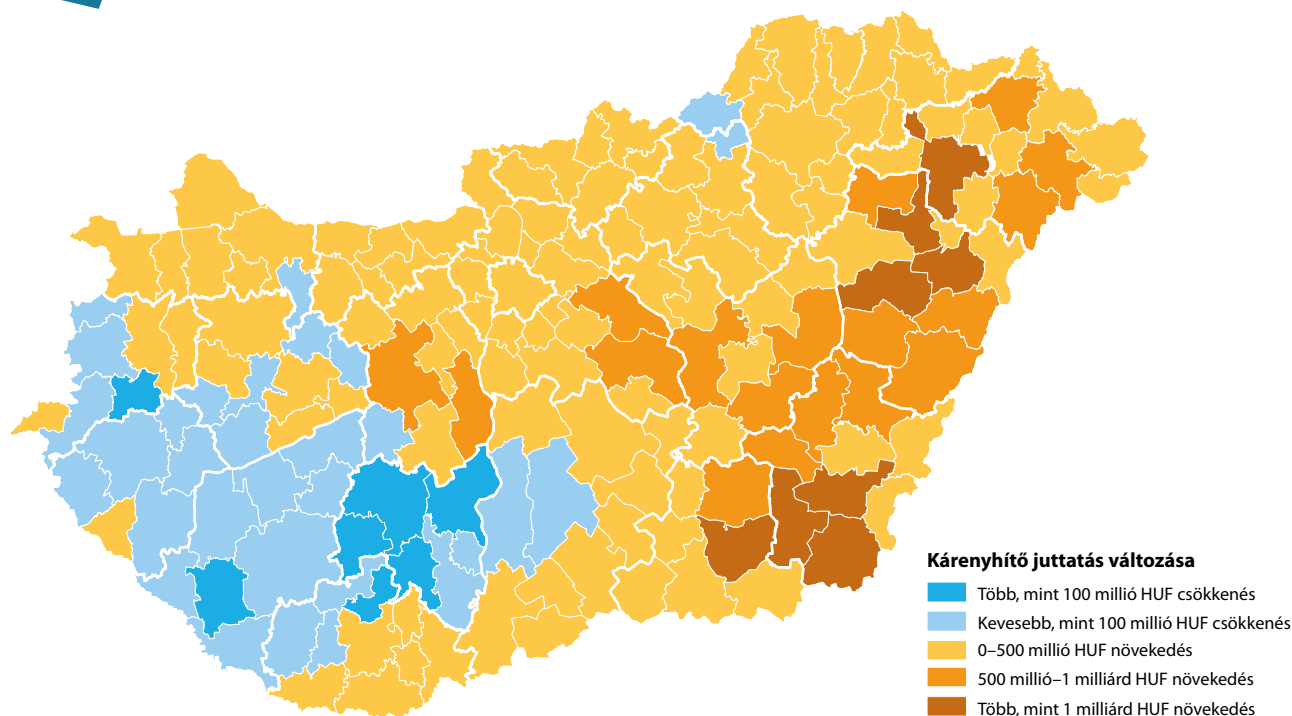
Az előző évhez képest jóval magasabb összegek kerültek folyósításra, a legmagasabb kifizetési kategória járási szinten meghaladta az 1 milliárd forintot.

A kárenyhítő juttatás összege a járások 78,2 százalékában (137 járásban) nőtt a 2021. évihez képest. Ebből a legnagyobb területen – a járások 63,4 százalékában – 0–500 millió forint közötti összeggel, 26 járásban pedig 500 millió forintot meghaladóan nőtt a kifizetés, melyből 8 járásban több mint 1 milliárd forinttal fizettek több kárenyhítő juttatást az előző évhez képest. Azokon a területeken, ahol a legnagyobb kifizetések történtek, jóval magasabb volt a folyósított összeg az előző évihez képest. A legnagyobb mértékű, 1 milliárd forint feletti kifizetésnövekedés nyolc járást érintett – Békés, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei járásokat –, de további 18 járásban (jellemzően szintén az említett keleti vármegyékben, valamint közép-alföldi és néhány kelet-dunántúli járásban) szintén

¹ Budapest egy járásként jelenik meg az elemzésekben.

magas, 500 millió forintot meghaladó volt a juttatás növekedése az előző évihez képest. Csökkenés történt a kárenyhítő juttatás összegében összesen 38 járásban, melyek jellemzően a Dunántúl nyugati részén, valamint 2 észak-magyarországi járásban találhatók (10. ábra).

10. ábra A KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-RŐL 2022-RE JÁRÁSONKÉNT

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Veszélynemenkénti bontás

A 2022-es évben minden eddiginél súlyosabb aszály sújtotta az országot, ami a káresemények számában, a károsodott terület nagyságában, valamint a kifizetett kárenyhítő juttatások összegében is tükröződik. Az összes kárbejelentés 93 százaléka (51 571-ből 47 975), a károsodott terület 96,5 százaléka (1 485 795 hektárból 1 434 254 hektár) és a kifizetett kárenyhítő juttatás 98,2 százaléka (50 229-ből 49 321,2 millió forint) az aszályhoz kapcsolódott 2022-ben (2. táblázat).

Az összes károsodott terület 96,5 százaléka volt aszálykárral érintett.

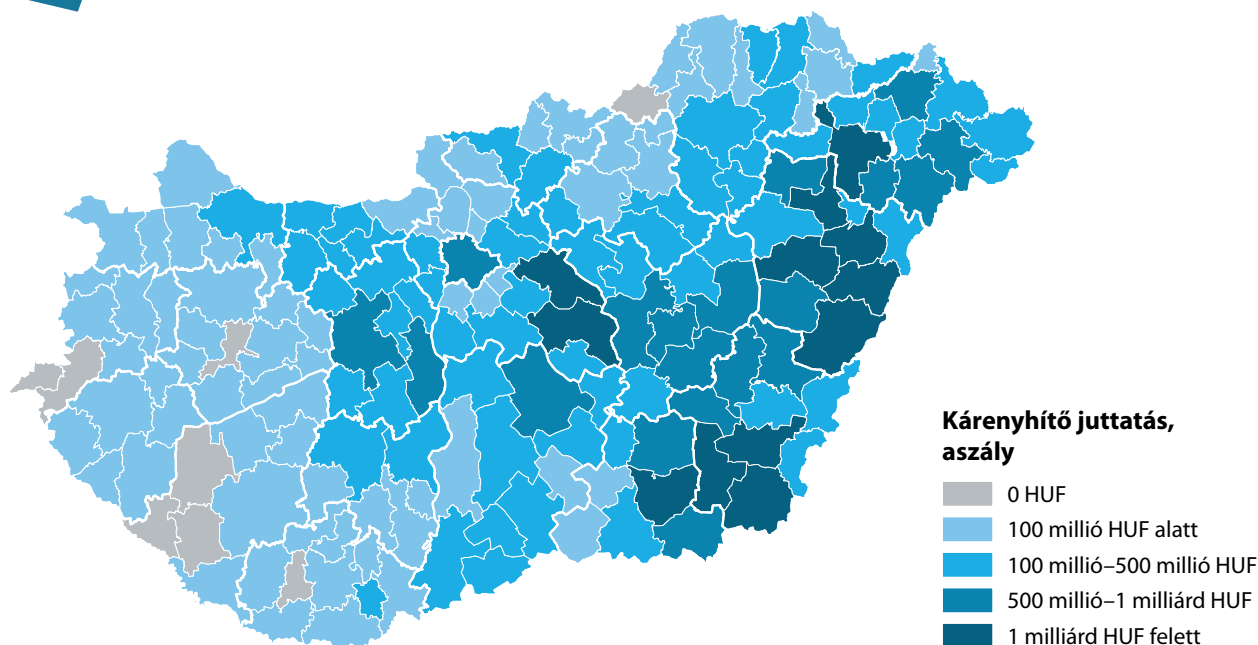
Míg 2021-ben 359,1 ezer hektárra érkezett 10 762 aszálykár-bejelentés, addig 2022-ben az aszálykárral sújtott területek nagysága 1434,3 ezer hektárra nőtt, ami négyszerese az előző évinek, illetve 47 975 bejelentés történt, ami 4,5-szer több, mint az előző évben. Az aszályra kifizetett kárenyhítő juttatás összege 49 321,2 millió forintot tett ki, ami 5,6-szer volt magasabb, mint a 2021-es évben.

A többi kárnem esetében kevesebb káresemény történt 2022-ben, mint 2021-ben (2. táblázat). A hűvös időjárás és a hajnali fagyok, amelyek végigkísérték az áprilist, károkat okoztak a korai virágzású gyümölcsösökben. Tavaszi fagykára 2126 kárbejelentés történt, ami 14 433 hektár károsodott területet és 677,2 millió forint kifizetést jelentett. A májustól meredeken emelkedő, majd az átlag feletti hőmérsékletű nyári hónapokban nagy területi különbségekkel előforduló heves zivatarokat gyakran jégeső is kísérte. Jégesőkérra 1112 bejelentés érkezett, ami 28 400 hektárt érintett és 141,8 millió forint kárenyhítő juttatás kifizetését jelentette. Vihar-

kárra is jóval kevesebb bejelentés érkezett a 2021-es évhez képest (161 bejelentés, ami a 31 százaléka az előző évinek), azonban csak 23,5 százalékkal fizettek ki kevesebb kárenyhítő juttatást erre a kárnemre, mint az előző évben (60,9 millió forintot). Mezőgazdasági árvízkárra bejelentés a tárgyévben nem volt, és a többi négy kárnem (belvízkár, felhőszakadás, téli fagykár, őszi fagykár) jelentősége is elenyészőnek bizonyult, mindösszesen 27,8 millió forint kárenyhítő juttatás került kifizetésre a négy kárnem esetében.

Összesen 50 229 millió forintot folyósítottak kárenyhítő juttatás keretében 2022-ben, szemben a 2021. évi 10 894 millió forinttal. A járásonként kifizetett kárenyhítő juttatások értéke is jelentősen megnőtt 2022-ben. Az Alföld keleti és déli részén, valamint Pest vármegyében – összesen 12 járásban – meghaladta az 1 milliárd forintot, 19 járásban 500 millió – 1 milliárd forint között alakult, 64 járásban volt 100–500 millió forint között és 72 járásban 100 millió forint alatt a kifizetett kárenyhítő juttatás értéke (11. ábra).

11. ábra ASZÁLYKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A tavaszi fagykár a második legjelentősebb kárnem volt 2022-ben a kifizetett kárenyhítő juttatások tekintetében (677,2 millió forint), bár a 2021-es évhez viszonyítva kevesebb bejelentett káresemény történt (2126 db), kisebb károsodott területen (14 433 ha) alacsonyabb összegű kifizetéssel. A tavaszi fagy leginkább a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gyümölcsöseit károsította, ezen túl az Alföld középső területeit, főleg Bács-Kiskun vármegyét és a Dunántúl keleti felét, valamint néhány észak-magyarországi járást. Összesen 78 járásban történt bejelentés fagykára, ebből 62 járásban 10 millió forint alatti, 12 járásban 10–50 millió forint közötti, valamint 4 szabolcsi járásban 50 millió forint feletti összeget fizettek ki, melyen belül a Nyíregyházi járásban meghaladta a 100 millió forintot a kifizetett kárenyhítési hozzájárulás összege (12. ábra).

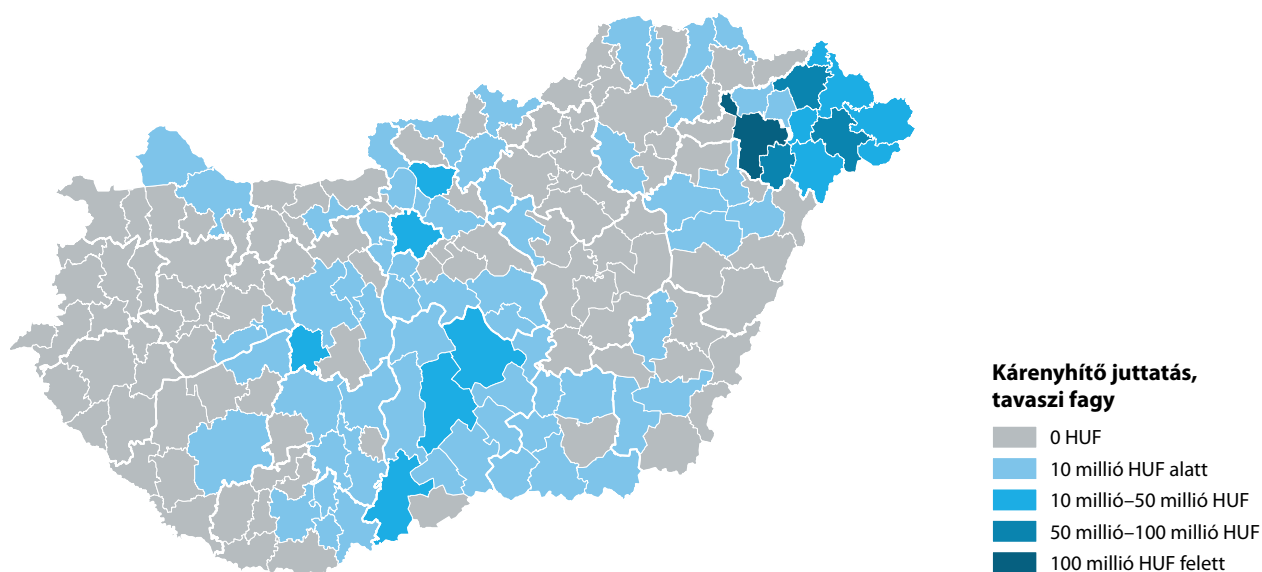
Tavaszi fagykárt összesen 78 járásban jelentettek.

Jégesőkárra 2022-ben 1112 bejelentés érkezett, ezzel a harmadik leggyakoribb kárnem volt az évben, bár a bejelentések száma kevesebb mint a fele volt a 2021-es évinek. A károsodott terület 28 400 hektárt tett ki, a kifizetett kárenyhítő juttatás pedig 141,8 millió forintot ért el, melyet összesen 43 járásban fizettek ki. A legtöbb jégesőkár az Alföld középső és

A jégesőkár bejelentések száma kevesebb mint a fele volt a 2021-es évinek.

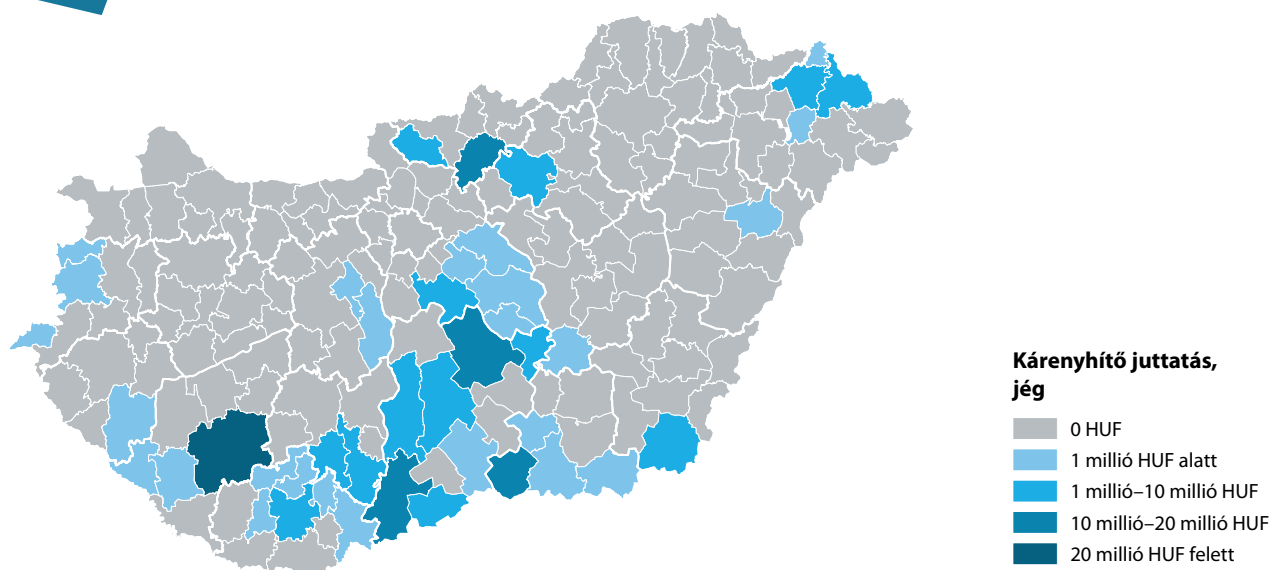
déli területeit – Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyét, valamint a dél-dunántúli vármegyéket érintette, ezen belül kiemelkedően a Kaposvári járást. Szintén jégesővel érintett volt néhány északi és északkelet-magyarországi járás is. A jégesővel érintett 43 járás több mint felében (25 járás) nem érte el az 1 millió forintot a kifizetett kárenyhítő juttatás összege, 13 járásban 1–10 millió forint közötti, 4 járásban (Bajai, Kecskeméti, Mórahalmi, Pásztói) 10–20 millió forint közötti, miközben a Kaposvári járásban 20 millió forint feletti volt a kifizetett kárenyhítő juttatás összege (13. ábra).

12. ábra TAVASZI FAGYKÁRRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

13. ábra JÉGKÁRRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN

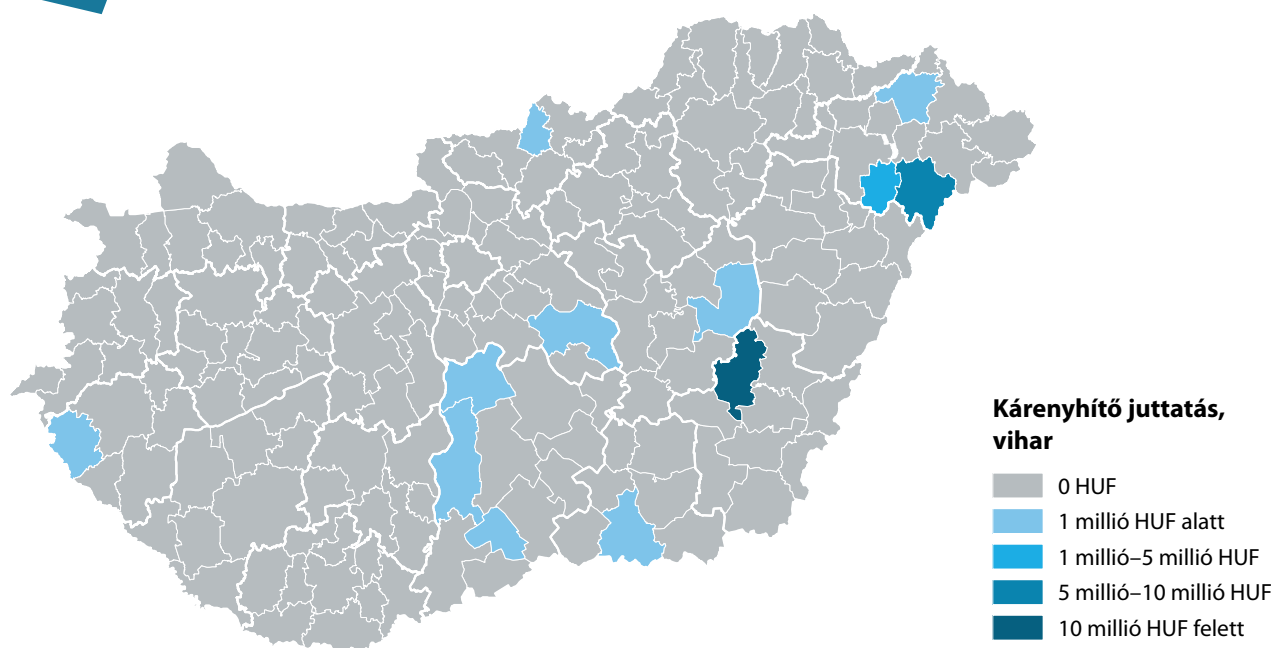
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A viharok összesen
12 járást érintett.

A 2022-es évben viharokra szintén jelentősen kevesebb – 161 darab – bejelentés érkezett, ami a 2021-es évi viharok-bejelentések 30 százaléka. A károsodott terület 4967 hektár volt, amely összesen 12 járást érintett az Alföld közepső, valamint keleti területein. Ezen kívül egy járás volt érintett a Nyugat-Dunántúlon és egy Észak-Magyarországon. A kifizetett kárenyhítő juttatás összege 60,9 millió forint volt. A Gyomaendrődi járásban 10 millió forint feletti, a Nyírbátori járásban 5–10 millió forint, a Nagykállói járásban 1–5 millió forint, valamint további 9 járásban 1 millió forint alatti összeg került kifizetésre kárenyhítő juttatásként (14. ábra).

14. ábra

VIHARKÁRRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

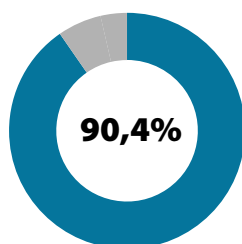
A növénykultúrák bontás alapján a szántóföldi növények az összes kárenyhítő juttatásból az előző évinél is nagyobb arányban – 90,4 százalékban – részesedtek a tárgyévben. A fennmaradó 10 százalékból az ültetvények 6,0 százalékot, a szántóföldi zöldségek 3,6 százalékot tudhattak magukénak (15. ábra).

Az összes kárenyhítő
juttatáson belül,
90,4 százalékkal a szántó-
földi növények részesedése
volt a meghatározó.

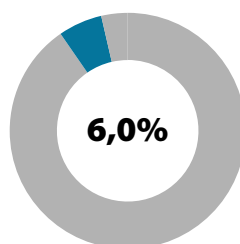
15. ábra

A FŐBB NÖVÉNYCSOPORTOK RÉSZESÉDÉSE A KIFIZETÉSEKBŐL 2022-BEN

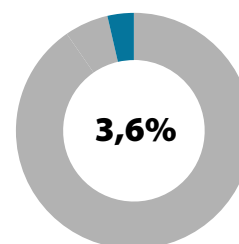
Szántóföldi növények

Ültetvény

Szántóföldi zöldség

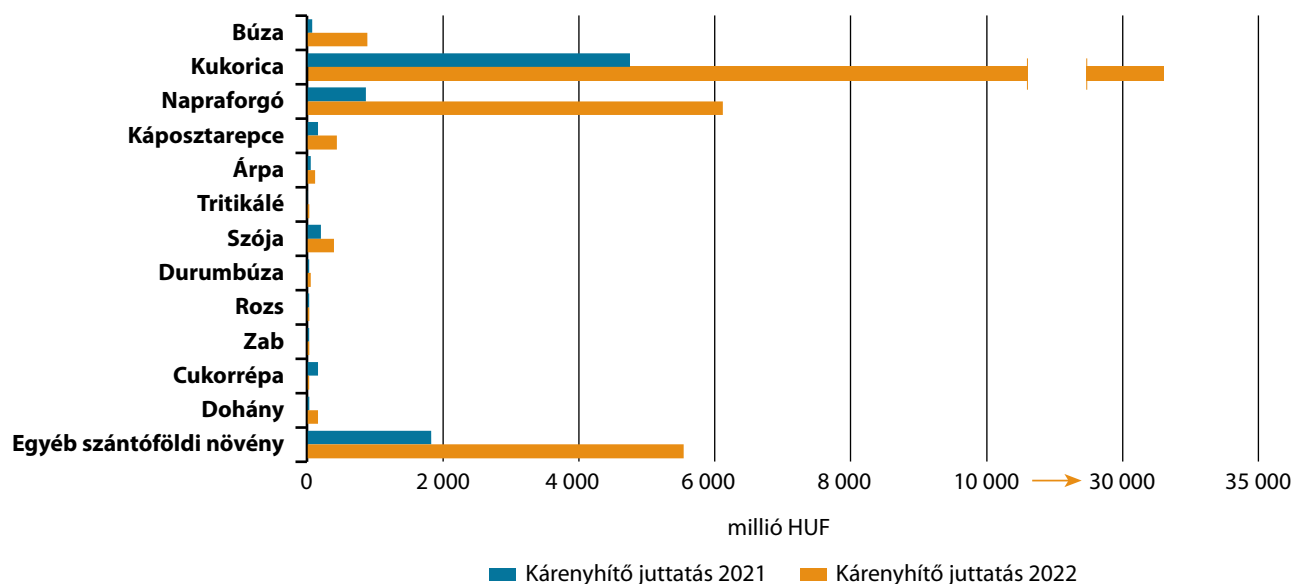

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A szántóföldi kultúráknál messzemenően az aszály okozta a legnagyobb károkat.

A részesedések jól jelzik az egyes növénykultúrák különböző kárnemek iránti érzékenységét. A szántóföldi növénykultúrákat elsősorban az aszály veszélyezteti, ami 2022-ben az eddigi évekhez képest messzemenően nagyobb károkat idézett elő, és a 2021-es évhez képest a cukorrépán kívül minden szántóföldi növénykultúrájánál nőtt a kifizetett kárenyhítő juttatás összege. Az aszály okozta veszteségek ellentételezésére 2022-ben 49 321,2 millió forintot fizettek a termelőknek, ami 5,6-szer több az előző évi kifizetésnél. Az aszályra különösen érzékeny kukorica esetében a tárgyévben 31 531 millió forint kárenyhítő juttatást fizettek, ami 6,6-szer több, mint 2021-ben, és a szántóföldi kultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás 69,5 százalékát jelentette. A második legnagyobb összeg – 6113 millió forint – a szántóföldi kultúrák közül a napraforgó károsodására lett kifizetve, majd ezt követi az egyéb szántóföldi növények kategóriájának kárenyhítő juttatása 5547 millió forinttal. A búza kárenyhítő juttatása a tárgyévben 11,6-szerese volt a 2021-es évnek, 892 millió forint, de a teljes kifizetésen belül mindössze 0,1 százalékot jelentő durumbúzára kifizetett kárenyhítő juttatás értéke is közel 13-szorosa a 2021-es évnek (16. ábra).

16. ábra A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ALAKULÁSA 2021–2022 KÖZÖTT

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A 2022-es évben az ültetvényekre kifizetett kárenyhítő juttatás értéke 24,0 százalékkal volt magasabb, mint az előző évben, összesen 1816 millió forint. Az ültetvények esetében általában a tavaszi fagy okozza a legnagyobb hozamcsökkenést. Tavaszi fagykár a 2021. évi kárenyhítő juttatás felének megfelelő összeget fizettek ki 2022-ben, összesen 677,2 millió forintot, amiből arra következtethetünk, hogy nem volt jelentős a fagykár az évben. Az ültetvények közül a tárgyévben a legmagasabb értékű kárenyhítő juttatás az almára lett kifizetve – 1146 millió forint, ami a 2021-es évi összeg több mint ötszöröse és az ültetvényre kifizetett kárenyhítő juttatás 63,1 százaléka. A tavaszi fagy ennél a növénykultúrájánál eredményezett jellemzően károsodást az északkeleti országrészben tapasztalható, húsvét utáni lehülés és az éjszakai fagyok következményeként. Emellett az öntözetlen ültetvények termésére az évszázados aszály és a szeptemberi extrém csapadékos időjárás miatt kieső szüreti napok is negatív hatással voltak (FruitVeb, 2023). A körtére kifizetett kárenyhítő juttatás értéke szintén magasabb volt az előző évinél, több mint duplájára, 48,1 millió forintra emelkedett, valamint az egyéb gyümölcsfélék kárenyhítő juttatása is kétszerese volt az előző évnek, 69,3 millió

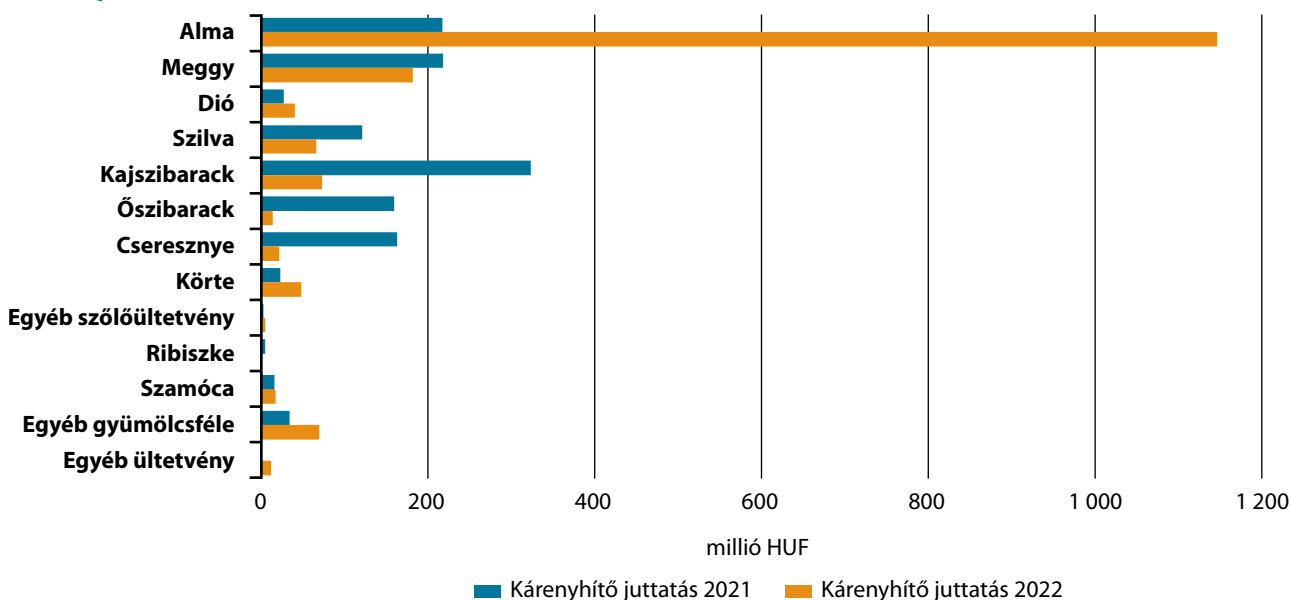
Az ültetvények közül a legmagasabb értékű kárenyhítő juttatás az almára lett kifizetve.

forint. A késői virágzású dió esetében szintén csaknem másfélszer több volt a kifizetés, mint az előző évben, 40,3 millió forint. A szamóca esetében a kárenyhítő juttatás összege enyhén növekedett, 15,7 millió forintról 17,5 millió forintra.

Az előző évihez képest 16,5 százalékkal alacsonyabb volt a kárenyhítő juttatás a meggy esetében, 182 millió forint, ami az ültetvényre fordított teljes juttatás összegének 10,0 százalékát teszi ki. Borszőlőre 121 millió forint került kifizetésre, ami az előző évi juttatáshoz képest 20,8 százalékkal alacsonyabb összeg. A szilva, a kajszibarack, az őszibarack, a cseresznye, a ribiszke esetében jóval kevesebb volt a kárenyhítő juttatás értéke a tárgyévben, mint egy évvel korábban, és az ezekre a kultúrákra kifizetett juttatás a teljes összegnek kevesebb mint 10,0 százalékát tette ki összesen.

A növénykultúra-kategóriák között 2022-ben megjelent az egyéb ültetvény, ami a levendulát takarja – erre 12 millió forint kárenyhítő juttatás került kifizetésre (17. ábra).

17. ábra A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ALAKULÁSA

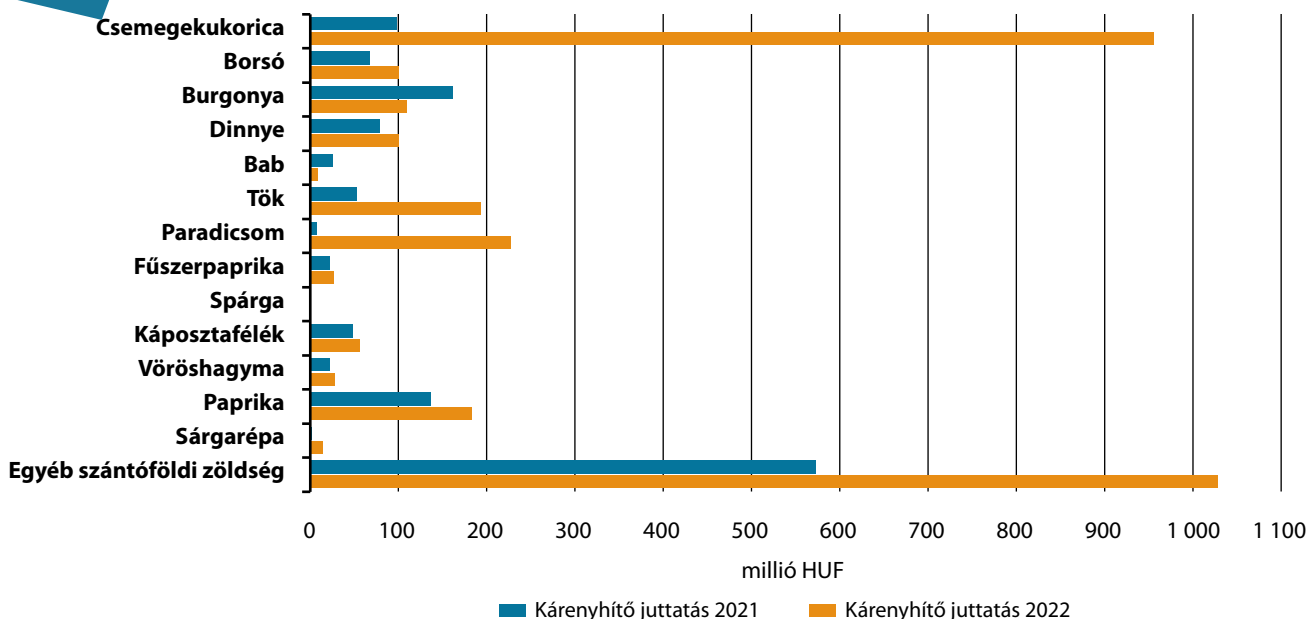

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségkultúrák esetében 2022-ben az összesen kifizetett kárenyhítő juttatás értéke magasabb volt, mint az ültetvényeknél, 3028 millió forint. A zöldségkultúráknál elsősorban az aszály (ha nem öntözöttek), valamint a jégeső okozhatja a legnagyobb hozamcsökkenést. Az aszályval erősen érintett csemegekukorica és az egyéb szántóföldi zöldség kategória kapta az összes zöldségkultúra kárenyhítő juttatásának 65,5 százalékát (31,5 százalék és 33,9 százalék). Kiemelkedő volt a kár ezen kívül a paradicsom esetében, amelyre 227 millió forint kárenyhítő juttatást fizettek ki, ami az előző éves érték több mint 29-szerese és az összes juttatás 7,5 százaléka. A sárgarépa kárenyhítő juttatása 6,9-szerese, a tök pedig 3,7-szerese volt a 2021-es évi értéknek. A zöldségkultúrák közül mindössze a burgonya és a bab esetében volt alacsonyabb a kifizetett kárenyhítő juttatás értéke a tárgyévben, mint 2021-ben, a többi kultúra kárenyhítő juttatása – a már említetteken kívül – 17–48 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban (18. ábra).

A szántóföldi zöldségek közül a csemegekukorica és az egyéb szántóföldi zöldség kapta az összes zöldségkultúra kárenyhítő juttatásának 65,5 százalékát.

18. ábra A FŐBB ZÖLDSÉGGULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ALAKULÁSA

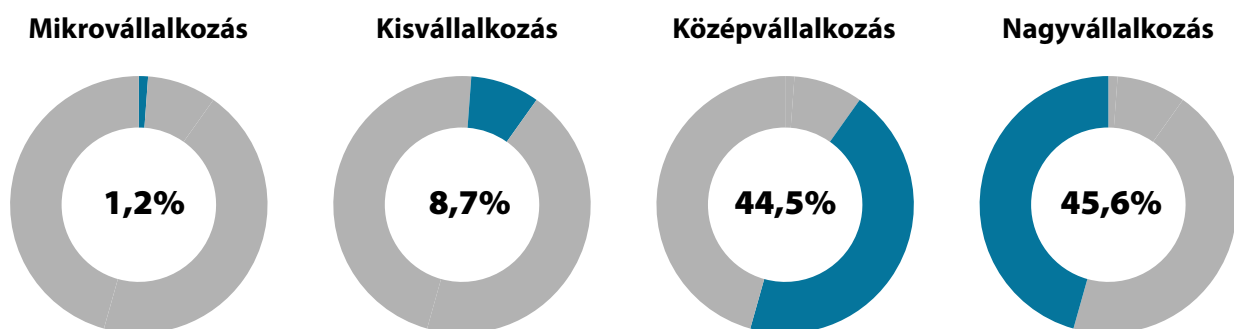

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontásban

A kormányzati döntéssel megítélt kárenyhítő juttatáskiegészítéssel 2022-ben összesen 50 228 millió forint állt rendelkezésre az aszály okozta óriási károk kompenzálására. Ebből legnagyobb arányban, 45,6 százalékban a nagyvállalkozások részesedtek, valamint hasonló mértékben – 44,5 százalékban – a középvállalkozások. A kis- és mikrovállalkozások ennél jóval kisebb arányban, 8,7 és 1,2 százalékban részesedtek a 2022. évi kárenyhítő juttatásból. Az előző évhez képest a kisvállalkozások esetén ez az arány megközelítőleg változatlan maradt, a mikrovállalkozások esetén 1,0 százalékpontos csökkenést tapasztalhattunk a kárenyhítő juttatásból való részesedésben. A nagyvállalatok esetében ez 9,1 százalékponttal alacsonyabb, a középvállalatoknál 10,2 százalékponttal magasabb volt, mint az előző évben, ami a két méretkategória részesedésének közel kiegyenlítődéhez vezetett (19. ábra).

19. ábra A KÜLÖNBÖZŐ MÉRETKATEGÓRIÁJÚ TERMELŐK RÉSZESÉDÉSE A KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGÉBŐL 2022-BEN

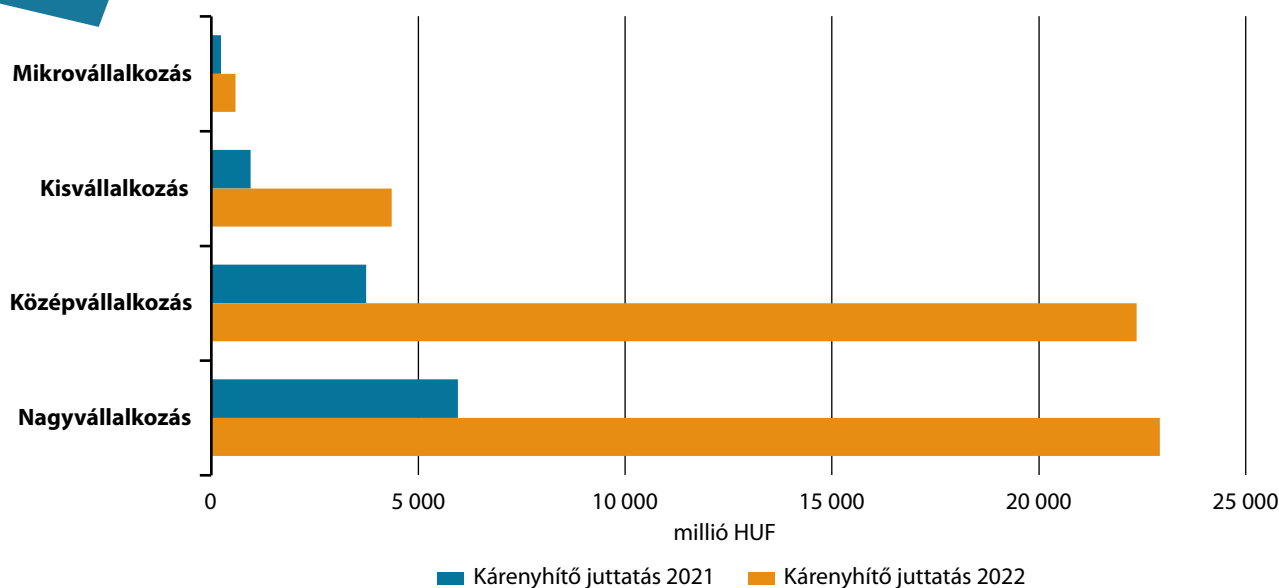

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiemelkedő összegű kárenyhítő juttatásnak köszönhetően minden méretkategóriában nőtt a kárenyhítő juttatás értéke az előző évhez viszonyítva (20. ábra). A középvállalkozásoknak kifizetett kárenyhítő juttatás csaknem 6-szorosa volt az egy évvel korábbinak (22 366 millió forint), a kisvállalkozásoké 4,6-szerese (4363 millió forint), a nagyvállalkozásoké 3,8-szerese (22 919 millió forint), a mikrovállalkozásoké pedig 2,5-szerese (581 millió forint) volt a 2021-es kárenyhítő juttatásnak.

Minden méretkategóriában nőtt a kárenyhítő juttatás értéke az előző évhez viszonyítva.

20. ábra KÁRENHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGE MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kárhányadok

A kárhányad ágazaton belüli százalékos értékei az ország nagy részében jelentősen nőttek 2022-ben, 100 százalék alatti értékek jellemzően a Dunántúl nyugati területein, valamint néhány északi és egy Bács-Kiskun vármegyei járásban fordultak elő. A szántóföldi növénykultúrák szinte mindegyikében (a cukorrépa kivételével), a zöldségfélék nagy részében, valamint az ültetvények felében nőttek a kárhányadok. Míg az előző években a mikrovállalkozások esetében volt a legmagasabb a kárhányad, addig 2022-ben a legalacsonyabb volt ebben a méretkategóriában, miközben a legmagasabb arányt a középvállalatok érték el.

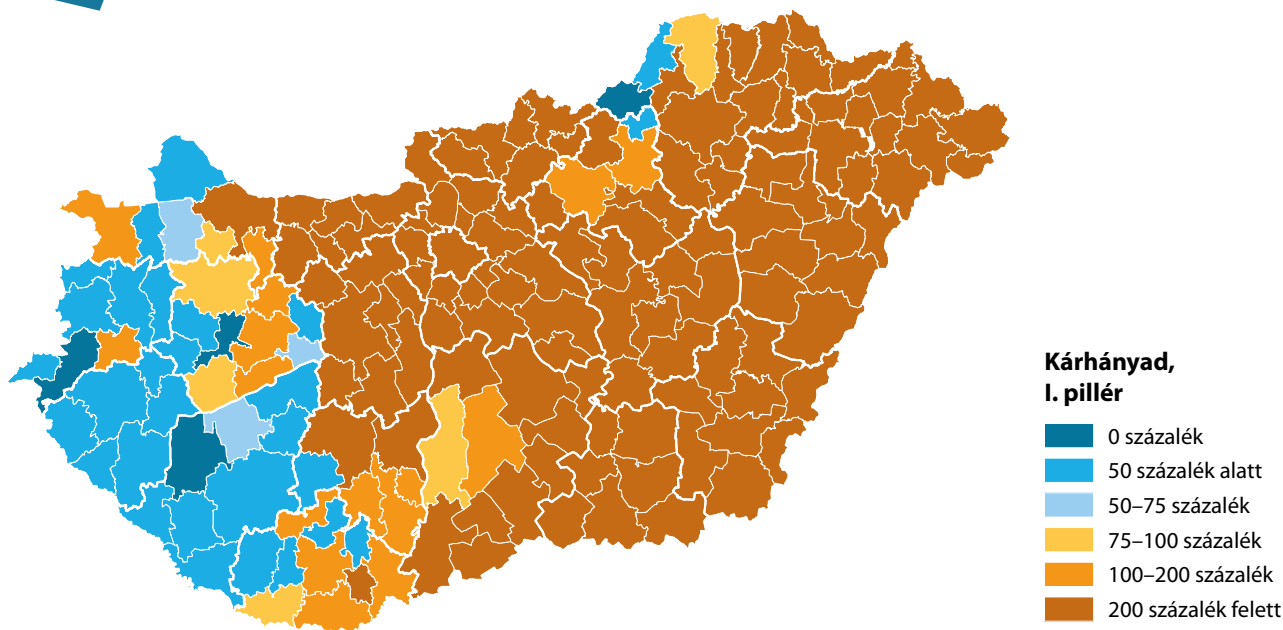
Jelentősen nőttek a kárhányadok 2022-ben, az ország nagyrészében, 133 járásban meghaladta a 100 százalékot.

Járásonkénti bontás

A kifizetett kárenyhítő juttatás és a befizetett kárenyhítési hozzájárulás hányadosaként számolt kárhányad értéke – a 2022-es év kiemelkedő mértékű kifizetései miatt – az ország nagy részén (133 járásban) meghaladta a 100 százalékot. Azon belül kiemelkedően nagy arányt (117 járás) képviseltek a 200 százalék feletti kárhányaddal rendelkezők, 16 járásban pedig 100–200 százalék közötti volt az említett mutató értéke. 100 százalék alatti kárhányad összesen 42 járásban fordult elő, melyek főként a Dunántúl nyugati felére estek. A járások többségében (29-ben) 50 százalék alatti volt a kárhányad, 4-ben pedig nem keletkezett kár. A fennmaradó 9 járásban 50 és 100 százalék közötti volt a kárhányadok alakulása (50–75 százalék: 3 járásban, 75–100 százalék: 6 járásban) (21. ábra).

21. ábra

KÁRHÁNYADOK JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA AZ I. PILLÉR BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Ágazati bontás

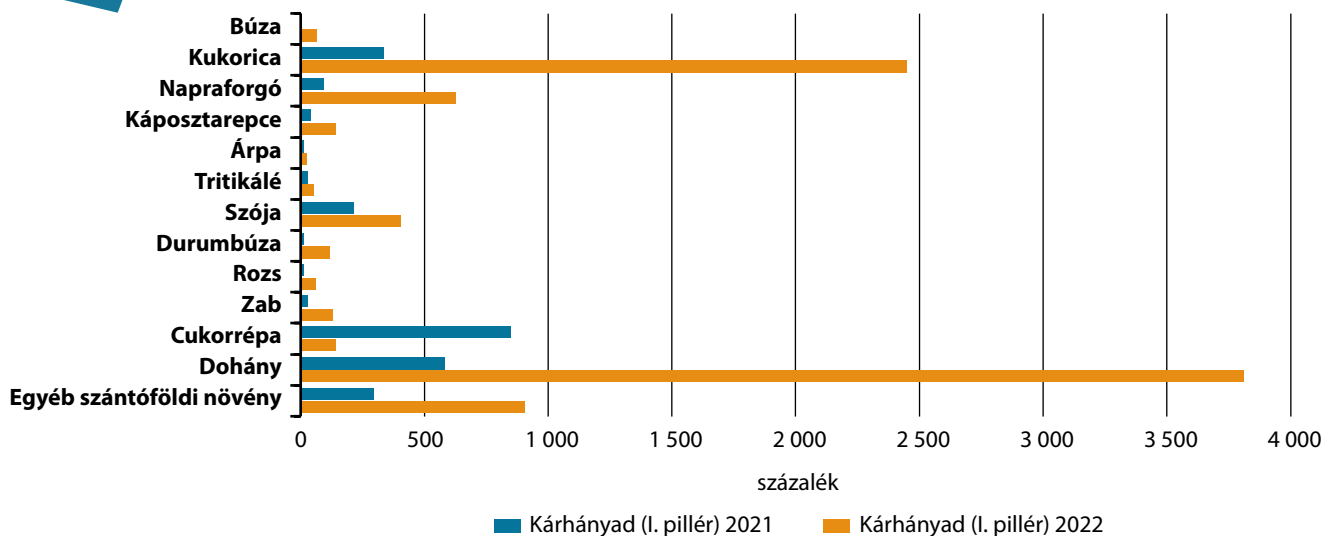
A szántóföldi kultúrákon belül a cukorrépa kivételével – amelynek a 2021-es évben a legmagasabb volt a kárhányada – minden növénykultúra esetében nőttek a kárhányadok az előző évhez képest, 25,4–3810,5 százalék közötti értékeket figyelhetünk meg. A legalacsonyabb kárhányad 2022-ben az árpanál volt (25,4 százalék), de 100 százalék alatt maradt a tritikálé (52,7 százalék) és a rozs (59,9 százalék) kárhányada is, bár ezen kultúráknál is jelentősen nőttek az értékek az előző évihez képest. A legmagasabb kárhányaddal a dohány bírt (3810,5 százalék) és a nagy vetésterületű kukorica (2447,2 százalék), ami az előző évnek több mint 6,5, valamint 7,3-szerese. A kisebb vetésterületű egyéb szántóföldi növények kategóriakárhányada szintén magas volt, 907,3 százalék, ami háromszorosa az egy évvel korábbinak, valamint a napraforgó kárhányada 626,2 százalékot ért el, ami 6,7-szeres növekedést takar. A búza és a durumbúza esetében a kárhányad 66,4, valamint 120,1 százalékot ért el, ami az előző évhez képest több mint 10-szeres növekedés. A szója kárhányada 406,5 százalék, míg a zab és a káposztarepce kárhányada 143,8 és 130,5 százalék volt 2022-ben (22. ábra).

A szántóföldi kultúrákon belül – a cukorrépa kivételével – minden növénykultúra esetén nőttek a kárhányadok.

Az ültetvényekről már nem mondható el az egységes kárhányad-növekedés úgy, mint a szántóföldi növénykultúrákról. Az ültetvények felében nőttek, felében csökkentek a kárhányadok az előző évihez viszonyítva, jellemzően 21,8–1806,4 százalék között alakultak. Átlagosan 46,4 százalék volt a kárhányad az ültetvénykultúrákban, ami 65,7 százalékponttal alacsonyabb, mint az előző évi átlag, ami az aszály és a többi káresemény mérsékeltebb hatását mutatja. A 2022-es évben a levendula az egyéb ültetvény kategóriába sorolódott, aminek a kárhányada a legmagasabb volt az ültetvények között, 1806,4 százalék. Szintén kiemelkedően magas volt az alma kárhányada a tárgyévben, 1284,1 százalék, ami az előző évnek az 5,6-szerese. A szamóca kárhányada 871,3 százalék volt, ami enyhe növekedést jelent az előző évhez viszonyítva, míg a körte 613,5 százalékos kárhányada több mint kétszerese az egy évvel korábbinak, valamint az egyéb gyümölcsféle (224,7 százalék) és az egyéb szőlőültetvény (92,6 százalék) kárhányada is duplázódott a 2021-es évhez viszonyítva, a dió kárhányada ennél mérsékeltebben, 47 százalékkal nőtt (23. ábra).

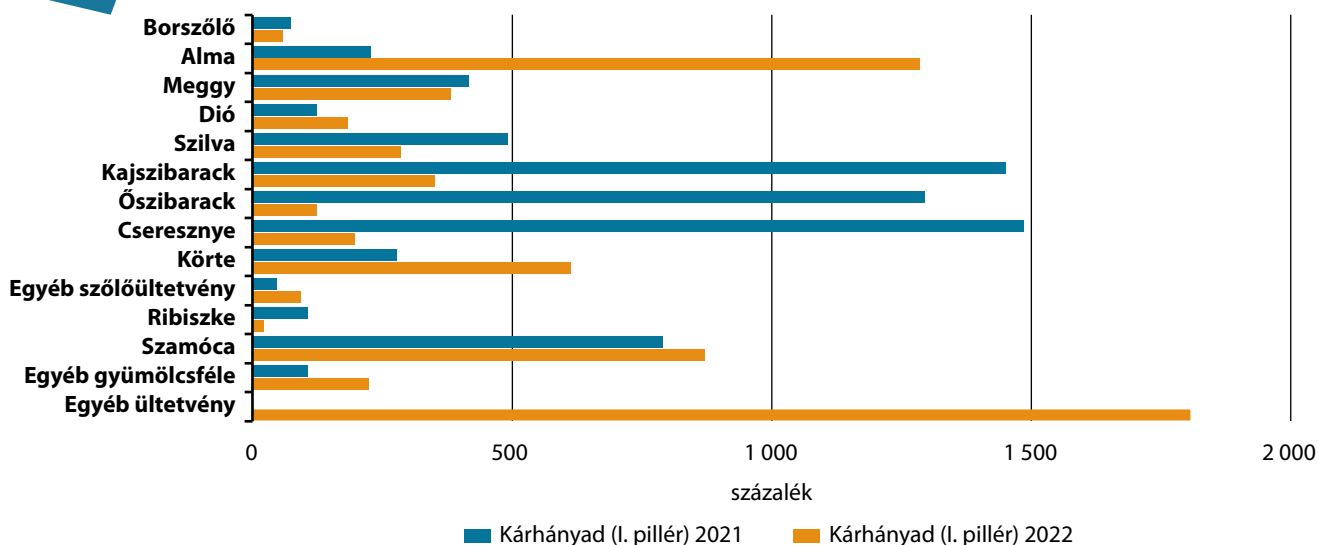
Az ültetvények felében nőttek, felében csökkentek a kárhányadok.

22. ábra A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI AZ I. PILLÉRBEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

23. ábra A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI AZ I. PILLÉRBEN

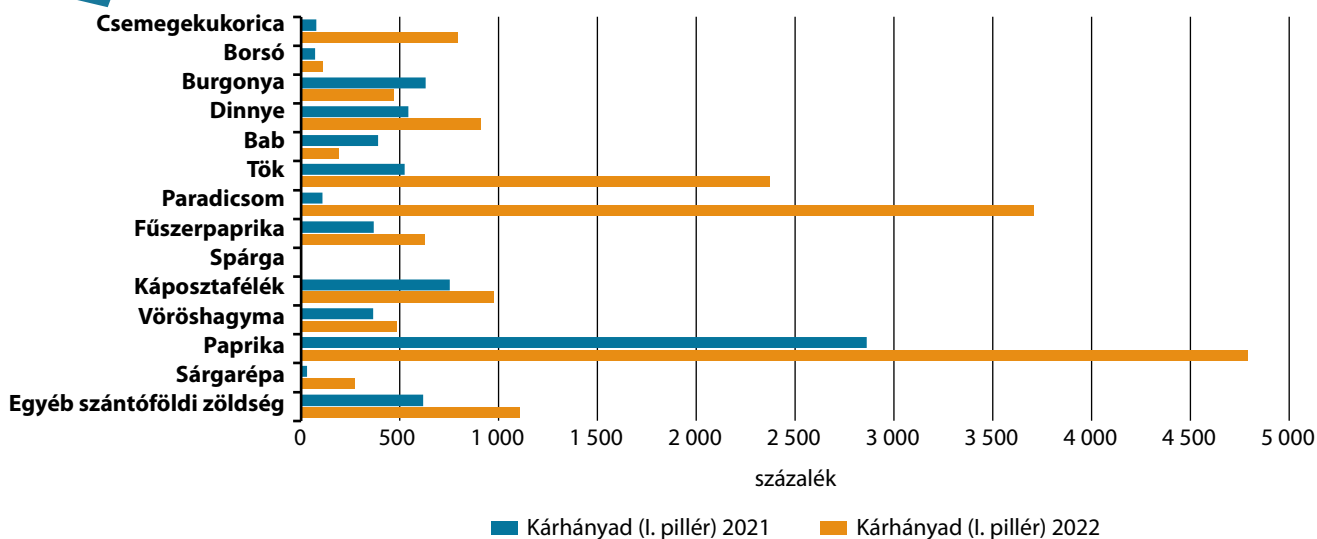
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségkultúrák átlagos kárhányada is jelentősen növekedett az előző évi értékekhez képest. Az átlagos kárhányad 2022-ben 1201,5 százalék volt, ami az előző évi mutató 2,3-szerese. A 2022-es évben is megfigyelhető a korábbi évek tapasztalata, miszerint a legmagasabb értékű kifizetések a befizetett kárenyhítési hozzájáruláshoz képest a kisebb parcellájú, nem integráltan termelt zöldségművények esetében történtek. Kiemelkedő volt a paprika kárhányada, amely 4791,7 százalék, valamint a paradicsomé, amely 3708,2 százalék – ez utóbbi az előző évnek csaknem 35-szöröse volt. Magas volt a tökfélék kárhányada is 2022-ben, 2370,1 százalék, valamint az egyéb szántóföldi zöldségeké, 1109 százalék. Az előző évekhez képest azonban a nagy termőterületű csemegekukorica is nagymértékben károsodott, így a 2022-es évben a kárhányada az előző évnek több mint 10-szerese volt, azaz 794 százalék. Csekélyebb mértékben, de a másik fontos ipari növény, a borsó kárhányada is növekedett,

A jelentős károsodás miatt az előző évekhez képest a csemegekukorica kárhányada is jóval magasabb volt.

111,9 százalék volt, ami az előző évi 1,6-szerese. Az összes zöldségkultúra közül csak a bab és a burgonya kárhányada maradt el a 2021. évitől (24. ábra).

24. ábra A FŐBB ZÖLDSÉGGULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI AZ I. PILLÉRBEN, SZÁZALÉK

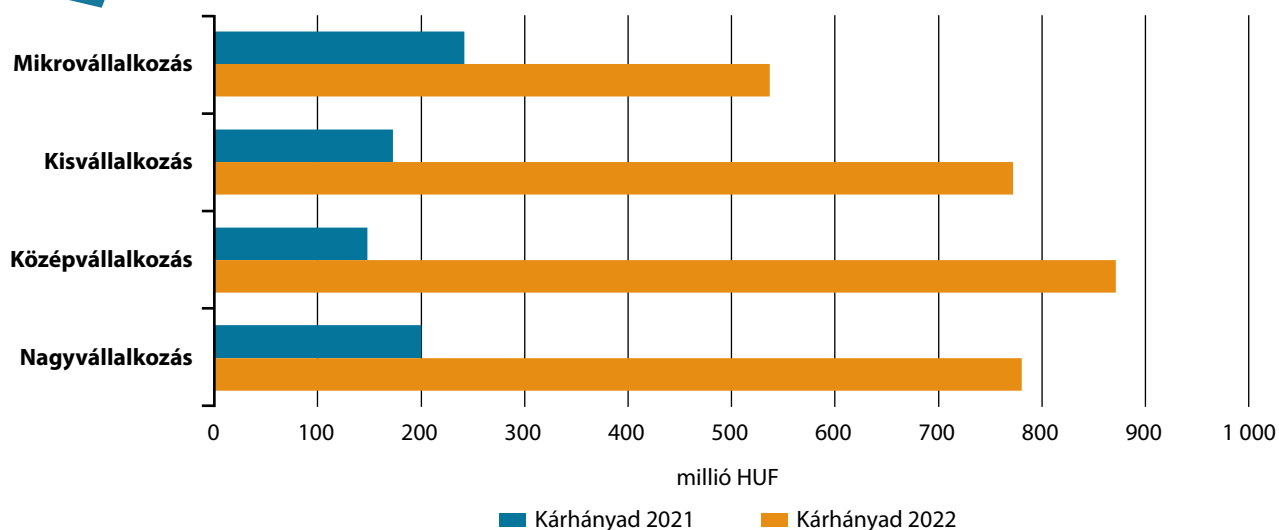
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

Az egyes méretkategóriákban a kárhányadok 537-872 százalék között változtak 2022-ben. Míg 2021-ben a legmagasabb értékű kifizetést a befizetett hozzájáruláshoz képest a mikrovállalkozások kapták, addig 2022-ben a legalacsonyabb volt a kárhányad ebben a méretkategóriában (537 százalék). A legmagasabb kárhányaddal, 872 százalékkal a középvállalkozások rendelkeztek, amely az előző évi érték csaknem hatszorosa. A nagyvállalkozások kárhányada 780 százalék volt, a kisvállalkozásoké pedig 772 százalék, amely az előző évi értékek 3,9 és 4,5-szerese (25. ábra).

Míg 2021-ben a legmagasabb értékű kifizetést a befizetett hozzájáruláshoz képest a mikrovállalkozások kapták, addig 2022-ben a legalacsonyabb volt a kárhányad ebben a méretkategóriában.

25. ábra A FŐBB ZÖLDSÉGGULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI AZ I. PILLÉRBEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A II. PILLÉR EREDMÉNYEI

A II. pillér összesített eredménye

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatást 2016-tól nem nemzeti támogatásként, hanem a Vidékfejlesztési Program (VP)² keretében hirdették meg, így az átmeneti időszakban is annak keretében volt igényelhető, de már az új, 2021–2027. évi források terhére A 2021. év után 2022-ben ismét – csakúgy, mint a 2021 előtti hét évben – a támogatási igény meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, így a megemelt keretösszeg ellenére is visszaosztásra volt szükség. A biztosított termelők az „A” biztosítások díjának 57 százalékát, a „B” és „C” biztosítások díjának 40-40 százalékát kaphatták vissza támogatásként.

A megnövekedett támogatási igények miatt 2022-ben a megemelt keretösszeg ellenére visszaosztásra volt szükség.

A II. pillérben 7,2 százalékkal nőtt a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma, a befizetett díjállomány pedig 65,4 százalékkal, ugrásszerűen emelkedett 2022-ben, amelyben a díjak drágulása játszott a legnagyobb szerepet (7. táblázat). A gazdaságok száma 21 452-ről 22 992 gazdaságra, a termelői díjbefizetés együttes összege 18,0 milliárd forintról 29,8 milliárd forintra nőtt az előző évihez képest. A növekedésben szerepet játszott a forráskeret folyamatos emelése is, amely 2022-ben már elérte a 14,3 milliárd forintot. A díjtámogatott növénybiztosítási piacon a legnagyobb részesedést továbbra is az „A” típusú biztosítások érték el: 8,5 százalékkal többen választották ezt a konstrukciót, mint egy évvel korábban. A kiegészítő biztosítások nélküli teljes díjbevétele 56,9 százaléka „A” csomagbiztosításból származott, a kárkifizetéseknek pedig 92,2 százalékát „A” biztosítások keretében fizették ki a biztosítók 2022-ben. A „B” típusú biztosítást kötő gazdaságok száma tovább csökkent 10,5 százalékkal, míg a „C” biztosításoknál 7,1 százalékos növekedés történt. A kiegészítő biztosítások népszerűsége töretlen, az alpbiztosítások 99,8 százalékánál éltek ezzel az eszközzel a termelők, a gazdaságok száma 7,4 százalékkal bővült. Az egyes díjtámogatott biztosítások díjbevételei mindhárom kategóriában növekedtek. Az „A” típusú díjtámogatott biztosítás értéke 73,2 százalékkal, a „B” típusúé 27,1 százalékkal, a „C” típusúé pedig

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás népszerűsége tovább nőtt, a gazdaságok száma és a befizetett díjak tovább emelkedtek.

² A támogatás igénybevételeinek részletes feltételeit, illetve a végrehajtási szabályokat a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról szóló VP-17.1.1-16 számú pályázati felhívás, valamint az annak elválaszthatatlan részét képező Általános Útmutató és Általános Szerződési Feltétel szabályozza.

64,7 százalékkal múlta felül a 2021. évi díjösszeget. A legnagyobb biztosítási díjállománnyal az „A” típusú biztosítás rendelkezett (16,4 milliárd forint). Ezt követte a „C” típusú 9,8 milliárd és a „B” típusú 2,7 milliárd forinttal. A kiegészítő biztosítások díjállománya az előző évhez képest jelentősen, 456,2 millió forintról 860,7 millió forintra emelkedett.

A biztosítás által lefedett terület aránya a szántóföldi növények és a zöldségkultúrák esetében bővült, a szántóföldi növényeké elérte a 45,8 százalékot (előző évben 44,4 százalék volt), a zöldségkultúráké 51,0 százalékról 53,4 százalékra emelkedett 2022-ben. Az ültetvények penetrációja tovább csökkent 11,8 százalékról 10,5 százalékra.

A 2022. évben a mezőgazdasági károk közül egyértelműen az aszálykár dominált. A biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) az előző évhez képest 5,5-szeresére nőtt, a kárhányadok aránya 117,4 százalékponttal emelkedett 50,3 százalékról 167,7 százalékra. Az „A” csomagbiztosítások kárkifizetése csaknem 14-szeresére nőtt éppen a rendkívül súlyos aszályhelyzetből fakadóan, a kárhányaduk 225,2 százalékponttal 257,6 százalékra emelkedett. A „B” típusú biztosítások kárkifizetése és kárhányada is csökkent, míg a „C” típusú biztosítások kárkifizetése másfélszeresére nőtt, ugyanakkor kárhányaduk kismértékben visszaesett. A kiegészítő biztosításokra kifizetett térítések összege 19,5 százalékkal bővült, a kárhányad viszont 268,5 százalékponttal 463,9 százalékra mérséklődött.

.....
Az „A” biztosítási típusnál a súlyos aszályhelyzet miatt a rendszer kezdete óta példa nélküli kárkifizetés és kárhányad jellemezte a 2022. évet.
.....

Össességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet tovább emelkedett 2022-ben. A gazdálkodók körében évről évre nő a díjtámogatott mezőgazdasági biztosítások népszerűsége, különösen a veszélynemekre együttesen köthető „A” csomagbiztosításé.

7. táblázat: A HAZAI NÖVÉNYBIZTOSÍTÁSI PIAC ALAKULÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Megnevezés	2021				2022			
	Gazdaság-szám, darab	Díj, millió HUF	Kár-kifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék	Gazdaság-szám, darab	Díj, millió HUF	Kár-kifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék
Díjtámogatott „A”	10 186	9 491,4	3 074,6	32,4	11 051,0	16 442,9	42 356,8	257,6
Díjtámogatott „B”	3 519	2 114,3	737,3	34,9	3 150,0	2 688,3	590,5	22,0
Díjtámogatott „C”	13 417	5 933,7	1 889,8	31,8	14 363,0	9 771,7	2 972,8	30,4
Díjtámogatott összesen	21 452	17 539,4	5 701,7	32,5	22 992,0	28 902,9	45 920,1	158,9
„Kiegészítő” díjtámogatotthoz	21 365	456,2	3 341,4	732,4	22 949,0	860,7	3 992,7	463,9
Díjtámogatott és kiegészítő összesen	21 452	17 995,6	9 043,1	50,3	22 992,0	29 763,5	49 912,8	167,7

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A II. pillér részletes eredményei

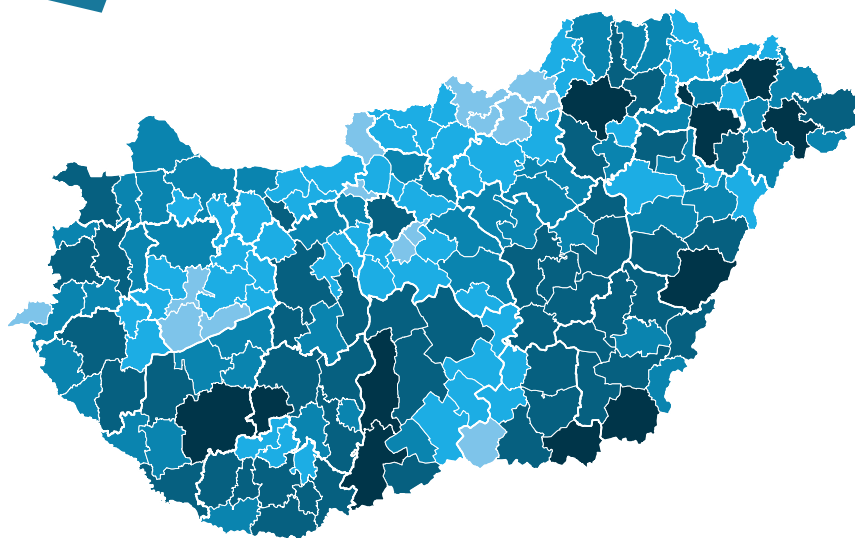
Részvétel

Járásonkénti bontás

Minden járásban kötöttek díjtámogatott biztosítást 2022-ben. A díjbevételek járásonkénti alakulását tekintve elmondható, hogy a 175 járás egyharmadában a díjtámogatott biztosítások díjbevétele meghaladta a 200 millió forintot, 11 járásban a 400 millió forintot is, jellemzően az Alföld területén, a Dél-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében. A járások 27,4 százalékánál 100–200 millió forint között alakultak a díjbevételek az aktuális évben, 54 járásban 10–100 millió forint volt a termelői díjbefizetés, 14 járásnál pedig nem érte el a 10 millió forintot (26. ábra).

26. ábra

A DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK DÍJBÉVÉTELE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Legmagasabb díjbévételek az Alföldön, a Dél-Dunántúlon és az északkeleti országrészben keletkeztek.

Biztosítói díjbévételek, díjtámogatott

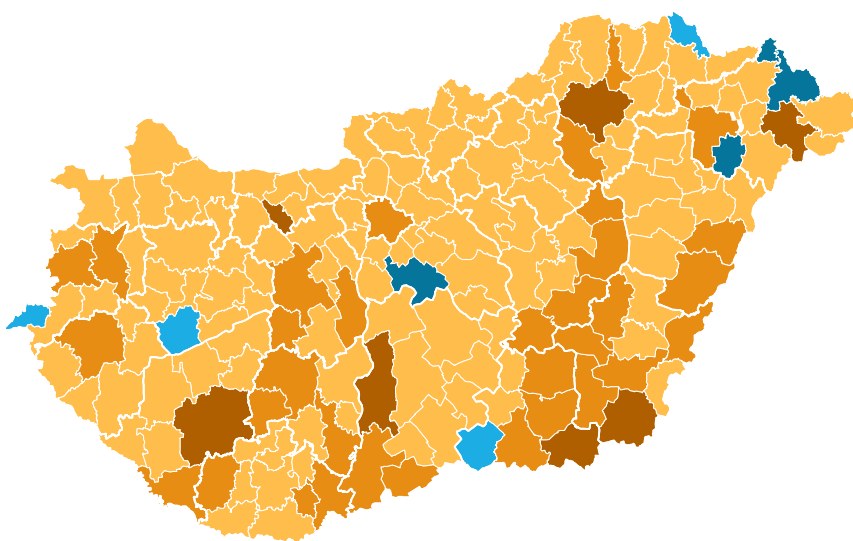
- 10 millió HUF alatt
- 10 millió–100 millió HUF
- 100 millió–200 millió HUF
- 200 millió–400 millió HUF
- 400 millió HUF felett

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A díjtámogatott biztosítások díjbévételeinek változását vizsgálva megállapítható, hogy 2022-ben az előző évhez viszonyítva 167 járásban növekedés, 8 járásban csökkenés mutatkozott. Hét járásban 200 millió forintot meghaladó mértékben nőtt a biztosítási díjállomány, közülük a Kaposvári járásban több mint 300 millió forinttal magasabb díjbévétele keletkezett. A járások csaknem háromnegyedénél (127 járás) 100 millió forint alatti, további 18,9 százalékánál (33 járás) 100–200 millió forint közötti díjbévétele-bővülés történt. A járások 4,6 százalékánál mérséklődött a díjbévétele, 4 járásban 10 millió forint alatti, másik 4 járásban 10 millió forintot meghaladó mértékben csökkent a befizetett biztosítási díj (27. ábra).

27. ábra

A DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK DÍJBÉVÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-RŐL 2022-RE JÁRÁSONKÉNT

Biztosítói díjbévételek változása, díjtámogatott

- Több, mint 10 millió HUF, csökkenés
- Kevesebb, mint 10 millió HUF, csökkenés
- 0–100 millió HUF növekedés
- 100 millió–200 millió HUF, növekedés
- Több, mint 200 millió HUF, növekedés

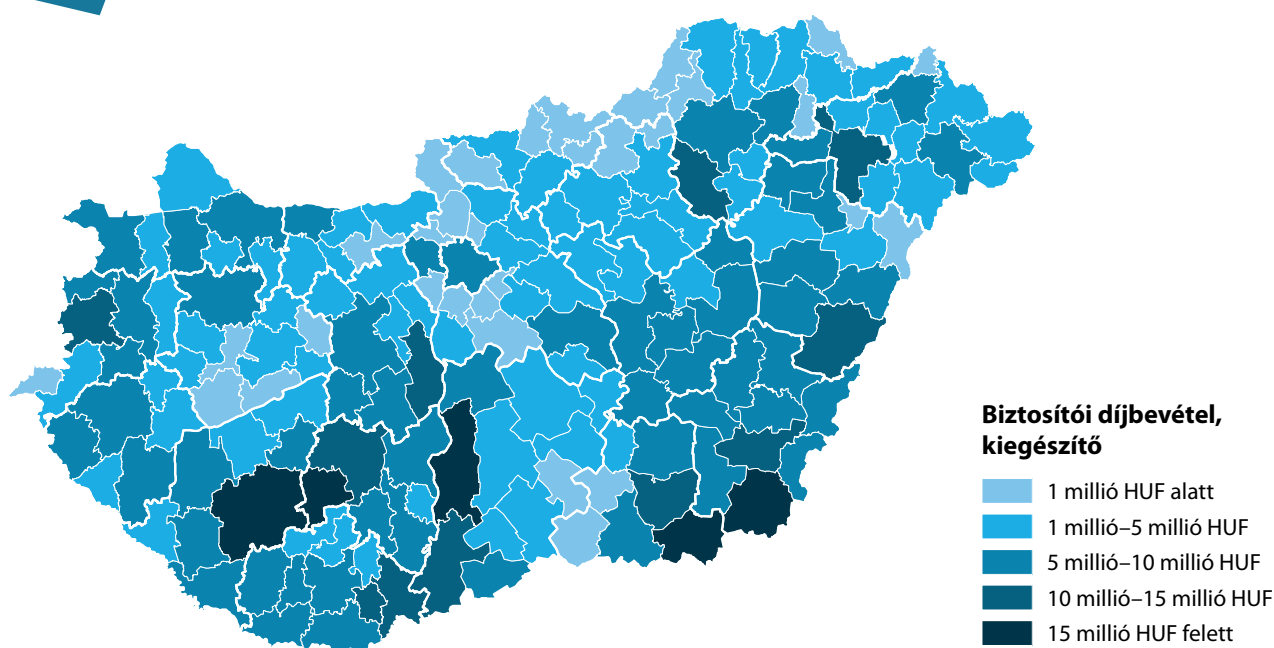
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiegészítő biztosítások népszerűsége töretlen, a díjtámogatott biztosítások 99,8 százalékához megkötötték a termelők.

A díjtámogatott biztosításokhoz kapcsolódó kiegészítő³ biztosítások népszerűsége töretlen volt 2022-ben, minden járásban éltek ezzel a lehetőséggel a gazdák. A 22 992 díjtámogatott biztosítást kötő gazdaságnak 99,8 százaléka kiegészítő biztosítást is kötött. A kiegészítő biztosítást is kötő gazdaságok száma 7,4 százalékkal emelkedett az aktuális évben, a díjbevételeük 88,7 százalékkal nőtt, 456,2 millió forinról 860,7 millió forinra (7. táblázat).

A bevétel öt járásban meghaladta a 15 millió forintot, köztük a Mezőkovácsházai és Kaposvári járásokban 20 millió forint fölé emelkedett. A járások 6,3 százalékában (11 járás) 10–15 millió forint, a járások harmadában (56 járás) 5–10 millió forint közé esett. A járások 40,6 százalékában a kiegészítő biztosítás díjbevétele 1–5 millió forint között alakult, míg 32 járásban nem érte el az egy millió forintot (28. ábra).

28. ábra A KIEGÉSZÍTŐ BIZTOSÍTÁSOK DÍJBEVÉTELE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyes járásokat nézve megállapítható, hogy a kiegészítő biztosítások díjbevétel-eloszlása jórészt követte a díjtámogatott biztosítások területi elhelyezkedését. Ugyanakkor egyes területeken, amelyek kimagasló jelentőséggel bírnak a gyümölcsstermesztésben, a kiegészítő biztosítások kevésbé elterjedtek, mint a díjtámogatott alapbiztosítás, aminek az a magyarázata, hogy a gyümölcsösökben már kisebb jégverés is okozhat 20 százalék feletti (vagy tavaszi fagy 50 százalék feletti) hozamcsökkenést, ezért a díjtámogatott biztosítás önmagában is érdemi védelmet jelent a rendkívül nagy károk és éves hozamingadozások miatt. A gazdák gyakran megelégszenek ezzel a védelemmel, mivel a gyümölcsösök biztosítását még díjtámogatással is nagyon drágának találják. Továbbá a 2019. évtől a csonthéjas, héjas gyümölcsökre is köthető „A” csomagbiztosítás, és a „B” típusú biztosításon belül is már minden veszélynemre biztosíthatók az ültetvények.

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítás összesített díjbevételén belül a kiegészítő biztosítások díjbevételének aránya kismértékben, 2,5 százalékról 2,9 százalékra emelkedett 2022-ben (7. táblázat).

³ A biztosítók által szolgáltatott adatok szerint minden veszélynem szerepel a kiegészítő biztosításnál is. A cél, hogy kiegészítsék a termelői fedezetet a díjtámogatott biztosítási konstrukció szerint nem téríthető káreseményekre is. Így amíg a díjtámogatott biztosítás csak a 20 százaléknál nagyobb károk esetén fizet kártérítést, a kiegészítéssel már az 5 és 20 százalék közötti károk is téríthetővé, illetve termelői szempontból fedezhetővé válnak.

Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások díjbevétele az előző évi 26,9 százalékos növekedéshez képest nagyobb mértékben, 65,4 százalékkal haladta meg a 2021. évi értéket. A díjtámogatott biztosítások díjbevétele 11,4 milliárd forinttal nőtt, ami 64,8 százalékos emelkedést jelent. A kiegészítő biztosításokból 860,7 millió forint biztosítói bevétel származott, ami 1,9-szerese az előző évinek.

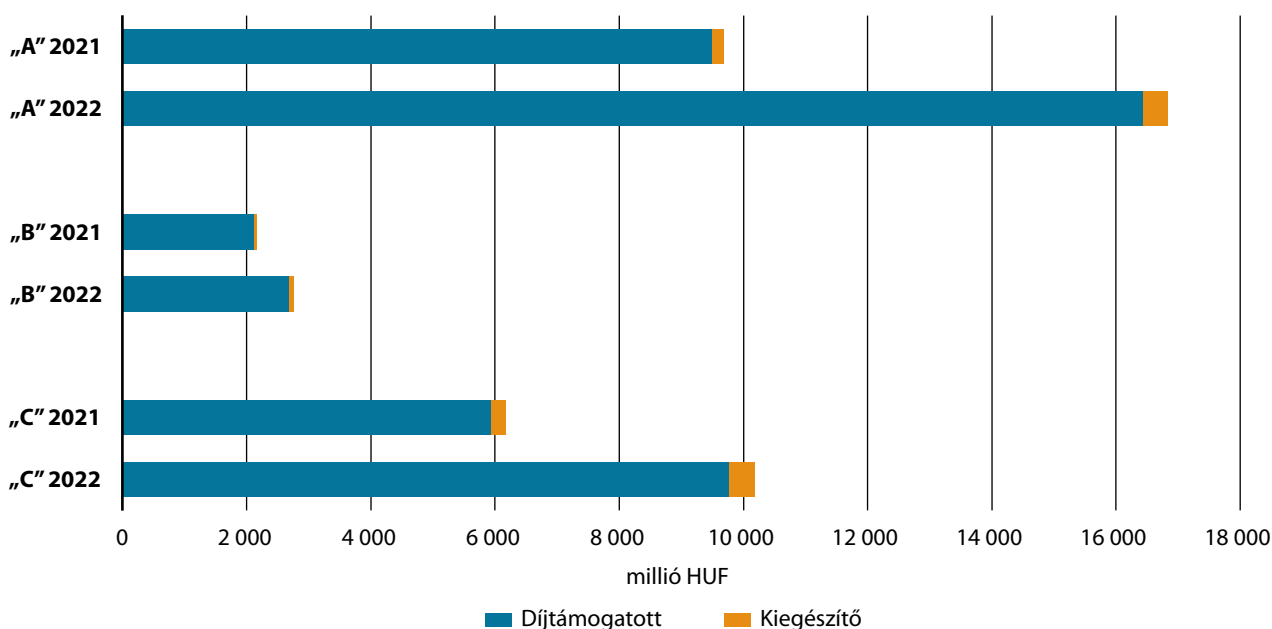
A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások együttes díjbevétele mindhárom típus esetében a korábbi évinél intenzívebben nőtt: legnagyobb mértékben az „A” kategóriánál 74,0 százalékkal, 9,7 milliárd forintról 16,8 milliárd forintra. A „C” biztosításnál 65,1 százalékkal, 6,2 milliárdról 10,2 milliárd forintra, a „B” kategóriánál pedig 27,6 százalékkal, 2,2 milliárdról 2,8 milliárd forintra emelkedett.

A díjtámogatott biztosítások díjbevétel-változását tekintve az „A” biztosítási kategóriánál 73,2 százalékkal, a „C” biztosításnál 64,7 százalékkal és a „B”-nél 27,1 százalékkal nőttek a befizetett díjak 2022-ben. A kiegészítő biztosítások bevétele megkétszereződött az „A” típusnál, a „C” típusnál 76,7 százalékos, a „B” típusnál 49,9 százalékos növekedés következett be az aktuális évben (29. ábra).

Az „A”, „B” és „C” típusú biztosítások, valamint a hozzájuk kötött kiegészítő biztosítások díjbevétele is emelkedett.

A fentebb említettek alapján elmondható, hogy 2022-ben a biztosítók díjbevétele tovább emelkedett, 11,8 milliárd forint díjbevétel-növekedést realizálhattak, szemben az előző évi 3,8 milliárd forintos bővüléssel.

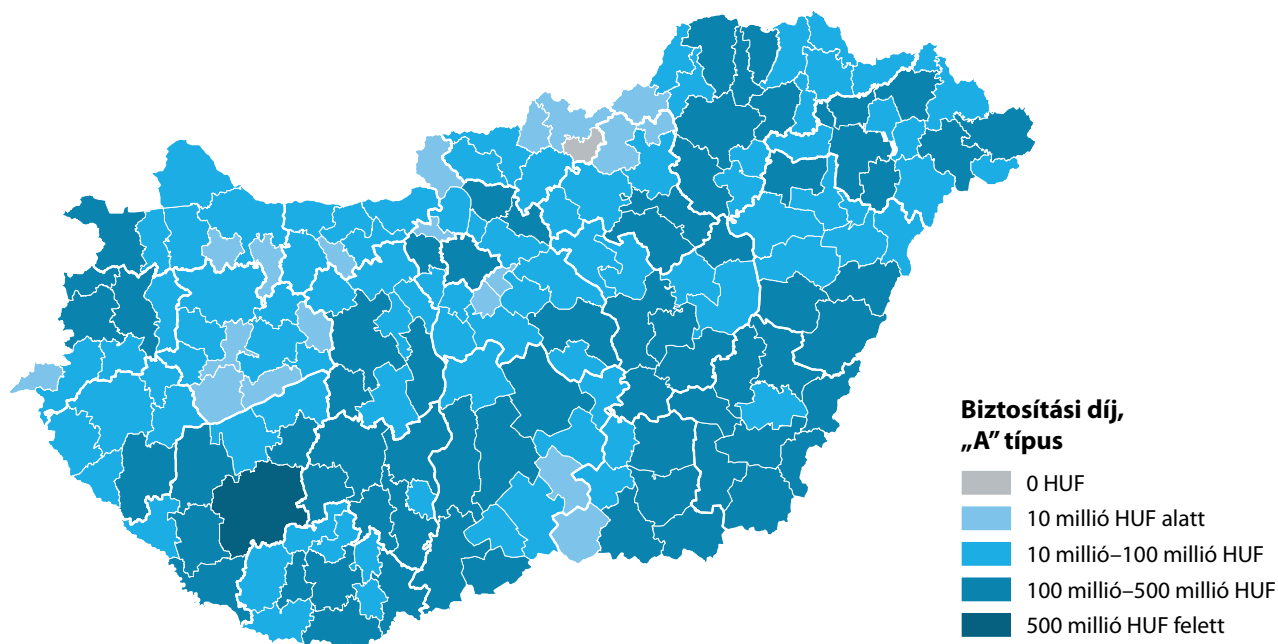
29. ábra A BIZTOSÍTÓI DÍJBEVÉTELEK VÁLTOZÁSA BIZTOSÍTÁSI TÍPUSONKÉNT 2021-RŐL 2022-RE

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A területi eloszlást tekintve megállapítható, hogy az egyre elterjedtebb „A” típusú biztosítások legnagyobb díjbevételei az Alföld területére, Észak-Magyarország északkeleti járásaira, valamint a Dunántúl déli és nyugati részére koncentráltak (30. ábra).

30. ábra

**„A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK DÍJBEVÉTELE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN
(DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A járások 38,3 százalékában, 67 járásban a díjbevételek meghaladták a 100 millió forintot, a Kaposvári járásban megközelítette az 571 millió forintot. A járások felében 10–100 millió forint között alakultak, 19 járásban 10 millió forint alatt maradtak a befizetett díjak. Az észak-magyarországi Bátorfyerenyi járásban nem kötöttek „A” típusú biztosítást 2022-ben.

Az előző évvel összevetve 165 járásban nőtt a díjbevétel, legnagyobb mértékben az alföldi és a dél-dunántúli területeken, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében. A Kaposvári járásban 264 millió forintot is meghaladó díjnövekedés történt, de további 14 járásban is meghaladta a 100 millió forintot a bővülés. Csökkent a díjbevétel nyolc járásban, ezek közül legnagyobb mértékben, 24 millió forint felett a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Vásárosnaményi járásban. Egy járásban nem változott a díjbevétel, a Bátorfyerenyi járásban pedig egyik évben sem kötöttek „A” típusú növénybiztosítást.

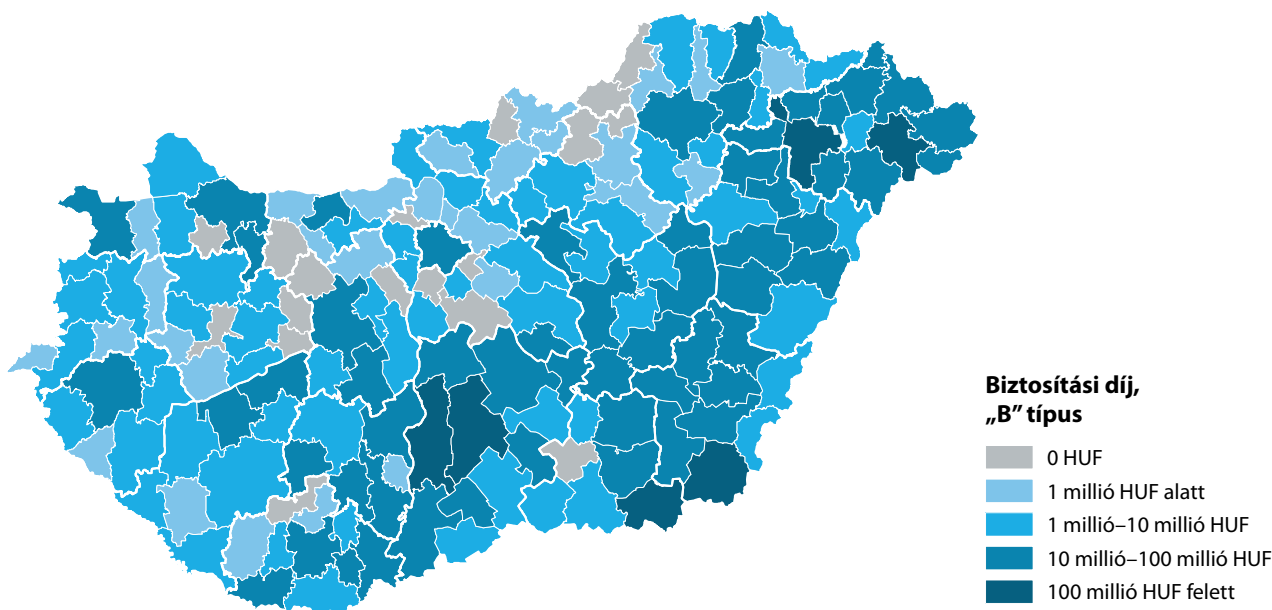
A járások 94,3 százalékában nőtt az „A” típusú biztosítás díjbevétele.

A „B” típusú biztosítás legnagyobb díjbevételei az Alföld területéhez kapcsolódtak.

A „B” típusú biztosítások legnagyobb díjbevételei az Alföld területéhez kapcsolódnak. Hat járásban 100 millió forint felett alakultak a bevételek, ezek közül a Mezőkovácsházai járásban meghaladták a 169 millió forintot. A járások egyharmadában (58 járás) 10–100 millió forint, 36,6 százalékában (64 járás) 1–10 millió forint között, 29 járásban pedig 1 millió forint alatt maradtak a befizetések. Az összes járásból 18-ban nem kötöttek „B” típusú biztosítást 2022-ben (31. ábra).

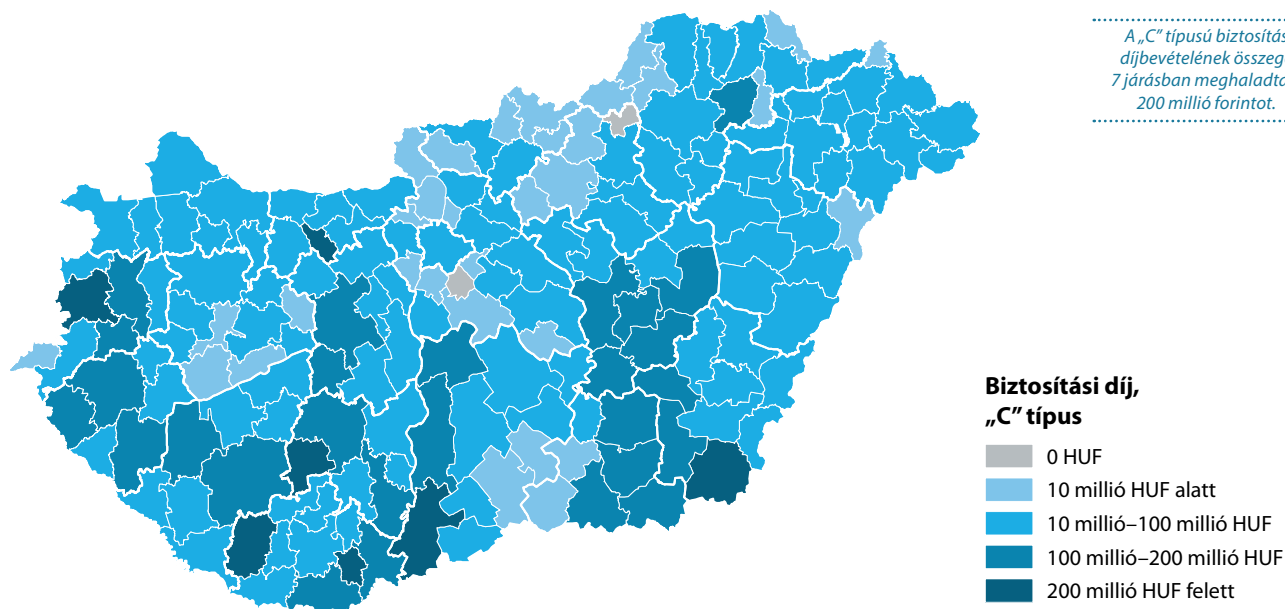
A járások közül 103-ban volt növekedés az előző évhez képest, közülük 55-ben 20 millió forintnál nagyobb mértékben nőttek a befizetett díjak. A Mátészalkai járásban a 90 millió forintot is meghaladta a bővülés. Csökkent a díjbevétel 63 járásban, közülük a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyéhez tartozó Nagykállói járásban csaknem 24 millió forint visszaesés mutatkozott. További 9 járásban egyik évben sem kötöttek „B” típusú biztosítást.

31. ábra

**„B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK DÍJBEVÉTELE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN
(DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

32. ábra

**„C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK DÍJBEVÉTELE JÁRÁSONKÉNT 2021-BEN
(DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A „C” típusú biztosítás legnagyobb díjbevételei az alföldi és dunántúli területekhez kötődtek. A befizetett díjak hét járásban meghaladták a 200 millió forintot, 27 járásban 100–200 millió forint között alakultak. A járások 61,1 százalékában (107 járás) 10–100 millió forint között, további 32 járásban 10 millió forint alatt maradtak a befizetések. A Bélapátfalvai és Gyáli járásokban nem kötöttek „C” típusú biztosítást 2022-ben (32. ábra). A járások közül 156-ban emelkedett a díjbevétel az előző évhez képest (négy járásban 100 millió forintot meghaladó

mértékben, az Oroszlányi járásban 198 millió forinttal), 18 járásban pedig csökkent (a csökkenés két járásban, az Aszódi és a Mezőkövesdi járásban lépte túl a 10 millió forintot). A Gyáli járásban egyik évben sem kötöttek „C” típusú biztosítást a gazdálkodók.

Díjbevételek változása

A biztosított terület nagysága 2022-ben „A” típusú csomagbiztosításnál 675,3 ezer hektár, a „B” típusú biztosításnál 61,3 ezer hektár, a „C” típusú biztosításnál 1,1 millió hektár volt, ami az „A” csomagbiztosításoknál 9,0 százalékos emelkedést, a „B” típusú biztosításnál 4,1 százalékos csökkenést, a „C” típusú biztosításnál pedig 1,7 százalékos emelkedést jelent 2021-hez képest (8. táblázat, 7–8. melléklet).

A „B” típusú biztosításokkal fedezett területen belül csaknem 80 százalék volt a zöldségkultúrák aránya, 15 százalék az ültetvényeké, 5,5 százalék a szántóföldi növénykultúráké. Az összes „B” típusú biztosítás veszélynemenkénti területi eloszlását nézve megállapítható, hogy az aszály, a vihar, a tavaszi és őszi fagy esetében a biztosított terület növekedett. A viharkarra az előző évi terület csaknem háromszorosára, 21,4 ezer hektárra kötöttek díjtámogatott biztosítást, tavaszi fagykárnál 23,7, őszi fagykárnál 17,0 százalékos bővülés történt, valamint 225 hektár szántóföldi zöldségkultúrára (tavaszi zöldborsóra és pattogatni való kukoricára) kötöttek aszálykára „B” biztosítást. A többi kárnem tekintetében a biztosított terület 3,7–76,4 százalékkal visszaesett a 2021. évhez képest. Összességében a főbb növénycsoportok mindegyikénél kismértékű, 3,8–7,6 százalékos csökkenés mutatkozott. Ugyanakkor a zöldségkultúráknál a viharkár ellen az előző évi területnek több mint hatszorosára, 17,6 ezer hektárra kötöttek díjtámogatott biztosítást. Az ültetvényeknél a tavaszi fagy kivételével – amire az előző évi 2 hektárral szemben 49 hektárra biztosították a gyümölcsösöket, de még így is a biztosított terület csupán 0,5 százalékát jelentette 2022-ben – visszaesett a biztosítással lefedett terület.

Ugrás
a 7. melléklethez

A biztosított terület nagysága az „A” és „C” típusú biztosításoknál nőtt, a „B” típusúknál csökkent.

Ugrás
a 8. melléklethez

A zöldségkultúráknál több mint hatszorosára nőtt a viharkár ellen biztosított terület.

8. táblázat: A „B” ÉS „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA VESZÉLYNEMENKÉNT ÉS FŐBB NÖVÉNYCSOPORTONKÉNT 2022-BEN

százalék

Veszélynem	Biztosított terület változása				Díjbevétel változása			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Aszály	0,0	–	–	11 261,0	0,0	–	–	16 893,2
Felhőszakadás	58,0	91,9	56,9	59,7	91,9	92,3	136,7	130,4
Jégeső	92,4	98,9	96,2	96,3	116,2	116,8	129,0	125,5
Mezőgazdasági árvíz	0,0	98,2	68,3	63,8	0,0	97,8	102,9	101,6
Őszi fagy	–	–	117,0	117,0	–	–	258,7	258,7
Tavaszi fagy	534,6	2392,1	86,2	123,7	126,6	339,9	84,1	92,6
Téli fagy	0,0	–	23,0	23,6	0,0	–	21,7	23,7
Vihar	72,3	94,3	623,2	298,3	79,9	101,4	145,8	131,2
„B” típusú biztosítások összesen	92,4	95,5	96,2	95,9	106,9	114,9	132,1	127,1

Veszélynem	Biztosított terület változása				Díjbevétel változása			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„C” típusú biztosítások								
Aszály	165,2	–	–	165,2	265,3	–	–	265,3
Felhőszakadás	91,5	–	–	91,5	157,3	–	–	157,3
Jégeső	101,7	–	–	101,7	165,4	–	–	165,4
Mezőgazdasági árvíz	58,9	–	–	58,9	235,6	–	–	235,6
Őszi fagy	65,5	–	–	65,5	146,0	–	–	146,0
Tavaszi fagy	177,9	–	–	177,9	506,8	–	–	506,8
Téli fagy	107,2	–	–	107,2	121,5	–	–	121,5
Vihar	102,5	–	–	102,5	160,5	–	–	160,5
„C” típusú biztosítások összesen	101,7	–	–	101,7	164,7	–	–	164,7

Az ültetvényesek szinte minden veszélynem esetében kisebb területre kötöttek díjtámogatott biztosítást.

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

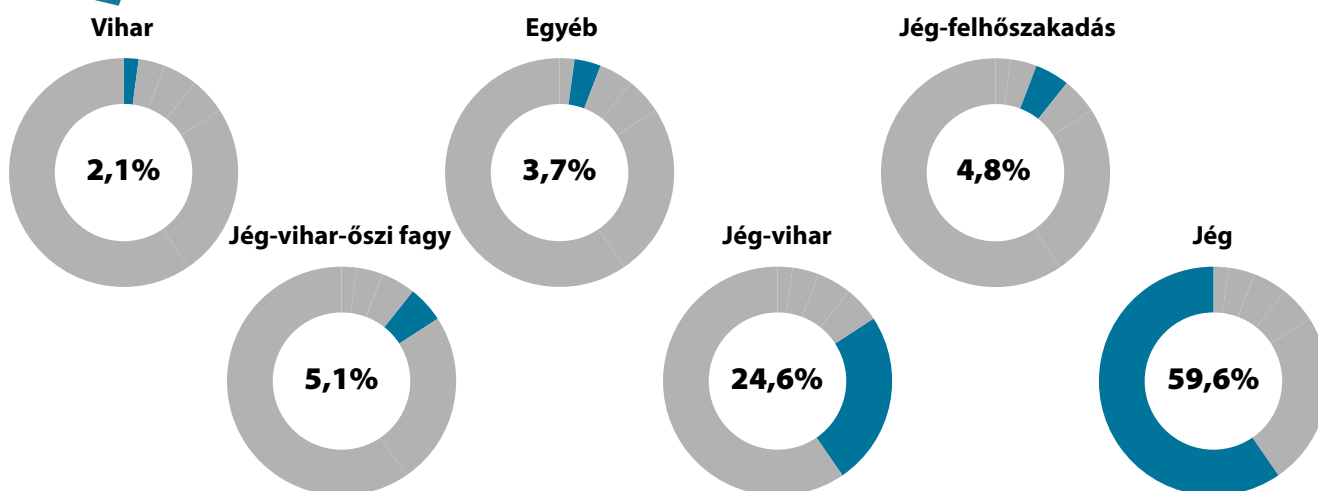
A „B” típusú biztosítások díjbevételének 74,8 százalékát zöldségkultúrák, 24,0 százalékát ültetvények, 1,2 százalékát szántóföldi kultúrák után fizették a termelők. A díjállomány a tavaszi és téli fagy kivételével nőtt, a mezőgazdasági árvíz esetében érdemben nem változott. Az őszi fagy biztosításának díjállománya két és félszeresére emelkedett. A viharkár ellen kötött szerződéseknél a közel háromszoros biztosított terület ellenére a befizetett díj mindössze 31,2 százalékkal emelkedett. A felhőszakadaskárnál 30,4 százalékkal több díjat fizettek a gazdálkodók, annak ellenére, hogy 40,3 százalékkal kisebb területre kötöttek. A legnagyobb területet jelentő „B” típusú biztosítás, a jégkárbiztosítás befizetett díja 25,5 százalékkal emelkedett, míg a biztosított terület 3,7 százalékkal 58,6 ezer hektárra mérséklődött. A zöldségkultúráknál a viharkárra biztosított terület hatszoros bővülése mellett a befizetett díjállomány csupán másfélszeresére emelkedett, míg felhőszakadaskárra 36,7 százalékkal, jégkárokra 29,0 százalékkal nőtt a díjbevétel. Az ültetvényesek tavaszi fagybiztosításra 239,9 százalékkal, jégbiztosításra 16,8 százalékkal, viharbiztosításra 1,4 százalékkal fordítottak többet 2021-hez képest.

A szántóföldi kultúrákra, kalászosokra köthető „C” típusú díjtámogatott biztosítás által lefedett terület nagysága összességében 1,7 százalékkal, díjbevétele pedig 64,7 százalékkal nőtt 2022-ben. A biztosított terület az árvíz-, őszi fagy- és felhőszakadaskár kivételével bővült, a legnagyobb arányú jégkárbiztosításé 1,7 százalékkal, a második legnépszerűbb viharkár-biztosításé 2,5 százalékkal. A díjállomány minden veszélynem tekintetében emelkedett. A jégbiztosításokra befizetett díjak 65,4 százalékkal, a viharkárra 60,5 százalékkal emelkedtek.

A szántóföldi növények „C” típusú biztosításának díjbevétele 64,7 százalékkal, a biztosított terület 1,7 százalékkal nőtt.

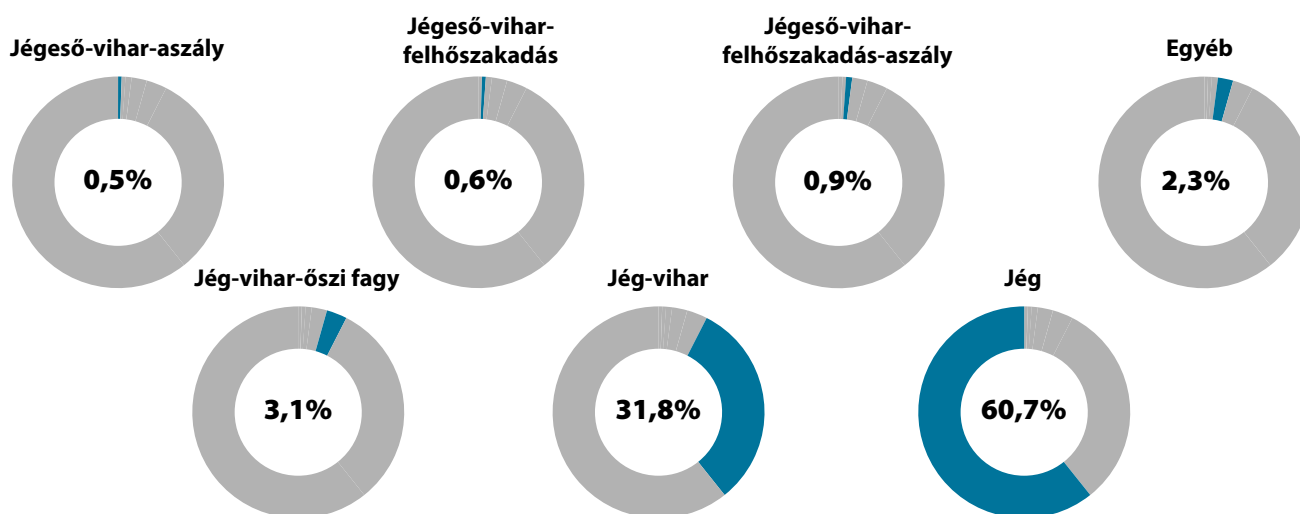
A „B” típusú biztosításnál a veszélynemenkénti eloszlást tekintve megállapítható, hogy az összes 2,7 milliárd forint díjbevétel 59,6 százalékát jégeső ellen fizették ki a termelők 2022-ben. Ezt követte a jég-vihar kombináció 24,6 százalékkal, majd a jég-vihar-őszi fagy 5,1 százalékkal (33. ábra). A „C” típusnál a 9,8 milliárd forint biztosítói díjbevételből 60,7 százalékot a jégbiztosítás tett ki. Ezt követte a jég-vihar kombináció 31,8 százalékkal, majd a jég-vihar-őszi fagy 3,1 százalékkal (34. ábra).

33. ábra A BIZTOSÍTÓI DÍJBÉVÉTELEK VESZÉLYNEMENKÉNTI MEGOSZLÁSA A „B” TÍPUSÚ DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁS ESETÉN 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

34. ábra A BIZTOSÍTÓI DÍJBÉVÉTELEK VESZÉLYNEMENKÉNTI MEGOSZLÁSA A „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS ESETÉN 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

A szántóföldi növények vetésterülete a 2021. évi vetésterülethez képest 1,4 százalékkal, 51 ezer hektárral bővült, 3,8 millió hektár volt a tárgyévben. A vetésterület viszonylagos változatlansága mellett a díjtámogatott biztosítások által lefedett összes terület nagysága 1670 ezer hektárról 4,5 százalékkal 1744 ezer hektárra bővült 2022-ben, ami azt eredményezte, hogy a penetráció 44,4 százalékról 45,8 százalékra javult. A biztosítási típusok tekintetében némi átrendeződés tapasztalható az „A” biztosítások növekvő népszerűsége miatt. Az „A” típusú csomagbiztosítással lefedett terület nőtt 9,2 százalékkal, a biztosított terület vetésterülethez viszonyított aránya 17,6 százalékra emelkedett az előző évi 16,3 százalékról. „C” típusú biztosítást 1,7 százalékkal nagyobb területre kötötték a vizsgált évben, a penetráció 0,1 százalékponttal 28,1 százalékra emelkedett (9. táblázat).

A szántóföldi növények penetrációja 1,4 százalékponttal 45,8 százalékra nőtt, elsősorban az „A” csomagbiztosítások növekvő népszerűsége következtében.

9. táblázat: A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁK RÉSZVÉTELE A II. PILLÉR BEN 2022-BEN

Megnevezés	Vetésterület 2022-ben, ezer ha		Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2021-ben, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2022-ben, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalék			Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék					
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C		
Búza	950	159	0	271	430	195	0	291	486	123	-	107	113	21	0	31	51
Kukorica	941	159	0	291	450	161	0	276	437	102	-	95	97	17	0	29	46
Napraforgó	689	151	0	159	310	171	0	172	343	113	-	108	111	25	0	25	50
Káposztarepce	206	89	0	87	176	72	0	74	146	81	-	85	83	35	0	36	71
Árpa	334	41	0	79	120	55	0	100	155	133	-	127	129	16	0	30	46
Tritikálé	68	6	0	9	15	5	0	8	13	86	-	91	89	8	0	12	20
Szója	68	0	0	41	41	0	0	45	45	-	-	111	111	0	0	67	67
Durumbúza	37	6	0	10	17	8	0	11	19	136	-	107	118	23	0	30	53
Rozs	33	2	0	2	5	2	0	2	4	83	-	96	89	6	0	7	13
Zab	21	0	0	5	5	0	0	3	3	-	-	66	66	0	0	16	16
Cukorrépa	10	0	0	8	8	0	0	5	5	-	-	71	71	0	0	56	56
Dohány	3	0	0	2	2	0	0	1	1	-	-	71	71	0	0	43	43
Egyéb szántóföldi növény	451	1	4	88	93	0	3	82	86	68	92	93	92	0	1	18	19
Szántóföldi növény összesen	3 810	614	4	1 052	1 670	671	3	1 070	1 744	109	92	102	104	18	0	28	46

^{a)} Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerékített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

A legnagyobb vetésterületen termesztett szántóföldi növények közül a búza és a napraforgó díjtámogatott biztosítással lefedett területe 13,0, illetve 10,5 százalékkal emelkedett, a kukoricáé, melynek vetésterülete is 9,1 százalékkal visszaesett, 2,9 százalékkal csökkent. Az árpánál 28,9, a durumbúzánál 18,0, a szójánál 10,8 százalékos növekedés jelentkezett, a többi szántóföldi kultúra biztosított területe 2,9–33,8 százalékkal csökkent.

A nagyobb területen termesztett szántóföldi növények esetében a penetráció 1,2–3,0 százalékponttal nőtt, ezáltal a biztosítás által lefedett terület aránya a kukoricánál, napraforgónál, árpánál, búzánál és káposztarepcénél 46,4–71,0 százalék között alakult 2022-ben. A szója penetrációja nőtt még 1,7 százalékponttal, vetésterületének kétharmadára kötöttek biztosítást. A többi kultúra esetében 1,8–12,6 százalékpontnyi visszaesés mutatkozott.

Az „A” típusú biztosításnál a legmagasabb, 35,1 százalékos penetrációval a káposztarepce rendelkezett, ami 0,7 százalékpontos növekedést jelent az előző évhez képest. A „C” típusnál a szója vetésterülethez viszonyított lefedettsége 1,7 százalékpontos növekedés eredményeképpen meghaladta a 66 százalékot 2022-ben. A cukorrépa penetrációja bár 6,3 százalékponttal visszaesett, de továbbra is a második legnagyobb lefedettségű növény, vetésterületének 56,4 százalékára kötöttek „C” típusú biztosítást.

Az ültetvénykultúrák területe együttesen 916,5 hektárral bővült 2021-hez képest. A dió területe 11,1 százalékkal, a szamócaé 17,3 százalékkal, az egyéb gyümölcsféléké 59,7 százalékkal nőtt. Minden egyéb kultúránál viszont csökkent a terület, a ribizkénél és az egyéb szőlőültetvénynél 19,8 és 26,5 százalékkal, a többi kultúránál 1,8–9,4 százalékkal. A legnagyobb területtel rendelkező ültetvénykultúrák közül almát 6,9, borszőlőt 1,8, meggyet 6,8 százalékkal kisebb területen termesztettek a tárgyévben.

Az összes ültetvényterület 0,7 százalékos növekedése ellenére 2022-ben tovább csökkent a díjtámogatott biztosítások által lefedett terület nagysága, 10,3 százalékkal visszaesett 13,8 ezer hektárra. Ezáltal a penetráció is tovább mérséklődött 1,3 százalékponttal, 11,8 százalékról 10,5 százalékra. A legnagyobb ültetvényterülettel rendelkező borszőlő biztosított területe 22,8 százalékkal nőtt az előző évhez képest, penetrációja is egy százalékponttal emelkedett, de így is csupán a borszőlőültetvények területének 5 százalékára kötöttek díjtámogatott biztosítást a gazdák 2022-ben. Az előző évi területének háromnegyedére csökkent egyéb szőlőültetvényeken 44 százalékkal nőtt a díjtámogatott biztosítással lefedett terület, ezáltal 2,4 százalékponttal 4,9 százalékra nőtt a penetráció. A szamóca esetében a 2021. évi 19,6 hektárral szemben a tárgyévben 102,2 hektárra kötöttek díjtámogatással biztosítást, az ötszörös bővülés 12,2 százalékpontos penetrációnövekedést eredményezett, 2022-ben a szamócaültetvények 15,7 százaléka volt biztosítva.

.....
Az ültetvénykultúrák
penetrációja 1,3 százalékponttal 10,5 százalékra
csökkent.
.....

A többi növény esetében csökkent a lefedett terület és a penetráció, így az almáé és a kajszibaracké is, amelyek a legnagyobb arányban biztosított ültetvénykultúrák. Az alma biztosított területe 15,0 százalékkal, 6,1 ezer hektárról 5,2 ezer hektárra csökkent (2020-ban még 8,3 ezer hektár volt). Az összes biztosítási típust figyelembe véve a legjobb penetrációval rendelkezett, még annak ellenére is, hogy a tárgyévben 2,3 százalékponttal csökkent, így 2022-ben az összes alma-ültetvényterületnek 24,1 százalékára kötöttek díjtámogatott biztosítást. A kajszibarack díjtámogatott biztosítással lefedett területe 17,3 százalékkal, 1,4 ezer hektárról 1,1 ezer hektárra esett vissza. Penetrációja 3,0 százalékponttal csökkent, így a lefedettség aránya a tárgyévben az összes ültetvényterület 21,6 százalékát tette ki.

Az egyes biztosítási típusokat figyelembe véve megállapítható, hogy a „B” típusú ültetvénybiztosítás penetrációja az előző évi 7,4 százalékról 7,0 százalékra, az „A” típusúé pedig 4,4 százalékról 3,5 százalékra csökkent (10. táblázat).

A zöldségkultúrák vetésterülete összességében 8,2 százalékkal mérséklődött az előző évhez képest, a csökkenés minden kultúrát érintett 1,1–25,3 százalék közötti mértékben. A zöldségkultúrák díjtámogatott biztosítások által lefedett területe 3,8 százalékkal esett vissza 2022-ben, a penetráció 51,0 százalékról 53,4 százalékra emelkedett, ami a szántóföldi növénykultúrák, ültetvények és szántóföldi zöldségek közül a legmagasabb.

A növénykultúrák közül a zöldségkultúrák penetrációja a legmagasabb, 2022-ben 2,4 százalékponttal 53,4 százalékra emelkedett.

Az egyes kultúrákat tekintve a lefedettség tekintetében növekedés a csemegekukoricánál (7,8 százalék) és a vöröshagymánál (3,4 százalék) következett be. A többi zöldségkultúra díjtámogatott biztosítások által lefedett területének nagysága visszaesett, legnagyobb arányban a spárgáé csaknem negyedére, a töké felére. A második legnagyobb vetésterülettel rendelkező borsónál is ezer hektárral csökkent a biztosított terület.

A zöldségkultúrák penetrációja a legnagyobb területen termesztett csemegekukoricánál 9,8 százalékponttal, a borsónál pedig 1,3 százalékponttal nőtt, mindkettő esetében meghaladta a 66 százalékot. A paradicsom penetrációja a legmagasabb, az 1,3 százalékpontos növekedés után a tárgyévben elérte a 77,6 százalékot. A bab és a tök vetésterülethez viszonyított lefedettsége csökkent legnagyobb mértékben, a babé 56,5 százalékról 47,7 százalékra, a töké 22,0-ról 12,5 százalékra. Legalacsonyabb penetrációval továbbra is a spárga rendelkezett, a vetésterület mindössze 0,9 százalékára kötöttek díjtámogatott biztosítást. Alacsony volt még – bár nőtt 1,0, illetve 0,4 százalékponttal – a burgonya (13,1 százalék), valamint a káposztafélék (14,7 százalék) penetrációja (11. táblázat).

10. táblázat: A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁK RÉSZVÉTELE A II. PILLÉR BEN 2022-BEN

Megnevezés	Ültetvényterület 2022-ben, ha		Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2021-ben, ha		Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2022-ben, ha		Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalék			Lefedettség az ültetvényterülethez viszonyítva, százalék		
					B	Összesen	A	B	Összesen	A	B	Összesen
Borszőlő	51 181	1 222	2 070	906	1 635	2 542	107	134	123	2	3	5
Alma	21 647	2 808	6 126	2 422	2 788	5 210	73	99	85	11	13	24
Meggy	13 016	1 858	2 702	648	1 694	2 342	77	91	87	5	13	18
Dió	9 300	82	434	52	312	364	63	72	71	1	3	4
Szilva	6 034	193	595	135	506	641	70	85	81	2	8	11
Kajsziabarack	5 310	132	1 254	166	979	1 145	127	78	83	3	18	22
Ósziabarack	2 763	13	294	8	247	255	66	84	83	0	9	9
Cseresznye	2 684	102	357	91	268	359	89	75	78	3	10	13
Körte	1 931	224	243	154	122	276	69	50	59	8	6	14
Egyéb szőlőültetvény	1 413	35	48	52	17	69	149	131	144	4	1	5
Ribizke	899	0	16	0	9	9	-	55	55	0	1	1
Szamóca	650	0	20	0	102	102	-	521	521	0	16	16
Egyéb gyümölcsféle	14 399	6	490	6	488	494	100	100	100	0	3	3
Ültetvény összesen	131 225	5 797	15 400	4 641	9 168	13 809	80	95	90	4	7	11

^{a)}Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerékített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

11. táblázat: A FŐBB ZÖLDSÉGGULTURÁK RÉSZVÉTELE A II. PILLÉR BEN 2022-BEN

Megnevezés	Vetésterület 2022-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2021-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2022-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} százalék	Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék
		B	B	B	B
Csemegekukorica	27 353	18 657	20 112	108	74
Borsó	20 049	14 262	13 265	93	66
Burgonya	6 435	866	846	98	13
Dinnye	2 837	1 162	974	84	34
Bab	1 041	859	497	58	48
Tök	2 196	571	275	48	13
Paradicsom	1 413	1 249	1 097	88	78
Fűszerpaprika	1 148	791	570	72	50
Spárga	1 282	51	12	22	1
Káposztafélék	1 584	252	233	93	15
Vöröshagyma	1 413	495	511	103	36
Paprika	1 095	450	387	86	35
Sárgarépa	1 303	591	445	75	34
Egyéb szántóföldi zöldség	22 151	10 441	9 567	92	43
Szántóföldi zöldség összesen	91 299	50 697	48 791	96	53

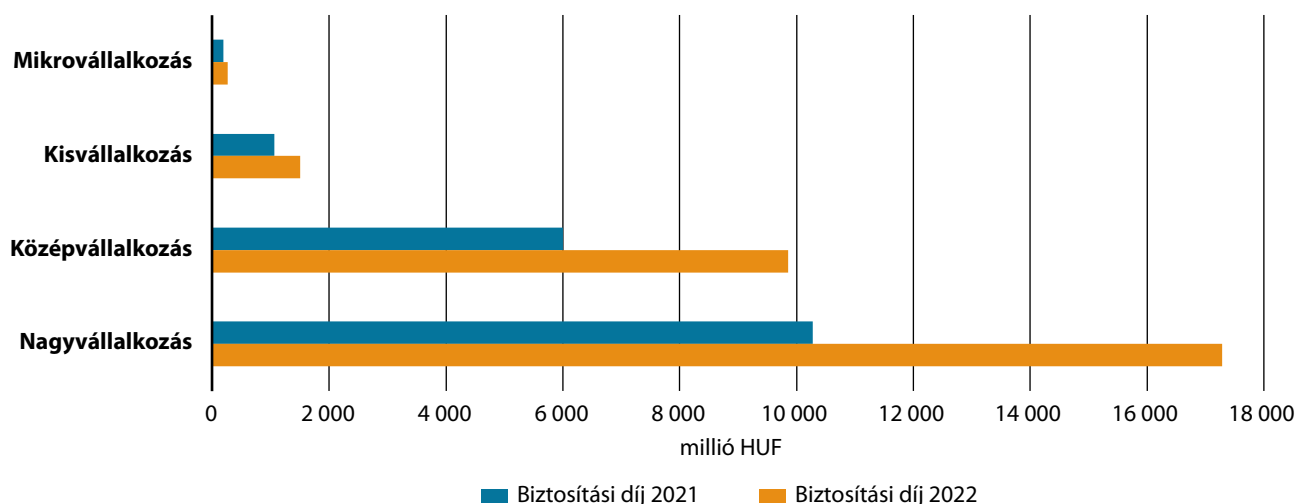
^{a)} Változás: 2022/2021 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások díjállománya minden méretkategóriánál emelkedett az előző évhez képest. A közép- és nagyvállalkozásoknál több mint másfélszeresére (64,2 és 68,1 százalékkal) nőtt a befizetett díjak összege. A kisvállalkozások 41,6 százalékkal, a mikrovállalkozások 37,8 százalékkal többet fordítottak díjtámogatott biztosítási szerződésekre (35. ábra).

A díjtámogatott
biztosítások díjállománya
minden méretkategóriánál
emelkedett.

35. ábra DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK DÍJÁLLOMÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT 2021-RŐL 2022-RE

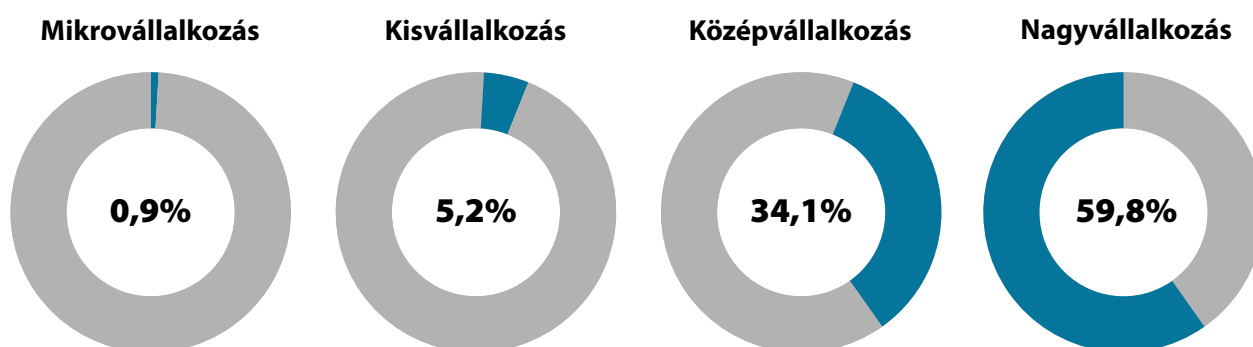

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A díjtámogatott biztosítások esetében egyértelműen megállapítható, hogy a legnagyobb gazdaságok fordítják a legmagasabb összegeket biztosításkötésre, részesedésük kismértékben, 1,2 százalékponttal tovább emelkedett az előző évi 58,6 százalékos értékhez képest⁴ (36. ábra). A kisvállalkozásoknál 0,9 százalékpontos, a mikrovállalkozásoknál 0,2 százalékpontos, a középvállalkozásoknál pedig 0,1 százalékpontos csökkenés következett be 2022-ben az előző évihez viszonyítva.

A közép- és nagyvállalkozások részesedése a teljes díjállományból 93 százalék feletti mind az alap-, mind a kiegészítő biztosításoknál.

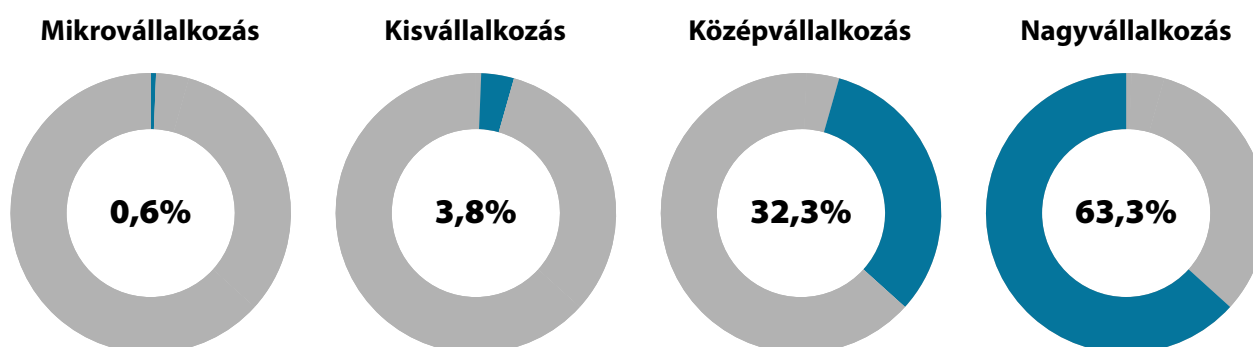
36. ábra DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK DÍJÁLLOMÁNYÁNAK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIA SZERINT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiegészítő biztosítások esetében ugyancsak a nagyvállalkozások domináltak, díjbevételeikből ezek a szereplők 63,3 százalékot tudhattak magukénak 2022-ben, bár ez 0,4 százalékponttal elmaradt az előző évi arányszámtól. A középvállalkozások részesedése 0,3 százalékponttal, a kisvállalkozásoké 0,1 százalékponttal nőtt, a mikrovállalkozásoké pedig nem változott (37. ábra).

37. ábra KIEGÉSZÍTŐ BIZTOSÍTÁSOK DÍJÁLLOMÁNYÁNAK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

⁴ A mikro- és kisvállalkozások jellemzően kis területeken magas termelési értékű kultúrákat termesztnek, amelyek biztosítási díja arányosan jóval magasabb, mint a károlyhítési hozzájárulás hektáronkénti összege a szántóföldi és ültetvénykultúrák esetében.

Károsodás

Járásonkénti bontás

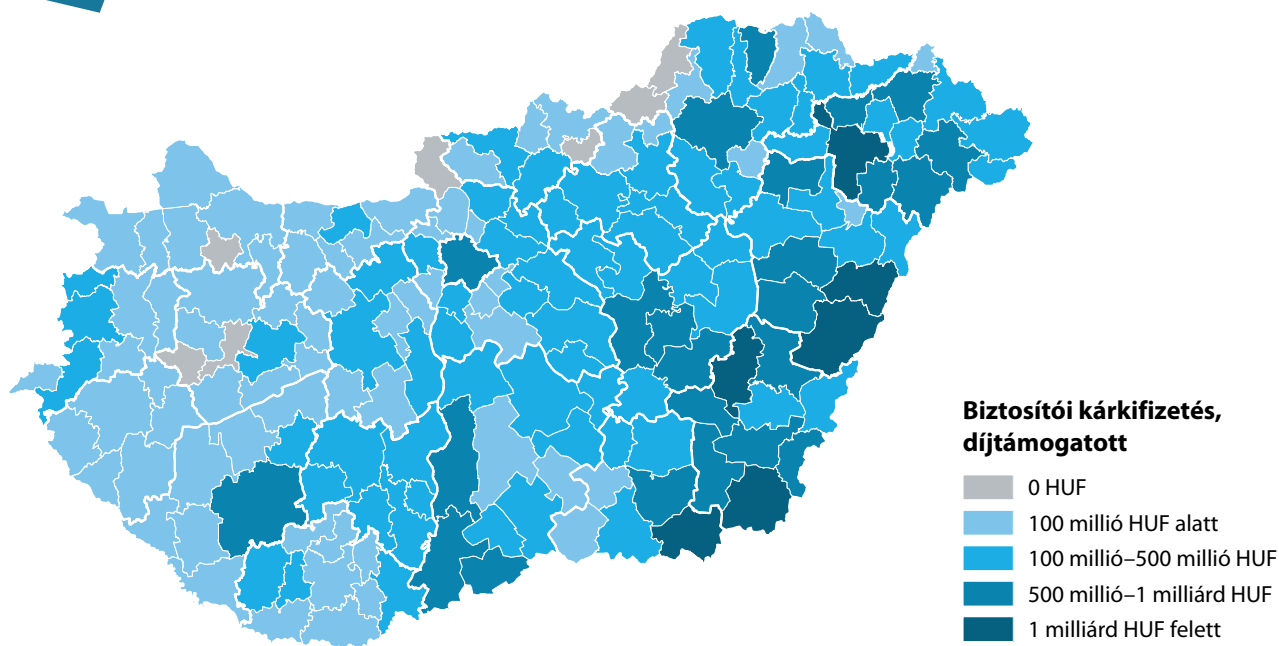
A 2022. évben a biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) öt és félszeresére emelkedett az előző évhez képest, 9,0 milliárd forintról 49,9 milliárd forintra, a kárhányadok aránya pedig 117,4 százalékponttal, 50,3 százalékról 167,7 százalékra nőtt (7. táblázat).

A díjtámogatott biztosítások legjelentősebb kárkifizései az Alföld térségében, a keleti országrészben keletkeztek az aszály pusztítása nyomán (38. ábra). Hat járásban (Nyíregyházi, Berettyóújfalui, Derecskei, Mezőkovácsházai, Makói és Gyomaendrődi) egymilliárd forint feletti kifizetéseket folyósítottak a termelőknek. További 24 járásban (13,7 százalék) a kiadások 0,5–1 milliárd forint között, 70 járásban (40,0 százalék) 100–500 millió forint között változtak. A járások 38,9 százalékában (68 járásban) 100 millió forint alatt maradtak a kárkifizetések, leginkább a dunántúli területeken. A járások mindössze 4,0 százalékánál (hét járás) nem történt biztosítói kárkifizetés, ez 30-cal kevesebb, mint 2021-ben. A kármentes területek Észak-Magyarországon és Észak-Dunántúlon helyezkedtek el.

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárkifizetések összege öt és félszeresére, 49,9 milliárd forintra, kárhányaduk 50,3 százalékról 167,7 százalékra nőtt.

A legmagasabb kárkifizetéseket az Alföldön a keleti országrészben pusztító aszály után kapták a károsult termelők.

38. ábra A DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK KÁRKIFIZETÉSEI JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

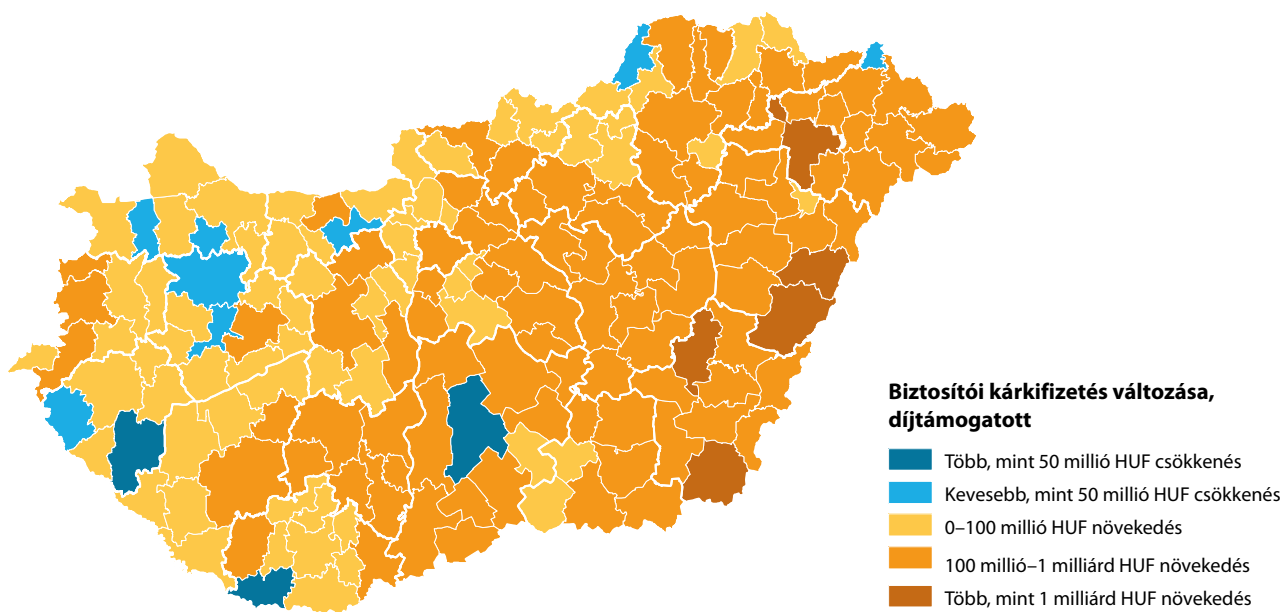
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetésének változását vizsgálva megállapítható, hogy a legnagyobb, egymilliárd forintot is meghaladó növekedés az alföldi területek 5 járásában fordult elő (2,9 százalék). A járások felében (92 járás) 100 millió – 1 milliárd forint közötti, 63 járásban 100 millió forint alatti növekedésről beszélhetünk 2021-hez viszonyítva, 4 járásban egyik évben sem történt kifizetés. A járások mindössze 8,6 százalékánál csökkent a kárkifizetés, melynek összege 3 járásban meghaladta az 50 millió forintot, 12 járásban pedig a csökkenés kisebb mértékű volt (39. ábra).

Az alföldi területek 5 járásában a kárkifizetések több mint 1 milliárd forinttal haladták meg az előző évi összeget.

39. ábra

A DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK KÁRKIFIZETÉSÉNEK VÁLTOZÁSA JÁRÁSONKÉNT 2021-RŐL 2022-RE

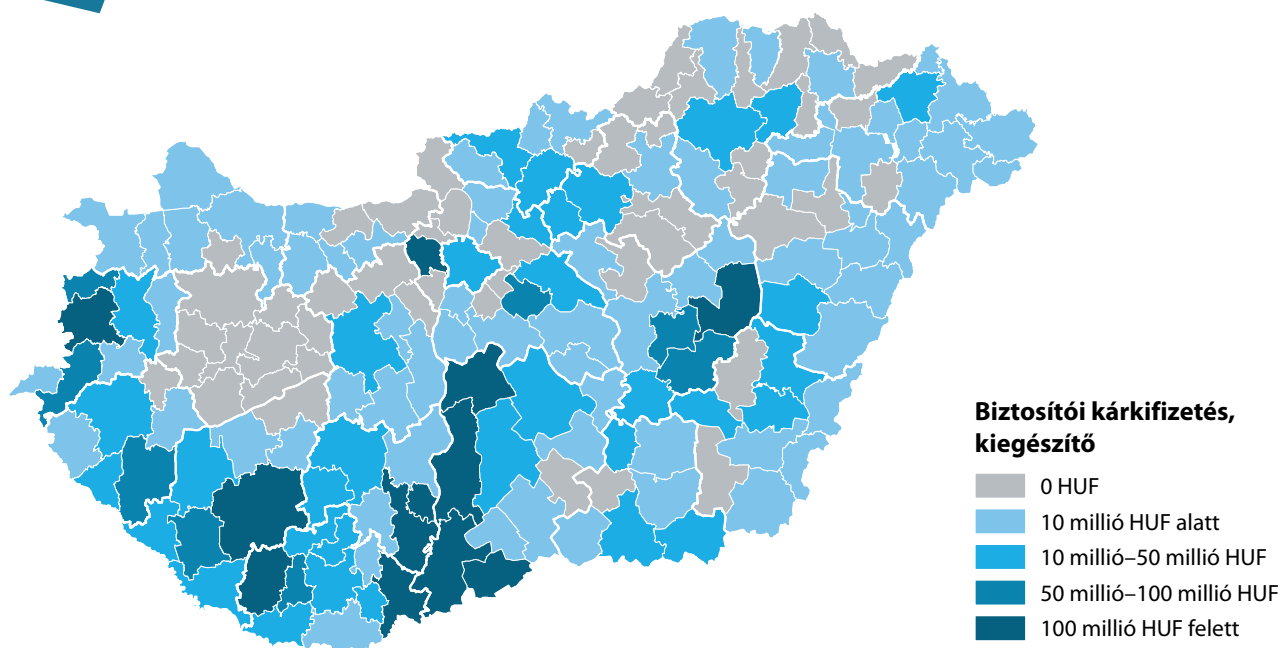

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiegészítő biztosítások kárkifizetése az előző évihez viszonyítva 19,5 százalékkal 4,0 milliárd forintra nőtt. A járások 28,0 százalékában (49 járásban) nem volt kárkifizetés, 41,1 százalékuknál (72 járás) pedig 10 millió forint alatti kártérítést kaptak a gazdálkodók. A járások 19,4 százalékában (34 járás) 10–50 millió, nyolc járásban 50–100 millió forint közötti, 12 járásban 100 millió forintot is meghaladó kárkifizetés történt, ez utóbbiak az Alföld és a Dunántúl déli és nyugati részén találhatóak (40. ábra).

40. ábra

A KIEGÉSZÍTŐ BIZTOSÍTÁSOK KÁRKIFIZETÉSEI JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Veszélynemenkénti bontás

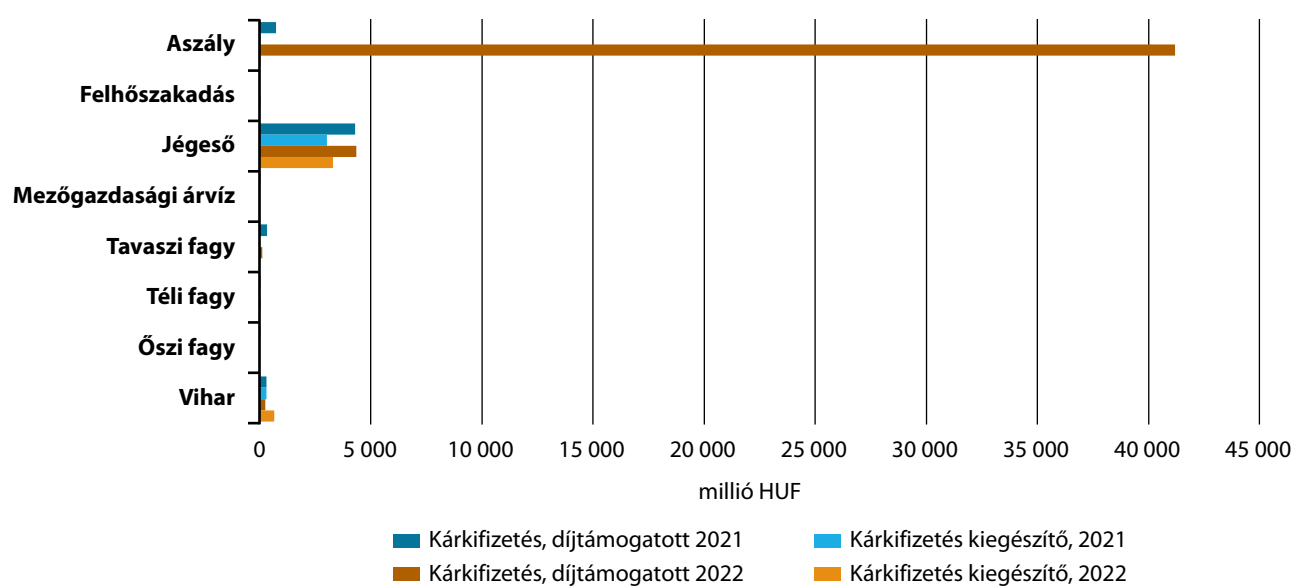
A veszélynemek közül egyértelműen az aszály dominált 2022-ben, a kifizetett kártérítések 82,6 százalékát az aszálykárokat térítették a biztosítók. A rendszerint legnagyobb arányú jégkártérítés most a második helyre került, a biztosítói kifizetések 15,3 százalékát jelentette, 1,8 százalék pedig a viharkárokhöz kapcsolódott. A virágzásnak indult gyümölcsösöket a kora tavaszi fagyok károsították, de – részben az erre a veszélynemre kötött biztosítások csökkenése miatt – a kárkifizetés tekintetében a tavaszi fagy a negyedik helyre került mindössze 0,2 százalékos részaránnyal.

A kártérítések
82,6 százalékát aszály-
károkat fizették ki
a biztosítók.

A tárgyévben pusztító rendkívüli aszály kárai után a biztosítók négy és félszer akkora összeget fizettek ki, mint előző évben az összes növénykár után. Az aszály miatti díjtámogatott és kiegészítő biztosítás kártérítései 55-szörösére nőttek, meghaladva a 41 milliárd forintot, amely 40,5 milliárd forinttal több az előző évi kifizetésnél. A jégkár térítése kismértékben, 7,6 milliárd forintra emelkedett. Ezt követte a viharkár 893,1, a tavaszi fagykár 111,6, a felhőszakadás 17,1 és a téli fagykár 10,5 millió forinttal. Őszi fagyokra és mezőgazdasági árvíz-kárra nem fizettek kártérítést a biztosítók a díjtámogatott biztosítások keretében (41. ábra).

41. ábra

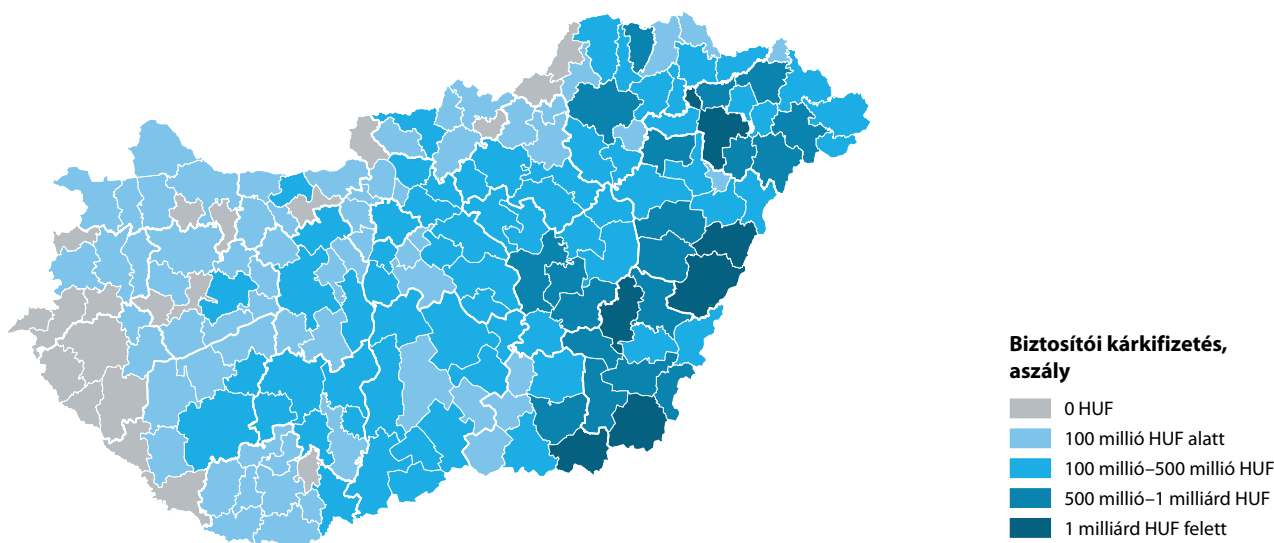
VESZÉLYNEMENKÉNTI KÁRTÉRÍTÉSI ÖSSZEGEK A DÍJTÁMOGATOTT ÉS A KIEGÉSZÍTŐ BIZTOSÍTÁSOK ESETÉBEN 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Amíg 2021-ben a kifizetések 81,1 százalékát jégesőkárra fordították a biztosítók, addig 2022-ben az aszálykártérítés aránya érte el a 82,6 százalékot, ami 74,4 százalékponttal volt több, mint az előző évben. A térképen jól látható, hogy a Dunától keletre eső területeken jelentkeztek a súlyosabb aszálykárok, a legnagyobb kártérítéseket az Alföld keleti, északkeleti járásaiiban fizették ki a biztosítók a gazdálkodóknak 2022-ben. Hat alföldi járásban (Nyíregyházi, Berettyóújfalui, Derecskei, Mezőkovácsházai, Makói és Gyomaendrődi) a kártérítés értéke meghaladta az egymilliárd forintot is, 19 járásban pedig (10,9 százalék) 500 millió és 1 milliárd forint közé esett. Jellemzően a kukoricára és a napraforgóra fizették a legnagyobb összegű kártérítéseket. További 65 járásban (37,1 százalék) 100–500 millió forint közé esett a kártérítés értéke, és ugyancsak 65 járásban 100 millió forintnál kevesebb kárkifizetés volt. Húsz járásban (11,4 százalék), melyek főként az ország nyugati és északi területén találhatók, nem kellett aszálykárra térítenie a biztosítóknak (42. ábra).

42. ábra

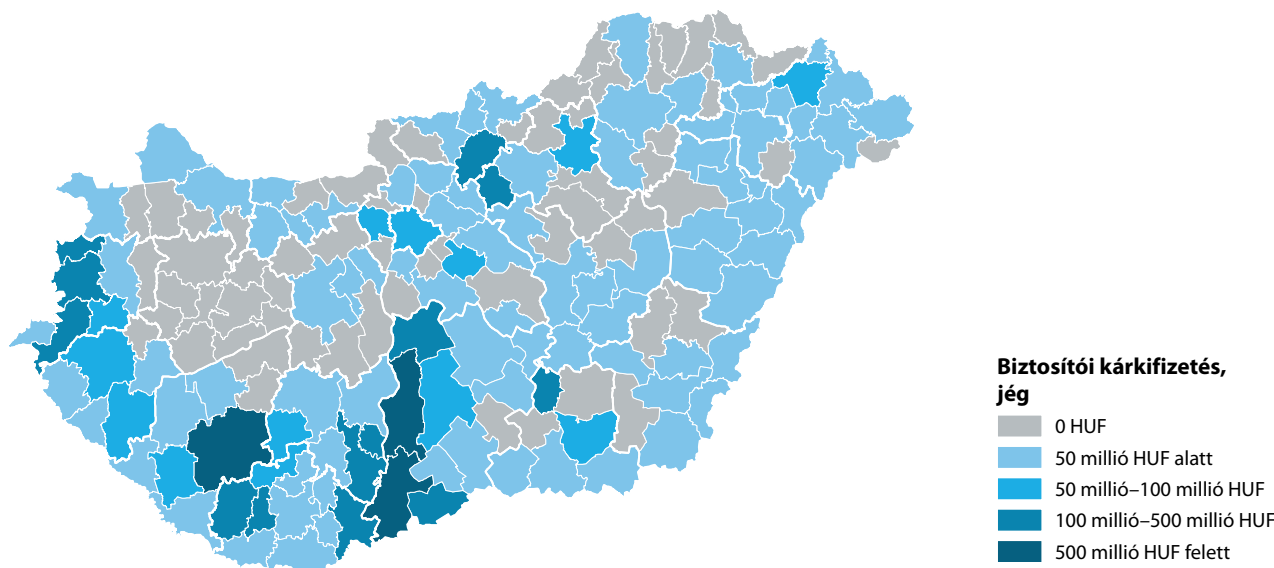
ASZÁLYKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az aszály után 2022-ben a jégeső okozta a legnagyobb pusztítást. Az összes kártérítés 15,3 százalékát erre térítették a biztosítók, és bár a rendkívüli aszály miatt ez az arány az előző évihez képest 65,9 százalékpontos csökkenést jelent, a jégkárok térítései kismértékben, 4,0 százalékkal 7,6 milliárd forintra emelkedtek. A Bajai, Kalocsai és Kaposvári járásokban 500 millió forintot meghaladó kártérítést fizettek, további 13 járásban 100–500 millió forint, 13 járásban 50–100 millió forint között alakult a kárfizetés összege. A járások közel felében 50 millió forint alatti kártérítést kaptak a károsult gazdák. A 2021. évi 34 járással szemben 2022-ben 62 járásban (35,4 százalék) nem történt jégkára biztosítói kifizetés (43. ábra).

Az aszály után a jégeső kártételeire fizettek legtöbbet a biztosítók, a teljes kártérítés 15,3 százalékát, 7,6 milliárd forintot.

43. ábra

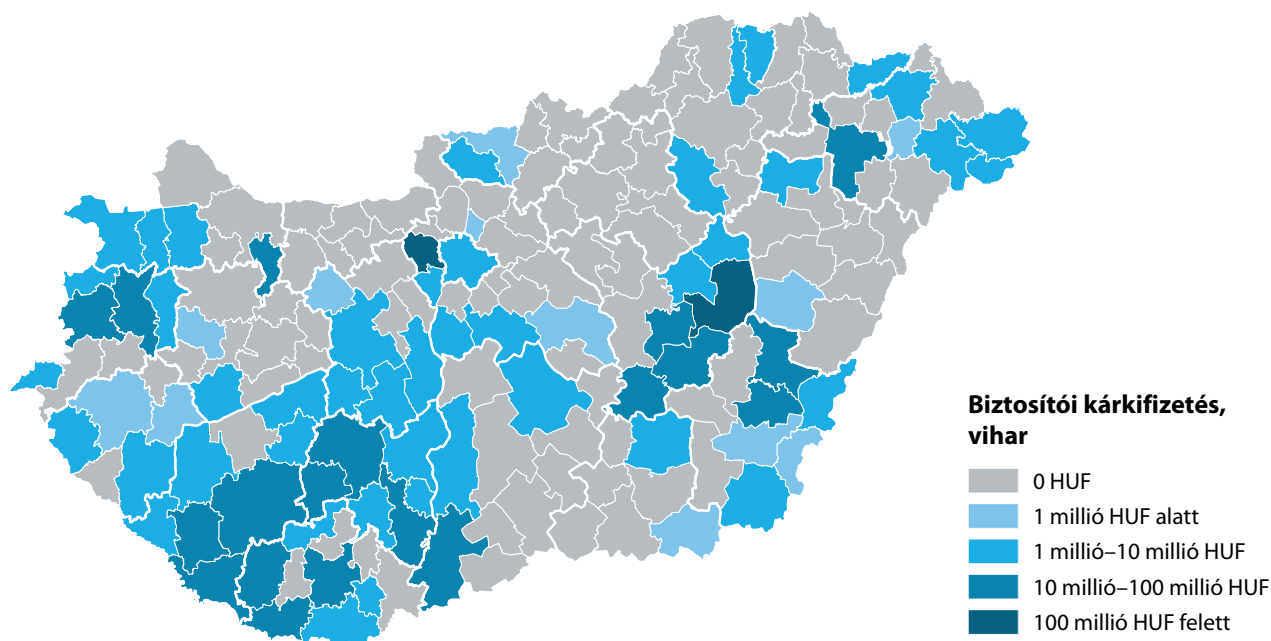
JÉGKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A viharok 2022-ben is okoztak pusztításokat a mezőgazdaságban országszerte, főként a szántóföldi kultúrákban. A kifizetések felét káposztarepcére és árpára fizették a károsult gazdáknak. Viharkárra az összes kártérítés 1,8 százalékát fordították a biztosítók, ez az arány az előző évihez képest 5,0 százalékponttal csökkent, a kifizetett összeg ugyanakkor az előző évi 610,7-ről 893,1 millió forintra nőtt. A Budakeszi és a Karcagi járásokban 100 millió forintot meghaladó, további 19 járásban (10,9 százalék) 10–100 millió forint közötti kifizetésre került sor. A járások harmadában a kárkifizetés összege nem érte el a 10 millió forintot, míg a járások több mint felében (98 járásban) nem fizettek kártérítést viharokra 2022-ben (44. ábra).

44. ábra

VIHARKÁRRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

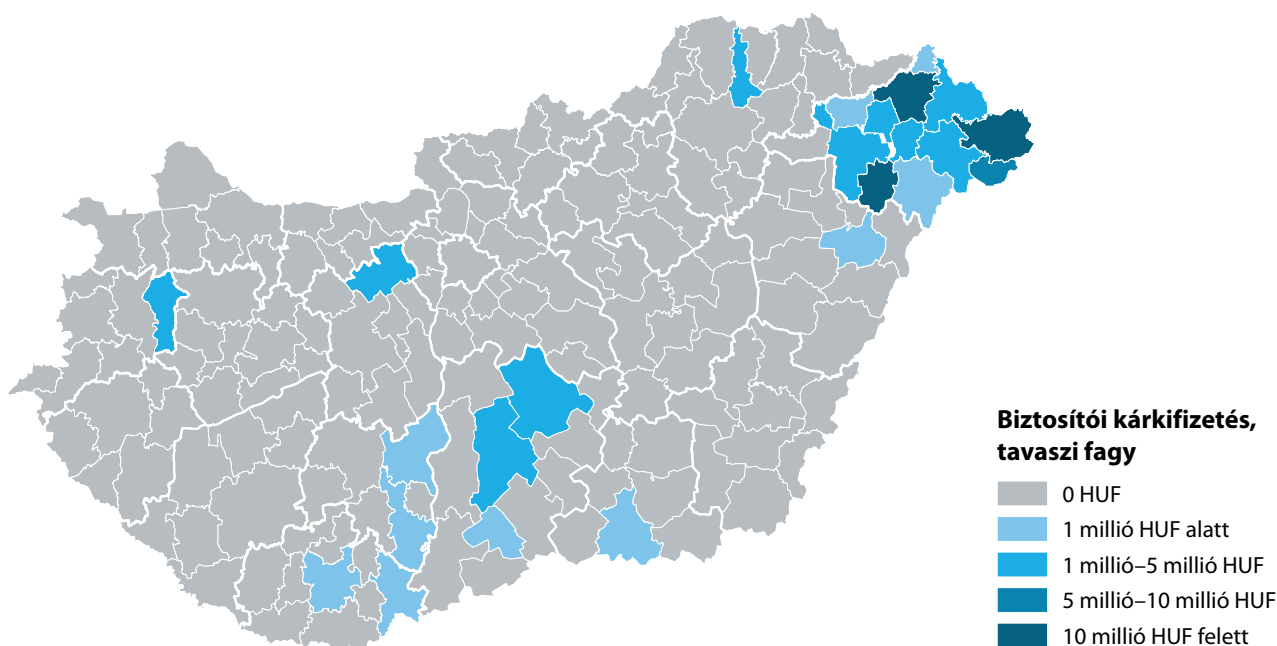

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A tavaszi fagykárra kifizetett biztosítói kártérítések összege 2022-ben tovább csökkent, az összes kártérítésnek csupán 0,2 százalékát tette ki, amely az előző évihez képest 3,4 százalékponttal csökkent. A csökkenés mögött részben az ültetvények tavaszi fagybiztosításainak jelentős visszaesése áll. Tavaszi fagykár elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye alma- és cseresznyeültetvényeiben okozott jelentős károkat, a kifizetések háromnegyede ezekre az ültetvényekre térített. A járások mindössze 13,7 százalékában került sor kártérítés folyósítására, 10 járásban ez egymillió forint alatt maradt, 10 járásban 1–5 millió forint között alakult. A Csengeri járásban 7,8 millió forintot folyósítottak a károsult gazdáknak, három járásban pedig (Fehérgyarmati, Kisvárdai, Nagykállói) a kifizetés meghaladta a 80 millió forintot (45. ábra).

Tavaszi fagykárra az ültetvényesek lényegesen kevesebb biztosítást kötöttek 2022-ben, részben emiatt ismét csökkent a kárkifizetés.

45. ábra

**TAVASZI FAGYKÁRRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN
(DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Felhőszakadás miatti kifizetésre nyolc járásban került sor, leginkább kukoricára, napraforgóra és meggyre 17,1 millió forint összegben. A tél végi fagyok a repceállandóságokban okoztak kártételt, ami miatt öt járásban történt kifizetés 10,5 millió forint összegben (9. és 10. melléklet). Őszi fagyokra és mezőgazdasági árvízre a II. pilléren belül nem történt kárfizetés 2022-ben.

Biztosítási típusonkénti bontás

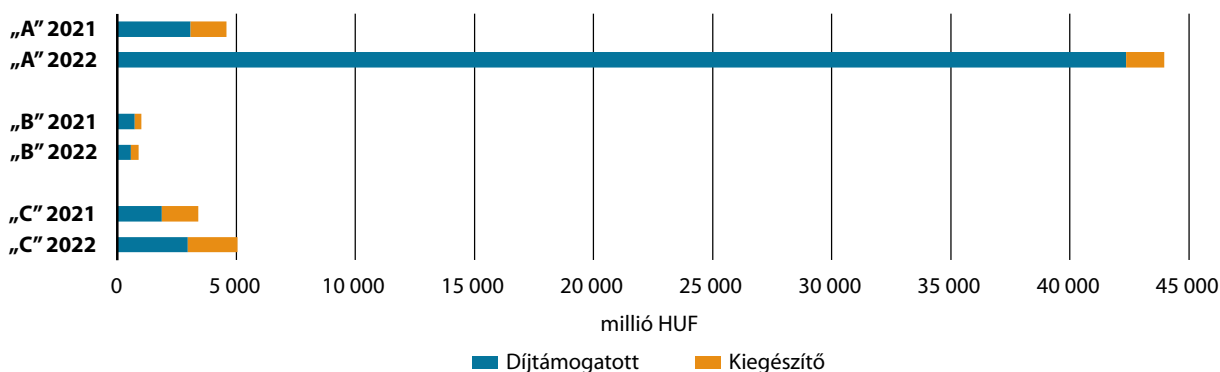
A díjtámogatott és kiegészítő biztosítási kárfizetések összege öt és félszeresére nőtt az előző évhez képest, 9,0 milliárd forintról 49,9 milliárd forintra. Az „A” csomagbiztosítás kifizetései kiegészítő biztosítással együtt 9,6-szeresére nőttek, megközelítve a 44 milliárd forintot. A „C” típusú biztosítás és a hozzá kapcsolódóan kötött kiegészítő biztosítások együttes kifizetései az előző évi összegnek csaknem másfélszeresére emelkedtek, meghaladták az 5 milliárd forintot, ezzel szemben a „B” típusú biztosítások kifizetései kiegészítő biztosítással együtt is 12,3 százalékkal elmaradtak az egy évvel korábbi összegtől (46. ábra).

A díjtámogatott biztosítások kifizetései együttesen 705,4 százalékkal emelkedtek, ezen belül az „A” csomagbiztosítás kárfizetése csaknem 14-szeresére nőtt. A „B” típusú biztosításé 19,9 százalékkal csökkent, a „C” típusúé 57,3 százalékkal emelkedett 2022-ben. A jelzett változások eredményeképpen a díjtámogatásokhoz köthető összes kártérítés 88,1 százalékát az „A” csomagbiztosítás keretében fizették ki a biztosítók, ami a súlyos aszálykárral magyarázható.

A díjtámogatásokhoz köthető összes kártérítés 88,1 százalékát az „A” csomagbiztosítás keretében fizették ki a gazdáknak.

A kiegészítő biztosítások kártérítése 19,5 százalékkal emelkedett, a növekedés mindhárom típusnál jelentkezett. Az „A” típusú biztosításhoz kötött kiegészítő biztosításoknál 4,8 százalékkal, a „B”-nél 7,1 százalékkal, a „C” típusnál 36,4 százalékkal nőtt a kárfizetés.

46. ábra A BIZTOSÍTÓI KÁRKIFIZETÉSEK ÖSSZEGE TÍPUSONKÉNT 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

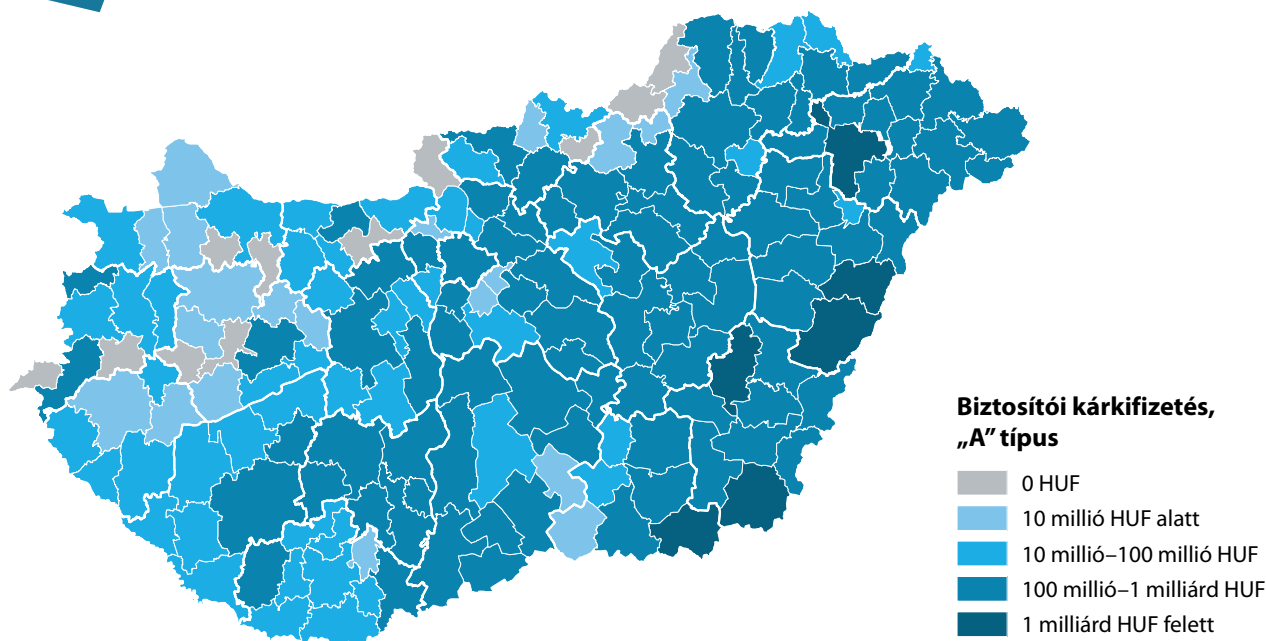
Az „A” típusú biztosítások (díjtámogatott és kiegészítő) kárkifizései 11 kivétellel minden járást érintettek 2022-ben. Az összes járás közül hatban, az Alföld nyugati részén, a kifizetett összegek meghaladták az egymilliárd forintot. Ezek a már említett Berettyóújfalui, Derecskei, Gyomaendrődi, Makói, Mezőkovácsházai, Nyíregyházi járások. További 90 járásban (51,4 százalék) 100 millió – 1 milliárd forint között, 48 járásban 10–100 millió forint között alakultak a kártérítések, 20 járásban pedig nem érték el a 10 millió forintot (47. ábra).

„A” típusú biztosításra hat alföldi járásban egy milliárd forintot is meghaladó kártérítést fizettek a biztosítók.

A „B” típusú biztosítások esetében 12,3 százalékkal csökkent a kárkifizetés az előző évhez képest. A járások 66,9 százalékában, 117 járásban nem történt kárkifizetés, 10,3 százalékuknál 1 millió forint alatti, 14,3 százalékuknál 1–10 millió forint közötti összegben nyújtottak kártérítést a biztosítók. További 13 járásban (7,4 százalék) 10–100 millió forint közé esett az összes kártérítés értéke. A legnagyobb, 100 millió forintot meghaladó kártérítések kifizetésére a Kalocsai és Kunszentmiklósi járásokban került sor 2022-ben (48. ábra).

„B” típusú biztosításra a járások egyharmadában történt kifizetés, az előző évinél kisebb összegben.

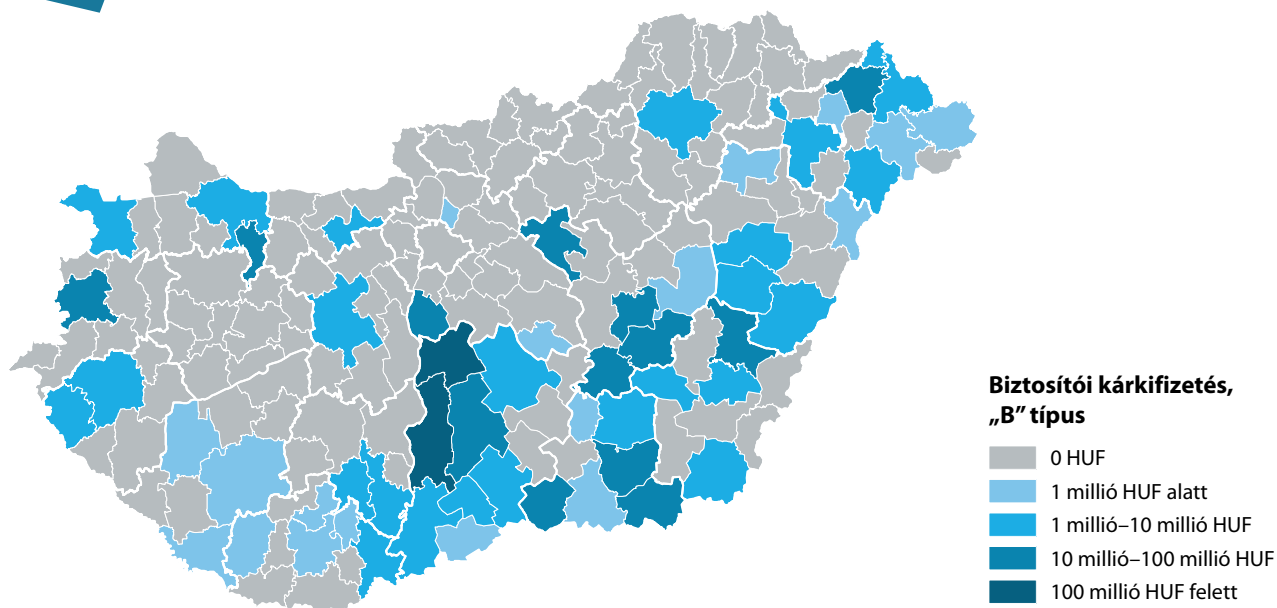
47. ábra AZ „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS KÁRKIFIZETÉSEI 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

48. ábra

A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS KÁRKIFIZETÉSEI 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

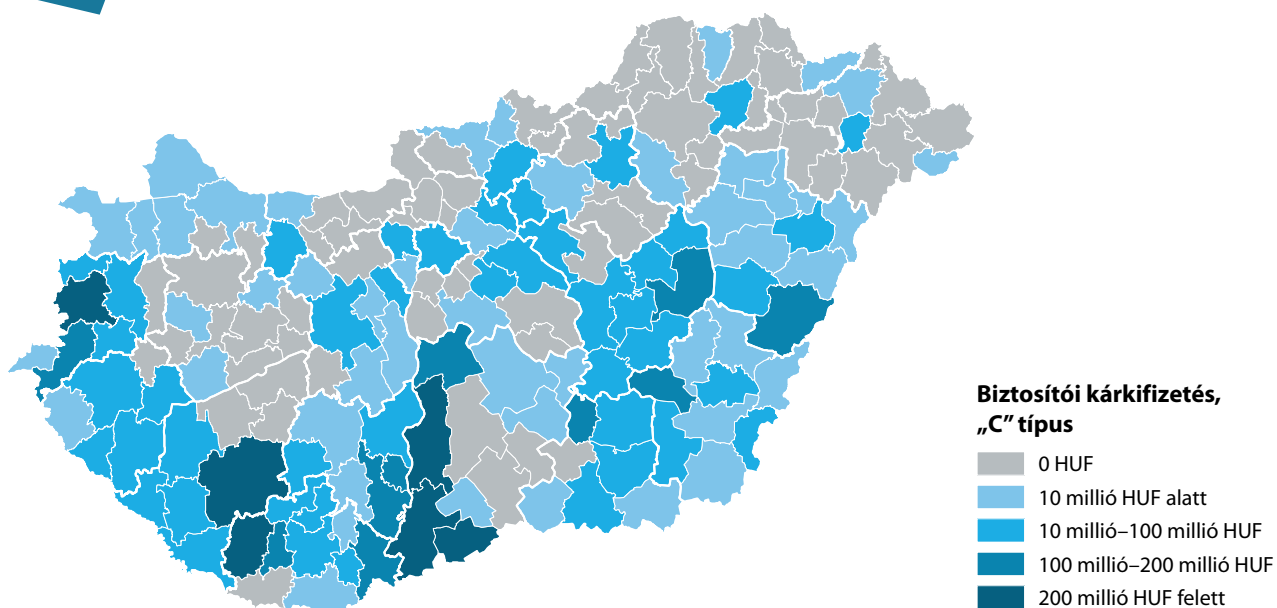
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A „C” típusú biztosításra az előző évi kártérítés mintegy másfélszeresét fizették ki a biztosítók 2022-ben. A járások 37,7 százalékában, 66 járásban nem történt kifizetés, további 48 járásban 10 millió forintnál kevesebb, 45 járásban 10–100 millió forint közötti volt a kártérítés. A 100 millió forintot meghaladó kárkifizetések jellemzően az Alföldön és a Dunántúl déli területein fordultak elő. Tíz járásban 100–200 millió forint közötti kárkifizetésre került sor, a Szigetvári, Szombathelyi, Kaposvári, Bácsalmási, Bajai és Kalocsai járásban meghaladta a 200 millió forintot (49. ábra).

A „C” típusú biztosításra az előző évi kártérítés mintegy másfélszeresét fizették ki a biztosítók 2022-ben.

49. ábra

A „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS KÁRKIFIZETÉSEI 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

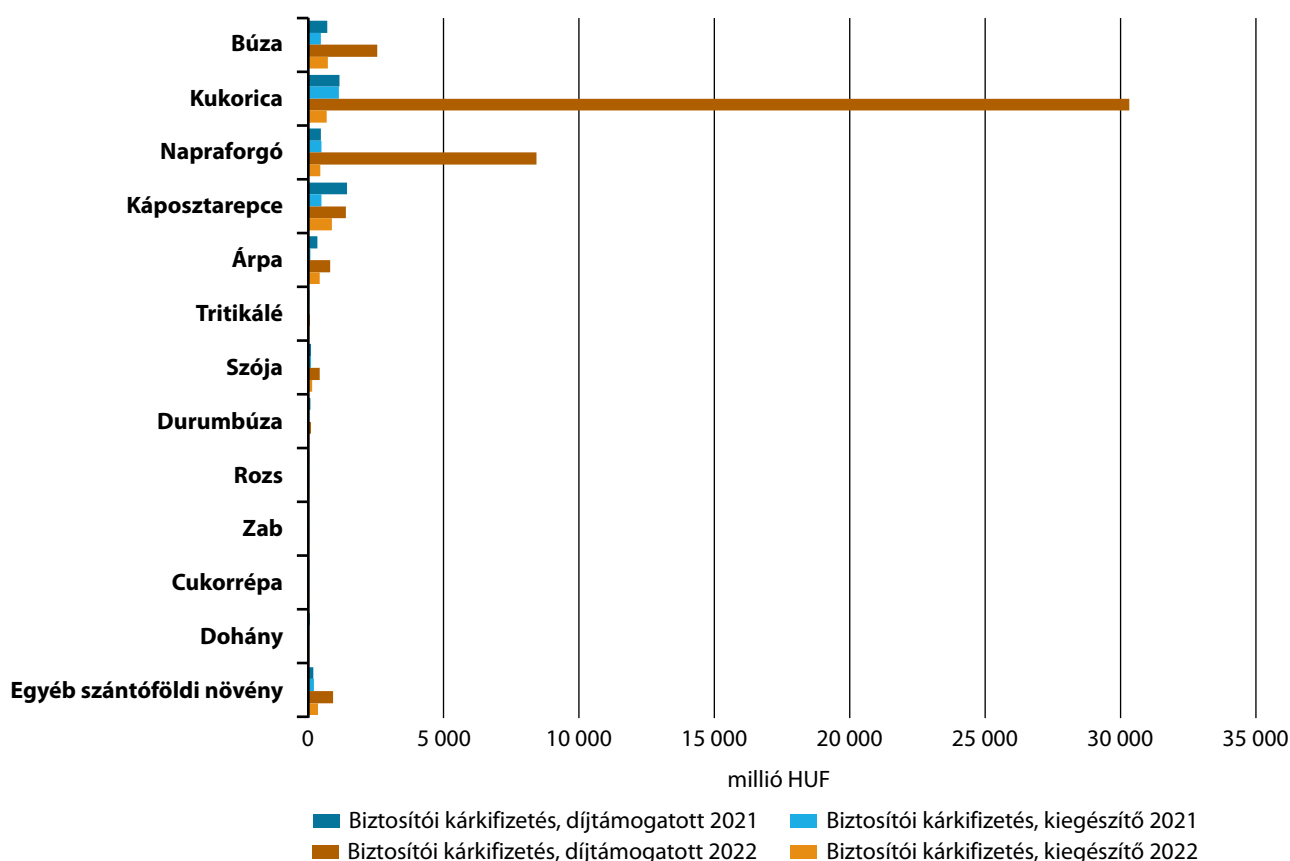

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A főbb szántóföldi kultúrák közül a teljes kifizetés közel kétharmadát a kukorica kártérítése jelentette 2022-ben, amelyre 31 milliárd forintot fordítottak a biztosítók. Ezt követte a napraforgó 18,2 százalékos aránnyal (8,9 milliárd forint) és a búza 6,7 százalékkal (3,2 milliárd forint). A többi szántóföldi növény együttesen 11,3 százalékos részarányt képviselt az összes szántóföldi növény kárkifizéseiből (50. ábra).

A főbb szántóföldi kultúrák közül a teljes kifizetés közel kétharmadát, mintegy 31 milliárd forintot a kukorica kártérítésére, ebből 30,4 milliárd forintot „A” csomagbiztosítás keretében térítettek a biztosítók.

50. ábra A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK ALAKULÁSA

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyes biztosítási típusok kárkifizéseit vizsgálva megállapítható, hogy a legmagasabb összeget, 30,4 milliárd forintot az „A” típusú díjtámogatott alap- és kiegészítő biztosításnál fizettek ki kukoricára, amely 69,7 százalékos részesedést jelent az „A” kategórián belül. Napraforgóra jutott a kifizetések további 19,7 százaléka, búzára 5,4 százalék, káposztarepcére 3,3 százalék. A „C” típusnál a kifizetések jobban eloszlottak az egyes növénykultúrák között, 10-18 százalékos arányban (díjtámogatott és kiegészítő) részesedett a búza, a káposztarepce, a kukorica, a szója és az árpa, a kifizetések 5,6 százalékát a napraforgóra, negyedét pedig az egyéb szántóföldi növényekre térítették (12. táblázat).

12. táblázat: A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK MEGOSZLÁSA BIZTOSÍTÁSI TÍPUSONKÉNT

millió HUF

Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2021			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2021			Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2022			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2022		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Búza	281,7	0,0	419,1	268,8	0,0	189,6	2 063,3	0,0	471,6	277,9	0,0	434,3
Kukorica	878,8	0,0	269,6	560,0	0,0	559,4	30 129,1	0,0	188,4	257,9	0,0	425,8
Napraforgó	358,2	0,0	107,6	296,9	0,0	176,3	8 342,5	0,0	90,2	248,4	0,0	192,0
Káposztarepce	845,7	0,0	570,9	283,4	0,0	200,5	904,8	0,0	475,1	531,2	0,0	328,7
Árpa	186,7	0,0	136,1	41,6	0,0	35,9	455,6	0,0	355,2	237,9	0,0	181,2
Tritikálé	14,8	0,0	10,3	3,0	0,0	2,2	37,4	0,0	20,8	0,4	0,0	2,9
Szója	0,0	0,0	87,9	0,0	0,0	89,7	0,0	0,0	409,6	0,0	0,0	139,7
Durumbúza	16,2	0,0	53,2	7,4	0,0	19,8	49,2	0,0	41,1	8,9	0,0	12,1
Rozs	4,4	0,0	0,0	1,5	0,0	4,6	18,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0
Zab	0,0	0,0	7,7	0,0	0,0	7,4	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,1
Cukorrépa	0,0	0,0	11,4	0,0	0,0	26,7	0,0	0,0	7,2	0,0	0,0	7,7
Dohány	0,0	0,0	58,1	0,0	0,0	24,2	0,0	0,0	15,6	0,0	0,0	8,0
Egyéb szántóföldi növény	0,5	20,7	157,8	0,7	11,7	194,0	0,8	4,1	896,6	0,0	0,6	355,1
Szántóföldi növény összesen	2 587,1	20,7	1 889,8	1 463,3	11,7	1 530,3	42 000,7	4,1	2 972,8	1 565,4	0,6	2 087,5

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúrákban 2022-ben tovább csökkent a biztosítási hajlandóság, ami a kárkifizetésekben is megmutatkozik. A díjtámogatott és a kiegészítő biztosítással együtt háromnegyedére csökkent (0,7 milliárd forintról 0,5 milliárd forintra) a kárkifizetés az előző évhez viszonyítva. A tavaszi fagy kisebb termés kiesést okozott a tárgyévben 2020–2021-hez képest, számottevő fagykárok nem jelentkeztek a gyümölcsösökben. Az ültetvénykultúrák közül az almánál volt a legmagasabb a kártérítés összege (díjtámogatott és kiegészítő), az összes kifizetés 43,6 százaléka, 237,8 millió forint került az almatermelő gazdaságokhoz. Borszőlőre 114,4 millió forint kártérítést kaptak a biztosított gazdálkodók, a teljes ültetvény-kárkifizetés 21,0 százalékát. A többi kultúra részesedése a teljes kárkifizetésből 0-9 százalék között változott (51. ábra).

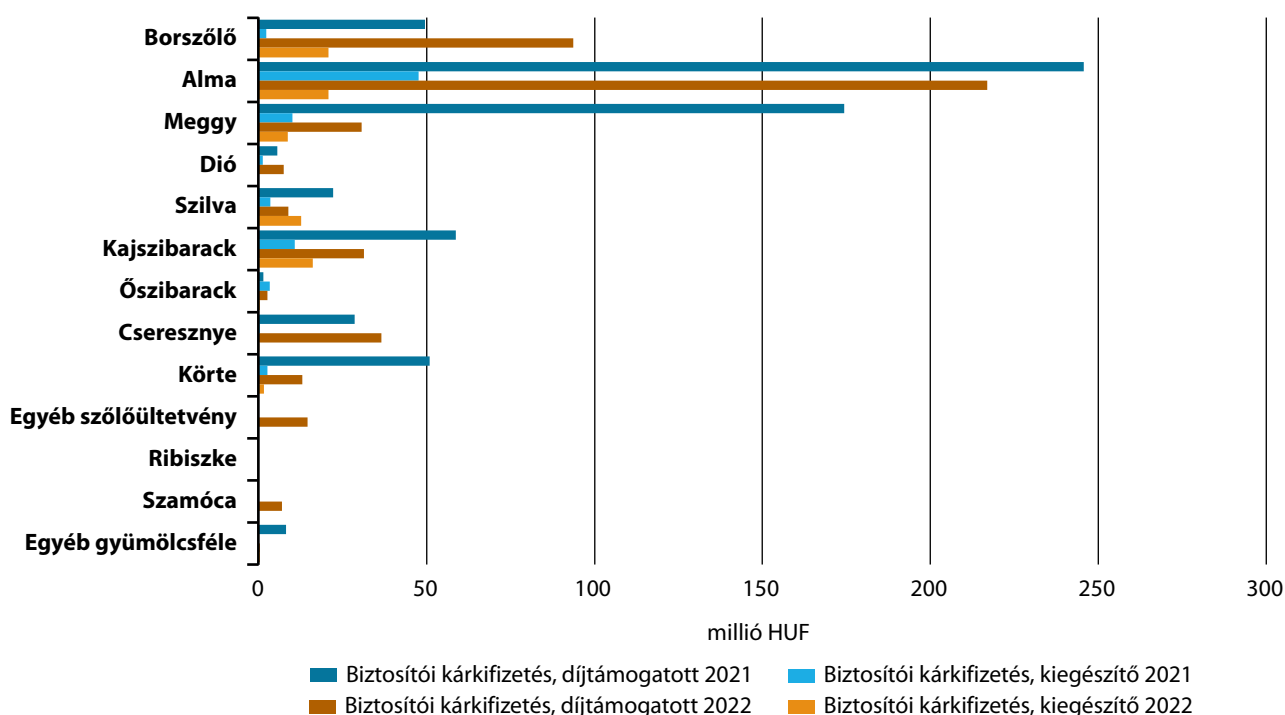
Az ültetvénykultúrákban a biztosításkötési hajlandóság visszaesésével a kárkifizetés is csökkent.

A biztosítási típusokat tekintve az „A” csomagbiztosítás keretében ültetvénykárookra kifizetett összeg az előző évhez képest csaknem 30 százalékkal csökkent, 546,2 millió forintról 386,4 millió forintra (13. táblázat). A csökkenés főként a meggy kárkifizetésének jelentős visszaeséséből adódott. Emiatt a meggy részesedése az „A” biztosítás kifizetéséből 24,2 százalékról 2,4 százalékra szűkült.

Az „A” típusú csomagbiztosítás keretében 2019-től biztosítható csonthéjas gyümölcsök együttes kárkifizetése 2022-ben kevesebb mint felére csökkent 2021-hez képest, arányuk az összes kifizetésen belül a korábbi 40 százalékról 25 százalékra mérséklődött. Az előző évekhez hasonlóan – a kifizetett összeg csökkenése ellenére – az alma részesedése volt a legmagasabb, 52,3 százalék, kártérítése meghaladta a 200 millió forintot. A „B” biztosításokra kifizetett kártérítés is mérséklődött 12,3 százalékkal 158,6 millió forintra. A kártérítések több mint fele a károsult borszőlő- és almatermelőkhöz került. További 19,0 százaléka a meggy-, 10,5 százaléka a kajsziparack-, 6,3 százaléka a szilvatermelők kárait fedezte. A 2021-es évhez képest a borszőlőnél nőtt jelentősen a kárkifizetés 31,3 millió forintról 56,7 millió forintra, és némileg emelkedett az almánál is, ugyanakkor minden más gyümölcs esetében csökkenés történt.

51. ábra

A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK ALAKULÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

13. táblázat: A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK MEGOSZLÁSA BIZTOSÍTÁSI TÍPUSONKÉNT

millió HUF

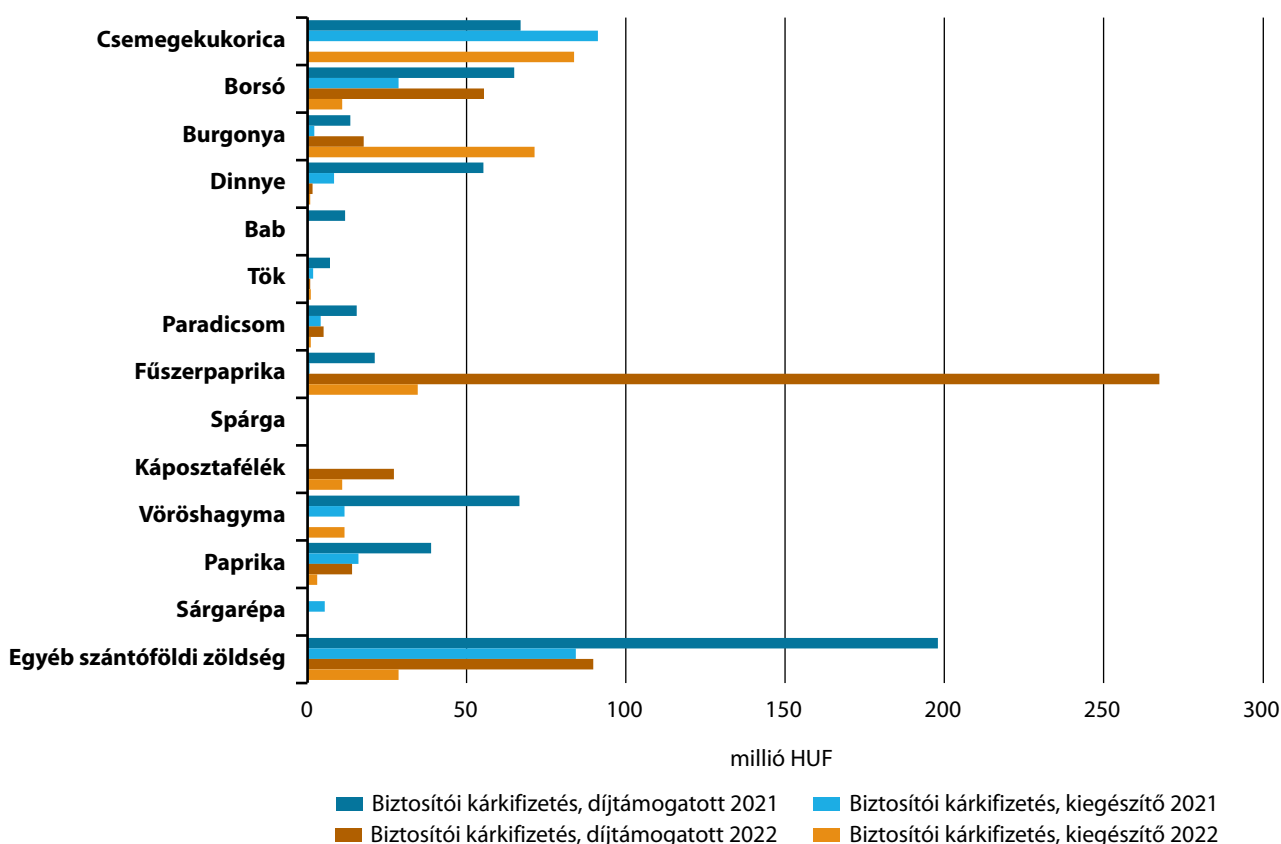
Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2021		Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2021		Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2022		Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2022	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Borszőlő	20,3	29,2	0,1	2,1	57,3	36,3	0,4	20,3
Alma	213,6	32,0	46,2	1,5	192,8	24,0	9,4	11,5
Meggy	126,1	48,2	6,3	3,8	5,6	25,1	3,6	5,1
Dió	5,6	0,0	1,2	0,0	6,6	0,9	0,0	0,0
Szilva	8,3	14,0	2,7	0,8	6,4	2,4	5,1	7,6
Kajsziarack	44,4	14,3	0,9	9,8	20,7	10,7	10,2	5,9
Ósziarack	1,0	0,6	0,0	3,3	2,7	0,0	0,0	0,5
Cseresznye	21,6	7,1	0,0	0,4	36,5	0,0	0,0	0,3
Körte	46,4	4,5	1,1	1,6	12,3	0,7	1,5	0,0
Egyéb szőlőültetvény	0,0	0,0	0,0	0,0	14,7	0,0	0,0	0,0
Ribiszke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szamóca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9	0,0	0,0
Egyéb gyümölcsféle	0,4	7,9	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,4
Ültetvény összesen	487,6	157,6	58,6	23,2	356,1	107,1	30,3	51,6

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségkultúrák kárkifizetése 9,4 százalékkal visszaesett 2022-ben, a biztosítók a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítás keretében együtt 736,7 millió forint kárt térítettek meg a gazdáknak. A legnagyobb kárkifizetés, a teljes összeg 41,0 százaléka (302,0 millió forint) a fűszerpaprikához kapcsolódott, további 118,3 millió forint az egyéb szántóföldi zöldségek kárait fedezte. A csemegekukorica és a burgonya kártérítése meghaladta a 80 millió forintot, ezt követte a borsó 66,3 millió forinttal, majd a káposztafélék, a paprika és a vöröshagyma 12-38 millió forint közötti kártérítéssel (52. ábra).

52. ábra

A FŐBB ZÖLDSÉGGULTÚRÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK ALAKULÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyes zöldségkultúráknál a díjtámogatott „B” típusú biztosításokra kifizetett kártérítési összeg 479,3 millió forint volt, ami 14,3 százalékkal kevesebb az előző évinél, míg a „B” típushoz kapcsolódó kiegészítő biztosítás kifizetése nagyságrendileg nem változott. A 2021. évhez képest fűszerpaprikára 13,9-szer, burgonyára 5,7-szer több kártérítést fizettek a biztosítók, valamint nőtt a káposztafélékre kifizetett összeg is, a többi zöldség kára kisebb volt az egy évvel korábbinál (14. táblázat).

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárhányada 12,1 százalékponttal 50,3 százalékra nőtt.

14. táblázat: A FŐBB ZÖLDSÉGGULTURÁKRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉSEK ALAKULÁSA A „B” BIZTOSÍTÁSI TÍPUSNÁL

millió HUF

Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2021	Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2021	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2022	Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2022
Csemegekukorica	66,9	91,3	0,0	83,7
Borsó	64,9	28,6	55,4	10,9
Burgonya	13,5	2,1	17,6	71,2
Dinnye	55,3	8,3	1,6	0,9
Bab	11,7	0,0	0,0	0,0
Tök	7,0	1,8	0,9	1,1
Paradicsom	15,4	4,1	5,1	1,0
Fűszerpaprika	21,0	0,8	267,5	34,5
Spárga	0,0	0,0	0,0	0,0
Káposztafélék	0,0	0,0	27,2	10,9
Vöröshagyma	66,6	11,5	0,4	11,6
Paprika	38,7	16,1	14,0	3,1
Sárgarépa	0,0	5,4	0,0	0,0
Egyéb szántóföldi zöldség	197,9	84,3	89,7	28,6
Szántóföldi zöldség összesen	558,9	254,2	479,3	257,5

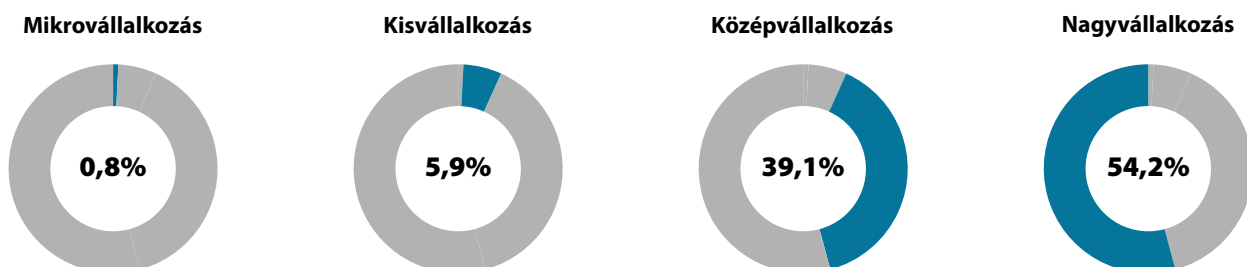
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások kárkifizéseinek megoszlásában az előző évhez hasonlóan folytatódott az átrendeződés: tovább nőtt a nagyvállalkozások részesedése 4,5 százalékponttal, míg a kis-, a mikro- és a középvállalkozások részaránya csökkent. Ezzel a nagyvállalkozások megtartották a vezető szerepüket, a legnagyobb kárkifizetési összeggel, a teljes biztosítói kifizetés 54,2 százalékával rendelkeztek az összes méretkategória közül 2022-ben. A középvállalkozások kárkifizetéséből való részesedése 41,8 százalékról 39,1 százalékra csökkent. A kisvállalkozások aránya a kifizetéseken belül 1,4 százalékponttal 5,9 százalékra, a mikrovállalkozásoké 0,3 százalékponttal 0,8 százalékra mérséklődött (53. ábra).

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetésének több mint felét a nagyvállalkozások kapták 2022-ben.

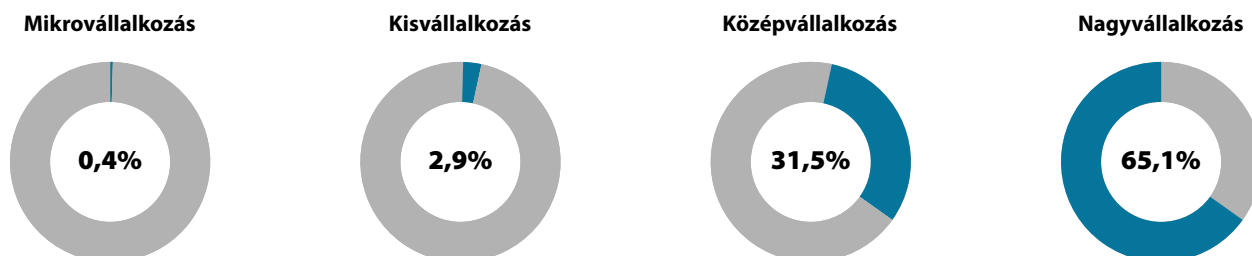
53. ábra DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK KÁRKIFIZETÉSEINEK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIA SZERINT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiegészítő biztosításoknál hasonló irányban mozdultak el a részesedési arányok: a nagyvállalkozások részesedése nőtt 2,9 százalékponttal, míg a középvállalkozásoké 1,8 százalékponttal, a kisvállalkozásoké 1,0 százalékponttal, a mikrovállalkozások aránya pedig 0,1 százalékponttal mérséklődött az előző évihez képest 2022-ben (54. ábra).

54. ábra **KIEGÉSZÍTŐ BIZTOSÍTÁSOK KÁRKIFIZETÉSEINEK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIA SZERINT 2022-BEN**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

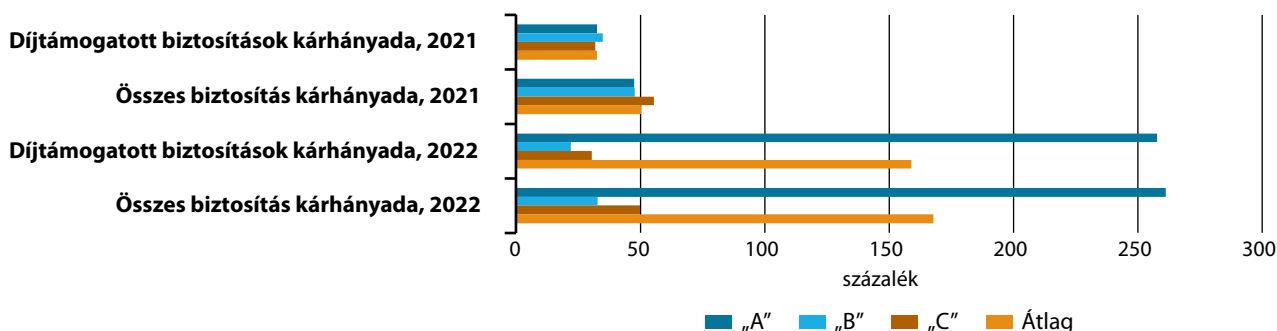
Kárhányadok

Biztosítási típusonként

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítás együttesen számított kárhányada 2022-ben átlagosan az előző évi 50,3 százalékról 167,7 százalékra nőtt (a díjtámogatott biztosításoké kiegészítő biztosítás nélkül 32,5-ről 158,9 százalékra). A díjtámogatott biztosítások kárhányada az „A” típusnál emelkedett számottevő mértékben a már említett aszálykárok következtében 32,4 százalékról 257,6 százalékra, míg a „B” típusú biztosításnál 34,9 százalékról 22,0 százalékra, a „C” típusú biztosításnál 31,8 százalékról 30,4 százalékra csökkent az aktuális évben (55. ábra).

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárhányada átlagosan 167,7 százalékra nőtt, az „A” csomagbiztosításnál pedig meghaladta a 257 százalékot.

55. ábra **KÁRHÁNYADOK ALAKULÁSA BIZTOSÍTÁSI TÍPUSONKÉNT 2022-BEN**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Járásonkénti bontás

A kárhányadok területi alakulása nagyon fontos a biztosítók számára a bonus-malus rendszer kialakításában⁵. A térképeken látható, hogy a 2022. évi extrém időjárás az ország területének túlnyomó részén, különösen a keleti és a középső országrészben súlyos károkat okozott. Amíg a korábbi években elvétve fordult elő 200 százalék feletti kárhányad, addig a 2022. évben az „A” típus esetében 91 járásban is több mint kétszeres mértékben meghaladták a kárkifizetések a biztosítói díjbevételt. További 34 járásban 100–200 százalék közötti kárhányad

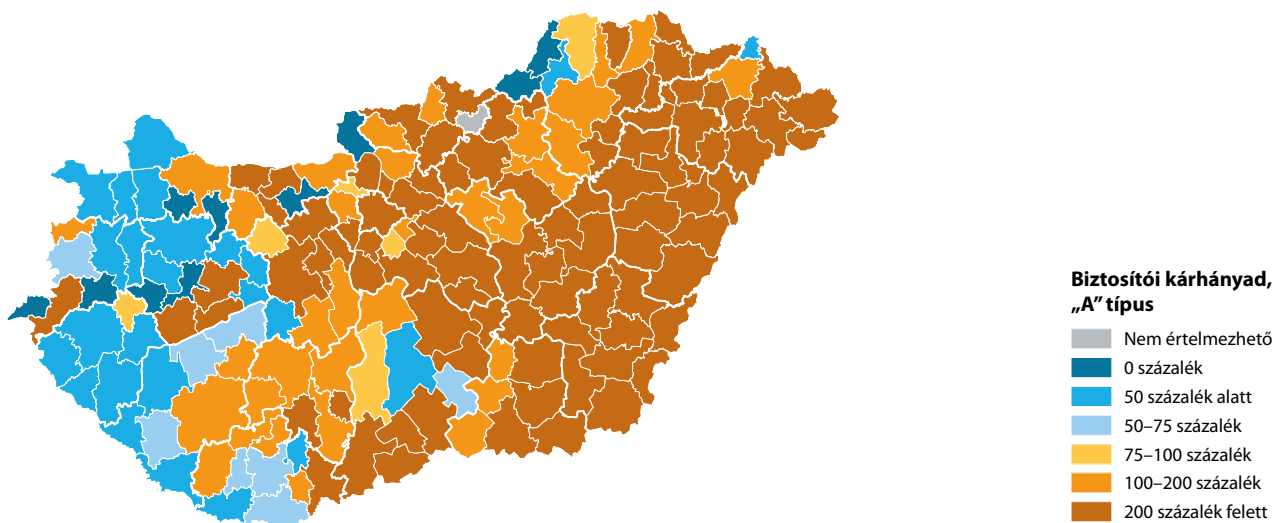
Az „A” típusú biztosítások kárhányada 91 járásban meghaladta a 200 százalékot.

⁵ Ha egy járás sorozatosan kedvezőtlen (75 százalék feletti) kárhányadokat produkál, a biztosítók az adott járásban várhatóan emelni fogják a díjakat, hogy csökkentsék az adott járás kárhányadát és hozzáigazítsák a biztosítások díját a kárkifizetésekhez. Emellett azonban egy-egy járás egy-egy éves kárhányadának drasztikus eltérése az éves országos kárhányadtól nem jelent extrém esetet: a biztosítói működés lényegéhez tartozik, hogy a veszélyközösségtől összegyűjtött biztosítási díjakat az adott évben éppen károsodó termelő vagy járás kapja meg, amelynek kárhányada így természetesen jóval meghaladhatja nemcsak a 75, hanem a 100 százalékot is.

keletkezett, ez szintén jóval gyakoribb előfordulás az előző évhez képest. A 100 százalék alatti kárhányadú járások aránya a 2021. évi közel 70 százalékhoz képest mindössze 22,3 százalék volt a tárgyévben, és csupán 10 járásban nem történt kárkifizetés 2022-ben (56. ábra).

56. ábra

KÁRHÁNYADOK JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA AZ „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS ESETÉN 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

Megjegyzés: A szürke színnel jelzett járásokban nem kötöttek „A” típusú biztosítást 2022-ben.

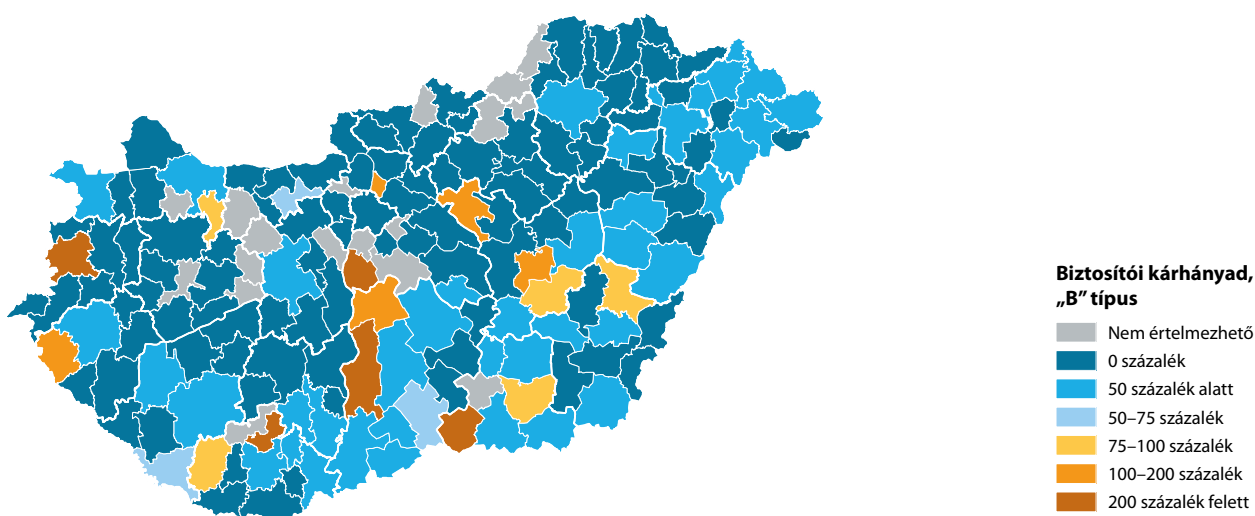
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

A „B” típusú biztosításoknál csökkent az 50 százalék feletti kárhányaddal rendelkező járások száma 2022-ben. Az előző évi 8 járáshoz képest 5 járásban keletkezett 200 százalékot meghaladó kárhányad, a 100–200 százalék közöttiek száma 9-ről 5-re, a 75–100 százalék közöttieké 8-ról 5-re, az 50–75 százalék közöttieké 10-ről 3-ra csökkent. A járások közel negyedében (40 járás) nem érték el az 50 százalékot, a járások több mint felében (99 járás) nem keletkezett kár 2022-ben (57. ábra).

A „B” típusú biztosításoknál csökkent az 50 százalék feletti kárhányaddal rendelkező járások száma.

57. ábra

KÁRHÁNYADOK JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS ESETÉN 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

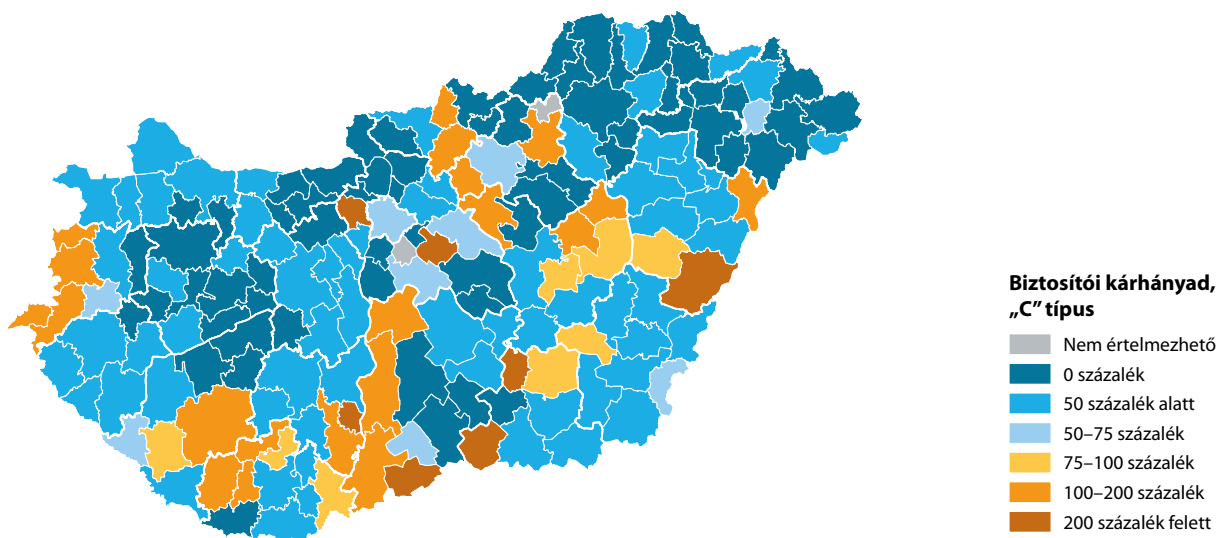
Megjegyzés: A szürke színnel jelzett járásokban nem kötöttek „B” típusú biztosítást 2022-ben.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

A „C” típusú biztosítási kategóriában az előző évi 45-ről 64-re emelkedett azon járások száma, ahol nem történt kárkifizetés, emiatt a kárhányad nulla volt. További 65 járásban 50 százalék alatti kárhányad volt jellemző. A járások 9,7 százalékában (17 járás) 50–100 százalék között, 20 járásban 100–200 százalék között alakult a kárkifizetés a biztosítási összeg arányában. A legnagyobb, 200 százalékot meghaladó kárhányadok 7 járásban, főként az alföldi területeken, valamint Pest vármegyében fordultak elő (58. ábra).

58. ábra

KÁRHÁNYADOK JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA A „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁS ESETÉN 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

Megjegyzés: A szürke színnel jelzett járásokban nem kötöttek „C” típusú biztosítást 2022-ben.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

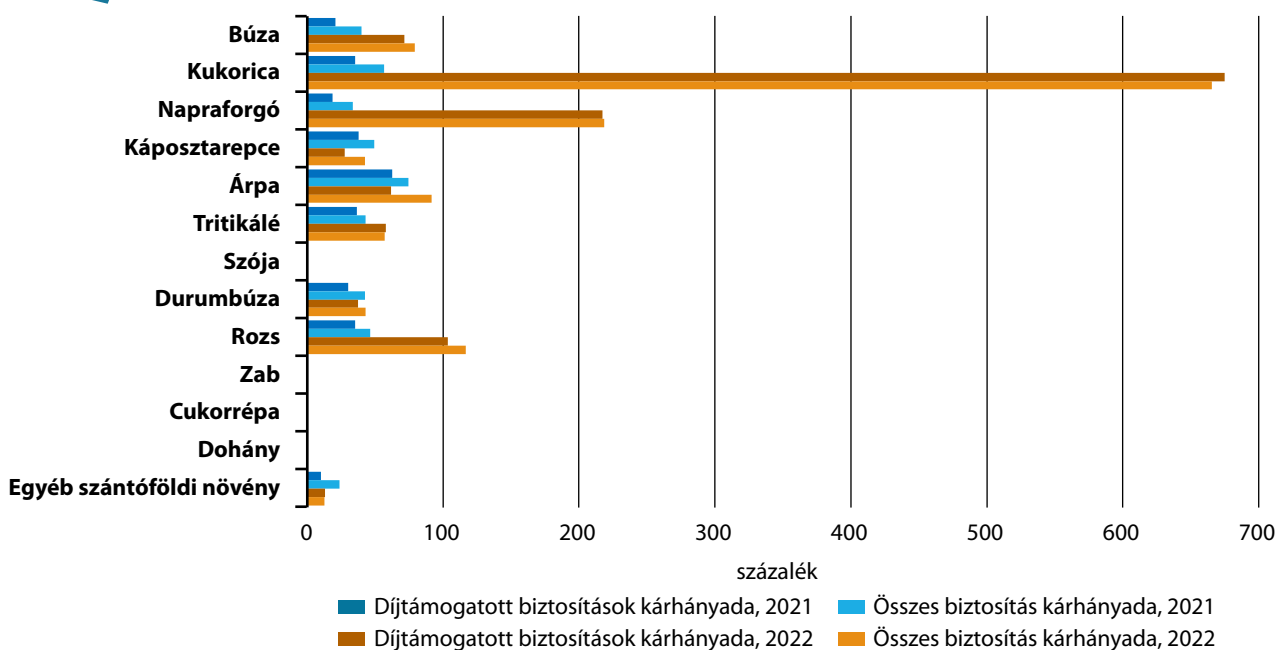
Az „A” típusú csomagbiztosításnál a szántóföldi növénykultúrák közül a kukorica és a napraforgó kárhányadai kiugróan magasak voltak 2022-ben. Az aszály ezeket a kapásnövényeket érintette legsúlyosabban, emiatt a kukorica kárhányada meghaladta a 660 százalékot, a napraforgóé 200 százalék fölé emelkedett (szemben az előző évi 56,5 és 33,7 százalékkal). A tritikálé, a búza, az árpa és a rozs kárhányada 57,0–116,7 százalék között alakult, a káposzta-repce és a durumbúza kárhányada egyaránt 43 százalékos volt, az egyéb szántóföldi növényké 12,8 százalékot ért el az aktuális évben (59. ábra).

Az „A” típusú biztosítás kárhányada a kukoricánál meghaladta a 660 százalékot, a napraforgónál a 200 százalékot.

A „C” típusú biztosításnál az előző évhez képest a biztosítások kárhányada az árpa, a tritikálé, a szója és az egyéb szántóföldi növények kivételével csökkent. A legnagyobb, 90 százalék feletti kárhányaddal (díjtámogatott biztosítás kiegészítővel) az árpa és az egyéb szántóföldi növények rendelkeztek. Ezt követte a szója 71,4, a tritikálé 63,1, valamint a durumbúza 60,5 százalékos értékkel. A legnagyobb területen termesztett növények közül a kukorica kárhányada az előző évi 60,9 százalékról 27,0 százalékra, a búzáé 68,1 százalékról 52,1 százalékra csökkent. A zabé 100,3-ról 8,7 százalékra esett, ezzel a legalacsonyabb kárhányadú szántóföldi növény volt 2022-ben (60. ábra).

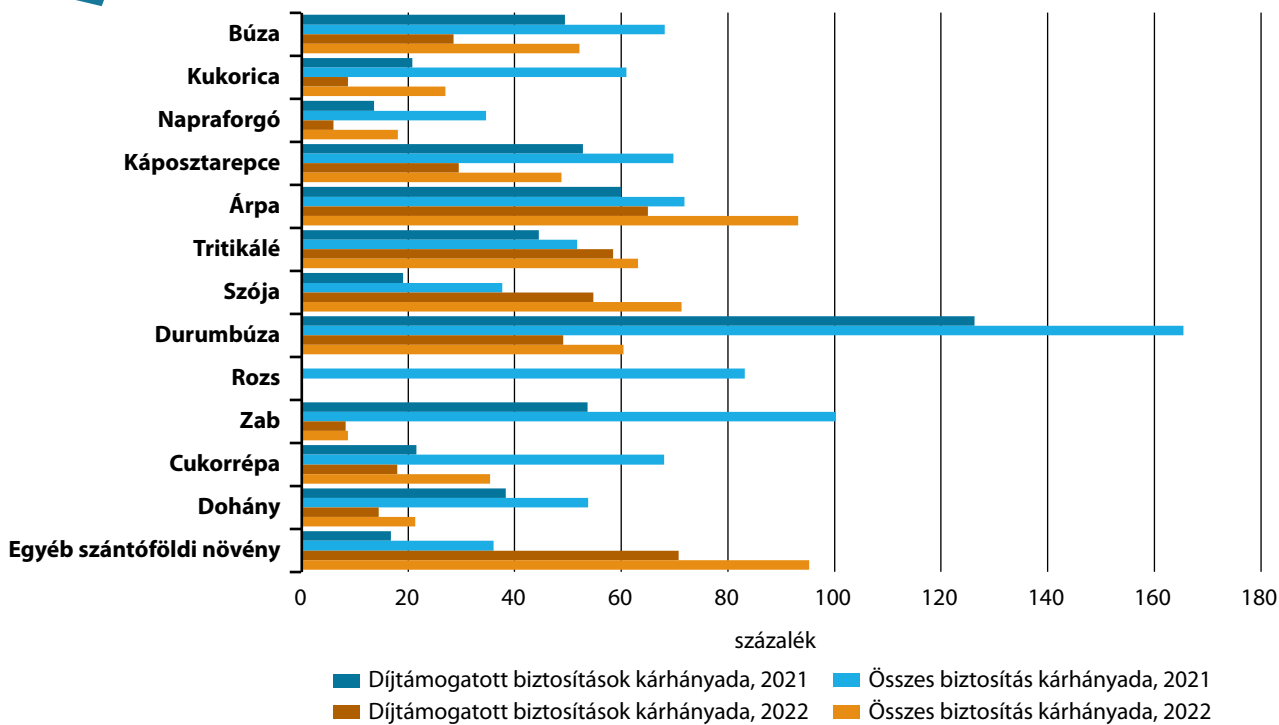
A „C” típusú biztosításnál minden szántóföldi növénykultúra kárhányada 100 százalék alatt maradt 2022-ben.

59. ábra A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI A II. PILLÉRBEN „A” TÍPUS ESETÉBEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

60. ábra A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI KULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI A II. PILLÉRBEN „C” TÍPUS ESETÉBEN

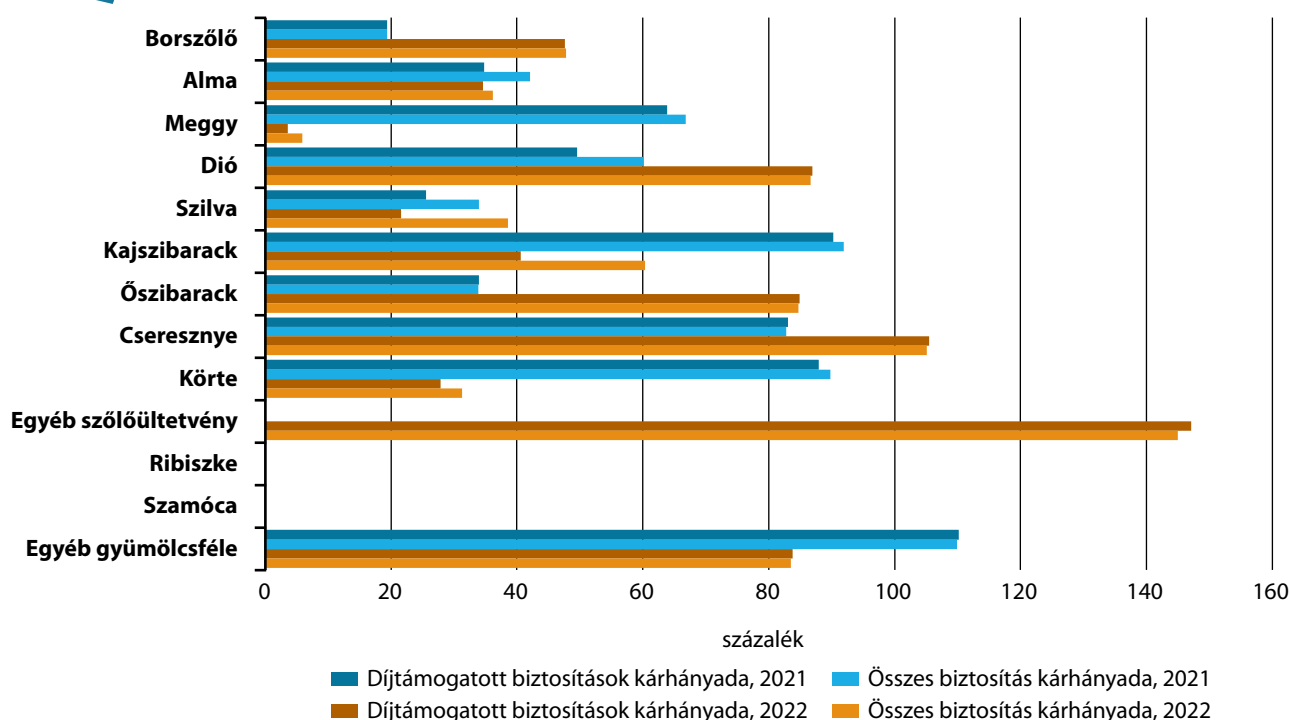
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A főbb ültetvénykultúrák köre az „A” típuson belül kibővült 2019-ben a csonthéjas gyümölcsökkel, melyek kárhányada 2022-ben 5,9–105,2 százalék között változott. A cseresznye kárhányada emelkedett az előző évhez képest, meghaladta a 100 százalékot, továbbá növekedés mutatkozott az őszibaracknál (33,9-ről 84,7 százalékra) és a diónál (60,0-ről 80,7 százalékra) is. Emelkedett a borszőlő és az egyéb szőlőültetvény kárhányada is, utóbbi elérte a 145 százalékot. Legnagyobb visszaesés a meggyénél mutatkozott, ahol a kárhányad 66,8 százalékról 5,9 százalékra zuhant, de jelentős csökkenés volt a körténél (89,8-ről 31,3 százalékra) és a kajszibaracknál (92,0-ről 60,4 százalékra) is. Az egyik legnagyobb területen termesztett alma kárhányada tovább mérséklődött 42,1-ről 36,1 százalékra. (61. ábra).

Az ültetvények „A” típusú biztosításánál a cseresznye és az egyéb szőlőültetvény kárhányada meghaladta a 100 százalékot, a legalacsonyabb: 5,9 százalék pedig a meggyé volt.

61. ábra

A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI A II. PILLÉRBEN AZ „A” TÍPUS ESETÉBEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a „B” típusú biztosítás esetében 0–45,9 százalék között változtak, az előző évhez képest többnyire mérséklődtek. Ennek következtében a körte, az őszibarack és a cseresznye kárhányada 6 százalék alá esett. A meggy, a szilva és a kajszibarack kárhányada 24,3–27,0 százalékra csökkent. A szamóca, amire a korábbi években nem történt kifizetés, 2022-ben 45,9 százalékos kárhányadot mutatott. Kismértékű növekedés történt az alma (18,4-ről 21,0 százalékra) és a dió (0-ről 4,7 százalékra) kárhányadának alakulásában (62. ábra).

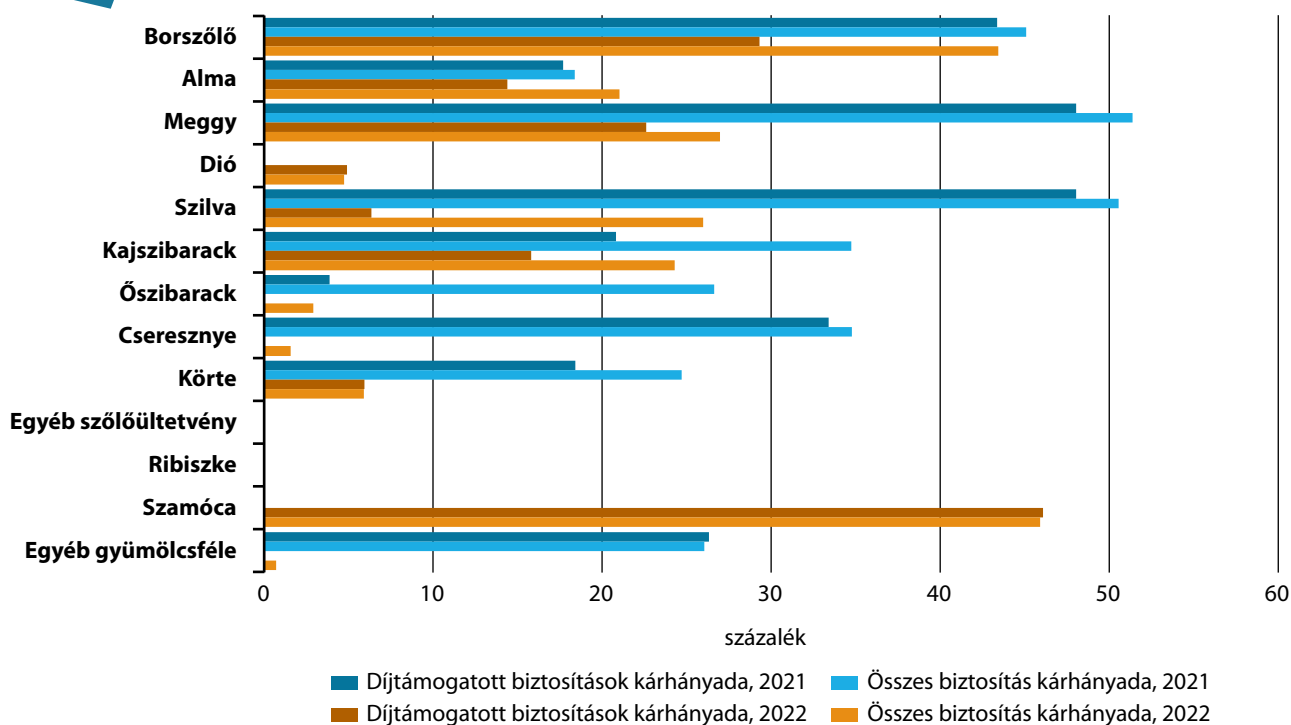
Az ültetvények „B” típusú biztosításánál a kárhányadok 50 százalék alatt maradtak, legmagasabb a szamócáé és a borszőlőé volt.

A főbb zöldségkultúráknál „B” típusú biztosítás esetében a burgonya, a fűszerpaprika és a káposztafélék kárhányada 210,0–323,5 százalékponttal nőtt az előző évhez képest: a kárkifizetések a díjbevételük 2,1–3,5-szörösét tették ki. A többi zöldség kárhányada csökkent, az egyéb szántóföldi zöldségeké 142,6 százalékról 45,9 százalékra, a vöröshagymáé 184,7-ről 24,0 százalékra. A többi kultúra kárhányada 0–22,0 százalék között változott (63. ábra).

A fűszerpaprika és a burgonya „B” típusú biztosításának kárhányada meghaladta a 300 százalékot.

62. ábra

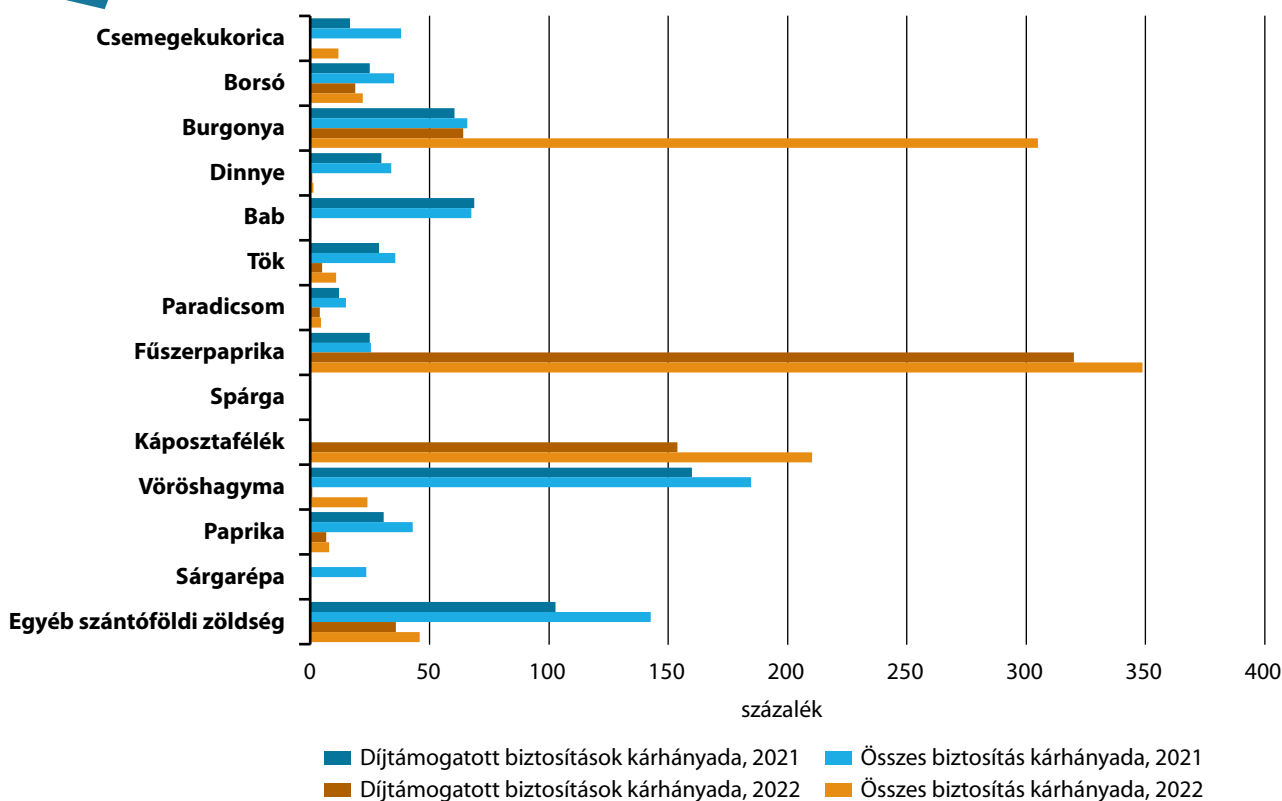
A FŐBB ÜLTETVÉNYKULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI A II. PILLÉRBEN A „B” TÍPUS ESETÉBEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

63. ábra

A FŐBB ZÖLDSÉGGYÜMÖLCSKULTÚRÁK KÁRHÁNYADAI A II. PILLÉRBEN A „B” TÍPUS ESETÉBEN

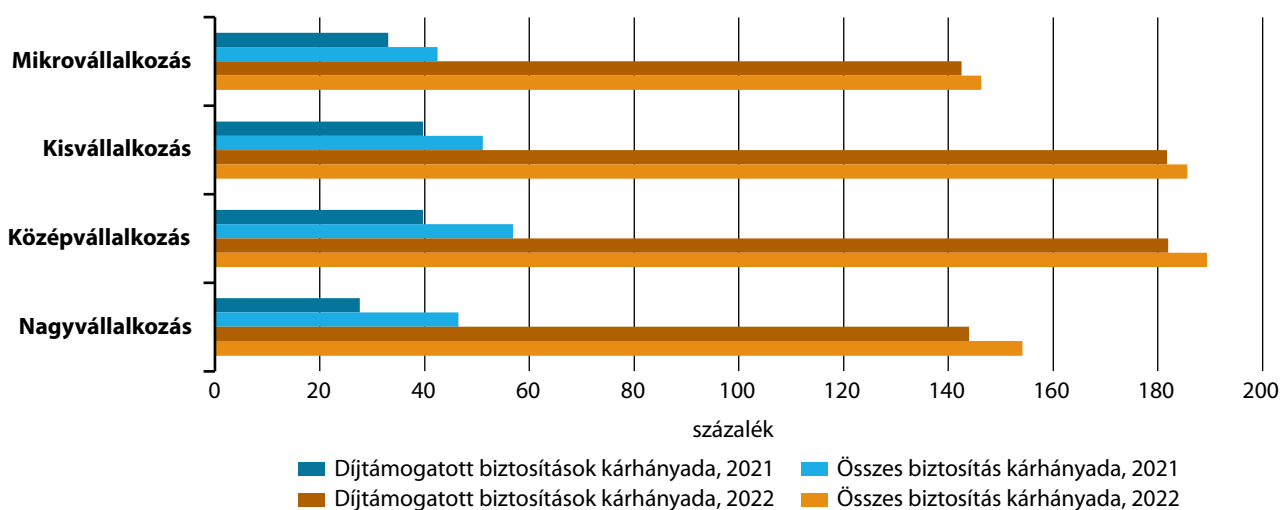
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások együttes kárhányada minden méretkategóriában jelentősen megemelkedett az előző évhez képest. A középvállalkozások kárhányada 132,5 százalékponttal 189,4 százalékra nőtt, így 2022-ben ez a csoport rendelkezett a legnagyobb aránnyal. A kisvállalkozások kárhányada 134,5 százalékpontos növekedéssel elérte a 185,6 százalékot. Harmadik helyen a nagyvállalkozások álltak 154,2 százalékos kárhányaddal, míg a mikrovállalkozásoké 146,3 százalékra emelkedett (64. ábra).

A kárhányadok 2022-ben minden méretkategóriánál számottevően nőttek.

64. ábra A KÁRHÁNYADOK MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNTI ALAKULÁSA A II. PILLÉRBEN 2021-BEN ÉS 2022-BEN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Biztosítási díj változása

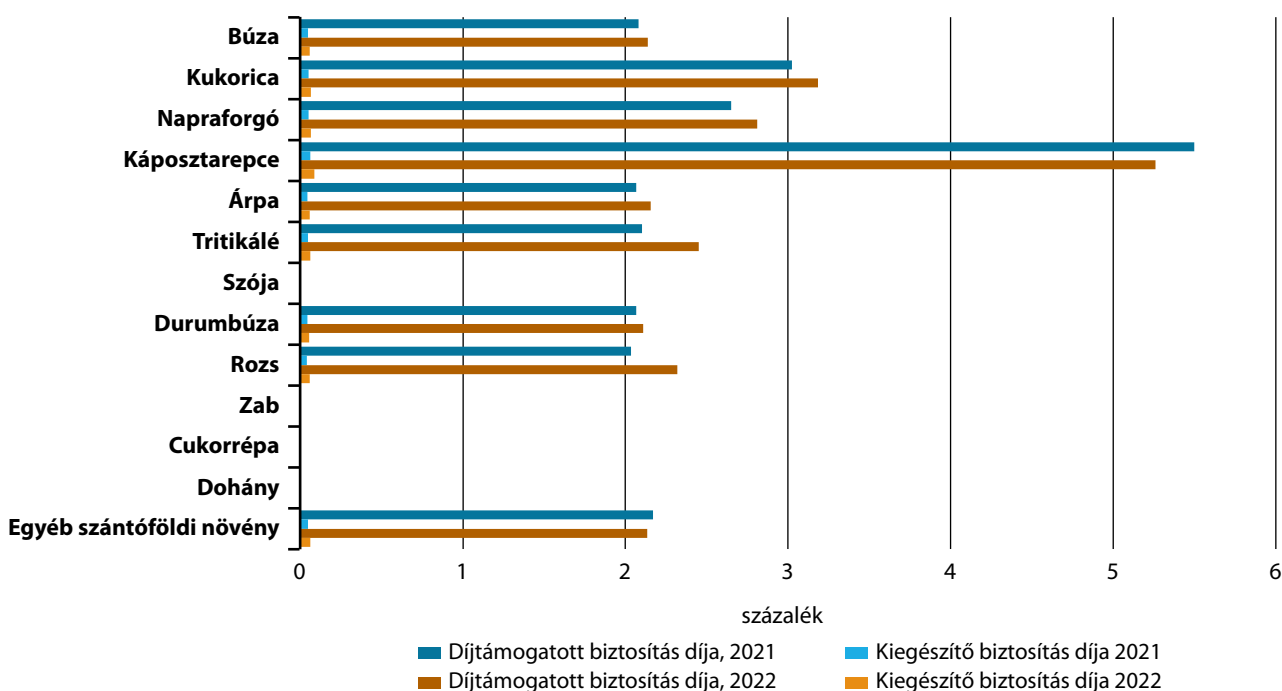
A biztosítási díjak kulcstényezőit jelentenek úgy a biztosításkötési hajlandóság tekintetében, mint a biztosítói kárhányadok alakulásában. Ennek megfelelően a következőkben bemutatjuk, hogy az egyes ágazatok esetében milyen biztosítási díjtételekkel⁶ találkozhattak a termelők és milyen változások következtek be 2021 és 2022 között az egyes biztosítási típusok között.

A szántóföldi növényekre kötött „A” típusú díjtámogatott biztosítások díjtétele 2,1–5,3 százalék, a kiegészítő biztosításoké 0,05–0,09 százalék közé esett. A díjtámogatott biztosítások díjtétele a káposztarepce és az egyéb szántóföldi növények kivételével minden esetben nőtt, a kiegészítő biztosítások díjtétele minden kultúránál emelkedett. A legnagyobb területen termesztett búza, kukorica és napraforgó díjtámogatott biztosításának díjtételei 2,6–6,0 százalékkal, kiegészítő biztosításuk díjtételei 30,3–31,9 százalékkal emelkedtek, ugyanakkor a szintén jelentős területen termesztett káposztarepce díjtámogatott biztosításánál 4,3 százalékos csökkenés történt, kiegészítő biztosításának díjtétele viszont 43,6 százalékkal nőtt (65. ábra).

A búza, a kukorica és a napraforgó „A” típusú biztosításának díjtételei 2,6–6,0 százalékkal emelkedtek, a káposztarepceé 4,3 százalékkal csökkent.

⁶ A díjtétel a biztosított terményérték (biztosítási összeg) meghatározott százaléka.

65. ábra

AZ „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK ÁTLAGOS DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ DÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN A SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK KÖRÉBEN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági biztosításokat kínáló piaci szereplők díjtételei között, illetve az egyes növénykultúrák előző évi díjszabásaihoz képest jelentős eltérések mutatkoztak. A szántóföldi növényeknél az „A” biztosítási típus minimum- és maximumdíjtételei a káposztarepcénél, a rozsnál és az egyéb szántóföldi növényeknél közeledtek egymáshoz, a többi kultúránál nőtt a különbség a szélsőértékek között. A rozs minimumdíjtétele nőtt legnagyobb mértékben, 36,2 százalékkal, míg maximumdíjtétele 9,6 százalékkal emelkedett. Ezen kívül a napraforgó, a káposztarepce, a kukorica és az árpa minimumdíjtétele nőtt 1,0–6,7 százalékkal, míg a búzáé, az egyéb szántóföldi növényeké, a tritikáléé és a durumbúzáé 2,6–8,2 százalékkal csökkent. A maximumdíjtételek az egyéb szántóföldi növényeknél 14,1 százalékkal, a káposztarepcénél 0,6 százalékkal csökkentek, a többi kultúránál jellemzően 5,8–16,0 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbi maximumértékeket (66. ábra).

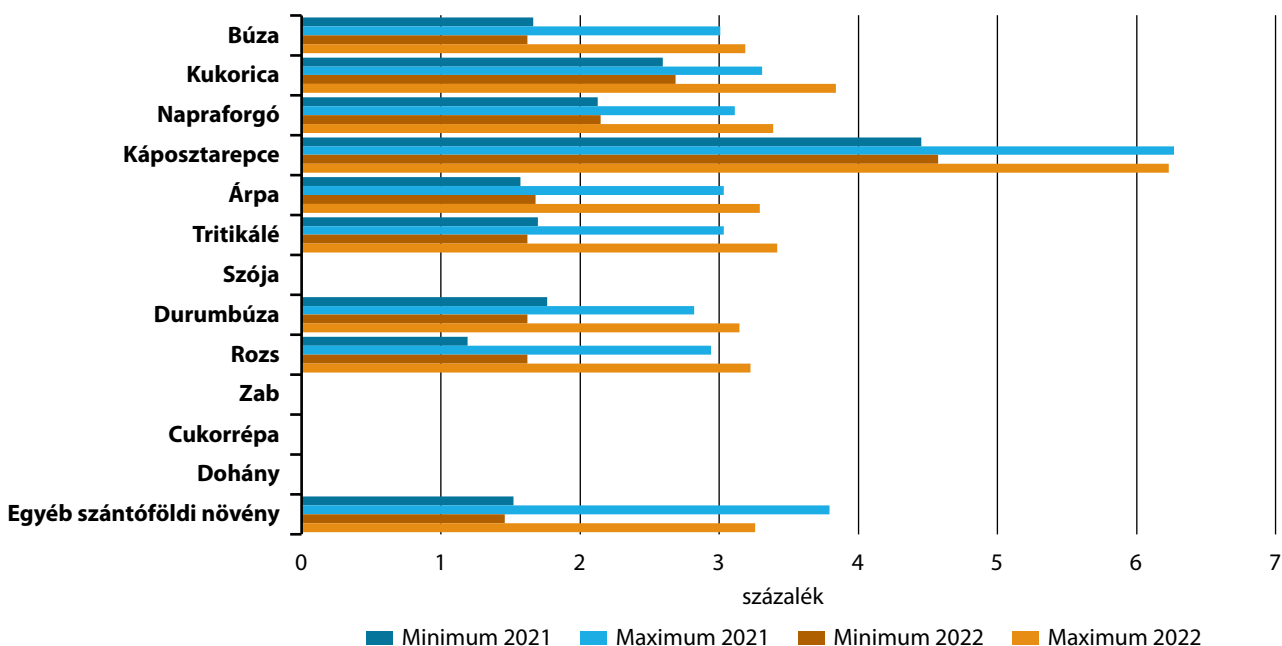
A rozs „A” típusú biztosításának minimumdíjtétele nőtt legnagyobb mértékben, 36,2 százalékkal, míg maximumdíjtétele 9,6 százalékkal emelkedett.

Az ültetvénykultúrákra kötött „A” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei 10,9–23,1 százalék, a kiegészítő biztosításoké 0,03–0,2 százalék között alakultak 2022-ben. Az alpbiztosítás díjai az almánál 8,5 százalékkal, a körténél 3,9 százalékkal, a borszőlőnél 1,0 százalékkal növekedtek, ugyanakkor a meggy, az egyéb szőlőültetvények, a szilva és a dió díjtételei 10,2–14,0 százalékkal, a kajszi- és őszibarack, a cseresznye és az egyéb gyümölcsfélék díjtételei pedig 10 százalék alatti mértékben csökkentek. A kiegészítő biztosítások díjtételei a kajszi- és őszibarack, a cseresznye, a borszőlő és az egyéb szőlőültetvények esetében csökkentek, a többi gyümölcskultúránál növekedtek, legnagyobb arányban a dióé, több mint négyszeresére és a szilváé, háromszorosára (67. ábra).

Az alma, a körte és a borszőlő „A” típusú biztosításának átlagos díjtétele emelkedett, a többi ültetvénykultúráé csökkent.

66. ábra

AZ „A” TÍPUSÚ DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOK MINIMUM- ÉS MAXIMUMDÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN A SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK KÖRÉBEN

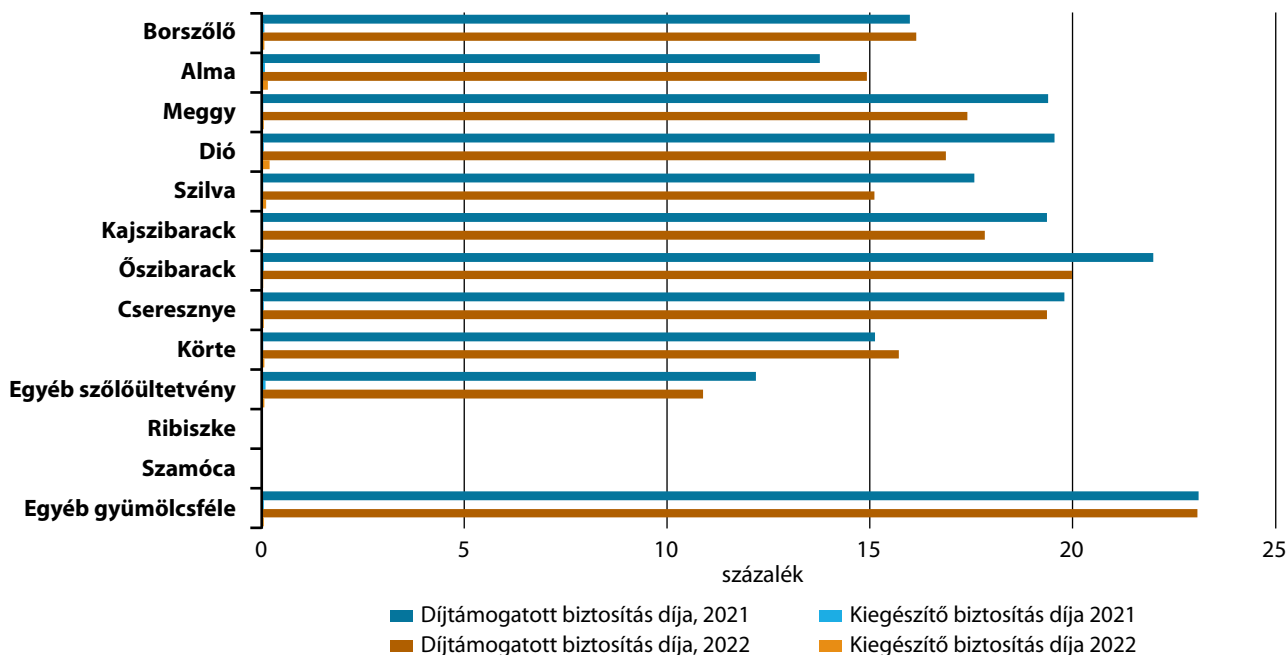

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

67. ábra

AZ ÜLTETVÉNYKULTÚRÁKRA KÖTÖTT „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK ÁTLAGOS DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ DÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN

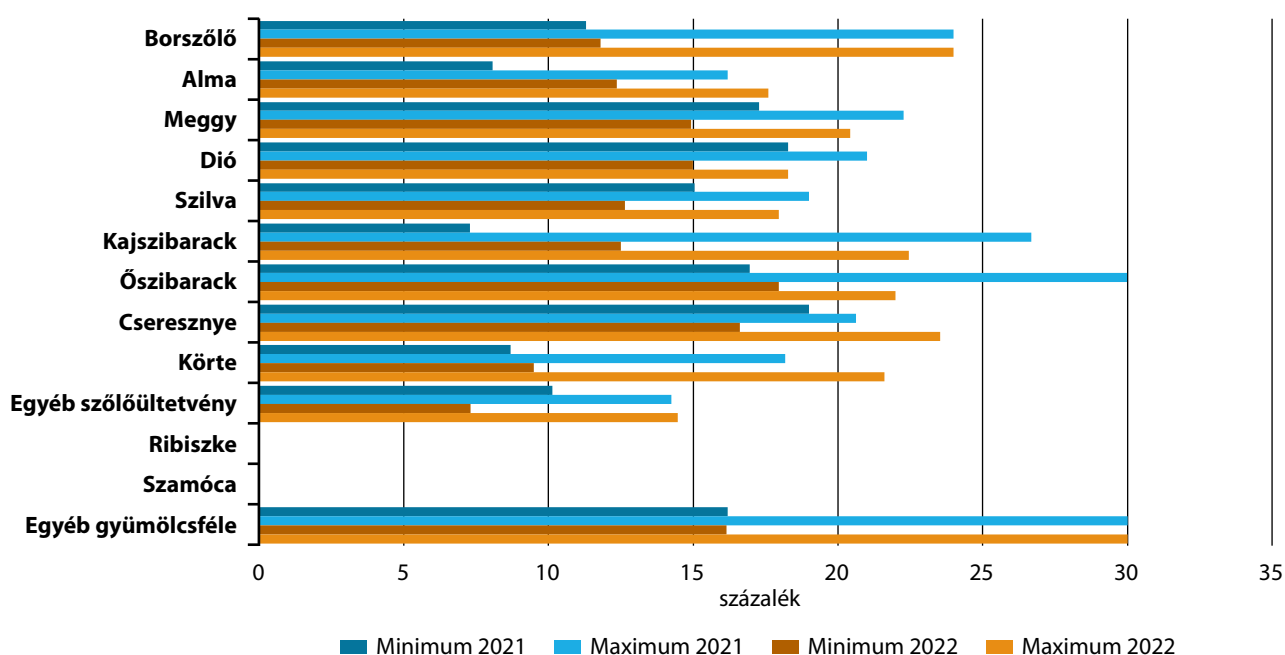
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kajszi- és őszibarack „A” típusú biztosításának minimumdíjtétele nőtt, maximumdíjtétele csökkent.

Az „A” biztosítási kategóriában a meggy, a dió és a szilva esetében a minimum- és a maximumdíjtételek is csökkentek 2022-ben. Mérséklődött a cseresznye minimumdíjtétele 12,6 százalékkal, valamint az egyéb szőlőültetvényeké 27,9 százalékkal. Másfélszeresére nőtt az alma minimumdíjtétele, 71,6 százalékkal a kajszi- és őszibaracké, továbbá 4,5–9,1 százalékkal a borszőlőé, az őszibaracké és a körtéé. A maximumdíjtételek a szilvánál, a meggyénél, a diónál, a kajszi- és őszibaracknál 5,5–26,7 százalékkal csökkentek, a borszőlőnél és az egyéb gyümölcsféléknél nem volt változás, míg az almánál, a cseresznyénél és a körténél 8,6–18,8 százalékkal nőttek az egy évvel korábbiakhoz képest, és 1,1 százalékkal az egyéb szőlőültetvényeké is emelkedett (68. ábra).

68. ábra AZ „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK MINIMUM- ÉS MAXIMUMDÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN A GYÜMÖLCSÖK ESETÉN

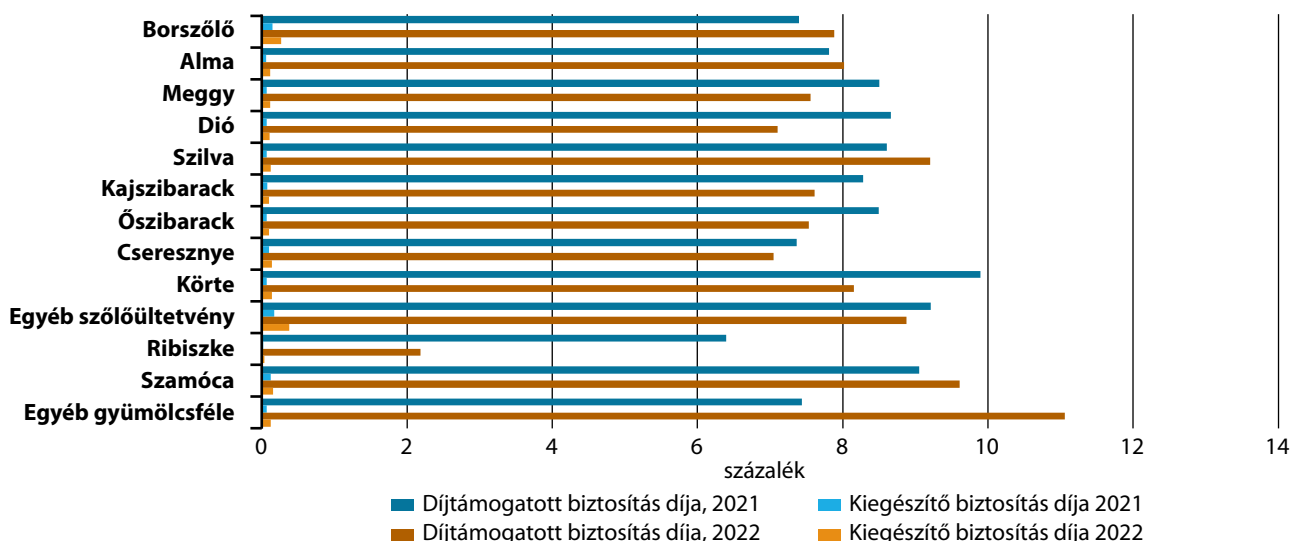
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúrákra kötött „B” típusú díjtámogatott biztosítások esetében az alpbiztosítás díjtételei 2,2–11,1 százalék, a hozzá kötött kiegészítő biztosításoké 0,1–0,4 százalék között változtak. Az alma, a szamóca, a borszőlő és a szilva alpbiztosításának díjtétele 2,7–7,0 százalékkal nőtt 2021-hez képest, az egyéb gyümölcsfélék díjtételei pedig másfélszeresére emelkedtek. Harmadára esett vissza a szamóca díjtámogatott biztosításának díjtétele, a meggyé, az őszibaracké, a körtéé és a dióé 11,1–18,1 százalékkal, az egyéb szőlőültetvényeké, a kajszi- és őszibaracké és a cseresznyéé 3,6–8,1 százalékkal csökkent. A kiegészítő biztosítási díjtételek minden ültetvénykultúránál emelkedtek: megduplázódott a körténél és az egyéb szőlőültetvényénél, csaknem kétszeresére nőtt az almánál, a borszőlőnél és az egyéb gyümölcsféléknél, a többi gyümölcsféléknél pedig 24,1–76,7 százalékkal emelkedtek a 2021. évi díjtételekhez képest (69. ábra).

69. ábra

A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK ÁTLAGOS DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ DÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021-BEN ÉS 2022-BEN A GYÜMÖLCSÖK ESETÉN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

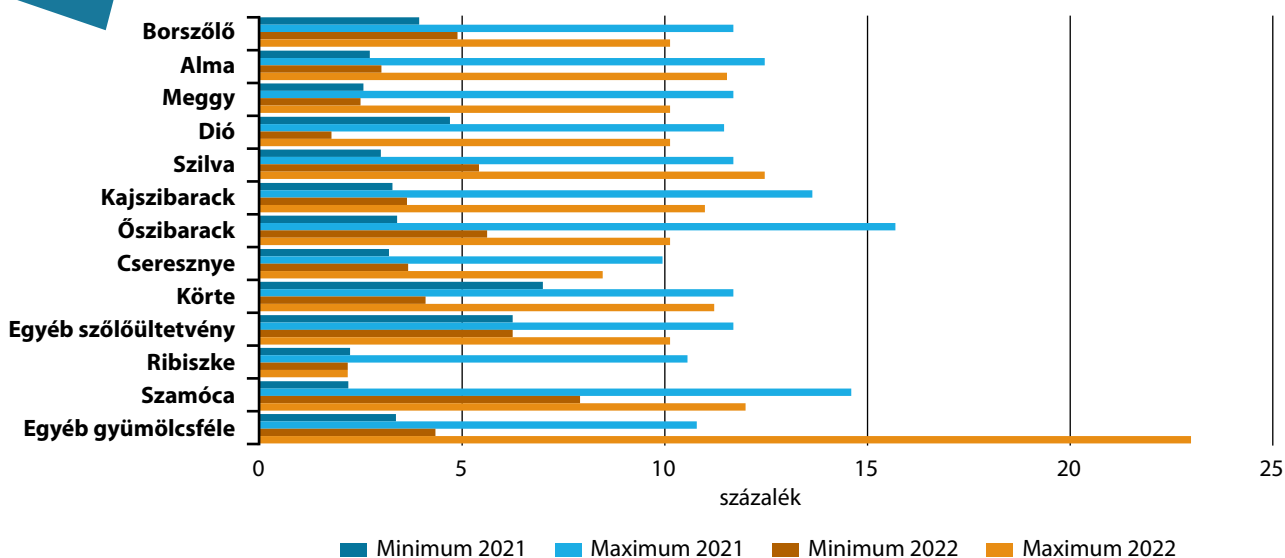
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A gyümölcsöknél kötött „B” biztosítási kategóriában a dió és a körte kivételével csökkent a minimum- és maximumdíjtételek közötti különbség. A dió és a körte minimumdíjtétele 62,0 és 51,3 százalékkal csökkent, továbbá mérséklődött a meggyé és a ribizskéé is. A szamóca minimumdíjtétele 3,6-szeresére nőtt, a szilváé 80,5 százalékkal, az őszibaracké 65,2 százalékkal, a többi gyümölcsé 10,6–29,1 százalékkal emelkedett 2022-ben. Az ültetvénykultúrák maximumdíjai jellemzően 4,0–19,4 százalékkal mérséklődtek, az őszibaracké kétharmadára, a ribizskéé egytizedére csökkent. Növekedés a szilvánál (6,6 százalék) és az egyéb gyümölcsféléknél (112,8 százalék) történt (70. ábra).

A gyümölcsfélék „B” típusú biztosításánál a dió és a körte kivételével csökkent a minimum- és maximumdíjtétel közötti különbség.

70. ábra

A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK MINIMUM- ÉS MAXIMUMDÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021–2022-BEN A GYÜMÖLCSÖK ESETÉN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

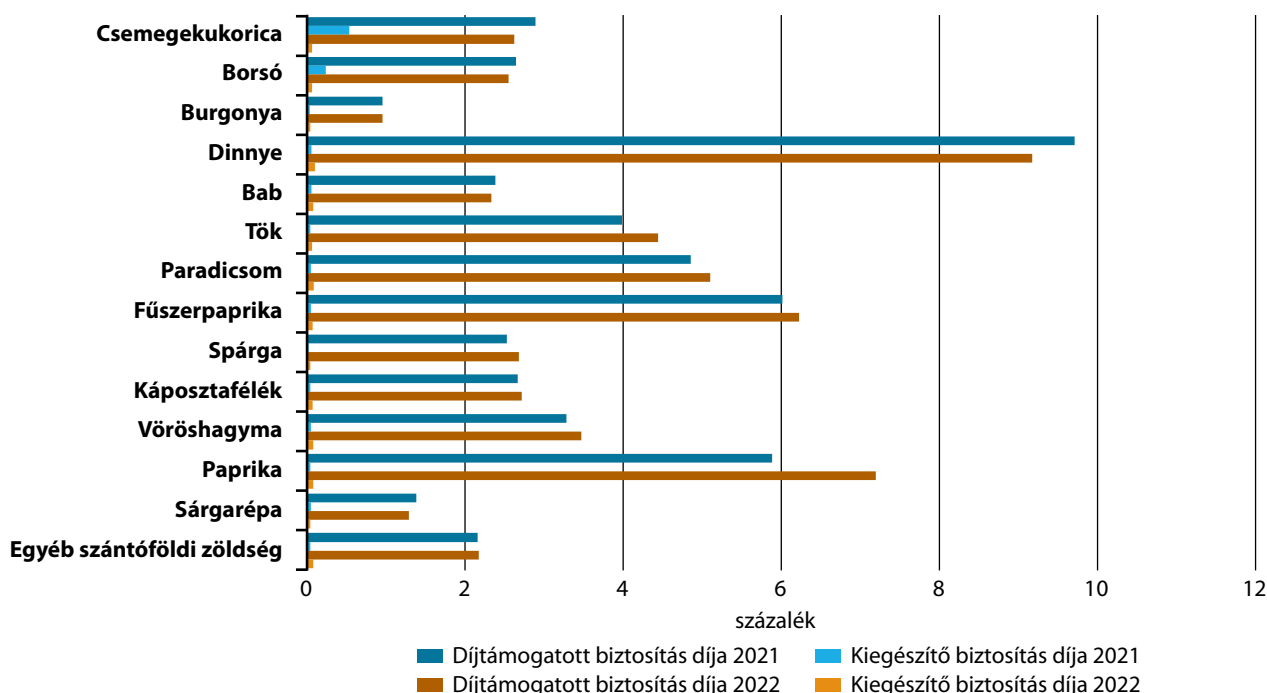
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségfélékre kötött díjtámogatott biztosítások díjtétele 1,0–9,2 százalék között alakult.

A zöldségfélékre kötött díjtámogatott biztosítások díjtétele 1,0–9,2 százalék között alakult. A borsónál, a babnál, a burgonyánál, a csemegekukoricánál, a dinnyénél és a sárgarépánál 10 százaléknál kisebb mértékben csökkent, a többi zöldség díjtétele 0,6–22,3 százalékkal nőtt. A kiegészítő biztosítások díjtétele 0,04–0,10 százalék közé esett, és többnyire emelkedett az előző évhez képest, csak a csemegekukoricáé, a borsóé és a sárgarépáé csökkent: sorrendben 87,3, 73,1 és 12,3 százalékkal (71. ábra).

71. ábra

A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK ÁTLAGOS DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ DÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021–2022-BEN A ZÖLDSÉGEK ESETÉN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

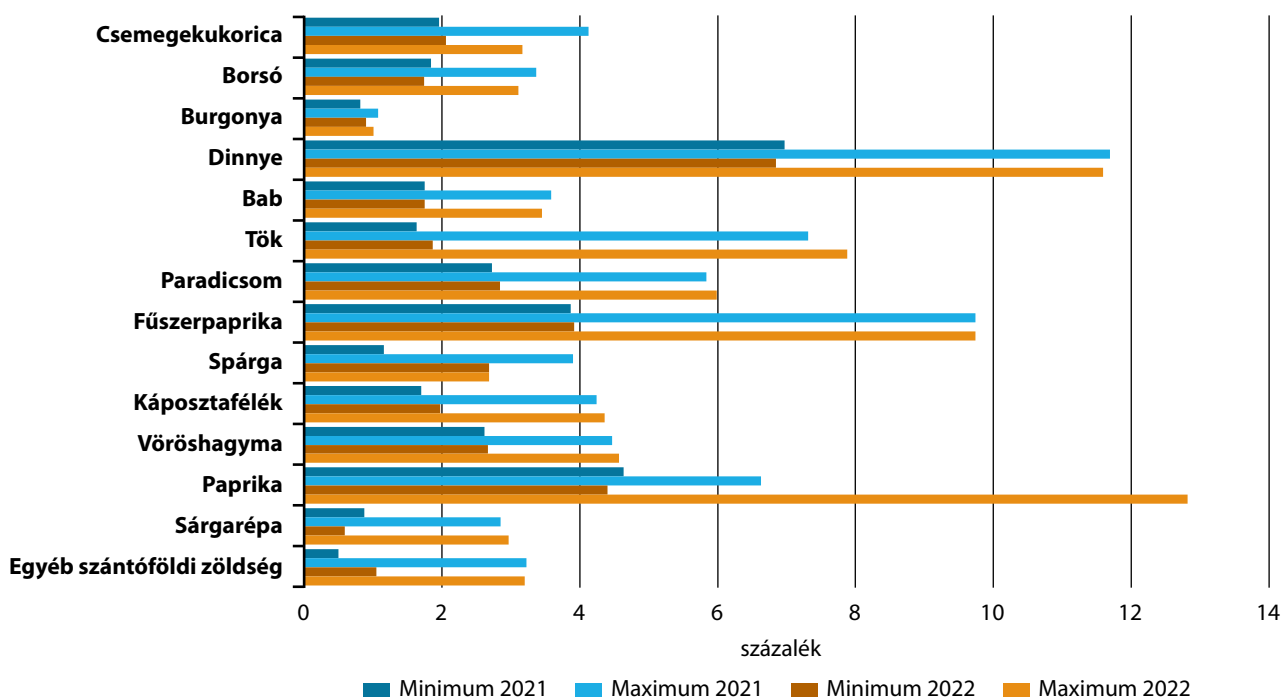
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségfélék közül a paprika maximumdíjtétele volt a legmagasabb, és a paprikánál volt a legnagyobb eltérés is a minimum- és maximumdíjtétel között.

A zöldségfélék közül a paprika és a dinnye minimum- és maximumdíjtételei voltak a legmagasabbak 2022-ben, és a legnagyobb eltérés a minimum- és maximumdíjtétel között a paprikát jellemezte. Az egy év alatt bekövetkezett változásokat tekintve a spárga és az egyéb zöldségfélék minimumdíjtétele több mint kétszeresére nőtt, a burgonyáé, a töké és a káposztaféléké 10,3–16,0 százalékkal, a csemegekukoricáé 5,1 százalékkal, a paradicsomé 4,3 százalékkal emelkedett. Jelentősebb, 32,2 százalékos csökkenés a sárgarépánál következett be, míg a borsó, a dinnye és a paprika minimumdíjtétele 1,5–5,8 százalékkal mérséklődött. A maximumdíjtétel a paprikánál csaknem megkétszereződött, ezzel a legmagasabb lett a zöldségfélék között, mintegy 12,82 százalék. A káposztafélék, a vöröshagyma, a paradicsom, a sárgarépa és a tök esetében 2,1–7,7 százalék közötti növekedés történt. A spárga maximumdíjtétele 31,2 százalékkal, a csemegekukoricáé 23,1 százalékkal csökkent. A többi zöldség minimumdíja jellemzően 0,8–7,8 százalékkal mérséklődött 2022-ben, a fűszerpaprikánál pedig nem történt változás (72. ábra).

72. ábra

A „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK MINIMUM- ÉS MAXIMUMDÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021–2022-BEN A ZÖLDSÉGEK ESETÉN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

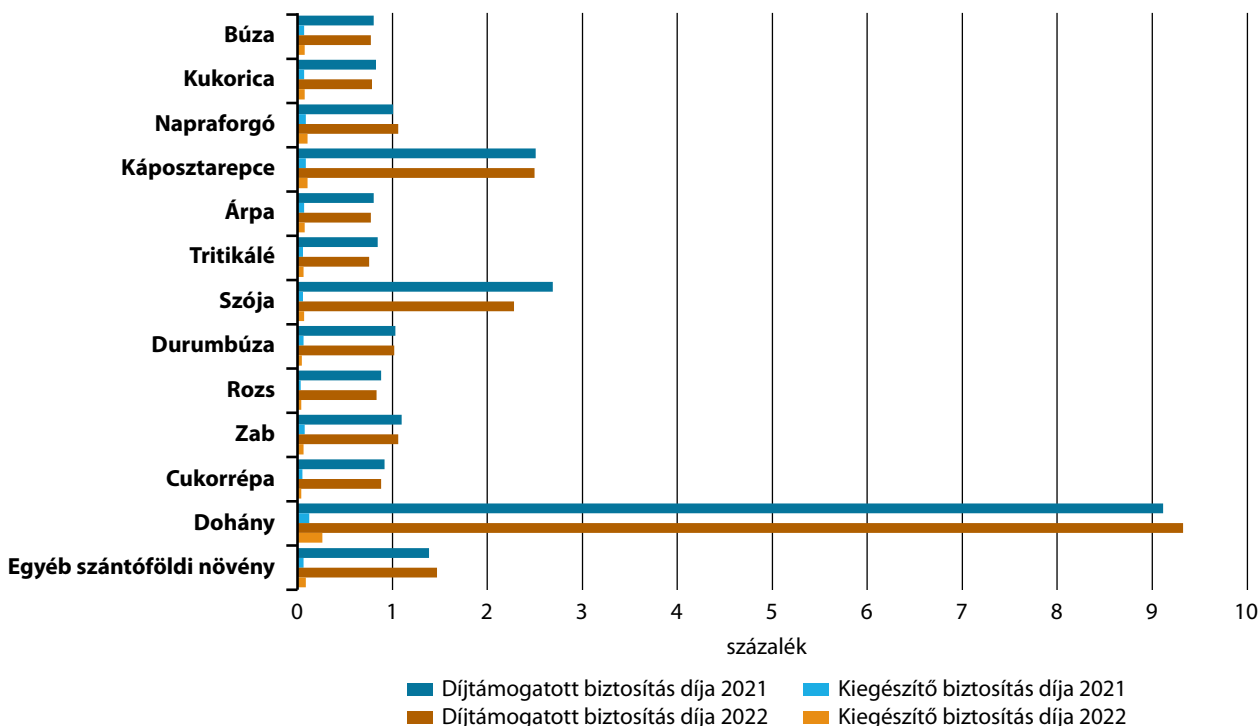
A szántóföldi zöldségek „C” típusú díjtámogatott biztosításának díjtétele jellemzően 0,8–2,5 százalék közé esett, ennél lényegesen magasabb volt a dohányé, 9,3 százalék. A dohány, a napraforgó és az egyéb szántóföldi növények díjtámogatott biztosításának díjtétele 2,3–6,0 százalékkal emelkedett, minden más kultúránál csökkent. A szója és a tritikálé díjtétele 15,1 és 10,7 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól, a többi esetben 0,5–5,6 százalék közötti csökkenés történt. A kiegészítő biztosítások díjtétele 0,04–0,26 százalék közé esett 2022-ben. Mindössze három kultúra kiegészítő biztosításának díjtétele csökkent, a zabé, a cukorrépáé és a durumbúzáé 15,8–29,4 százalékkal. A dohány kiegészítő biztosításának díjtétele megduplázódott, a többi szántóföldi növényé 9,2–35,6 százalékkal emelkedett a 2021. évhez képest (73. ábra).

A szántóföldi növények közül a dohány díjtétele volt a legmagasabb a „C” típusú biztosítások körében.

Az egyéb szántóföldi növények minimumdíjtétele közel négyszeresére nőtt, emelkedett továbbá a zabé 20,4 százalékkal, a dohányé 12,1 százalékkal, a káposztarepcéé 8,4 százalékkal, valamint a rozsé 1,4 százalékkal. A búza, a kukorica és az árpa minimumdíjtétele 18,4–18,7 százalékkal, a szójáé és a durumbúzáé 5,3–7,3 százalékkal növekedett, míg a napraforgónál, a cukorrépánál és a tritikálénál nem változott. A maximumdíjtételben kismértékű, 10 százalék alatti növekedés, illetve csökkenés volt jellemző az egyes szántóföldi növényeknél, egyedül a szójánál és a durumbúzánál volt nagyobb változás, előbbi 39,2 százalékkal, utóbbi 22,9 százalékkal mérséklődött. A legmagasabb díjtételű dohánynál a minimum- és maximumértékek egyaránt emelkedtek (74. ábra).

73. ábra

A „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK ÁTLAGOS DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ DÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021–2022-BEN A SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK ESETÉN

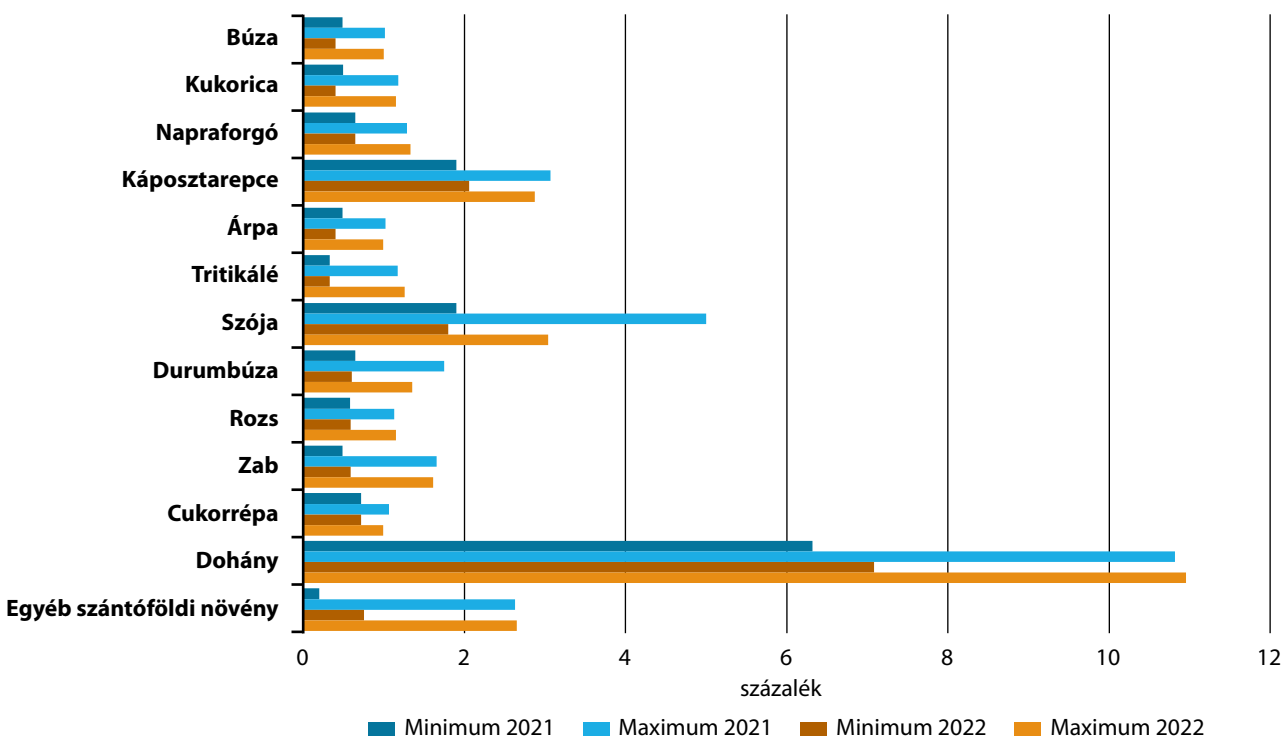

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

74. ábra

A „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK MINIMUM- ÉS MAXIMUMDÍJTÉTELÉNEK VÁLTOZÁSA 2021–2022-BEN A SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK ESETÉN

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A III. PILLÉR EREDMÉNYEI

Az országos jégkarmérséklő rendszer (JÉGER) védekezési időszaka 2022-ben a korábbi évekhez képest időjárási szempontból szélsőségesen alakult. A tavaszi időszakban már márciusban is napokig fennálló anticiklon befolyásolta Magyarország időjárását. A kora tavaszi aszályos periódust májusban hetente követték heves zivatarok felhőszakadással, jégesővel, viharos erejű széllel, néhol villámárvizekkel, szupercellákkal kísérvé, amelyek több alkalommal a határon túlról érkeztek. Az elmúlt öt év legviharosabb napjának 2022. május 25-e bizonyult több irányból érkező intenzív szupercellával (ez a nap a károsodott terület vonatkozásában is kiemelkedő lett). Június közepét követően az Európa nagy részén kialakult történelmi aszályt több, hatalmas kiterjedésű anticiklon okozta, melyek a csapadék útját állták Magyarországon is. Júniusban és júliusban ugyancsak tartósan fennálló anticiklonok alakították, súlyosbították a szárazságot. Bár a nyári hónapok alatt több front is érkezett, ezek már nem tudtak nagyobb mennyiségű csapadékot szállítani a Kárpát-medencébe, így csak kisebb körzetekben hullott kevés csapadék az országban. Szeptemberben a csapadékos időjárás fokozódott, ami az ország teljes területén mérsékelte az aszályt.

Magyarország adottságaiból fakadóan az aszályra alapvetően az alföldi területek érzékenyebbek, amely érzékenység az utóbbi években egyre inkább erősödött mind a területi érintettség tekintetében, mind időben. Sokszor a határokon túlról nem érkezik front, csak helyi kialakulású zivatarok biztosíthatnak csapadékutánpótlást. Ennek oka az alföldi területeken hosszú ideig tartó aszályos periódus, aminek következtében a talajban nem áll rendelkezésre elegendő nedvesség (kevés az erdő, a zöld felület, ami a csapadékot megtartaná), ezáltal nem érkezik csapadékutánpótlás záporok, zivatarok formájában. E jelenségen túl 2022-ben az érkező frontok csak kisebb területekre hoztak csapadékot, illetve júniusban, júliusban két-két hétig egyáltalán nem érkezett front, mely tovább súlyosbította az aszályhelyzetet.

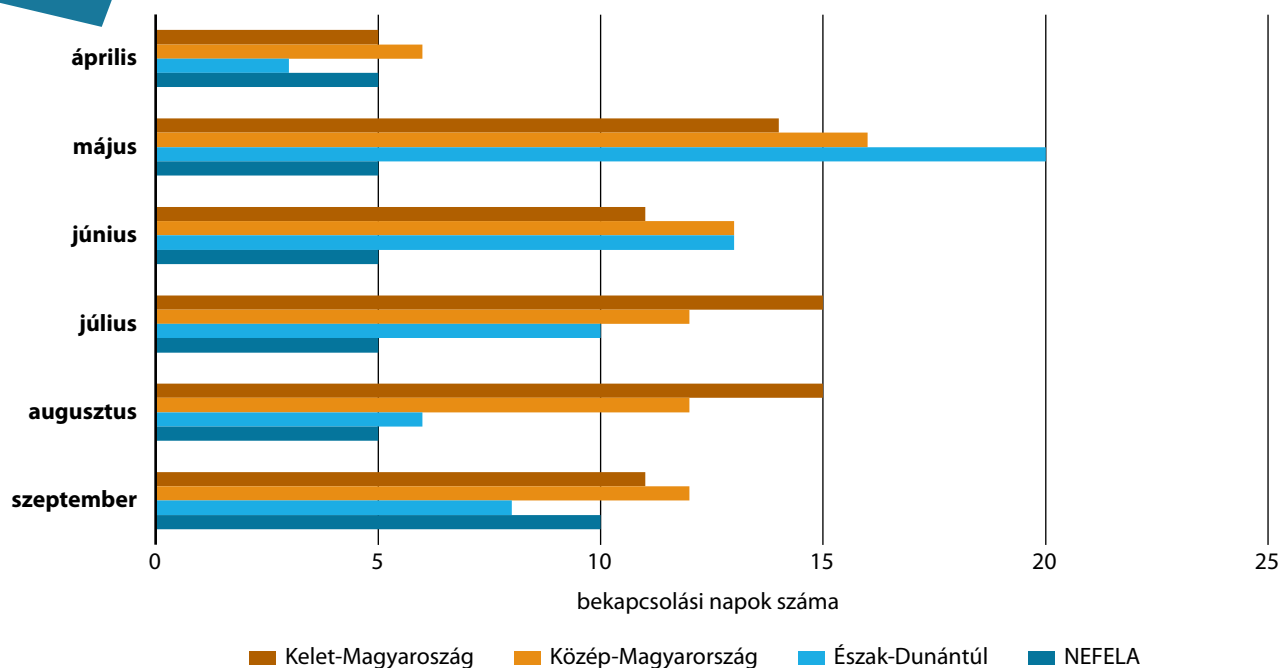
A JÉGER védekezési időszaka 2022-ben is április 15-től szeptember 30-ig tartott. Az időszak első két hónapjában, áprilisban és májusban a bekapcsolási napok száma a régiók többségében meghaladta az előző évit. A nyári aszály miatt július–augusztusban sokkal ritkábban,

Jelentős JÉGER-fejlesztések történtek a működési stabilitás, a költség-hatékonyság növelése érdekében.

A középső és keleti régiókban számottevően több védekezésre volt szükség, mint a nyugati országrészben.

és alapvetően csak helyi jelleggel fordult elő jégveszély, így a generátorok bekapcsolására is kevésszer volt szükség, míg ezzel ellentétben szeptemberben a megszokottnál több napon alakultak ki jégveszélyes zivatarok (75. ábra).

75. ábra BEKAPCSOLÁSI NAPOK SZÁMA, 2022

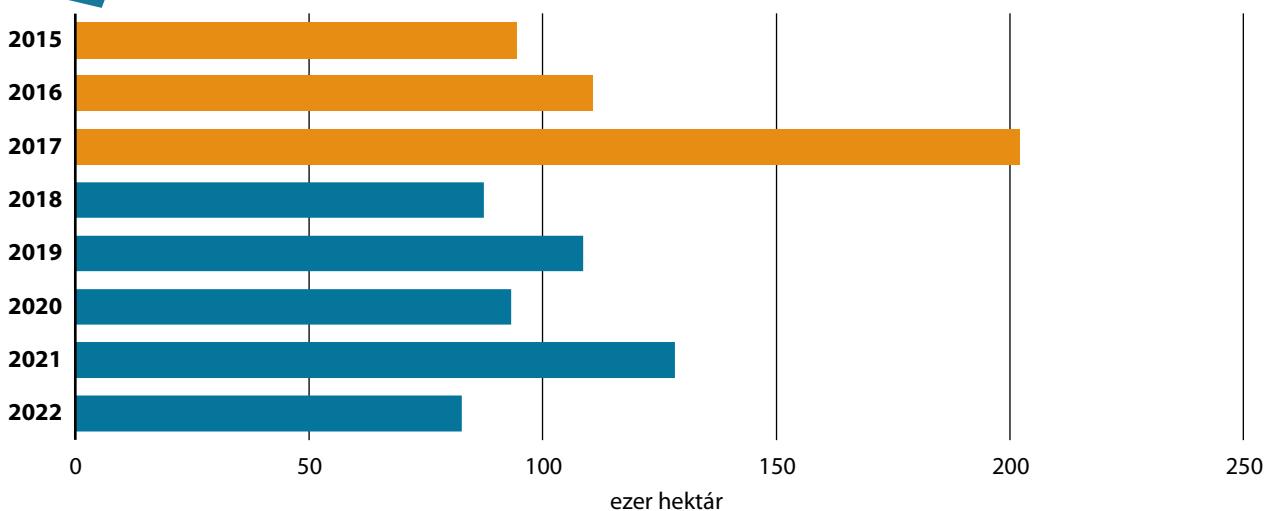

Megjegyzés: A NEFELA Dél-magyarországi Jégesőelhárítási Egyesülés 1991-ben alakult Baranya, Somogy és Tolna megye mezőgazdasági nagyüzemeinek, érdekképviseleteinek összefogásával.

Forrás: A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2022. évi beszámolója

A JÉGER célja a jégkár mérséklése, azonban azok teljes mértékben történő elhárítása nem lehetséges, az ország egyes területein előfordulhatnak jégkarak. A rendelkezésre álló adatok alapján a JÉGER működtetése óta, azaz a 2018–2022. években a jégkárral érintett terület az I. és a II. pillérben elmaradt a korábbi években tapasztalttól (76. ábra).

76. ábra JÉGKÁRRAL ÉRINTETT TERÜLET AZ MKR I. ÉS II. PILLÉRÉBEN, 2015–2022

Forrás: MÁK- és biztosítói adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A IV. PILLÉR EREDMÉNYEI

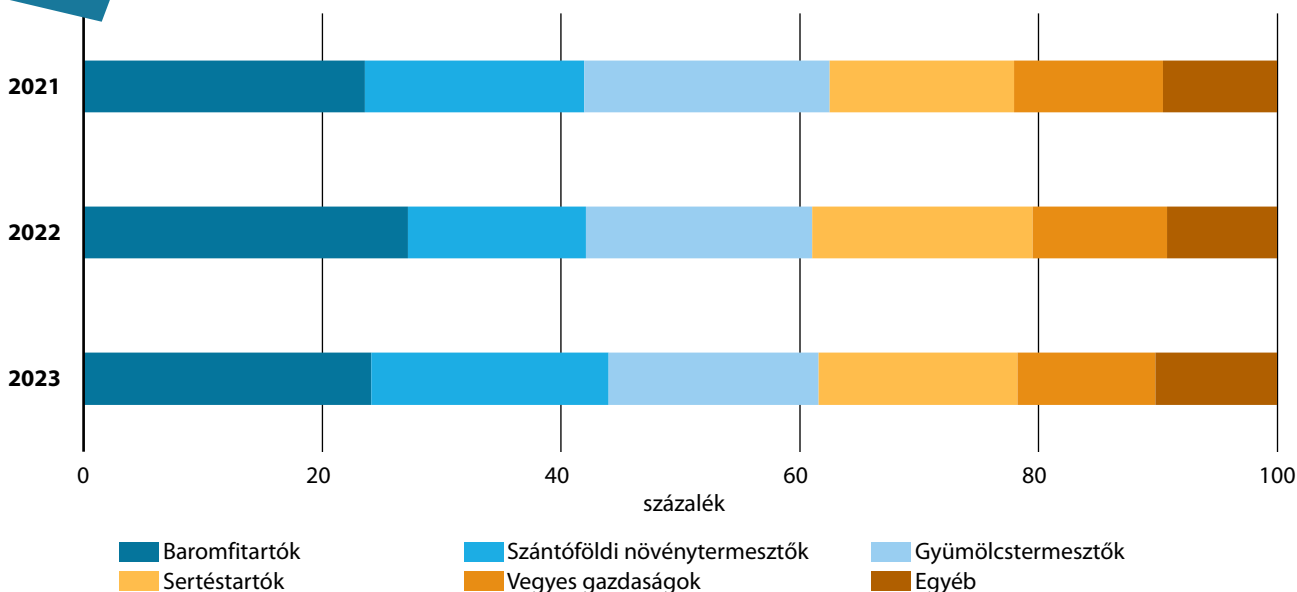
Részvétel

A Mezőgazdasági Krízisbiztosítási Rendszerhez (továbbiakban MKBR) 2021–2022 között összesen 188 ügyfél csatlakozott. Közülük 79 termelő (42 százalék) az „A” módszer szerint mutatja ki jövedelmét, 78 gazdálkodó (41,5 százalék) a „B” módszert választotta, további 31 tag (16,5 százalék) pedig a „C” módszert. A csatlakozott ügyfelek többsége Bács-Kiskun (23,9 százalék), Szabolcs-Szatmár-Bereg (16 százalék) és Hajdú-Bihar (13,8 százalék) vármegyéből jelentkezett, tevékenységük szerint jellemzően szakosodott baromfitartók, sertés-tartók, szántóföldi növénytermesztők, gyümölcsstermesztők és vegyes gazdaságok. Heves és Vas vármegyéből 2022-ig nem történt csatlakozás az MKBR-hez.

A Mezőgazdasági
Krízisbiztosítási
Rendszerhez 2021–2022
között összesen 188 ügyfél
csatlakozott.

Csatlakozási kérelmet 2023-ban mindössze 27 gazdálkodó nyújtott be. Az új belépők alacsony száma több okra vezethető vissza. Ezek közül a legfontosabbak egyike, hogy a termelők a 2021–2022-ben fellépő inputköltség-növekedést (hozzájárulás összege) követően további költséget már nem akartak elviselni, másik ok, hogy az MKBR-be számos olyan ellenőrzés került bevezetésre, amely az ügyfelek bizonyos feltételeknek való nem megfelelését jelezte előre. A jövedelemkimutatás tekintetében 12 termelő „A” módszert (44,4 százalék), 10 termelő „B” módszert (37,1 százalék), míg 5 termelő „C” módszert (18,5 százalék) választott. A csatlakozott termelők többsége Fejér (29,6 százalék), Hajdú-Bihar (14,8 százalék), Csongrád-Csanád (14,8 százalék), Bács-Kiskun (11,1 százalék) és Tolna (11,1 százalék) vármegyéből jelentkezett, továbbá a rendelkezésre álló adatok alapján (2023. június) jellemzően szakosodott baromfitartók, sertés-tartók, szántóföldi növénytermesztők, gyümölcsstermesztők és vegyes gazdaságok léptek be a rendszerbe (77. ábra). A szóban forgó évben összesen 11 vármegyéből nem történt csatlakozás az MKBR-hez.

77. ábra ÚJ ÜGYFELEK MEGOSZLÁSA FŐBB TEVÉKENYSÉGI IRÁNY SZERINT, 2021–2023

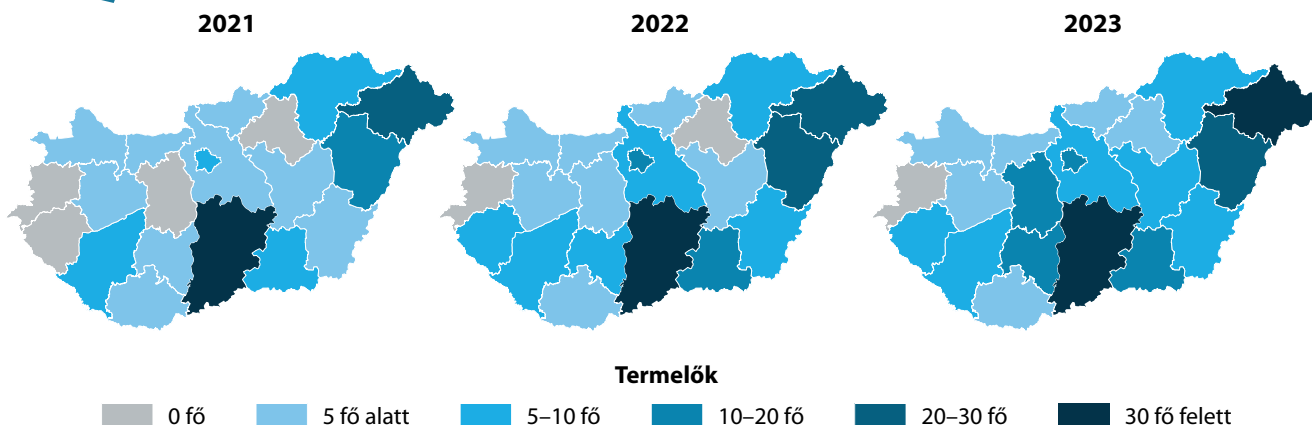

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák.
 Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

A 2021-ben elindult rendszerbe így a 2023. évvel bezárólag összesen 215 termelő lépett be, akik közül „A” módszer szerint 91 (42,3 százalék), „B” módszer szerint 88 (40,9 százalék), „C” módszer szerint 36 termelő (16,7 százalék) vállalta, hogy elkészíti jövedelemkimutatását. A csatlakozott ügyfelek többsége Bács-Kiskun (22,3 százalék), Szabolcs-Szatmár-Bereg (14,9 százalék), Hajdú-Bihar (14,0 százalék) és Csongrád-Csanád (8,4 százalék) vármegyéből jelentkezett (78. ábra), továbbá jellemzően szakosodott baromfitartók, sertéstartók, szántóföldi növénytermesztők, gyümölcsstermesztők és vegyes gazdaságok léptek be a rendszerbe. 2023-ig Vas vármegyéből nem történt csatlakozás az MKBR-hez.

A 2021-ben elindult rendszerbe így a 2023. évvel bezárólag összesen 215 termelő lépett be.

78. ábra A MEZŐGAZDASÁGI KRÍZISBIZTOSÍTÁSI RENDSZERHEZ CSATLAKOZOTT, ILLETVE CSATLAKOZNI KIVÁNO ÜGYFELEK MEGOSZLÁSA VÁRMEGYEI BONTÁSBAN, 2021–2023

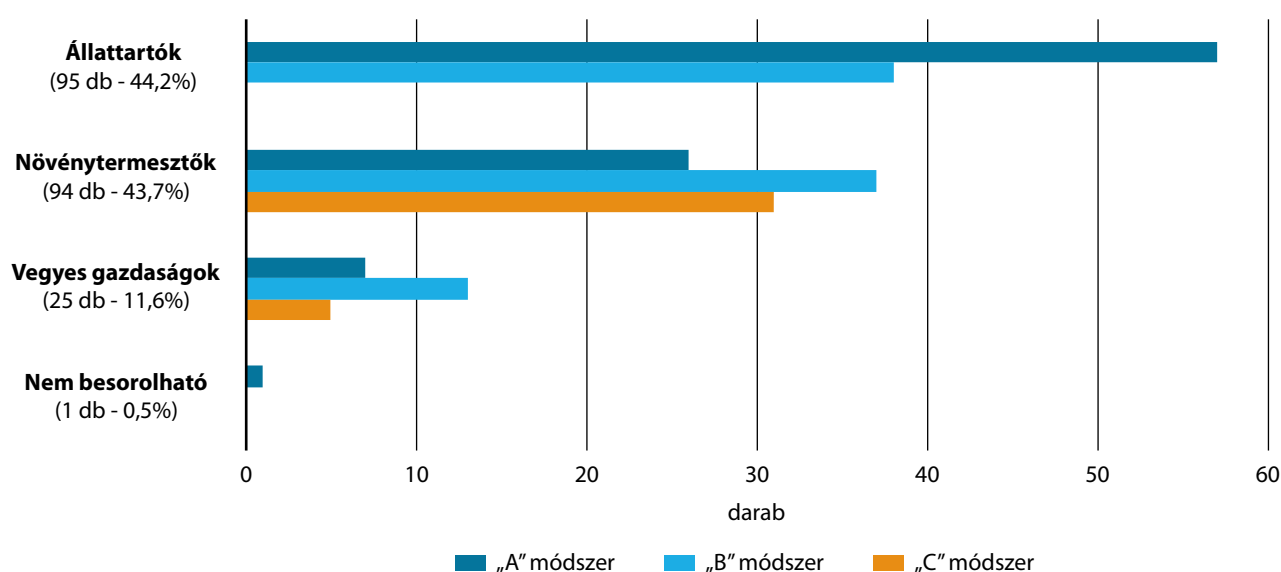
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

A tagok 44-44 százaléka állattartó, valamint növénytermesztő, továbbá 12 százalék vegyes gazdaság.

A tagok 44,2 százaléka állattartó, 43,7 százaléka növénytermesztő, továbbá 11,6 százaléka vegyes gazdaság és 0,5 százaléka nem besorolható a rendelkezésre álló adatok alapján (79. ábra). Az állattartók kétharmada „A” módszert, a fennmaradó egyharmad pedig „B” módszert választott. A növénytermesztők esetében a „B” vagy „C” módszer szerinti jövedelemkimutatást alkalmazó ügyfelek alkotnak egy nagyobb csoportot, míg a vegyes gazdaságok körében a „B” módszer a legelterjedtebb. A Tesztüzemi Rendszerben használt 10 tevékenységi irány közül 5-höz tartozik az MKBR-tagok 90 százaléka a következő megoszlásban: szakosodott baromfifertő 24,2 százalék, szántóföldi növénytermesztők 19,5 százalék, gyümölcsstermesztők 17,7 százalék, sertéstartók 16,7 százalék és vegyes gazdaságok 11,6 százalék (17. melléklet).

79. ábra ÜGYFELEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA TEVÉKENYSÉGI IRÁNY ÉS JÖVEDELEMKIMUTATÁS SZERINT, 2023

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák.
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

Az állattenyésztés magas aránya a tevékenységek között azt jelzi, hogy a Mezőgazdasági Krízisbiztosítási Rendszer be tudja tölteni azt a fontos szerepét, hogy a növénytermesztők mellett már az állattartók számára is biztosított egy törvényi és rendeleti szinten megfogalmazott, az állam által működtetett biztonsági háló, amely a biztosítás és a támogatás elemeit ötvözve átfogó kockázatkezelési eszközt jelent a természeti, a gazdasági és a piaci kockázatok ellen jelent. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy még az önkéntes alapon választható háromféle jövedelemszámítási módszer és a kifizetési/kompensációs eredmények ismerete nélkül is érdeklődés mutatkozott az új eszköz iránt. A szabályozás, az adatszolgáltatás összetettsége és a jelentős szakmai ellenőrzés komoly kihívás elé állítja a termelőket azzal, hogy a gazdaságukról pontos és valós adatokkal kell rendelkezniük a készletgazdálkodás szintjén is. A csatlakozási kedv növekedése az első kifizetések után várható, a termelők a valós példák alapján – kézzelfogható eredményeket látva – szívesebben csatlakoznak egy új rendszerhez. Fontos megemlíteni ugyanakkor, hogy a jelenlegi tagok egy része vélhetően az összetett adatszolgáltatás miatt, a hároméves csatlakozási elkötelezettség után nem fog újabb három évre hosszabbítani.

A Mezőgazdasági Krízisbiztosítási Rendszer be tudja tölteni azt a fontos szerepét, hogy a növénytermesztők mellett már az állattartók számára is biztosított egy kockázatkezelési eszköz.

Ahogy a 15. táblázatban látható, az „A” módszer esetében jellemzően állattartó, a „C” módszer esetében csak növénytermesztő és a „B” módszer esetében közel azonos aránnyal növénytermesztő és állattartó termelési iránnyal jellemezhető gazdálkodók csatlakoztak. Vannak kizárólag méhészettel foglalkozó termelők a „B” és a „C” módszer szerinti jövedelemszámítás kategóriájában is (ilyen termelők a vegyes gazdaságba kerülnek). A növényházi és szántóföldi kertészettel foglalkozó ügyfelek alacsony (ugyan növekvő) száma mögött vélhetően az áll, hogy a többi termelési iránnyal szemben ezeknél magas az egy hektárra eső hozzájárulás befizetési kötelezettsége, és ehhez viszonyítva esetükben kisebb a gazdasági és piaci kockázat, illetve az ebből eredő jövedelemingadozás kockázata. A legtöbb baromfitartó Bács-Kiskun vármegyéből, a legtöbb szántóföldi növénytermesztő Fejér, Hajdú-Bihar és Csongrád-Csanád vármegyéből, a legtöbb gyümölcsstermesztő Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyéből, a legtöbb sertéstartó Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Zala vármegyéből, illetve Budapestről csatlakozott.

15. táblázat: AZ MKBR-ÜGYFELEK ÉS CSATLAKOZNI KÍVÁNÓ TERMELŐK/CÉGEK MEGOSZLÁSA TERMELÉSI IRÁNY ÉS MÓDSZER SZERINT, 2023

Termelési irány	Módszer			Összesen	Arány az összesen belül (százalék)
	A	B	C		
Baromfitartók	23	29	0	52	24,2
Sertéstartók	31	5	0	36	16,7
Húsmarha- és juhtartók	1	3	0	4	1,9
Tejtermelő tehenészetek	2	1	0	3	1,4
Szántóföldi növénytermesztők	14	14	14	42	19,5
Gyümölcsstermesztők	12	15	11	38	17,7
Szőlőtermesztők	0	3	3	6	2,8
Növényházi kertészet	0	2	1	3	1,4
Szántóföldi kertészet	0	3	2	5	2,3
Vegyes gazdaságok	7	13	5	25	11,6
Nem besorolható	1	0	0	1	0,5
Összesen	91	88	36	215	100
Arány az összesen belül (százalék)	42,3	40,9	16,7	100	-

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használat kategóriák. A tagok a rendszer algoritmus alapján lettek kategorizálva.

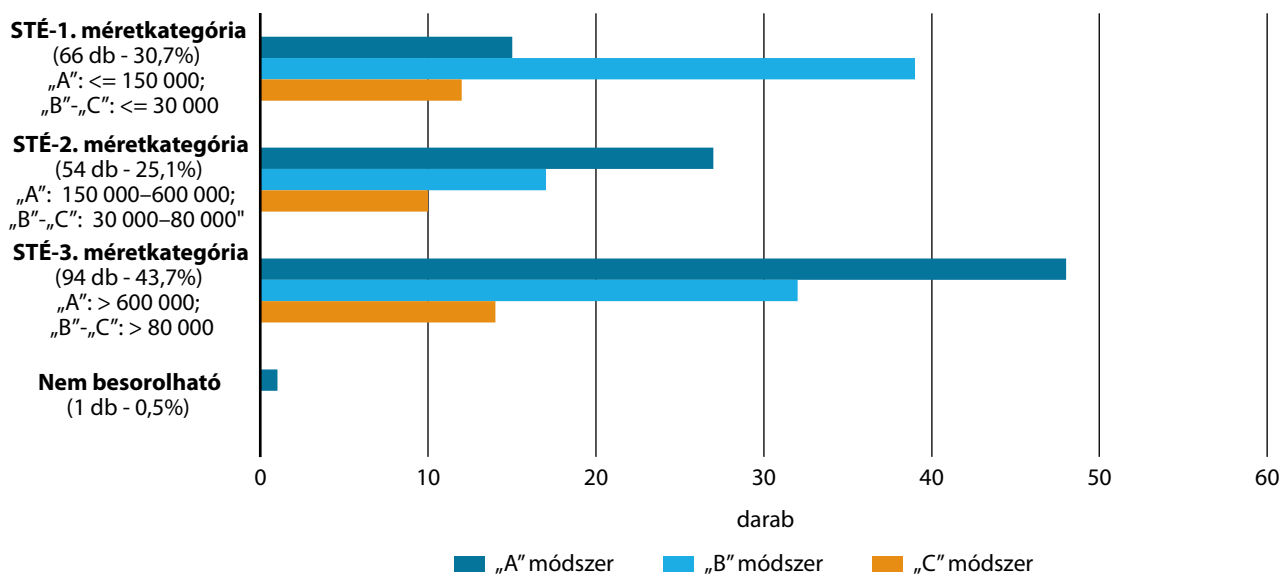
Forrás: A MÁK adatai alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

A Tesztüzemi Rendszerben alkalmazott standard termelési érték (STÉ) kategóriák szerinti megoszlása alapján a tagok 30,7 százaléka kisméretű (I. STÉ-méretkategória), 25,1 százaléka közepes (II. STÉ-méretkategória) és 43,7 százaléka nagy (III. STÉ-méretkategória) üzemmérettel rendelkezett (80. ábra). A II. STÉ-méretkategória részaránya 2022-höz képest nem változott, azonban az I. STÉ-méretkategória részaránya 2,2 százalékkal csökkent a III. STÉ-méretkategória javára, vagyis az új csatlakozók jelentősebb része nagyvállalkozás. Az „A” módszert választó tagok 52,7 százaléka nagyméretű, míg a „B” és „C” módszer esetében kis és nagy üzemmérettel közel azonos arányban (előbbi 44, illetve 36 százalék, utóbbi 33, illetve 39 százalék) rendelkeztek a tagok.

Az „A” módszert választó tagok 52,7 százaléka nagyméretű, míg a „B” – „C” módszer esetében kis és nagy üzemmérettel közel azonos arányban rendelkeztek a tagok.

80. ábra

AZ MKBR-ÜGYFELEK ÉS CSATLAKOZNI KÍVÁNÓ GAZDÁLKODÓK MEGOSZTLÁSA STANDARD TERMELÉSI ÉRTÉK SZERINT, 2023

Megjegyzés: A méretkategóriák a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák. Az egyes STÉ-kategóriákon belül az „A”, illetve a „B” és „C” módszerek különböző STÉ-skálával kerültek egy csoportba.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

Kompensáció

Kompensációs kérelem benyújtására a 2021. évhez köthetően 136 mezőgazdasági termelő volt jogosult. A benyújtott kérelmek, illetve a 30 százaléknál nagyobb jövedelemcsökkenési feltételnek való megfelelés alapján 51 termelő vált jogosulttá kompenzációs kifizetésre. A kompenzáció céljára rendelkezésre álló keret a Kölcsönös Kockázatkezelési Alapba befizetett 156 millió forint krízisbiztosítási hozzájárulásból és 363 millió forint forrásból tevődött össze, ami együttesen 519 millió forintot tett ki. A 68/2020. (XII. 23.) AM rendeletben szereplő jövedelemkiesés legfeljebb 69,9 százalékos felső határának megfelelően összesen 5,5 milliárd forint megállapított kompenzációra lettek volna jogosultak a termelők. Azonban az alapban rendelkezésre álló forrásösszeg miatt a megállapított maximális összeg 9,4 százalékát lehetett kifizetni. Ennél nagyobb arányú kompenzációban azok a termelők részesültek, akiknél az így megállapított kompenzáció összege kevesebb volt, mint a befizetett hozzájárulásuk 120 százaléka, esetükben a törvényi előírásnak megfelelően a hozzájárulás 120 százaléka került kifizetésre. A kompenzációra jogosult termelők átlagosan a hozzájárulásuk 4,5-szeresének megfelelő összegben részesültek. A kifizetésnek a befizetéshez viszonyított aránya alapján a következő kategóriák képződtek:

- 4 termelő a hozzájárulásának 50–100-szorosát,
- 11 termelő a hozzájárulásának 10–20-szorosát,
- 12 termelő a hozzájárulásának 5–9-szeresét,
- 22 termelő a hozzájárulásának 1,2–5-szörösét,
- 4 termelő a hozzájárulásának 1,2-szeresét kapta meg.

A jövedelemkimutatás módszere szerinti bontásban a „B” módszert választó termelők a hozzájárulásuk 23,7-szeresének, míg az „A” és „C” módszert alkalmazók a 6-7-szeresének megfelelő összegben részesültek. Az egyes módszerek nem képeznek klasztert a hozzájárulás és a kompenzációs összeg hányadosa tekintetében, vagyis a kompenzáció számításának módja, valamint az eljárás nem szegregál egyes módszerek szerint.

A benyújtott kérelmek, illetve a 30 százaléknál nagyobb jövedelemcsökkenési feltételnek való megfelelés alapján 51 termelő vált jogosulttá kompenzációs kifizetésre.

A kompenzációban részesült mezőgazdasági termelők összesen hét termelési irányba sorolhatók. A 16. táblázatból jól látható, hogy a jelentős részük állattartó, azon belül is sertés- vagy baromfitartó. A növénytermesztők között a gyümölcs- és a szántóföldi növénytermesztők jelentik a legnagyobb hányadot.

A legtöbb kompenzációt a sertésstartók kapták, a rendelkezésre álló forrás 86,7 százalékát. A 2021. év a sertéságazat egyik legrosszabb éve volt, és ez meg is mutatkozott a jövedelmekben. Az MKBR az STÉ-re jutó jövedelemcsökkenés alapján határozza meg a kompenzáció mértékét és annak összegét, így az ágazatra jellemző jelentős jövedelemcsökkenés a források kifizetését az adott ágazat irányába tereli. Ez alapján megállapítható, hogy az MKBR nemcsak egy támogatási eszköz, hanem egy komoly biztonsági háló a jelentős problémával rendelkező ágazatoknak a kifizetés évében. A sertéságazat meghatározó részesedése a kifizetések-ből alátámasztja továbbá, hogy az MKBR, és így a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer betölti azon fontos szerepét, hogy a növénytermesztők mellett az állattartóknak is segítséget nyújt. A beavatkozás hosszú távú fenntarthatóságához jelentős taglétszám-növekedésre lenne szükség, mely a krízisbiztosítási hozzájárulásból származó, valamint az EMGA-s forrást (a kölcsönös kockázatkezelési alap 30 százaléka krízisbiztosítási hozzájárulás, 70 százaléka EMGA-s forrás) egyaránt növelné.

A legtöbb kompenzációt a sertésstartók kapták, a rendelkezésre álló forrás 86,1 százalékát.

16. táblázat: KIFIZETÉSEK MEGOSZLÁSA TERMELÉSI IRÁNY SZERINT, 2022

Termelési irány	Termelők száma	Termelők megoszlása (százalék)	Kompenzációs összeg (HUF)	Kompenzációs összeg megoszlása (százalék)
Sertésstartók	18	35	450 100 941	86,7
Baromfitartók	9	18	6 680 799	1,3
Tejtermelő tehenészetek	1	2	3 201 062	0,6
Vegyes gazdaságok	8	16	14 714 634	2,8
Gyümölcstermesztők	10	20	42 187 985	8,1
Szántóföldi növénytermesztők	4	8	1 258 685	0,2
Szántóföldi kertészet	1	2	1 125 274	0,2

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

A kifizetések módszer és méretkategória szerinti megoszlását a 17. táblázat szemlélteti, melyből látható, hogy a legtöbb forrást az „A” módszert alkalmazó és legnagyobb méretkategóriába tartozó termelők kapták. Az előző táblázattal összefüggésben kijelenthető, hogy a legjelentősebb kifizetéseket a nagy üzemméretű sertésstartók kapták. A „B” és „C” módszert alkalmazók esetében a legtöbb forrást a nagyüzemek tudhatták magukénak. A méretkategória növekedésével az egy termelőre jutó kifizetés mindkét módszer/módszercsoport tekintetében emelkedést mutat. Ennek hátterében az áll, hogy a nagyobb üzemméret nagyobb jövedelemingadozással jár együtt a nagyobb volumenű termelés és árbevétel miatt. Ez azonban – ahogy az korábban bemutatásra került – nem jelenti azt, hogy az MKBR a nagyüzemeknek kedvez, hiszen a hozzájárulás és kompenzációs összeg hányadosa tekintetében a „B” módszeresek nagyobb, a „C”-módszeresek azonos mértékű kifizetésben részesültek, mint az „A”-módszeresek. Ez azt jelenti, hogy az MKBR sem üzemméret, sem a jövedelemkimutatás módszere tekintetében nem tesz különbséget az ügyfelek között. Az MKBR kizárólag az üzemméretre jutó jövedelemcsökkenést veszi figyelembe, és így az egyes években azokat az ágazatokat támogatja jelentősebben, ahol a legnagyobb mértékű jövedelemcsökkenés következett be.

A legtöbb forrást az „A” módszert alkalmazó és legnagyobb méretkategóriába tartozó termelők kapták.

17. táblázat: KIFIZETÉSEK MEGOSZLÁSA A JÖVEDELEMSZÁMÍTÁS MÓDSZERE ÉS MÉRETKATEGÓRIA SZERINT, 2023

Megnevezés	Mértékegység	STÉ-1. méretkategória „A”: <= 150 000; „B”-„C”: <= 30 000	STÉ-2. méretkategória „A”: 150 000-600 000; „B”-„C”: 30 000-80 000	STÉ-3. méretkategória „A”: > 600 000; „B”-„C”: > 80 000
„A” módszer	termelő	4	8	19
	HUF	3 922 144	31 776 238	462 200 741
„B” és „C” módszer	termelő	8	4	8
	HUF	2 168 010	2 723 288	16 478 959
Összesen	termelő	12	12	27
	HUF	6 090 153	34 499 526	478 679 700

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény összefoglalója	96
2. melléklet:	Az elemzéseink során alkalmazott növénykategóriák	102
3. melléklet:	Belvízkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2022-ben	109
4. melléklet:	Téli fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2022-ben	109
5. melléklet:	Felhőszakadásra kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2022-ben	110
6. melléklet:	Őszi fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2022-ben	110
7. melléklet:	A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2022-ben	111
8. melléklet:	A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2021-ben	112
9. melléklet:	Felhőszakadókára kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2022-ben (díjtámogatott és kiegészítő)	113
10. melléklet:	Téli fagykára kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2022-ben (díjtámogatott és kiegészítő)	113
11. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett területek 2022-ben	114
12. melléklet:	„B” típusú biztosítással lefedett területek 2022-ben	114
13. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett területek 2022-ben	115
14. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2022-ben	115
15. melléklet:	„B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2022-ben	116
16. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2022-ben	116
17. melléklet:	Mezőgazdasági termelők megoszlása tevékenységi iránycsoport és számviteli módszer alapján, 2023	117
18. melléklet:	Magyarország járási rendszere	117

1. melléklet: A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉST ÉRINTŐ IDŐJÁRÁSI ÉS MÁS TERMÉSZETI KOCKÁZATOK KEZELÉSÉRŐL SZÓLÓ 2011. ÉVI CLXVIII. TÖRVÉNY ÖSSZEFOGLALÓJA

A magyar mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer négy pillérre épül. Az I. pillért az állami támogatást is tartalmazó agrárkárenyhítési rendszer jelenti, amely a növénytermesztés legfontosabb természeti és időjárás kockázatait kezeli (18. táblázat).

18. táblázat: AZ I. ÉS II. PILLÉR JELLEMZŐINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Megnevezés	I. pillér	II. pillér
Kockázatok köre	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; belvíz	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás ^{a)}
Lefedett növénykultúrák köre	szántóföldi növény, szántóföldi zöldség, ültetvény, üvegházi és fóliás termesztésben is	biztosítási típusonként eltérő
Rendszer választhatósága	mérethatár felett kötelező	szabadon választható
	mérethatár alatt önkéntes	
Díj megállapításának módja	művelési áganként	biztosítási típusonként, kockázati besorolásonként
Viszontbiztosítás módja	–	üzleti
Kárfelmérés alapja	helyszíni szemle és statisztikai kockázatelemzés	kárszakértői szemle
Adminisztráció jellege	állami	magán
Üzleti konstrukció jellege	minden ügyfélre azonos	biztosítási típusonként eltérő

^{a)} A tűz 2021-ben kikerült a díjtámogatásban részesíthető kárnemek közül.

Megjegyzés: A módozatban releváns kultúrák jegyzékét és a hasznosítási kódot a VP3-17.1.1-16 Felhívás 2. számú melléklete tartalmazza.

Forrás: Az AKI Pénzügykutató Osztályon készült saját szerkesztés

Az I. pillérben a mezőgazdasági termelők az egységes kérelemben bejelentett területek után kárenyhítési hozzájárulást fizetnek, bizonyos méret felett kötelező csatlakozni, illetve önkéntes belépésre is nyílik lehetőség. A kockázatközösséghez történő önkéntes csatlakozás feltételei: minden olyan mezőgazdasági termelőnek, aki az egységes kérelmében bejelentett területek alapján ugyan nem minősül kötelezően csatlakozó tagnak, de van olyan bejelentett területe, amellyel a kockázatközösséghez csatlakozhat, az egységes kérelmében nyilatkozatot kell tennie a csatlakozási szándékáról (kíván-e csatlakozni vagy nem). A csatlakozást választók hároméves időtartamra vállalnak tagságot, tehát a tárgyévét követő két évben nem mondhatják fel tagsági viszonyukat.

A 2015. kárenyhítési évtől már az üvegházi és fóliás termesztéssel foglalkozó mezőgazdasági termelők is tagjai lehetnek a 2012-ben megreformált agrárkárenyhítési rendszernek. Erre a termelői körre is ugyanazon – Európai Bizottság által engedélyezett – szabályok vonatkoznak, mint az agrárkárenyhítésben régebb óta részt vevő gazdákra azzal az eltéréssel, hogy ez a termelői kör nem igényelhet aszálykár után kárenyhítő juttatást, valamint a termesztőberendezésben okozott kárra nem terjed ki a rendszer. Üvegházban vagy magas (hozzáférhető) termesztőberendezésben termesztett olyan növények tartoznak ide, amelyek tenyészidejük teljes vagy túlnyomó részében üvegház, illetve stabil vagy mobil magas (üveg, illetve merev vagy rugalmas műanyag) termesztőberendezés alatt növekednek. Nem tartozik ide a talaj fóliatakarása, az ember számára hozzáférhetetlen üvegbúra vagy fóliaalagút, és az üvegfedelű hordozható keret használata sem.

A kockázatkezelési közösségnek minden olyan mezőgazdasági termelő kötelezően tagja, aki az egységes kérelmében az alábbiaknak megfelelő területet jelent be:

- legalább 10 ha szántóföldi kultúrák (kivéve szántóföldi zöldség) termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 1 ha ültetvényművelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 10 ha szántóföldi kultúrák, szántóföldi zöldség és ültetvényművelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére és ültetvényművelésre szolgáló terület,
- üvegházi és fóliás termesztés esetében a kötelező tagságra vonatkozó területi limithatár szántóföldi zöldségek esetében legalább 5, ültetvények esetében legalább 1, együttesen pedig legalább 5 hektár.

A kárenyhítési hozzájárulás mértéke a 2021. évet megelőzően művelési módtól függetlenül (üvegházi, fóliás vagy hagyományos termesztéstechnológiával) szántóföldi zöldség és ültetvények esetében 3000 Ft/ha, egyéb szántóföldi kultúrák esetében 1000 Ft/ha volt évenként. Az Mkk. törvény módosítása értelmében a kárenyhítési hozzájárulás mértéke 2021-ben másfélszeresére emelkedett a korábbi évekhez képest. Ültetvényművelésre szolgáló termőföld és szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló termőföld után hektáronként 4500 forint, míg az egyéb szántóföldi kultúrák termesztésére szolgáló termőföld után hektáronként 1500 forint lett a mezőgazdasági termelő befizetési kötelezettsége.

A kárenyhítő juttatás igénybevételének jogosultsági feltétele módosult 2019-ben. A 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek (ami a tárgyévi hozamérték és a referencia-hozamérték különbsége, azaz termelésiérték-kiesés) már nem üzemi szinten, hanem növénykultúra szinten kell teljesülnie. A megváltozott szabályozás alapján kárenyhítő juttatásra akkor jogosult a termelő, ha az elemi káreseménnyel érintett növénykultúrában 30 százalékot meghaladó hozamcsökkenés következik be és a károsodott növénykultúra hozamérték-csökkenése meghaladja a 15 százalékot. Ily módon a korábbiaktól eltérően nem érvényesül a nem károsodott növénykultúrák hozamérték-növelő hatása, és már egy növénykultúrában bekövetkezett kár után is jogosultságot lehet szerezni a kárenyhítő juttatásra. A módosítások következtében a termelők szélesebb köre részesülhet kifizetésben.

Az Mkk. törvényt a 2020. évi LIII. törvény 13. §-a több ponton is módosította, illetve kiegészítette azt. A törvény hatálybalépését követően bővült a jövedelemcsökkenés, a mezőgazdasági jövedelem, mezőgazdasági termék, referenciajövedelem, valamint mezőgazdasági tevékenység fogalmakkal. Továbbá az európai parlamenti és tanácsi rendeletek alapján került meghatározásra a mezőgazdasági termelő fogalma. Ezen fogalmak bevezetésére a krízisbiztosítási rendszer miatt volt szükség.

Az agrárkárenyhítési rendszer keretében figyelembe vehető káresemények köre 2015-től kilenc káreseményt fed le: aszálykár, belvízkár, jégesőkár, tavaszi, őszi és téli fagykár, viharkár, felhőszakadéskár, valamint a mezőgazdasági árvíz kár. Fontos megemlíteni, hogy belvízkár után öt egymást követő évben legfeljebb három alkalommal vehető igénybe kárenyhítő juttatás.

A kárenyhítő juttatás összege legfeljebb a hozamérték-csökkenés 80 százalékáig terjedhet. Az egyébként járó kárenyhítő juttatás teljes összegére azok a termelők jogosultak, akik az üzemi szintű referencia-hozamértéknek legalább felére rendelkeznek – az adott kárenyhítési évre vonatkozóan – az adott növénykultúrára jellemző mezőgazdasági káreseményre kiterjedő mezőgazdasági biztosítási szerződéssel, 2020-tól pedig a biztosításnak az egységes kérelmében

bejelentett terület legalább felére kiterjedőnek kell lennie. Ezt a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillére szerinti díjtámogatott mezőgazdasági biztosítással is teljesíthetik a termelők. Ennek hiányában az uniós szabályok alapján a számított kárenyhítő juttatásnak csak a felére jogosultak. A 2020. évi LII. törvény alapján 2020-tól csak tűzbiztosítás kötésével ez a feltétel nem teljesíthető.

A hasznosítások kódtáblában 2021-től a Vegyes ültetvény (ULT12), az Egyéb ültetvény (ULT28) és a Keverék kultúra (KEV01) nem releváns, vagyis nem meghatározó kultúrákként lettek megjelölve a Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer I. pillére vonatkozásában. Ezen területek kikerültek a beszámítható kultúrák köréből, tehát ezekre kárt bejelenteni és kárenyhítő juttatást igényelni nem lehet.

A Komplex Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR) 2014. november 1-jén kezdte meg működését. Az MKR keretében a kockázatközösség tagjai online elérhető elektronikus bizonylatok alkalmazásával nyújthatják be kárbejelentéseiket, kárenyhítő juttatás iránti kérelmeket, illetve elektronikus felületet használhatnak a biztosítások megkötéséhez szükséges területadatok összeállításához.

Az MKR része az úgynevezett kármegállapítást támogató szervekkel kialakított adatszolgáltatási rendszer, amelynek keretében egy központi rendszerbe adatok érkeznek az Országos Meteorológiai Szolgálattól, az Országos Vízügyi Igazgatóságtól, a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.-től, továbbá az Agrárközgazdasági Intézettől. A rendszerhez kapcsolódik a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által működtetett, az agrárkár-megállapító szervek eljárását segítő Kármegállapítási Munkafolyamatot Támogató Rendszer (KMTR), amelyben lehetőség van mind a helyszíni szemlét támogató adatok figyelembevételére, mind arra, hogy egyértelmű adatok alapján a kárbejelentésre adminisztratív úton szülessen döntés.

A II. pillér, a díjtámogatott agrárbiztosítási rendszer 2012 óta működik. Ennek keretében a gazdálkodók az adott évi keretösszeg erejéig a támogatott növénybiztosítások díjának meghatározott százalékát (2020-tól akár 70 százalékát) utólagos támogatásként visszakapják. A mezőgazdasági növénybiztosítások díjtámogatása 2014. december 31-ig az EMGA-szabályok alapján társfinanszírozott programként működött, majd a 2015. átmeneti évet követően a Közös Agrárpolitika reformjának eredményeként a 2014–2020-ig terjedő időszakban már a Vidékfejlesztési Programból (EMVA) volt fedezhető szintén társfinanszírozással⁶. A mezőgazdasági növénybiztosítások díjtámogatása tehát 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre, ennek következtében kismértékben módosultak a támogatási feltételek. A szabályozás módosulása következtében a mezőgazdasági nagyvállalkozások ismét igényelhetik a díjtámogatást, valamint a díjtámogatás igényét újra az egységes kérelem felületen kell benyújtani.

A pályázati felhívás 2018. november 14-i módosítása eredményeképpen egyszerűsítették a biztosítási típusokat. Az „A” csomagbiztosítás által lefedett növénykultúrák 2019-től kiegészítésre kerültek a csonthéjas gyümölcsökkel, a „B” típusú biztosítás köthető az ültetvény- és zöldségkultúrákra, szántóföldi zöldségre, és a „B” típusból a „C” típusba kerültek a kalászosok, így valamennyi szántóföldi növény a „C” biztosítás keretében biztosítható (az „A”-ban megjelölt szántóföldi növények mellett). A „B” és a „C” típusú biztosítás növényei között nem lehetséges átfedés. A „B” típusú biztosítás 2019-től a korábbi öt helyett már kilenc veszélynemre köthető.

⁶ A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási program a magyar Vidékfejlesztési Program (VP) terhére 2015-ben még nem indult el, ezért az agrártárca – átmeneti jelleggel, a VP-ből való finanszírozási feltételek megteremtéséig – a díjtámogatási programot a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentesség alapján, teljes mértékben központi költségvetési finanszírozással hirdette meg. A 2012–2015 közötti időszakban a 19/2014. FM rendelet alapján történt a szabályozás, ezt követően a VP pályázati felhívása, valamint a VP irányító hatóságainak közleményei az irányadók.

A mezőgazdasági díjtámogatás feltételeiben és mértékében 2020-ban is történtek változások. A kárkűszőb 30 százalékról 20 százalékra csökkent, tehát a 2020. évtől már a 20 százalékot meghaladó hozamcsökkenést térítő biztosítási szerződések is támogathatók. A támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség (megfizetett éves nettó biztosítási díj) 65 százaléka helyett annak 70 százalékára emelkedett. Mindemellett a korábbi 5-ről 7 milliárd forintra nőtt a keretösszeg, ami 2021-ben tovább emelkedett 11 milliárd forintra (majd 2022-ben előbb 13 milliárd, később 14,3 milliárd forintra).

A termelők akkor részesülhetnek a megkötött mezőgazdasági biztosítás díj 70 (2020 előtt 65) százalékos támogatásában, ha elegendő forrás áll rendelkezésre. Amennyiben a rendelkezésre álló forrást a támogatási igény meghaladja, akkor visszaosztás válik szükségessé, amely az egyes biztosítási típusok esetében meghatározott sorrendben és arányban történik⁷ (19. táblázat).

19. táblázat: A TÁMOGATÁSINTENZITÁS CSÖKKENTÉSÉNEK SORRENDJE ÉS SZÁZALÉKOS VÁLTOZÁSA A DÍJTÁMOGATOTT BIZTOSÍTÁSOKNÁL A 2012–2021 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

Támogatásintenzitás csökkenésének sorrendje és mértéke	2012–2015	2016–2022
„C”	30 százalékig	40 százalékig
„B”	40 százalékig	40 százalékig
„A”	50 százalékig	55 százalékig
Mindhárom típus esetén arányosan	nincs alsó korlát	„A” típusnál 41,25 százalékig „B” és „C” típusnál 30 százalékig

Forrás: Az EMVA Irányító Hatóság közleménye a VP3-17.1.1-16 Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás című pályázati felhívás kapcsán a támogatás intenzitásáról

A krízisbiztosítási rendszerben való részvétel önkéntes és a termelői öngondoskodáson alapul. A rendszer egyik legnagyobb előnye, hogy a növénytermesztők mellett az állattenyésztők előtt is nyitva áll. A rendszerhez csatlakozott termelők évente krízisbiztosítási hozzájárulást fizetnek, amelynek alapja a mezőgazdasági termelő által használt termőföld nagysága, illetve az átlagos állatállomány. Továbbá időszakosan gazdasági és pénzügyi adatokat szolgáltatnak a mezőgazdasági termelők a referencia-időszakra (csatlakozást megelőző három év) és a tárgyévre vonatkozóan a gazdaságuk mezőgazdasági jövedelmének megállapításához. Ha a termelő mezőgazdasági tevékenységéből származó tárgyévi standard termelési értékre (STÉ) jutó jövedelme a referencia-időszak STÉ-re jutó jövedelméhez képest a termelőnek nem felróható okból 30 százalékot meghaladó mértékben csökken, akkor a krízisbiztosítási rendszeren keresztül a Kölcsönös Kockázatkezelési Alap kedvezményezettje lehet. Ez azt jelenti, hogy a termelői befizetésekből (30 százalék), valamint a Vidékfejlesztési Program európai uniós támogatásából (70 százalék) álló kockázatkezelési alaphoz a termelő krízisbiztosítási kompenzációra tarthat igényt (amelynek igényléséhez kompenzációs kérelem benyújtása szükséges). A kompenzációs összeg legfeljebb a jövedelemkiesés 69,9 százaléka lehet, de visszaosztás esetén is eléri a befizetés 120 százalékát.

A krízisbiztosítási rendszerrel összefüggő végrehajtási, nyilvántartási és egyéb közigazgatási feladatokat a Magyar Államkincstár (továbbiakban: MÁK) mint jogszabályban kijelölt krízisbiztosítási szerv látja el. A rendszerhez önkéntes alapon, elektronikus kérelem benyújtásával lehet csatlakozni minden év február 1-jétől 28-áig. A gazdálkodó a csatlakozással hároméves időtartamra szerezhet tagsági jogviszonyt. A krízisbiztosítási rendszerhez való csatlakozás

⁷ A korábbi évekhez képest 2016-ban lényeges változás következett be, amelynek értelmében létezik a díjtámogatásnak garantált szintje, amely „B” és „C” típus esetében 30 százalék, „A” típusnál 41,25 százalék (19. táblázat). Kismértékben módosult a visszaosztás számításának menete is, mellyel a „C” típusú biztosítások támogatásintenzitása kedvezőbbé vált. A „C” típusú biztosítások támogatási intenzitása első körben nem 30 százalékig, hanem csak 40 százalékig csökken, majd a „B” típusú következik ugyancsak 40 százalékig, végül az „A” típusú 55 százalékig. Amennyiben további mérséklés szükséges, a háromféle biztosítás támogatásintenzitása arányosan csökken legfeljebb a már említett garantált szintekig.

feltétele a csatlakozást megelőző legalább hároméves működés, az átlátható költségvetés, valamint a tárgyévét és az azt megelőző 3 évet érintő, a jövedelemről és gazdálkodásról teljes képet adó adatszolgáltatási kötelezettség elfogadása és betartása.

Csatlakozási feltételek az alábbi pontokban foglalhatók össze:

- A rendszerhez önkéntes alapon a csatlakozási kérelem elektronikus úton történő benyújtásával lehet csatlakozni.
- Csatlakozás évében rendelkezni kell legalább három év lezárt könyvelési adatával.
- A termelőnek a mezőgazdasági tevékenysége bevételeit és költségeit elkülönítetten kell nyilvántartania a nem mezőgazdasági tevékenység bevételeitől és költségeitől.
- A termelőnek készletnyilvántartást kell vezetnie.
- A termelőnek eleget kell tennie a gazdálkodásával összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségének (pl.: korcsoportonkénti állatállomány, hasznosított földterület mérete, növénykultúra, árbevétel, költség, hozam).
- Östermelők esetén a csatlakozás évét megelőző 3 évre vonatkozó személyi jövedelemadó-bevallásában a termelő nem élhetett nemleges nyilatkozattételi jogával.
- Amennyiben a termelő úgy dönt, hogy csatlakozik a rendszerhez és a csatlakozását a MÁK jóváhagyta, akkor tagságát a csatlakozási évtől számított harmadik év végéig nem szüntetheti meg.
- A rendszerben csak a krízisbiztosítási szerv honlapján közzétett közlemény szerinti listán szereplő mezőgazdasági (növény, állat és állati) termékekkel lehetséges részt venni. A csatlakozó mezőgazdasági termelő azonban a listán szereplő, valamennyi mezőgazdasági termékével részt kell, hogy vegyen az intézkedésben, tehát nem választhatja le csak az állati termékek termeléséből elért jövedelmét, amennyiben az állattenyésztési tevékenység mellett növénytermesztéssel is foglalkozik.
- A termelő által alkalmazott egyéb kockázatkezelési eszköz (agrárkárenyhítési rendszer, mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás) egyidejű alkalmazása esetén is lehetséges a rendszerhez való csatlakozás, azonban a kompenzáció kiszámításakor figyelembe kell venni az egyéb eszközökből származó bevételeket.
- A csatlakozást követően a termelőnek, a csatlakozás évében használt földterülete és a csatlakozást megelőző évben tartott állatállománya alapján meghatározott krízisbiztosítási hozzájárulást határidőben meg kell fizetnie, egyéb esetben elveszíti jogosultságát a kompenzációra.

A mezőgazdasági jövedelem, illetve az eredmény kimutatásához szükséges egyes tételeket az elektronikus űrlapkitöltő felületen, a csatlakozni kívánó mezőgazdasági termelőnek olyan részletezettséggel kell megadnia, amilyen felosztásban a mezőgazdasági jövedelem kimutatására választott, illetve választható módszer ezt megköveteli. A jövedelemkimutatás módszerei az alábbiak:

- „A” módszer: a jövedelemkimutatás a kettős könyvvitel szabályai szerint nyilvántartott egyéni adatok alapján történik. (Ezt a módszert a kettős könyvvizetésre kötelezetteknek kötelező választani.)
- „B” módszer: a jövedelemkimutatás az egyszeres könyvvitel szabályai szerint teljeskörűen nyilvántartott, készletértékkel korrigált egyéni bevételi és költségadatok alapján történik. (Ezt a módszert csak az az egyszeres könyvelést vezető választhatja, aki teljes körű költségnyilvántartással is rendelkezik.)
- „C” módszer: a jövedelemkimutatás az egyszeres könyvvitel szabályai szerint nyilvántartott, készletértékkel korrigált egyéni bevételi adatok és az AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által megajánlott költségadatok alapján történik. (Ezt a módszert minden egyszeres könyvelést vezető választhatja.)

Krízisbiztosítási kompenzációra – egy adott tárgyév tekintetében – abban az esetben jogosult a rendszerben tagsági jogviszonnyal rendelkező mezőgazdasági termelő, ha:

- az Mkk.tv végrehajtásáról szóló rendeletben meghatározott jövedelemszámítási módszertan alapján megállapított tárgyévi mezőgazdasági jövedelme 30 százalékot meghaladó mértékben esett vissza az előző három év átlagos mezőgazdasági jövedelméhez (referenciajövedelem) képest,
- a jövedelemcsökkenés nem az üzemméret változásából (standard termelési értékre vetített jövedelemmel vizsgálva), gondatlanságból vagy a körülmények mesterséges megteremtéséből adódik,
- a tárgyévre vonatkozó krízisbiztosítási hozzájárulását határidőben és maradéktalanul megfizette,
- adatszolgáltatási kötelezettségeinek eleget tett,
- a csatlakozás évét megelőző három év átlagos mezőgazdasági jövedelme nem negatív,
- krízisbiztosítási kompenzációs kérelmét az Mkk. tv. végrehajtásáról szóló rendeletben meghatározott módon és határidőben benyújtotta,
- a mezőgazdasági tevékenységből származó bevételeket és költségeket elkülönítetten tartja nyilván a nem mezőgazdasági tevékenységből származó bevételektől és költségektől.

A mezőgazdasági termelő által szolgáltatott adatokat a MÁK és az AKI összetett elemzésekkel ellenőrzi, és szükség esetén hiánypótlás keretében a termelővel javíttatja. A létrejött végleges adatbázis alapján (az Mkk. törvényben és az Mkk. tv. végrehajtási rendeletben előírtak megfelelően) mezőgazdasági termelőnként meghatározásra kerülnek a referencia és tárgyévi – kompenzáció során figyelembe veendő – jövedelemmutatók, illetve (benyújtott kompenzációs igény és megállapítható kompenzációs jogosultság esetén) a kompenzációs összeg. Ha a kompenzációra jogosultak forrásigénye nagyobb, mint a rendelkezésre álló forrás, akkor a krízisbiztosítási kompenzáció mértékét valamennyi krízisbiztosítási kompenzációra jogosult mezőgazdasági termelőnél arányosan csökkenteni kell azzal, hogy a krízisbiztosítási kompenzáció összege nem lehet kevesebb, mint a tárgyévi krízisbiztosítási hozzájárulás 120 százaléka.

2. melléklet: AZ ELEMZÉSEINK SORÁN ALKALMAZOTT NÖVÉNYKATEGÓRIÁK

Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ABE01	Abesszin (etiópai) mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR14	Alexandriai here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT01	Alma	Ültetvény	Alma
PAZ08	Angol perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF02	Angyalgyökér (Angelika)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF25	Anyarozs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG24	Articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG54	Batáta (édesburgonya)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF21	Bazsalikom	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU18	Berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
VEG03	Bimbós kel	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
ULT18	Birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
AGF29	Borsikafű (egyéb)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF62	Borsmenta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG55	Borsmustár (rukkola)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF44	Borágó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG02	Brokkoli	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
BUR01	Burgonya	Szántóföldi zöldség	Burgonya
AGF39	Bíbor kasvirág (Echinacea)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR10	Bíborhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF40	Cickafark	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND22	Cikória	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF20	Citromfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG14	Csemegehagyma	Szántóföldi zöldség	Vörshagyma
KAL23	Csemegekukorica	Szántóföldi zöldség	Csemegekukorica
ULT29	Csemegezőlő ültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
PAZ06	Csenkeszperje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT17	Cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
PIL29	Csicsriborsó	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FOR36	Csicsóka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG40	Csillagtök/patiszon	Szántóföldi zöldség	Tök
ULT26	Csipkebogyó	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
PAZ14	Csomós ebír	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG42	Cukkini	Szántóföldi zöldség	Tök
PIL01	Cukorborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
KAL30	Cukorcirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
CUK01	Cukorrépa	Szántóföldi kultúra	Cukorrépa
VEG46	Cékla	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PAZ04	Cérnatippan	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT33	Datolyaszilva	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
AGF05	Digitalis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT08	Dió	Ültetvény	Dió
DBU01	Dohány- Burley	Szántóföldi kultúra	Dohány
DVI02	Dohány- Virginia	Szántóföldi kultúra	Dohány
PAZ01	Ebtippan	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU16	Egyéb bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle

Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ULT20	Egyéb borszőlő szőlőültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
EGY01	Egyéb szántóföldi termelt növény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG52	Egyéb zöldség	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
ULT28	Egyéb ültetvény	Ültetvény	Egyéb ültetvény
VEG20	Endívia	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
EFU01	Energiafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT30	Fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
IND11	Fehér mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ03	Fehér tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR11	Fehérhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR24	Fehérvirágú somkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL15	Fehérvirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL16	Fehérvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL17	Fehérvirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG04	Fejes káposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG19	Fejes saláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FRU15	Fekete bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT32	Fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT31	Fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
IND12	Fekete mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL39	Fekete zab (homoki zab)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG47	Feketegyökér	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PAZ05	Francia perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL11	Futóbab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL38	Fénymag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU04	Földi eper (szamóca)	Ültetvény	Szamóca
IND09	Földimogyoró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT21	Füge	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FOR57	Füves here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR56	Füves lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG36	Főzőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG56	Fűszer (édes) édeskömény vagy római édeskömény	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF19	Fűszerkömény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG44	Fűszerpaprika	Szántóföldi zöldség	Fűszerpaprika
VEG31	Galambegysaláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND21	Gomborka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ19	Gumós komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF47	Gyermekláncfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR39	Görög széna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU01	Görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
HAG23	Hagyományos gyümölcsös berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG25	Hagyományos gyümölcsös fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG24	Hagyományos gyümölcsös fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG26	Hagyományos gyümölcsös fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG01	Hagyományos gyümölcsös alma	Ültetvény	Alma

Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
HAG18	Hagyományos gyümölcsös birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG20	Hagyományos gyümölcsös bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG17	Hagyományos gyümölcsös cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
HAG08	Hagyományos gyümölcsös dió	Ültetvény	Dió
HAG21	Hagyományos gyümölcsös homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG04	Hagyományos gyümölcsös kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
HAG15	Hagyományos gyümölcsös körte	Ültetvény	Körte
HAG10	Hagyományos gyümölcsös mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG16	Hagyományos gyümölcsös meggy	Ültetvény	Meggy
HAG09	Hagyományos gyümölcsös mogoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG07	Hagyományos gyümölcsös naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG19	Hagyományos gyümölcsös nektarin	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG11	Hagyományos gyümölcsös szelídgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG06	Hagyományos gyümölcsös szilva	Ültetvény	Szilva
HAG12	Hagyományos gyümölcsös vegyes	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG22	Hagyományos gyümölcsös áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG03	Hagyományos gyümölcsös őszibarack	Ültetvény	Őszibarack
KAL25	Hibrid kukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF49	Hibrid levendula (lavandin)	Ültetvény	Egyéb ültetvény
IND24	Hibrid napraforgó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ09	Hibrid perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL14	Homoki bab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FRU14	Homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KAL37	Indiai köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL35	Indián rizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF07	Izsóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ16	Juhcsenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF08	Jázmin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF48	Jázminkakóca (stevia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT04	Kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
AGF03	Kamilla	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF26	Kapor	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG08	Karalábé	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG01	Karfiol	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
FOR40	Keleti kecskeruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG05	Kelkáposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
KEN01	Kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF32	Kerti kakukkfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF36	Kerti ruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KEV01	Keverék kultúra	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT27	Kivi	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KOM01	Komló	Ültetvény	Egyéb szántóföldi növény
FOR04	Komlós lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR12	Korcshere (svédhere)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF30	Koriander	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR30	Koronás baltavirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL21	Kukorica	Szántóföldi kultúra	Kukorica

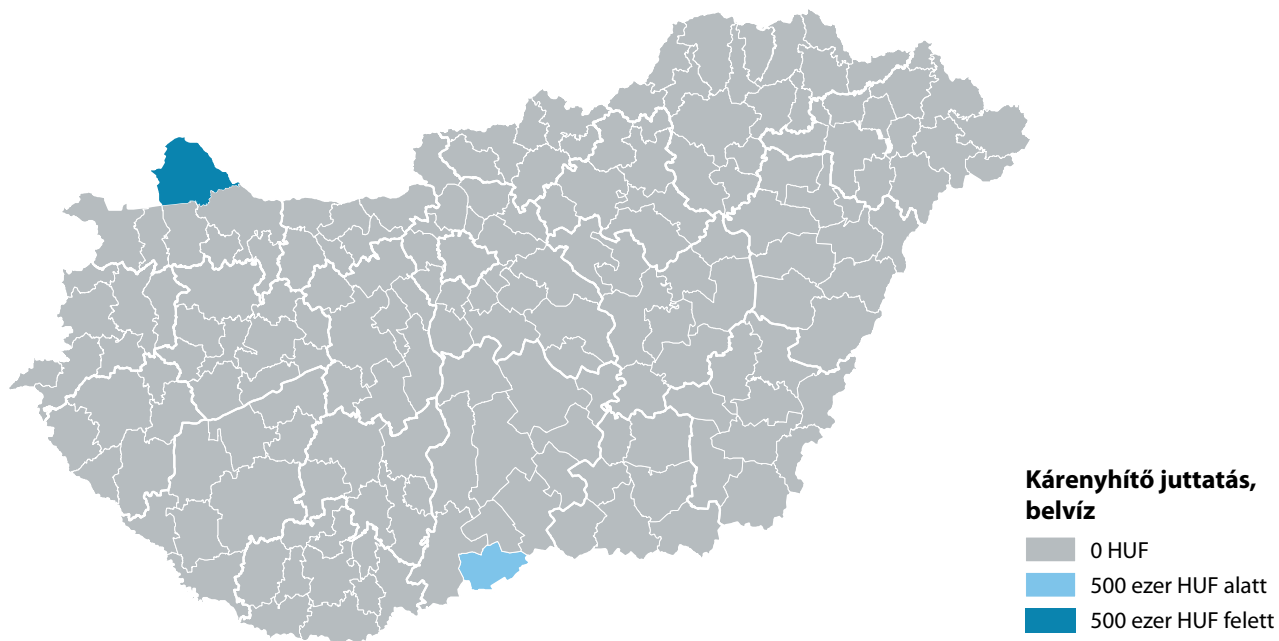
Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
VEG38	Káposztatök	Szántóföldi zöldség	Tök
PIL21	Kékvirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL22	Kékvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL23	Kékvirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG09	Kínai kel	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
ULT15	Körte	Ültetvény	Körte
AGF15	Körömvirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL24	Lencse	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF23	Lestyán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF09	Levendula	Ültetvény	Egyéb ültetvény
PAZ10	Ligeti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG17	Lilahagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FOR01	Lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR02	Lucerna erjesztett takarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR03	Lucerna zöldtakarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL09	Lóbab (disznóbab)	Szántóföldi zöldség	Bab
FOR15	Lódi lóhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR60	Lósóska	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF17	Macskagyökérfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ22	Magyar rozsnok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF10	Majoranna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT10	Mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT16	Meggy	Ültetvény	Meggy
AGF11	Menta (egyéb)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG18	Metélőhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF12	Meténg (egyéb)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL02	Mezei borsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG51	Mezei csibehúr	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
ULT19	Minőségi borszőlő ültetvény	Ültetvény	Borszőlő
PAZ12	Mocsári perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT09	Mogyoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KAL29	Mohar	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR37	Murokrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND14	Mák (tavaszi)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND25	Mák (őszi)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU08	Málna	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
AGF31	Máriatövis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR41	Mézontófű (Facélia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND23	Napraforgó	Szántóföldi kultúra	Napraforgó
ULT07	Naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT05	Nektarin	Ültetvény	Őszibarack
FOR28	Nyúlzapuka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ15	Nádképű csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND19	Négermag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND07	Olajlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND16	Olajretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG39	Olajtök	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség

Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
PAZ07	Olasz perje (szálkás perje)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG57	Olasz édeskömény vagy gumós édeskömény	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF41	Oregánó (szurokfű)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF35	Orvosi zsálya	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG35	Padlizsán (tojásgyümölcs)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL27	Pannonbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG43	Paprika	Szántóföldi zöldség	Paprika
VEG33	Paradicsom	Szántóföldi zöldség	Paradicsom
VEG49	Pasztinák	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL22	Pattogatni való kukorica	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FOR13	Perzsahere (fonákhere)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG26	Petrezselyemgyökér (fehérrépa)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG27	Petrezselyemlevél	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FRU09	Piszke (köszméte/egres)	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KAL28	Pohánka (Hajdina)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG11	Póréhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG29	Rebarbara	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND15	Retek	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FRU05	Ribiszke	Ültetvény	Ribiszke
IND13	Ricinus	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
RIZ03	Rizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND08	Rostlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF22	Rozmaring	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL15	Rozs	Szántóföldi kultúra	Rozs
FOR32	Réparepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ17	Réti csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ20	Réti komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ11	Réti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL31	Seprócirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL33	Silócirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL24	Silókukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ13	Sovány perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG25	Spanyol articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG22	Spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG23	Spárga	Szántóföldi zöldség	Spárga
VEG41	Spárgatök	Szántóföldi zöldség	Tök
FOR27	Szarvaskerep	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU11	Szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
PIL30	Szegletes lednek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT11	Szelídgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KAL32	Szemescirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR29	Szeradella	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND06	Szezámag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
SZI01	Sziki kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR59	Szilfium	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT06	Szilva	Ültetvény	Szilva
KAL34	Szudáni cirokfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
PIL12	Szárazbab	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL05	Szárazborsó (Sárgaborsó)	Szántóföldi zöldség	Borsó
IND01	Szójabab	Szántóföldi kultúra	Szója
AGF24	Szöszös ökörfarkkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL26	Szöszösbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF14	Sáfrány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF33	Sáfrányos szeklice	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU03	Sárgadinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
VEG45	Sárgarépa	Szántóföldi zöldség	Sárgarépa
FOR23	Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL18	Sárgavirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL19	Sárgavirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL20	Sárgavirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR05	Sárkercap lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG21	Sóska	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG37	Sütőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
FOR25	Takarmánybaltacim	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL25	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG07	Takarmánykáposzta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR58	Takarmánymályva	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND18	Takarmányretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR35	Takarmányrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR38	Tarka koronafűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR06	Tarkavirágú lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR34	Tarlórépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL13	Tavaszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL02	Tavaszi búza	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL05	Tavaszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
VEG13	Tavaszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND04	Tavaszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
KAL09	Tavaszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
PIL06	Tavaszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL26	Tavaszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL11	Tavaszi tönke búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL07	Tavaszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
VEG53	Tavaszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
KAL19	Tavaszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
PIL07	Tavaszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
KAL18	Tavaszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
KAL36	Termesztett köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR33	Tifon	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG48	Torma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF18	Tárkony	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF06	Tárnics	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FRU02	Tökre oltott görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
FRU19	Tökre oltott sárgadinnye	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

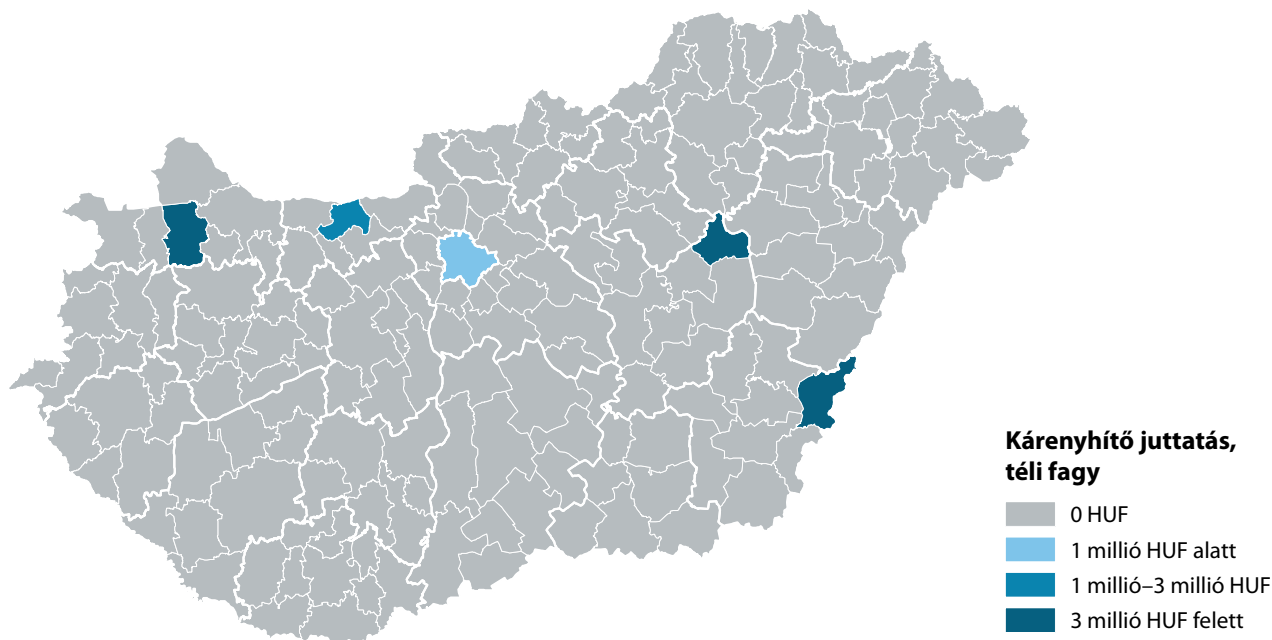
Hasznosítási kód 2022	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
FRU12	Tüske nélküli szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
VEG34	Uborka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
AGF13	Utifű (Psyllium)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND20	Vadrepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
ULT12	Vegyes gyümölcsös	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
PAZ21	Veresnadrág csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ18	Vörös csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR09	Vörös here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG06	Vörös káposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
FRU13	Yosta (rikö)	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
VEG10	Zeller	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG32	Zsázsa	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PAZ23	Zöld pántlikafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL13	Zöldbab	Szántóföldi zöldség	Bab
FRU17	Áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
AGF28	Ánizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF37	Ánizszisóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF38	Ánizsmenta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG30	Édeskömény (közönséges)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL16	Évelő rozs	Szántóföldi kultúra	Rosz
PAZ02	Óriás tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG50	Újzélandi spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL12	Őszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL01	Őszi búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL04	Őszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
VEG12	Őszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND03	Őszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
KAL08	Őszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
PIL03	Őszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL27	Őszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL10	Őszi tönke búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL06	Őszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
VEG15	Őszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
KAL20	Őszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
PIL04	Őszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
KAL17	Őszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
ULT03	Őszibarack	Ültetvény	Őszibarack

3. melléklet: BELVÍZKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN

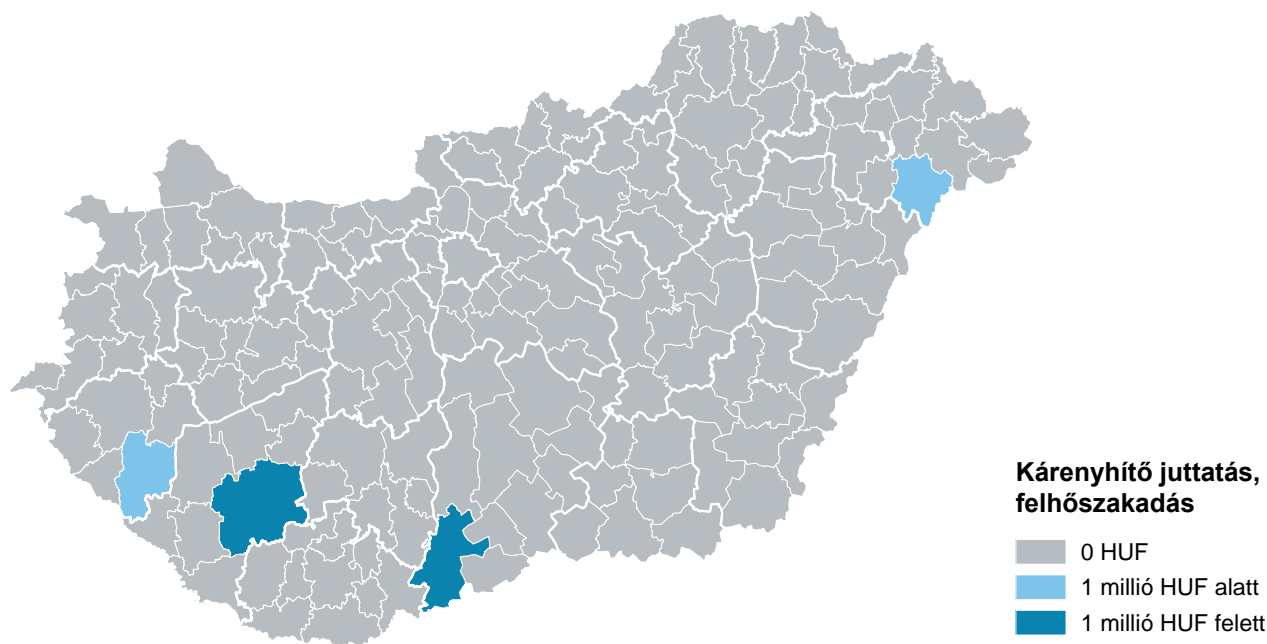
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. melléklet: TÉLI FAGYKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

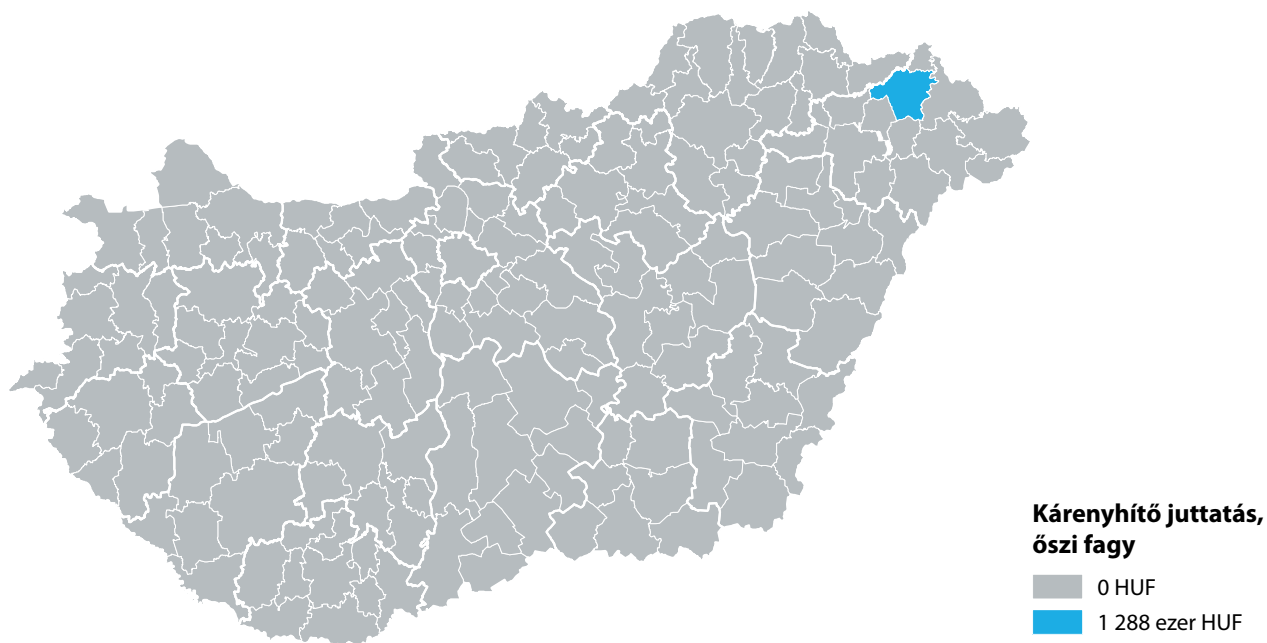
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. melléklet: FELHŐSZAKADÁSRA KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

6. melléklet: ŐSZI FAGYKÁRRÁ KIFIZETETT KÁRENYHÍTŐ JUTTATÁS ÖSSZEGE JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

**7. melléklet: A „B” ÉS „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK IGÉNYBEVÉTELE
 VESZÉLYNEMENKÉNT ÉS FŐBB NÖVÉNYCSOPORTONKÉNT 2022-BEN**

Veszélynem	Biztosított terület 2022-ben, ha				Díjbevétel 2022-ben, millió HUF			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Aszály	0	0	225	225	0,0	0,0	1,0	1,0
Felhőszakadás	493	485	3 194	4 172	1,9	2,5	39,6	44,0
Jégeső	3 357	6 562	48 697	58 616	25,3	572,8	1 689,1	2 287,2
Mezőgazdasági árvíz	0	7	201	208	0,0	0,0	2,3	2,4
Őszi fagy	0,0	0,0	3 574	3 574	0,0	0,0	43,3	43,3
Tavaszi fagy	142	49	357	548	0,1	0,4	3,2	3,8
Téli fagy	0	10	82	91	0,0	0,1	0,5	0,6
Vihar	1 094	2 664	17 603	21 361	4,8	68,5	232,8	306,2
„B” típusú biztosítások összesen	3 357	9 168	48 791	61 316	32,1	644,3	2 011,8	2 688,3
„C” típusú biztosítások								
Aszály	4 700	–	–	4 700	36,0	–	–	36,0
Felhőszakadás	6 996	–	–	6 996	22,8	–	–	22,8
Jégeső	1 066 946	–	–	1 066 946	7 959,6	–	–	7 959,6
Mezőgazdasági árvíz	1 658	–	–	1 658	4,0	–	–	4,0
Őszi fagy	9 660,7	–	–	9 661	52,1	–	–	52,1
Tavaszi fagy	2 183	–	–	2 183	13,6	–	–	13,6
Téli fagy	5 754	–	–	5 754	24,1	–	–	24,1
Vihar	242 116	–	–	242 116	1 659,2	–	–	1 659,2
„C” típusú biztosítások összesen	1 070 409	–	–	1 070 409	9 771,2	–	–	9 771,2

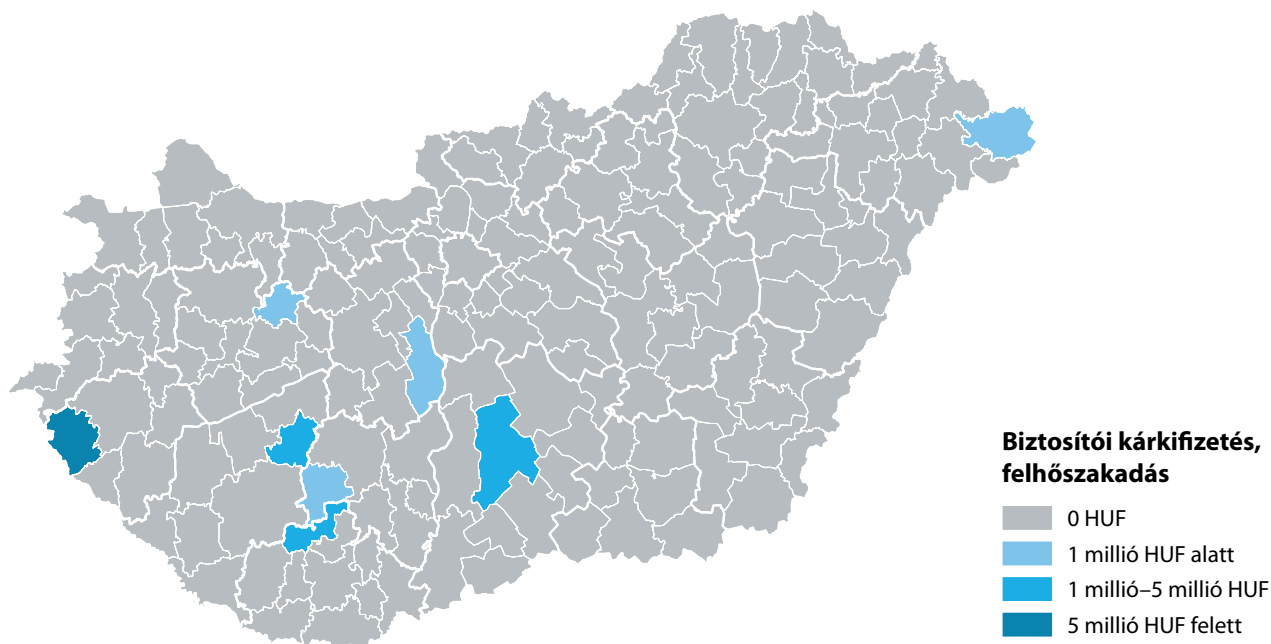
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**8. melléklet: A „B” ÉS „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSOK IGÉNYBEVÉTELE
 VESZÉLYNEMENKÉNT ÉS FŐBB NÖVÉNYCSOPORTONKÉNT 2021-BEN**

Veszélynem	Biztosított terület 2021-ben, ha				Díjbevétel 2021-ben, millió HUF			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Aszály	2	0	0	2	0,0	0,0	0,0	0,0
Felhőszakadás	850	528	5 612	6 990	2,0	2,7	29,0	33,7
Jégeső	3 634	6 636	50 627	60 897	21,8	490,3	1 309,6	1 821,7
Mezőgazdasági árvíz	25	7	294	325	0,0	0,0	2,2	2,3
Őszi fagy	0,0	0,0	3 054	3 054	0,0	0,0	16,7	16,7
Tavaszi fagy	27	2	414	443	0,1	0,1	3,9	4,1
Téli fagy	32	0	355	387	0,1	0,0	2,4	2,5
Vihar	1 512	2 825	2 825	7 161	6,0	67,6	159,7	233,3
„B” típusú biztosítások összesen	3 634	9 603	50 697	63 934	30,0	560,8	1 523,5	2 114,3
„C” típusú biztosítások								
Aszály	2 845	–	–	2 845	13,6	–	–	13,6
Felhőszakadás	7 647	–	–	7 647	14,5	–	–	14,5
Jégeső	1 049 198	–	–	1 049 198	4 812,0	–	–	4 812,0
Mezőgazdasági árvíz	2 817	–	–	2 817	1,7	–	–	1,7
Őszi fagy	14 749,1	–	–	14 749	35,7	–	–	35,7
Tavaszi fagy	1 227	–	–	1 227	2,7	–	–	2,7
Téli fagy	5 367	–	–	5 367	19,8	–	–	19,8
Vihar	236 215	–	–	236 215	1 033,8	–	–	1 033,8
„C” típusú biztosítások összesen	1 052 203	–	–	1 052 203	5 933,7	–	–	5 933,7

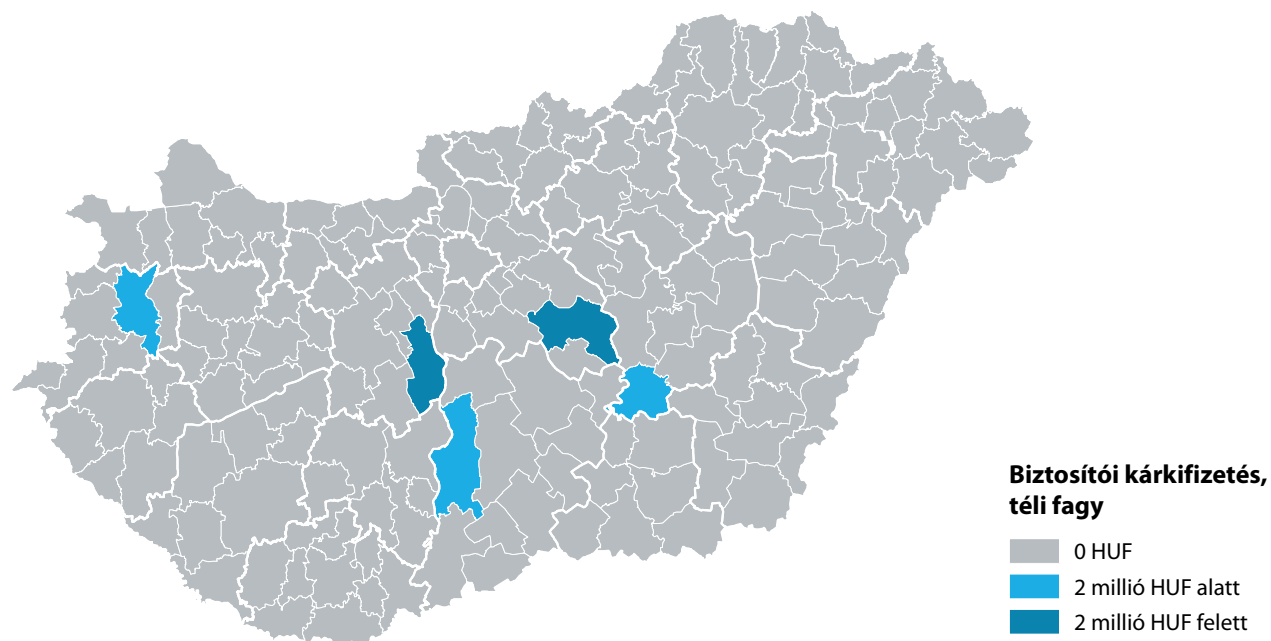
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. melléklet: FELHŐSZAKADÁSKÁRRA KIFIZETETT KÁRTÉRÍTÉS JÁRÁSONKÉNTI ALAKULÁSA 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

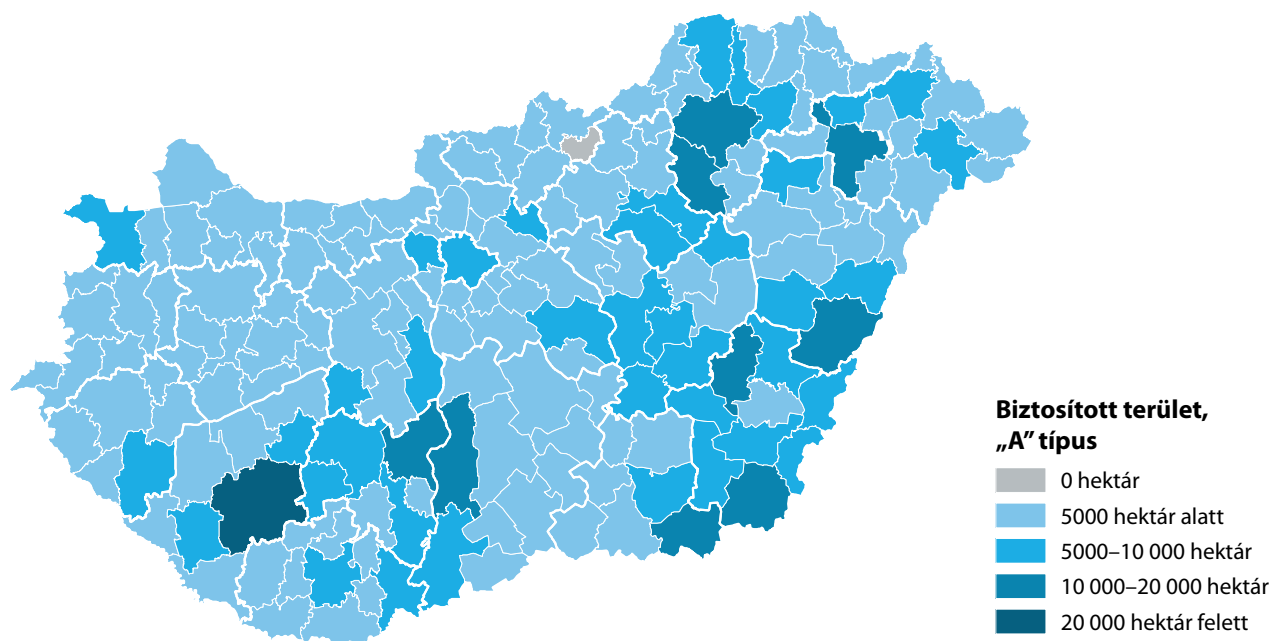
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

10. melléklet: TÉLI FAGYKÁRRA KIFIZETETT BIZTOSÍTÓI KÁRTÉRÍTÉSI ÖSSZEGET JÁRÁSONKÉNT 2022-BEN (DÍJTÁMOGATOTT ÉS KIEGÉSZÍTŐ)

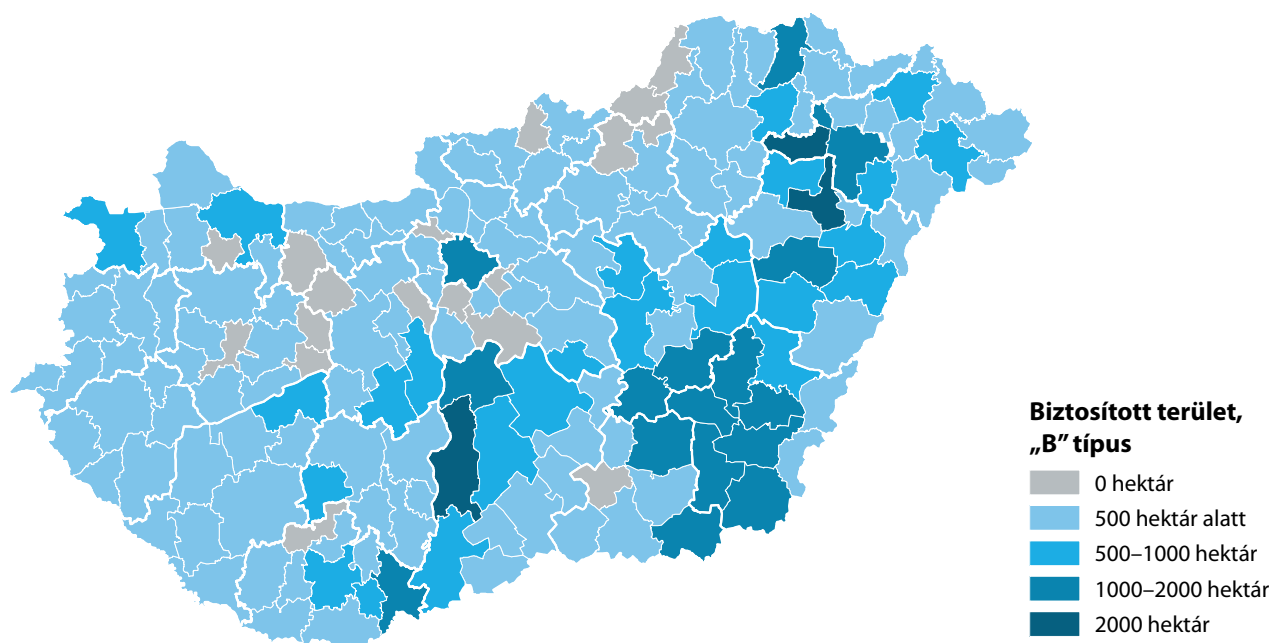
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. melléklet: „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT TERÜLETEK 2022-BEN

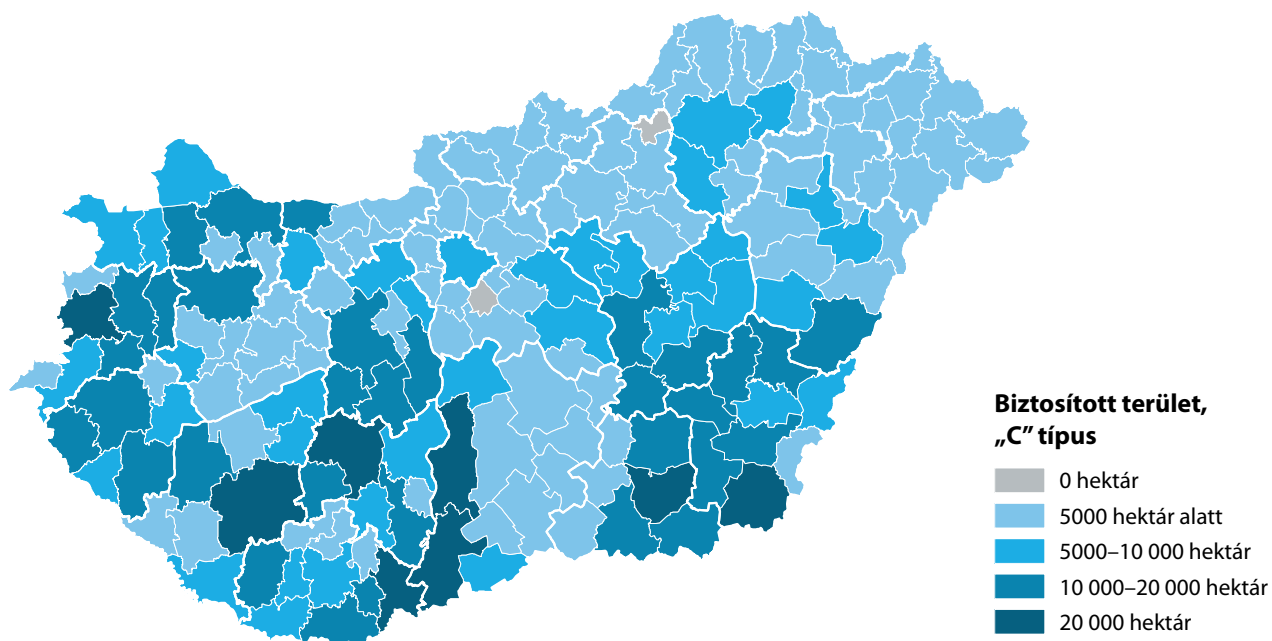
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

12. melléklet: „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT TERÜLETEK 2022-BEN

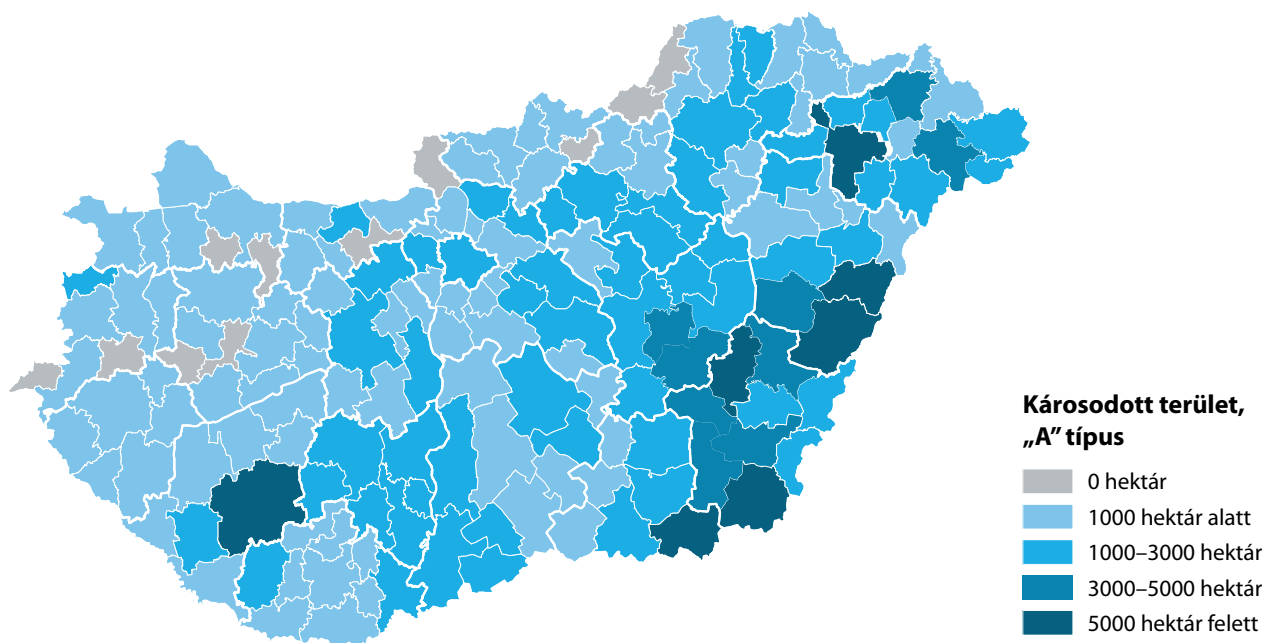
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

13. melléklet: „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT TERÜLETEK 2022-BEN

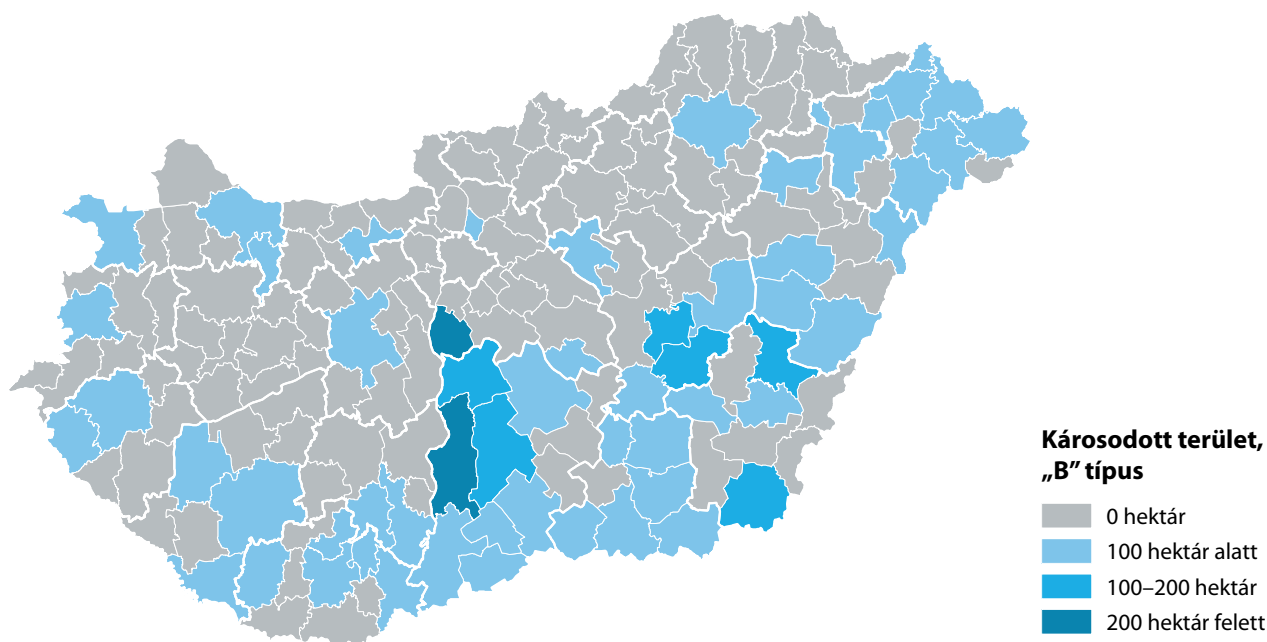
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. melléklet: „A” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT KÁROSODOTT TERÜLETEK 2022-BEN

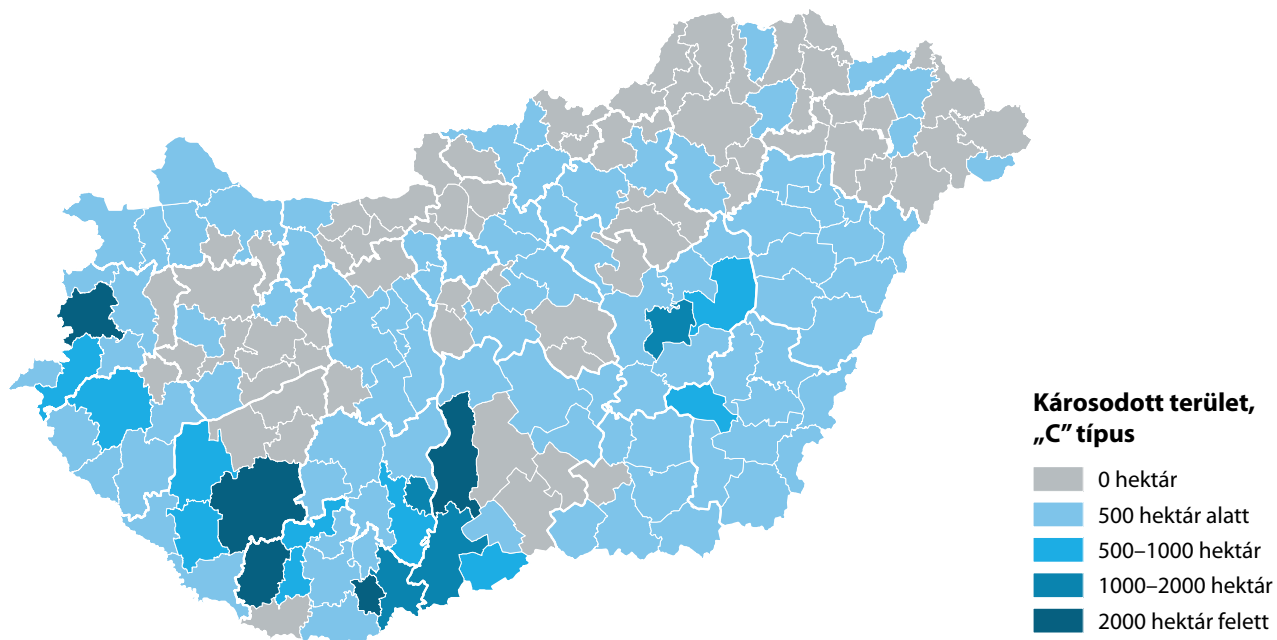
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

15. melléklet: „B” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT KÁROSODOTT TERÜLETEK 2022-BEN

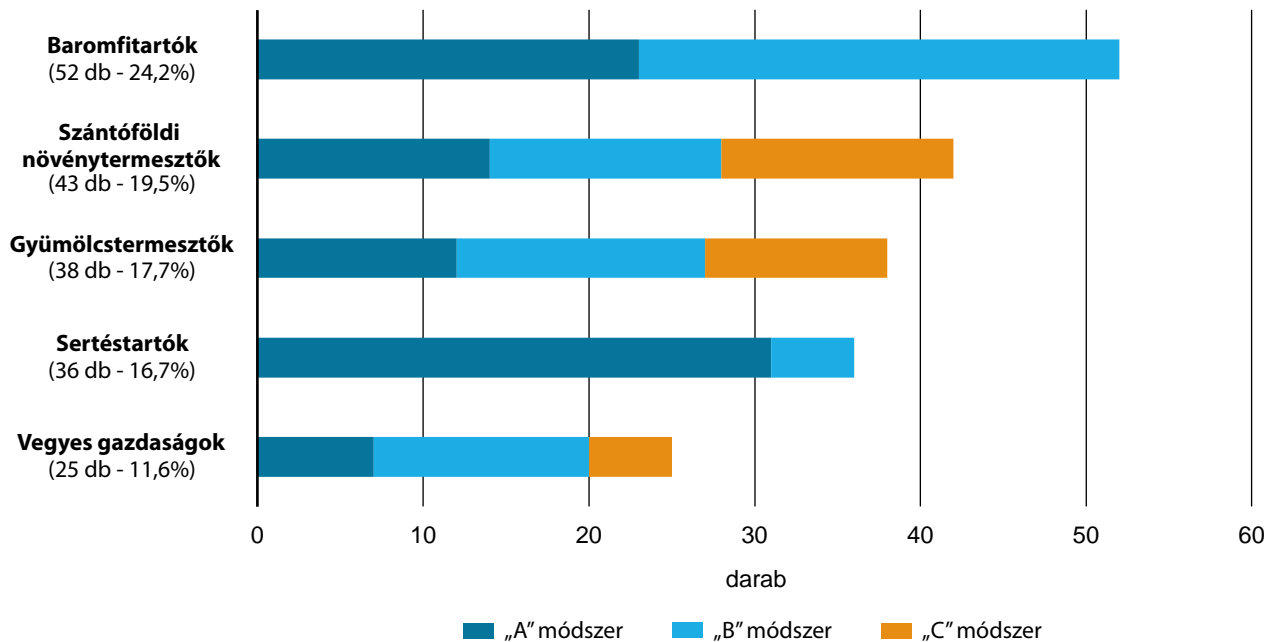
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

16. melléklet: „C” TÍPUSÚ BIZTOSÍTÁSSAL LEFEDETT KÁROSODOTT TERÜLETEK 2022-BEN

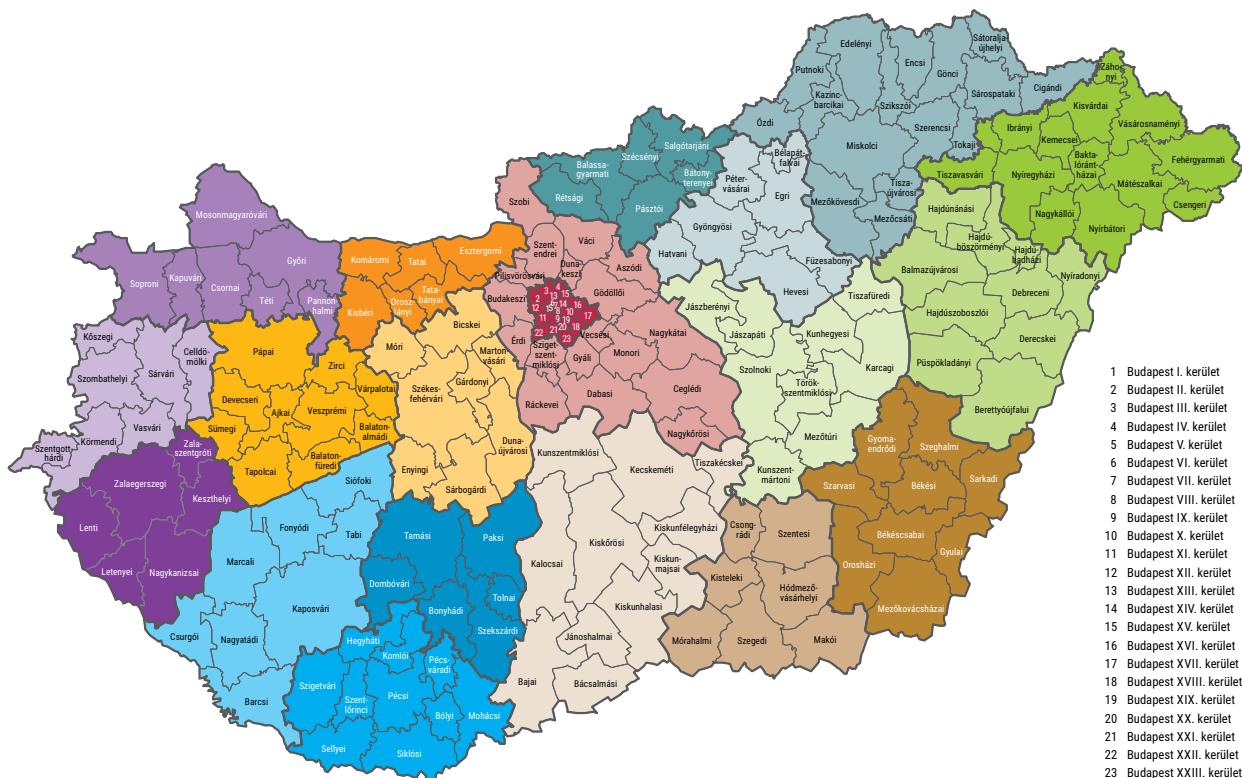
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. melléklet: MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK MEGOSZLÁSA TEVÉKENYSÉGI IRÁNYCSOPORT ÉS SZÁMVITELI MÓDSZER ALAPJÁN, 2023

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használat kategóriák.
 Forrás: Magyar Államkincstár adatok alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán, 2023.

18. melléklet: MAGYARORSZÁG JÁRÁSI RENDSZERE

Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/teruletiatasz/jarasok.pdf>

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. 2011. évi CLXVIII. törvény a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100168.tv>
2. OMSZ (2023a): Éghajlati visszatekintő, 2022; https://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/eghajlati_visszatekinto/elmult_evek_idojarasa/
3. OMSZ (2023b): A történelmi aszály éve – az év agrometeorológiai áttekintése https://www.met.hu/ismeret-tar/erdekesssegek_tanulmanyok/index.php?id=3261
4. FruitVeb (2023): A 2022. évi hazai almászezon értékelése – A vártnál is gyengébb volt a termés, 2023. január 23. <https://fruitveb.hu/a-2022-evi-hazai-almaszezon-ertekelese-a-vartnal-is-gyengebb-volt-a-termes/>; letöltés ideje: 2023. május 05.

